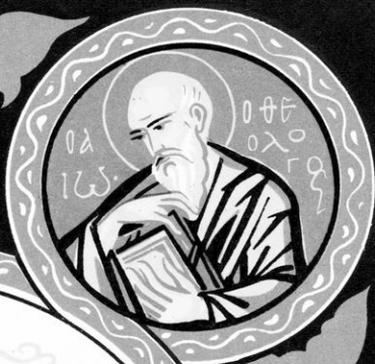

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ :-

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

ΑΤΛΑΝΤΙΣ

ΚΟΡΑΗ Β
ΑΘΗΝΑΙ

44

ΗΛΙΑ Π. ΜΗΝΙΑΤΗ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' & ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑΙ ΔΙΑ ΜΙΑΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ

Διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 99453/11 - 9 - 54 ἀποφάσεως Ἰπουργ. Παιδείας

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΑΤΛΑΝΤΙΣ", ΚΟΡΑΗ 8 - ΑΘΗΝΑΙ

18752

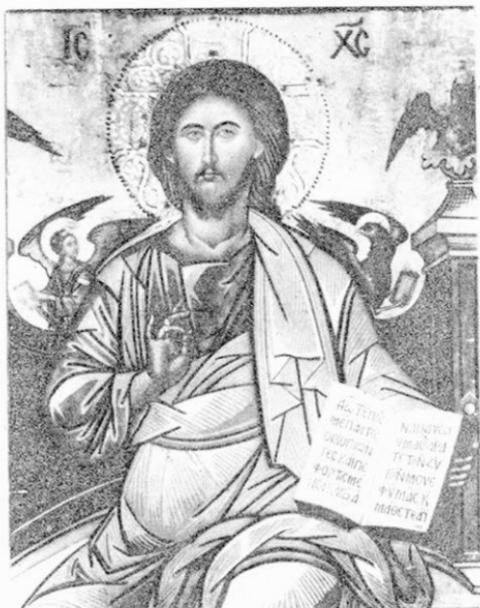
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΠΕΡΙΚΟΙΤΑΙ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΔΟΚΤΩΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΠΑΙΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑ - 1994 - ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι τὸ σύνολον τῶν ἱερῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης.

Α' ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιέχει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον ἐφανερώσεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἑβραίους διὰ μέσου τῶν Πατριαρχῶν, τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν.

Μὲ τὰ ἱερὰ αὐτὰ πρόσωπα προπαρασκευάσεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον διὰ τὰ δεχθῆ ἔπειτα τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ. Αἱ αὐτὸ ὁ Χριστὸς δὲν κατήργησε τὴν Π. Διαθήκην, ἀλλὰ τὴν συνεπλήρωσε καὶ τὴν ἐτελειοποίησε.

Τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης εἶναι 49, καὶ διαιροῦνται : 1) Εἰς Ἱστορικά, 2) Διδακτικά καὶ Ποιητικά, καὶ 3) Προφητικά.

1. Τὰ Ἱστορικά Βιβλία διηγοῦνται τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, τὴν κατάστασιν τοῦ πρώτου ἀνθρωπίνου ζεύγους καὶ γενικῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραηλικοῦ λαοῦ. Εἶναι 23, τὰ ἐξῆς : 1) Γένεσις, 2) Ἐξοδος, 3) Λευιτικόν, 4) Ἀριθμοί, 5) Δευτερονόμιον (Πεντάτευχος τοῦ Μωϋσέως). 6) Τὸ βιβλίον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, 7) Τὸ τῶν Κριτῶν, 8) τῆς Ρούθ, 9) Τὰ τέσσαρα Βιβλία τῶν Βασιλειῶν, 10) Τὰ δύο τῶν Παραλειπομένων, 11) Τὰ δύο τοῦ Ἑσθρα, 12) Τὸ τοῦ Νεεμίου, 13) Τὸ τοῦ Τωβίτ, 14) Τῆς Ἰουδίθ, 15) Τῆς Ἑσθήρ καὶ 16) τὰ τρία τῶν Μακκαβαίων.

2. Τὰ Διδακτικά Βιβλία περιέχουν πολλὰς ἠθικὰς ἀληθείας καὶ ὀφελίμους διδασκαλίας, καὶ εἶναι 7, τὰ ἐξῆς : 1) Τὸ Βιβλίον τοῦ Ἰώβ, 2) Οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαβίδ, 3) Αἱ Παροιμίαι τοῦ Σολομῶντος, 4) Τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων τοῦ Σολομῶντος, 5) Ἡ Σοφία Σολομῶντος, 6) Ὁ Ἐκκλησιαστής Σολομῶντος καὶ 7) Ἡ Σοφία Σειράχ.

3. Τὰ Προφητικά Βιβλία εἶναι 19 καὶ περιέχουν προφητικοὺς λόγους περὶ τοῦ Ἰσραηλικοῦ λαοῦ, καὶ ἰδιαιτέρως περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσίου Χριστοῦ, καὶ περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ : 1) Αἱ προφητεῖαι τοῦ Ὠσηέ, 2) Ἀμώς, 3) Μιχαίου, 4) Ἰωήλ, 5) Ὄβδιου, 6) Ἰωνᾶ, 7) Ναούμ, 8) Ἀββακούμ, 9) Σοφονίου, 10) Ἀγγαίου, 11) Ζαχαρίου, 12) Μαλαχίου, 13) Ἡσαίου, 14) Ἰερεμίου, 15) Βαρούχ, 16) Θρήνων τοῦ Ἰερεμίου, 17) Ἐπιστολὴ Ἰερεμίου, 18) Ἰεζεκεὴλ καὶ 19) Δανιήλ.

Γλώσσα τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης εἶναι ἡ Ἑβραϊκὴ, πλην τοῦ 2ου καὶ 3ου βιβλίων τῶν Μακκαβαίων καὶ τῆς Σοφίας Σολομῶντος, τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Ἡ Σοφία Σειράχ, τὸ τοῦ Τωβίτ καὶ τῆς Ἰουδίθ ἐγρά-

φρσαν εἰς ἑβραϊκὴν διάλεκτον νεωτέραν καὶ δημωδεστέραν τῆς ἀρχαίας Ἑβραϊκῆς, λεγομένην, Ἀραμαϊκὴν. Ἡ Π. Διαθήκη μεταφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα. Λέγεται **μετάφρασις τῶν Ο΄ (ἑβδομήκοντα)**, διότι τόσοι ἦσαν οἱ μεταφρασταὶ καὶ δύο περισσότεροι.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἀναγνωρίζει ὡς ἐπίσημον ἱερὸν Βιβλίον τῆς τὴν μετάφρασιν αὐτὴν.

Β΄ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ. Ἡ Καινὴ Διαθήκη περιέχει ὅσα ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς ὄλον τὸν κόσμον διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Μαθητῶν Αὐτοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 27 βιβλία, τὰ ὁποῖα διακρίνονται 1) εἰς Ἱστορικά, 2) Διδακτικὰ καὶ 3) Προφητικά.

1. **Ἱστορικά** εἶναι τὰ 4 Εὐαγγέλια 1) τοῦ Ματθαίου, 2) τοῦ Μάρκου, 3) τοῦ Λουκᾶ καὶ 4) τοῦ Ἰωάννου, ὅπου γράφεται ἡ ἱστορία τοῦ βίου τοῦ Κυρίου, τῶν θαυμάτων καὶ τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ, καὶ 5) αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὅπου ἐξιστορεῖται ἡ δραῖσις τῶν πρώτων ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, καὶ ἰδιαιτέρως τῶν κορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ ἡ ἱστορία τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

2. **Τὰ Διδακτικὰ βιβλία** περιέχουν διαφόρους διδασκαλίας τῶν Ἀποστόλων πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἔχουν μορφήν ἐπιστολῶν. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται εἶναι 21, ἦτοι αἱ 14 ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ 7 τῶν ἄλλων Ἀποστόλων, ἦτοι τρεῖς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, δύο τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ ἀνὰ μία τῶν Ἀποστόλων Ἰακώβου καὶ Ἰούδα.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου εἶναι: δύο πρὸς Κορινθίους, δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς, δύο πρὸς Τιμόθεον, μία πρὸς Ρωμαίους, μία πρὸς Γαλάτας, μία πρὸς Ἐφεσίους, μία πρὸς Κολασσαεῖς, μία πρὸς Φιλιπησίους, μία πρὸς Τίτον, μία πρὸς Φιλήμονα καὶ μία πρὸς Ἑβραίους.

Αἱ 7 ἐπιστολαὶ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων λέγονται καθολικαί, διότι ἐγράφησαν δι' ὄλους τοὺς Χριστιανοὺς, δηλ. πρὸς ὅλοκληρον τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν.

3. **Προφητικά.** Προφητικὸν εἶναι ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Εἰς αὐτὸ προφητεύει ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς θὰ καταβάλλῃ τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἐχθρῶν του καὶ θὰ θριαμβεύσῃ.

Ἡ γλῶσσα τῶν Βιβλίων τῆς Κ. Διαθήκης εἶναι ἡ τότε ὄμιλουμένη ὑπὸ τοῦ λαοῦ κοινὴ Ἑλληνικὴ διάλεκτος. Ἡ γλῶσσα αὐτὴ εἶχε διαδοθῆ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του.

Ἡ Ἁγία Γραφή ἢ ἡ Βίβλος, μεταφρασθεῖσα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς γλώσσας καὶ διαλέκτους, εἶναι τὸ μοναδικὸν βιβλίον εἰς τὸν κόσμον ἐξ ὄλων τῶν ἄλλων, καὶ ἔχει καταπληκτικὴν κυκλοφορίαν.

Οἱ ἱεροὶ συγγραφεῖς τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ (Θεόπνευστοι) διὰ τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας. Δι' αὐτὸ ἡ Γραφή λέγεται Θεόπνευστος, ὅπως τὴν ὀνομάζει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «πᾶσα Γραφή Θεόπνευστος» (Β΄ Τιμοθ. 3, 16).

2. ΟΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΑΙ

Ἡ λέξις **Εὐαγγέλιον** σημαίνει εἰς τὴν Κ. Διαθήκην τὴν καλὴν καὶ εὐχάριστον ἀγγελίαν τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος, καὶ τοῦ ὅλου σωτηρίου κηρύγματός Του. Εὐαγγέλιον λέγεται καὶ τὸ προφορικὸν κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων. Ἀκόμη καὶ τὸ βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον γράφεται τὸ κήρυγμα τοῦτο, λέγεται Εὐαγγέλιον καὶ ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ Εὐαγγελιστής. Τὰ Εὐαγγέλια ἐγράφησαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 64 — 96 μ.Χ.

Οἱ Εὐαγγελισταὶ εἶναι οἱ ἐξῆς τέσσαρες :

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ

Ὁ **Ματθαῖος** ἦτο Ἰουδαῖος καὶ τελώνης τὸ ἐπάγγελμα. Προσεκλήθη ἀπὸ τὸν Σωτῆρα εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα ἀπὸ τὸ τελωνεῖον τῆς πόλεως Καπερναούμ. Καὶ ὁ Ματθαῖος τὸν ἠκολούθησε προθύμως.

Ὡνομάζετο προτοῦ προσκληθῆ Ἰσκαριώτης, καὶ μετὰ τὴν πρόσκλησιν του ὠνομάσθη Ματθαῖος, πὺν σημαίνει Δωρόθεος ἢ Θεόδωρος.

Τὸ Εὐαγγέλιόν του ἐκήρυξε πρῶτον εἰς τοὺς συμπολίτας του Ἰουδαίους, καὶ ἔπειτα εἰς τοὺς Ἑθνικοὺς λαοὺς. Χάριν τῶν Ἰουδαίων ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιόν του εἰς τὴν γλῶσσάν των. Καὶ ἔπειτα τὸ ἔγραψεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν χάριν τῶν Ἑθνικῶν.

Σκοπὸς τῆς συγγραφῆς τοῦ Εὐαγγερίου του εἶναι νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὅπως ἐπροφήτευσαν οἱ Προφῆται, εἶναι ὁ Χριστός. Ἐμαρτύρησεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΡΚΟΣ

Ὁ Μάρκος ἦτο καὶ αὐτὸς Ἰουδαϊκῆς καταγωγῆς. Ὁ Μάρκος οὔτε μαθητὴς οὔτε Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ ἦτο.

Συνώδευσε ὡς βοηθὸς τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἀποστολικὴν περιοδείαν.

Ἐπειτα ἐγινε συνεργάτης τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Πέτρου, ὁ ὁποῖος ἐκατήχησεν αὐτὸν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θεοσκείαν. Δι' αὐτὸ ὀνομάζει τὸν Μάρκον ὁ Πέτρος υἱὸν του, δηλ. πνευματικὸ παιδί του.

Ἠκολούθησε τὸν Πέτρον εἰς τὴν Ρώμην τὸ 64 μ.Χ. Καὶ μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον, ἴδουσε πολλὰς Ἐκκλησίας καὶ ἐγινε πρῶτος Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας. Ἐκεῖ ὑπέστη καὶ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἀπὸ τοῦς εἰδωλολάτραις καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη ἐορτάζεται τὴν 25 Ἀπριλίον.

Εἰς τὸ Εὐαγγέλιον διηγεῖται τὸν βίον καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος, ὅπως τὰ ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

Ὁ Λουκᾶς ἦτο ἐθνικῆς καταγωγῆς. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, ὅπου ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν.

Ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς πιστοὺς καὶ ἀγαπητοὺς συνεργάτας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀποστολικὰς περιουδεῖας του εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Παύλου. Ἀπὸ τὸν Παῦλον θὰ ἐκατηχήθη εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν.

Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Λουκᾶς ἦτο καὶ ἀγιογράφος, ἰδίως εἰκότων τῆς Θεοτόκου. Πρῶτος ἰδρυτῆς τῆς Χριστιανικῆς ἀγιογραφίας.

Εἰς ἡλικίαν 84 ἐτῶν ἐμαρτύρησεν εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας. Τὸ λείψανόν του μετεφέρθη ἐπὶ Ἀντοκράτορος Κωνσταντίνου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μετεφέρθη τότε καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἀπὸ τὰς Πάτρως.

Ἐδρισκόμενος εἰς τὴν Ἀχαΐαν ἔγραψεν εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του ὅσα ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους καὶ Μαθητάς. Σκοπὸς αὐτοῦ εἶναι νὰ δώσῃ εἰς ἓνα ἐπιφανῆ φίλον του, τὸν Θεόφιλον, τὴν ἀκριβῆ ἱστορίαν τοῦ Σωτῆρος.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ὁ Ἰωάννης ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν τῆς Γαλιλαίας Βηθσαϊδᾶ. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης, τῆς πιστῆς ἐκείνης γυναικός, πού ἠκολούθησε καὶ ὑπηρέτησε τὸν Χριστόν. Ἐκλήθη εἰς τὸ Ἀποστολικὸν ἀξίωμα ἀπὸ τὸν Χριστὸν εἰς τὴν ἡμέρην Γεννησαρέτ, ὅπου ἐξασκοῦσε τὸ ἀλειυτικὸν ἐπάγγελμα. Ἦτο προικισμένος μὲ ἔξοχα πνευματικὰ προτερήματα καὶ ἡ καρδιά του ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον. Ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Σωτῆρος εἶχον τὴν γνώσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰωάννου. Ἦτο ὁ μαθητὴς, τὸν διοῖον ἰδιαιτέρως ἠγάπα ὁ Χριστός. ἠκολούθησε τὸν Χριστὸν μέχρι τοῦ σταυρωκοῦ θανάτου Του ἀπ' ὅπου ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν ὁ Σωτὴρ τὴν προστασίαν τῆς ἁγίας Μητροῦς Του.

Τὸ Ἀποστολικὸν ἔργον του ἤρχισεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὴν Σαμαρείαν· ἔπειτα ἐκήρυσσε τὸ Εὐαγγέλιόν του εἰς τὴν Ἀσίαν μὲ κέντρον τὴν Ἐφεσον. Κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ Αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ (81 — 96 μ. Χ.) ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτμον, ὅπου ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἐφεσον, ὅπου ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰς ἐπιστολάς του. Ἐφθασεν εἰς βαθύτατον γῆρας, ἦτο ἄνω τῶν 95 ἐτῶν ὅποτε δὲν ἠδύνατο ἄλλο τι νὰ λέγῃ παρὰ «**τεκνία ἀγαπᾶτε ἀλλήλους**». Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Ἐφεσον.

Εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του περιγράφει μὲ λαμπρὰ καὶ ὑψηλὰ λόγια τὴν αἰώνιαν Γέννησιν τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ δι' αὐτὸ ἀνομάσθη Θεολόγος.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΚΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΓΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ἰωάννου, κεφ. γ' 13 - 17

Εἶπεν ὁ Κύριος· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Υἱὸν Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' Αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Οὐδεὶς ἀναβέβηκε = κανεὶς ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἀναβῆ εἰς τὸν οὐρανόν.
2. Ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ = ὁ ὅποιος, ἐνῷ τώρα εἶναι εἰς τὴν γῆν, ἐξακολουθεῖ, ὡς πανταχοῦ παρών, νὰ εἶναι καὶ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐνῷ κατέβη ἐκ τῶν οὐρανῶν, δὲν ἀπεμακρύνετο ἀπ' αὐτοῦ (οὐρανοῦς), ἀλλὰ πανταχοῦ ἦτο.
3. Οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου = ἔτσι πρέπει νὰ ὕψωθῇ (νὰ σταυρωθῇ) ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
4. Ἀπόληται = διὰ νὰ μὴ χαθῇ, καταστραφῇ κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν.
5. Οὕτω γὰρ ἠγάπησε = τόσο πολὺ ἠγάπησε.
6. Ἐδωκεν = ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ (Διδάσκαλον καὶ Σωτήρα).

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ἐλίγον πρὶν ἀπὸ τὴν περικοπὴν αὐτὴν διηγείται ἕναν ὄρατον διάλογον μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνὸς Φαρισαίου, ὁ ὅποιος ἐλέγετο Νικόδημος. Ἦτο μέλος τοῦ ἀνωτάτου Συνεδρίου. Κρυφὸς ὅμως ὀπαδὸς τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἐκεῖνος, ποῦ μαζὶ μὲ τὸν Ἰωσήφ ἔθαψε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὸν διάλογον αὐτὸν ἔμαθεν ὁ Νικόδημος ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦτο μόνον διδάσκαλος καὶ προφήτης, ἀλλὰ καὶ Θεός. Ὅτι κατέβη ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, ὅπου ἦτο καὶ προηγουμένως, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν Σταύρωσιν θὰ ἀναληφθῇ καὶ θὰ ἀναβῇ πάλιν εἰς τὸν Οὐρανόν.

Καὶ εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν συνέχισεν ὁ Χριστὸς τὴν διδασκαλίαν του πρὸς τὸν Νικόδημον καὶ εἶπε· «Ὁ Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν χαλκοῦν ὄφιν εἰς

τὴν ἔρημον καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐκεῖνοι, ποὺ ἐδαγκάνοντο ἀπὸ τοὺς ὄφεις, ἔβλεπον αὐτὸν καὶ ἐθεραπεύοντο.» Ἔτσι καὶ ὁ Σωτὴρ πρέπει νὰ ὑψωθῆ ἑπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν, δηλ. νὰ σταυρωθῆ, διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ποὺ θὰ ἐπίστευεν εἰς αὐτὸν καὶ θὰ ἐζητοῦσε τὴν σωτηρίαν του. Ὁ Θεὸς πάντοτε ἤθελε τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ θυσία αὐτῆ τοῦ Γιοῦ Του φανερώνει τὴν μεγάλην ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Τόσον πολὺ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Γιὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔστειλε, μὲ τὸν σκοπὸν ὅτι κάθε ἄνθρωπος, ποὺ θὰ ἐπίστευεν εἰς αὐτόν, νὰ μὴ χαθῆ, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΓΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Μάρκου, κεφ. η', 34 - θ, 1.

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον εἰάν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ὃς γὰρ εἰάν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθῆσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς Αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὅπίσω μου ἀκολουθεῖν = νὰ γίνῃ ὀπαδὸς μου, μαθητῆς μου.

2. Ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν = ἄς ἀπαρνηθῆ τὸν ἑαυτὸν του, δηλ. τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον, τὸν γεμάτον ἁμαρτίας. Νὰ τὸν θεωρήσῃ ἐχθρὸν τὸν τέτοιον ἑαυτὸν του, ποὺ τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὸ κακόν.

3. Καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ = καὶ ἄς σηκώσῃ τὸν σταυρὸν του· δηλ. ἄς σηκώσῃ πόλεμον ἐναντίον τῶν ἁμαρτιῶν του ὑπομένων τὰς θλίψεις τοῦ κόσμου· καὶ ὑποστηρίξῃ τὴν πίστιν του εἰς τὸν Χριστὸν καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ζωὴν του (αὐτοθυσία).

4. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι = διότι ὅποιος θέλει νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του.

5. Ἀπολέσει αὐτήν = θὰ τὴν χάσῃ. Θὰ χάσῃ δηλ. τὴν μακαρίαν καὶ αἰώνιον ζωὴν, ἀφοῦ ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν ἐνάρτετον ζωὴν του ἐδῶ εἰς τὸ κόσμον.

6. Ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν = ὅποιος ἤθελε θυσιάσει τὴν ζωὴν του χάριν τῆς πίστεώς του πρὸς ἐμέ, αὐτὸς θὰ σώσῃ αὐτήν, δηλ. θὰ κερδήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν.

7. Ἀντάλλαγμα = Κάτι ποὺ νὰ ἀξίξῃ τὸ ἴδιο ἄλλο καὶ ἡ ψυχὴ του.

8. Ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους = Διότι ὅποιος ἐντραπή (τὸ νομίσῃ ἐντροπήν του) νὰ μὲ ὁμολογήσῃ Θεὸν καὶ τοὺς λόγους ὡς λόγους Θεοῦ.

9. Μοιχαλίδι = Εἰς τὴν διεφθαρμένην, τὴν ἄπιστον.

10. Τινὲς τῶν ὧδε ἐστηκότων = Μερικοὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ σκέκονται ἐδῶ καὶ ἀκούουν τοὺς λόγους μου.

11. Οὐ μὴ γεύσονται θανάτου = Δὲν θὰ πεθάνουν.

12. Ἐληλυθῖαι ἐν δυνάμει = Νὰ ἔλθῃ μὲ δύναμιν καὶ δόξαν. Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Χριστὸς ἔννοεῖ ὅτι θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ θρησκεία Του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὅποιος θέλει, λέγει ὁ Χριστὸς, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, ὅποιος, δηλαδὴ θέλει νὰ γίνῃ καλὸς Χριστιανὸς πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἕναν ὠραῖον ἀγῶνα. Πρέπει νὰ ἀρνηθῆ τὰς κακὰς του ἐπιθυμίας. Νὰ ἀφήσῃ τὰ μίσῃ καὶ τὰς ἀμαρτίας του καὶ νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πίστιν του πρὸς ἐμέ. Διότι ὅποιος ἐπιμένει εἰς τὰς κακὰς πράξεις, δὲν θὰ τοῦ μένῃ καιρὸς νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ψυχὴν του. Ὅποιος δὲν φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς του, αὐτὸς δὲν ξέρει τὴν ἀξίαν τῆς καὶ θὰ τὴν χάσῃ μὲ τόσῃν εὐκολίαν ὅσον εἶναι εὐκόλον νὰ χάσῃ κανεὶς ἕναν πολυτίμον λίθον, ποὺ δὲν ξέρει τὴν μεγάλην του ἀξίαν. «Ποιὰ ὠφέλεια, λέγει ὁ Χριστὸς, θὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, ἂν κερδήσῃ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, καὶ ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν του;» Κανένα πράγμα, λέγει, εἰς τὸν κόσμον δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὸ ἀνταλλάξῃ μὲ τὴν πολυτίμον ψυχὴν του. Ὅποιος λοιπόν, συνεχίζει ὁ Χριστὸς, ἀρνηθῆ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι Χριστιανὸς καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς λόγους μου εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν καὶ ἄσωτον κόσμον, τότε καὶ ἐγὼ θὰ τὸν ἀρνηθῶ ἐμπρὸς εἰς τὸν Πατέρα μου. Καὶ δὲν θὰ περάσῃ πολλὸς καιρὸς καὶ θὰ ἀποδειχθῆ, ὅτι εἶμαι Ἰῶδς τοῦ Θεοῦ ποὺ κατέβηκα ἀπὸ τοὺς οὐρανοῦς. Ἐννοοῦσε τὴν δόξαν καὶ τὴν δύναμιν ποὺ θὰ ἀποκτήσῃ ἡ θρησκεία Του, τὴν ὁποίαν (δύναμιν) μερικοὶ «τῶν ὧδε ἐστηκότων» ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ εὐρίσκονται ἐδῶ, θὰ προφθάσουν νὰ τὴν ἴδουν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΛΟΓΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. ε', 1 - 11

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐστὼς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ· ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιᾶσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πληθὸς

ιχθύων πολὺ διεροήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέειπε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνήρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ιχθύων ἢ συνέλαβον ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωοῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην = τὰ ὅποια ἦσαν ἀραγμένα πλησίον τῆς λίμνης.
2. Ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν = ἀφοῦ ἐβγήκαν ἔξω.
3. Ἡρώτησεν = παρεκάλει.
4. Ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον = νὰ οδηγήσῃ τὸ πλοῖον ὀλίγον μακρύτερα ἀπὸ τὴν παραλίαν. ἠθέληεν ὁ Χριστὸς ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ πλοῖον νὰ ἤμπορῃ κάπως ἐλευθερὰ νὰ διδάξῃ τὸν λαόν, πού εἶχε μαζευθῆ εἰς τὴν ὄχθην τῆς λίμνης.
5. Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος = Ὁδήγησε τὸ πλοῖον καὶ φέρε το εἰς τὰ θαθεῖα νερὰ τῆς λίμνης.
6. Χαλάσατε = ρίψατε τὰ δίκτυά σας.
7. Εἰς ἄγρᾳν = Γιὰ ψάρευμα. Γιὰ νὰ πιάσετε ψάρια.
8. Ἐπιστάτα = Διδάσκαλε.
9. Ἐπὶ τῷ ὀρηματί σου = ἀφοῦ τὸ διατάσσεις.
10. Συνέκλεισαν = ἐκλείσαν μέσα εἰς τὸ δίκτυον.
11. Διεροήγνυτο = ἤρχισε νὰ σχίζεται, ἐπειδὴ δὲν ἀντεῖχεν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ψαριῶν.
12. Κατένευσαν τοῖς μετόχοις = ἔκκισαν νόημα εἰς τοὺς συντρόφους των.
13. Τοῦ συλλαβέσθαι = νὰ τοὺς βοηθήσουν.
14. Ἐπλησαν = ἐγέμισαν τόσον πολὺ, ὥστε ἐκινδύνευσαν νὰ βυθισθῶν.
15. Ἰδὼν ὁ Πέτρος = ἔταν εἶδεν ὁ Πέτρος τὸ μεγάλο αὐτὸ θαῦμα.
16. Ἐξελθε ἀπ' ἐμοῦ = φύγε, γιὰτὶ δὲν εἰμαι ἄξιος νὰ σὲ ἔχω εἰς τὸ πλοῖόν μου.
17. Κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι = σύντροφοι μὲ τὸν Σίμονα.
18. Ἐσῃ ζωοῶν = θὰ πιάσης ἀνθρώπους δηλ. θὰ ἀλείψης αὐτοὺς μὲ τὸ κήρυμά σου, θὰ τοὺς οδηγῆς εἰς τὴν σωτηρίαν.
19. Καταγαγόντες = ἀφοῦ ἔσυραν τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τέσσαρες ἀλιεῖς μὲ θαυμαστὴν προθυμίαν ἀφήνουν τὰ πάντα, τοὺς γονεῖς καὶ τὴν περιουσίαν των καὶ ἀκολουθοῦν τὸν Χριστόν. Εἶναι ὁ Πέτρος, ὁ Ἀνδρέας, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης. Ἦσαν θέβαια ἀλιεῖς, ἀλλὰ καὶ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι.

Ὁ Χριστὸς ἐτελείωσε τὴν διδασκαλίαν Του ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Πέτρου, τὴν ὁποίαν ἤκουσεν αὐτός, ὁ ἀδελφός του καὶ οἱ σύντροφοί του Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης. Εἶπε τότε εἰς τὸν Πέτρον ὁ Χριστὸς νὰ προχωρήσῃ ὀλίγον

εἰς τὴν λίμνην καὶ νὰ ρίψῃ τὰ δίκτυα. Ὁ Πέτρος τοῦ εἶπε ὅτι ἐφάρευαν ὄλην τὴν νύκτα ἐκεῖνην, ἀλλὰ δὲν ἔπιασαν τίποτε, ἀφοῦ ὅμως τὸ διατάσσεις εἶπεν, εἰς τὸν Σωτῆρα, θὰ ρίψῃ τὰ δίκτυα. Ὁ Πέτρος σπύθει πραγματικὰ καὶ ρίπτει τὰ δίκτυα. Ὑπακούει ἀπροφασίστως εἰς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πιστεύει εἰς Αὐτὸν καὶ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεώς του αὐτῆς εἶναι τὸ πλουσιώτατο ψάρευμα ποῦ ἠκολούθησε. Ἐπίασαν τόσον πολλοὺς ἰχθῦς ὥστε ἔχι μόνον τὸ ἰδικόν των πλοῖον ἐγέμισε, ἀλλὰ καὶ τὸ πλοῖον τῶν συντρόφων των, τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὅλοι ἐθαύμασαν. Καὶ ὁ Πέτρος, ποῦ ἐκατάλαβε ὅτι ἔχει ἐμπρὸς τοῦ θεοῦ καὶ θαυμαστὸν πρόσωπον, ὁμολογεῖ τὰς ἀμαρτίας του καὶ τὴν μικρότητά του. Ὁ Ἰησοῦς τὸν ἐνθαρρύνει τότε : « Μὴ φοβάσαι ἀπὸ σήμερον θὰ γίνῃς μαθητῆς μου, θὰ γίνῃς ἄλιεὺς ἀνθρώπων. Εἶσαι ἄξιος νὰ κηρύξῃς τὸ ὄνομά μου παντοῦ ». Ἀμέσως τότε ὁ Πέτρος μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἀνδρέα καθὼς καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἰακώβος καὶ ὁ Ἰωάννης, ἀφοῦ ἔσυραν τὰ πλοῖα των εἰς τὴν ξηρὰν καὶ τὰ ἄφησαν ἐκεῖ, ἠκολούθησαν τὸν Χριστόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΛΟΓΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. 5', 31 - 36

Εἶπεν ὁ Κύριος καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστὶ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ = Ποία ἀμοιβὴ θὰ σᾶς δοθῇ ; Τί εἶδους ἀμοιβὴ σᾶς ὀφείλεται ;
2. Ἀπολαβεῖν = Νὰ πάρτε τόκον, καὶ ἔπειτα εἶλον τὸ δάνειον.
3. Ἴνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα = Διὰ νὰ λάβουν ὀπίσω ὁλόκληρον τὸ ποσόν, ποῦ ἐδάνεισαν.
4. Μηδὲν ἀπελπίζοντες = Χωρὶς νὰ ἐλπίζετε τίποτε ὡς ἀνταπόδοσιν ἀπ' αὐτοῦς.
5. Ὁ μισθὸς = Ἡ ἀμοιβή.
6. Υἱοὶ τοῦ Ὑψίστου = Κατὰ χάριν παιδιὰ τοῦ Ὑψίστου, διότι κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς ὡς ὑπάκουοι υἱοὶ Αὐτοῦ.
7. Ὅτι αὐτὸς χρηστός = Διότι Αὐτὸς εἶναι εὐσπλαχνικὸς καὶ εὐεργετικὸς.
8. Οἰκτίρμονες = Ἐλεήμονες καὶ εὐσπλαχνικοί.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

“Ολοι μας αἱ ὑποχρεώσεις (καθήκοντα) πρὸς τὸν πλησίον μας, στηρίζονται, λέγει ὁ Χριστός, εἰς τὴν ἐντολήν: « καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως ». Δηλαδή νὰ δείξης τέτοια συμπεριφορά πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅποιαν θέλεις νὰ δείξουν καὶ ἐκεῖνοι πρὸς ἐσέ. Διότι ὅταν ἔτσι φερώμεθα πρὸς τὸν πλησίον μας, θὰ βασιλεύῃ ἀνάμεσα μας, ἀνάμεσα εἰς τὴν οἰκογένειά μας, ἀνάμεσα εἰς τὴν πατρίδα μας ἢ δι-
καιοσύνη, ἢ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη. Αὐτὴ ὁμοῦς ἡ συμπεριφορά, λέγει ὁ Χριστός, ἀν περιορίζεται μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀγαποῦν δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Γιατὶ καὶ οἱ κακοποιοὶ ἄνθρωποι ἀγαπῶνται μεταξὺ των. Ἐγώ, λέγει, σὰς παραγγέλλω νὰ ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς σας. Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη ἀγκαλιάζει: ὀλους καὶ αὐτοὺς ἀκόμη, ποὺ μᾶς πικραίνουν. Πλησίον μας εἶναι κάθε ἄνθρωπος φίλος, ἐχθρὸς, Χριστιανός, ἀλλόθρησκος.

Πρέπει νὰ εἴμεθα εὐσπλαγχοὶ καὶ εὐεργετικοὶ εἰς ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὴν ἀνάγκην μας. Καὶ ὁ Χριστός φέρει ἐδῶ παράδειγμα τὰ δάνεια, ποὺ δανείζουν ἰδίως οἱ πλοῦσιοι εἰς τὸν φτωχὸν ἄνθρωπον. Ἦμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ μὴν ἔχη χρήματα οὔτε ἄρτον νὰ ἀγοράσῃ ἢ τοῦ χρειάζονται δι’ ἄλλας οἰκογενειακὰς ἀνάγκας. Εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις πρέπει νὰ δανείζωμεν, χωρὶς νὰ ζητοῦμεν τόκον. Κάποτε ἦμπορεῖ νὰ ἔχωμεν τὴν ὑποψίαν ὅτι ἐκεῖνος, ποὺ ἐδανείσαμεν δὲν θὰ μᾶς ἐπιστρέψῃ τὸ δάνειον. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρέπει νὰ τὸν συνδράμωμεν.

“Ὅταν, λέγει ὁ Χριστός, συμπεριφέρεσθε μὲ ἀγάπην καὶ μὲ συμπάθειαν εἰς τὸν πλησίον, τότε κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, ὡς ὑπάκουοι υἱοὶ Αὐτοῦ. Διότι καὶ ὁ Θεὸς εἶναι εὐσπλαγχνικὸς καὶ εὐεργετικὸς καὶ εἰς τοὺς ἀχαρίστους ἀκόμη καὶ πονηροὺς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ

Λουκᾶ κεφ. ζ', 11 - 16

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναῖν καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδὼν ἐξεκομιζέτο τεθνηκῶς υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαίε. Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βραδιάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος πάντας καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέφατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν Αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ναϊν = πόλις πλησίον τῆς Καπερναούμ, πρὸς νότον τῆς Ναζαρέτ.
2. Συνεπορεύοντο = ἐπήγαιναν μαζί.
3. Ὡς ἤγγισε = καθὼς ἐπλησίασε τὴν πόλιν τῆς πόλεως.
4. Ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς = ἐκηδεύετο ἕνας νεκρὸς.
5. Ἰκανὸς = ἀρκετὸς.
6. Καὶ προσελθὼν = καὶ ἀφ’ οὗ ἐπλησίασε.
7. Ἦψατο τῆς σοροῦ = ἤγγισε μὲ τὸ χεῖρ του τὸ νεκροκράββατο (φέρετρον).
8. Ἔστησαν = ἐσταμάτησαν.
9. Ἐγέσθητι = σήκω ἐπάνω.
10. Ἦρξατο λαλεῖν = ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ.
11. Ἔλαβε φόβος πάντας = ὄλοι ἐφοβήθησαν.
12. Ἐγγήγεσθαι = ἔχει παρουσιασθῆ.
13. Ἐπεσεκέψατο = ἐλυπήθη ὁ Θεὸς τὸν λαόν Του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Κόσμος πολλὸς ἀκολουθοῦσε τὴν κηδεῖα ἐνὸς νέου μονογενοῦς μιᾶς χήρας. Συμπονοῦσε καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τὸ μεγάλο δυστύχημα τῆς γυναικὸς αὐτῆς. Ὁ Χριστὸς ὁμῶς τῆς ἔδωσε τὴν μεγαλυτέραν χαράν, διότι ἀνέστησε τὸν υἱόν τῆς. «Μὴ κλαίε», εἶπε εἰς τὴν μητέραν. Καὶ πλησιάσας τὸ φέρετρον εἶπε: «Νεανίσκα, σήκω ἐπάνω», καὶ ὁ νεκρὸς ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ. Ὅλοι ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγον ὅτι προφήτης μέγας ἔχει παρουσιασθῆ, διότι ἐλυπήθη ὁ Θεὸς τὸν λαόν Του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΛΟΓΚΑ

(ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ)

Λουκᾶ κεφ. η', 5-15

Ἰπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτὸν ὁ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φνὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφνεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φνὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τίς εἶν ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσι μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι οἰ-

ζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μερμυγῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσοφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Ταῦτα λέγων ἐφώνει ὁ ἔχων ὅσα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁ σπείρων = ὁ γεωργὸς ποῦ σπέρνει στὸ χωράφι τοῦ σιτηρὰ κλπ.
2. Ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν = καὶ ἐνῶ τὸν ἔσπερνε.
3. Ὁ μὲν ἔπεσε = ἄλλο μὲν μέρος τοῦ σπόρου.
4. Πέτρων = σὲ πετρῶδες μέρος τοῦ χωραφιοῦ.
5. Φυὲν = ἀφοῦ ἐφύτρωσε.
6. Διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα = ἐπειδὴ δὲν εἶχε παχὺ καὶ ὑγρὸν ἔδαφος.
7. Συμφνεῖσαι = ἀφοῦ ἐφύτρωσαν καὶ ἀκανθαὶ μαζί με τὸν σπῶρον.
8. Ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν = εἰς τὸ μαλακὸν καὶ εὐφορον ἔδαφος τοῦ χωραφιοῦ.
9. Ἐκατονταπλασίονα = Ἐκατὸν φορὰς περισσότερον.
10. Τίς εἶη ; = τί σημαίνει ;
11. Ὑμῖν δέδοται γινῶναι = εἰς ὅσας ἔχει δοθῆ ἢ δύναμις νὰ καταλαβαίνετε.
12. Τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ = τὰς μεγάλας καὶ ὑψηλὰς ἀληθείας τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.
13. Ἴνα βλέποντες μὴ βλέπωσι = διότι ἐνῶ θὰ βλέπουν τὰ ἔργα μου, δὲν θὰ ἠμποροῦν νὰ ἐννοοῦν αὐτά.
14. Ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν = ἐνῶ ἀκούουν τὴν διδασκαλίαν μου, δὲν καταλαβαίνουν αὐτήν.
15. Αἴρει = σηκώνει, παίρνει ὀπίσω, ἀφαιρεῖ.
16. Πρὸς καιρὸν = προσωρινά.
17. Ἀφίστανται = ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.
18. Πορευόμενοι = ἐνῶ ἀκολουθοῦν.
19. Συμπνίγονται ὑπὸ μερμυγῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου καὶ οὐ τελεσοφοροῦσι = Συμπνίγονται ἀπὸ τὰς φροντίδας, ἀπὸ τὰ πλοῦτη καὶ ἀπὸ τὰς ἀσωτείας τῆς ζωῆς των καὶ δὲν ὀριμάζουν τὸν καρπὸν. Δηλ. δὲν παραμένουν εἰς τὴν πίστιν των.
20. Ὁ ἔχων ὅσα ἀκούειν κ.λ.π. = ὅποιος ἔχει προσοχὴν νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, ὅσ καταλάβῃ τί θέλω νὰ πῶ.

Σημείωσις : Ἡ Εὐαγγελικὴ παραβολὴ εἶναι μιὰ ζωηρὰ ἀλληγορικὴ διήγησις. Διὰ τῶν διηγῆσεων αὐτῶν προσεβίβηεν ὁ Χριστὸς τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν πρὸς εὐκόλον κατανόησιν τοῦ σκοποῦ τῆς διδασκαλίας Του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστὸς εὐρίσκετο εἰς τὴν παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. Ἐκεῖ εἶχε συναθροισθῆ ὄχλος πολὺς ἀπὸ διαφόρους πόλεις. Μόλις εἶδε τὸ μέγα αὐτὸ πλῆθος, εἰσηλθεν εἰς ἕνα πλοῖον. Καὶ ἀπὸ τὸ πλοῖον αὐτό, ὡσάν ἀπὸ ἄμβωνος, εἶπε τὴν παραβολὴν ποῦ ἐδιαβάσατε. Τώρα ὁ Χριστὸς τὴν ἐξηγεῖ εἰς τοὺς μαθητάς Του, οἱ ὅποιοι τὸν ἠρώτησαν τί σημαίνει ἡ παραβολὴ αὐτή. Διὰ τοῦτο, λέγει, ὁμιλεῖ παραβολικῶς εἰς αὐτούς, διότι δὲν εἶναι ἐσωτερι-

κῶς ψυχικῶς καθαροί. Καὶ ἐνῶ θὰ βλέπουν τὰ ἔργα μου, δὲν θὰ ἠμποροῦν νὰ τὰ ἐννοοῦν καὶ ἐνῶ θὰ ἀκούουν τὴν διδασκαλίαν μου, δὲν θὰ τὴν καταλαβαίνουν. Εἶναι λέγει ὁ Χριστός, μία τάξις ἀνθρώπων ποὺ ὁμοιάζουν μὲ τὸν σπόρον, ποὺ ἔπεσεν εἰς τὸν δρόμον καὶ τὸν καταπάτησαν οἱ διαβάται καὶ τὸν ἔφαγαν τὰ πτηνά. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, ποὺ ἀκούουν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν τὰ ἐκτελοῦν χάνονται γρήγορα. Τοὺς παρασύρει ὁ πειρασμὸς εἰς διαφόρους ἀμαρτίας, διὰ νὰ μὴ πιστεύσουν καὶ σωθοῦν. "Ἄλλη πάλιν τάξις ἀνθρώπων ὁμοιάζει μὲ τὴν βραχώδη πέτραν, ὅπου ἔπεσεν ὁ σπόρος καὶ δὲν ἐφύτρωσε. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δὲν ἦσαν ἀποφασιστικοὶ καὶ δὲν ἀνοίξαν πρόθυμα τὴν καρδιά τους νὰ φυτρώσῃ μέσα εἰς αὐτὴν σταθερὰ ἢ πίστις. Δι' αὐτὸ εἰς τὴν παραμικροτέραν παραζάλην τοῦ πειρασμοῦ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν ὅποσον προσωρινὰ μόνον τὸν ἠκολούθησαν. "Ἄλλοι δέχονται τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πνίγονται μέσα εἰς τὰς φροντίδας διὰ πλοῦτη καὶ ἀσωτείας, ὅπως πνίγεται ὁ σπόρος μέσα εἰς τὰ ἀγκάθια. Καὶ ἔτσι δὲν τοὺς μένει καιρὸς νὰ σκεφθοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, διότι ἐπρότιμησαν τὰ ὕλικὰ ἀγαθὰ, τὰ πλοῦτη καὶ τὰς διασκεδάσεις.

Ἡ τετάρτη τάξις εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ ἀκούουν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των εἶναι παντοτεινὰ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημά Του. Δι' αὐτὸ φέρουν πολὺν καρπὸν ἀρετῶν.

Συμβολικῶς παρίσταται ἐδῶ ὁ σπόρος τοῦ σίτου πρὸς τὸν σπόρον τῆς διδασκαλίας. Ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς ἐξασφαλίζεται ἡ σωματικὴ ζωὴ μας. Ἐνῶ ἀπὸ τὴν σπορὰν καὶ καλλιέργειαν τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας ἐξασφαλίζεται ἡ πνευματικὴ μας ζωὴ.

Σημείωσις: Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ ἀφιερώνεται εἰς τὴν μνήμην τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκουμ. Συνόδου κατὰ τῶν Εἰκονομάχων (787 μ.Χ.).

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΛΟΥΚΑ (ΠΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΠΙΤΧΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ)

Λουκᾶ, κεφ. ιστ', 19 - 31

Εἶπεν ὁ Κύριος ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν, ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἠλωκωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ Ἀδὴ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακροῦθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ

πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάγῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνονται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· ἐρωτῶ, ὄν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆῃ πρὸς αὐτούς, μετανόησουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐνεδιδύσκετο = ἐφοροῦσε.
2. Πορφύραν καὶ βύσσον = βασιλικὰ καὶ πανάκριβα ἐνδύματα. Ἡ πορφύρα ἦτο ἐξωτερικὸ ἐνδύμα πολυτελέστατο, χρωματιστὸ κόκκινο, ἀπὸ μάλλινο ὑφασμα. Ἡ βύσσος ἦτο ἐσωρροχο ἀπὸ πολύτιμον καὶ λεπτὸν λινόν.
3. Εὐφραίνόμενος = διασκεδάζων κάθε μέρα μὲ πλούσια συμπόσια καὶ διασκεδάσεις.
4. Ἐβέβλητο = ἦτο πεταγμένος.
5. Πρὸς τὸν πυλῶνα = εἰς τὴν ἐξώπορτα τοῦ ἀνακτόρου τοῦ πλουτοῦ.
6. Ἠλκομένος = γεμάτος πληγῆς σ' ὄλο του τὸ σῶμα.
7. Ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ = ἔγλειφον τὶς πληγῆς του.
8. Ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων = νὰ μεταφερθῆ αὐτὸς (ὁ Λάζαρος) ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους.
9. Εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ = εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἀβραάμ, δηλ. πλησίον τοῦ δικαίου Ἀβραάμ, εἰς τὸν τόπον ἔπου ἦτο ὁ Ἀβραάμ, εἰς τὸν παράδεισον.
10. Ἄδης = ὁ τόπος ἔπου διαμένουν οἱ νεκροί.
11. Ἐπάρας = ὑψώσας, ἀφοῦ ἐσήκωσε τὰ μάτια του.
12. Ὑπάρχων ἐν βασάνοις = διότι ἐβασανίζετο.
13. Ὁρᾷ = βλέπει.
14. Καταψύξῃ = δροσίση.
15. Ὅτι ὀδυνῶμαι = διότι ὑποφέρω, βασανίζομαι.
16. Παρακαλεῖται = παρηγορεῖται ἀπὸ τὸν Θεὸν δι' αὐτὰ, ποῦ ἄλλοτε ὑπέφερε.
17. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις = ἐκτὸς ἀπὸ ἑλα αὐτὰ, κοντὰ σ' αὐτὰ.
18. Ἐστήρικται = ὑπάρχει ἀνοικτόν.
19. Ἐρωτῶ = παρακαλῶ.
20. Ὡπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς = διὰ νὰ τοὺς δεβαιώσῃ ὡς μάρτυς, δι' ἐκεῖνα ποῦ συμβαίνουσιν ἐδῶ.
21. Ἀκουσάτωσαν = ἄς ἀκούσουν.
22. Πεισθήσονται = θὰ πεισθοῦν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν εἰς προηγουμένην Του διδασκαλίαν ὠμίλησε διὰ τὴν καλὴν μεταχείρισιν τοῦ πλοῦτου ἀπὸ τοὺς πλουτοῦς. Καὶ τώρα συνεχίζει

τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἐκείνου μὲ τὴν παραβολὴν αὐτὴν, τοῦ ἐδιαβάσατε. Ἡ ὅλη εὐτυχία τοῦ πλουσίου τῆς παραβολῆς, λέγει ὁ Χριστός, ἦσαν τὰ πλούσια συμπτώσια καὶ τὰ πλουσιώτατα ἐνδύματά του. Καὶ δὲν καταδέχετο οὔτε ἓνα βλέμμα νὰ ρίψῃ εἰς τὸν πτωχὸν Λάζαρον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐξαπλωμένος εἰς τὴν πύλην τοῦ ἀνακτόρου του. Ἦτο πεινασμένος, γεμάτος ἀπὸ πληγὰς, σχεδὸν γυμνὸς καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὰ ψιχία, τοῦ ἐπιπτον ἀπὸ τὴν τράπεζαν τοῦ πλουσίου. Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφθανεν ἡ στέρησίς του αὐτῇ, ἤρχοντο καὶ οἱ κύνες καὶ ἔγλειφον τὰς πληγὰς του. Παρ' ὅλην ὁμῶς αὐτὴν τὴν δυστυχίαν του δὲν ἔβγαλεν ἀπὸ τὸ στόμα του οὔτε τὴν παραμικρὰν λέξιν παραπόνου ἐναντίον τοῦ πλουσίου, οὔτε καὶ καμμίαν ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ.

Ἦλθε τώρα ἡ ὥρα τοῦ θανάτου καὶ τῶν δύο. Τὸν Λάζαρον μία τιμητικὴ συνοδεία ἀγγέλων μετέφερεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Τὸν πλούσιον ἔθαψαν εἰς τὴν γῆν μεγαλοπρεπῶς οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Λάζαρος ἀναπαύεται τώρα εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ δικαίου Ἀβραάμ, εἰς τὸν παράδεισον. Ὁ πλούσιος βασανιζόμενος εἰς τὸν Ἄδην ζητεῖ ἔλεος ἀπὸ τὸν Λάζαρον. Τὸν ἐπεριφρονοῦσεν ἄλλοτε, ὅταν ἦτο καιρὸς νὰ τὸ ζητήσῃ. Τώρα ποῦ ἐπέρασεν ὁ καιρὸς τοῦ ἐλέους, ζητεῖ τοῦτο ματαίως. Ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ νὰ στείλῃ τὸν Λάζαρον διὰ νὰ δροσίσῃ τὴν γλῶσσάν του, διότι τρομερὰ ὑποφέρει εἰς τὴν φλόγα αὐτὴν τῶν βασάνων. « Ἐνθυμήσου, τοῦ λέγει ὁ Ἀβραάμ, ὅτι σὺ ἔλαβες μὲ τὸ παράπαν τὰ ἀγαθὰ σου, ὅταν ἔζης. Καὶ ὁ Λάζαρος τὰ κακὰ τῆς δυστυχίας, τῆς πτωχείας καὶ τῆς ἀσθενείας του».

Ὁ πλούσιος καταλαβαίνει τώρα, ὅτι μετὰ θάνατον δὲν ὑπάρχει καμμία ἐλπίς δι' ἐκεῖνον ποῦ δὲν μετενόησε κατὰ τὴν ζωὴν του ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ παρακαλεῖ δια τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελφῶν του εἰς τὸν κόσμον. Ἄλλ' αὐτοί, τοῦ λέγει ὁ Ἀβραάμ, ἔχουν τὸν τρόπον, ἂν θέλουν νὰ μετανόησουν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ ΔΟΥΚΑ

Δουκά, κεφ. η', 26 - 39

(Βλέπε καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Πέμπτης Κυριακῆς τοῦ Ματθαίου κεφ. η', 28 - 34 καὶ θ', 1)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησεν αὐτῷ ἄνθρωπος τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἰκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; δέμομαί σου, μὴ με βασανίσῃς. Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελεθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις σνηρηπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέδαις φυ-

λασόμενος, και διαρρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπιρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων τί σοί ἐστιν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεὼν ὅτι δαιμόνια πολλά εἰσῆλθον εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλεε αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεῖνους εἰσελθεῖν καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὄρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοιτες τὸ γεγενημένον, ἔφυγον, ἀπελθόντες καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶρον καθήμενον τὸν ἀνθρώπου, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γάδαρα ἢ Γέργεσα = ἦτο πόλις πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.
2. Ἐκ τῆς πόλεως = δηλ. καταγόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτήν.
3. Ὅς = ὁ ὅποιος.
4. Ἐκ χρόνων ἱκανῶν = ἀπὸ πολλὰ χρόνια.
5. Οὐκ ἐνεδιδύσκετο = δὲν ἐφοροῦσε ἱμάτιον, περπατοῦσε γυμνός.
6. Ἐν τοῖς μνήμασιν = εἰς σπήλαια πλησίον τοῦ νεκροταφείου τῆς πόλεως.
7. Τί ἐμοὶ καὶ σοί; = Ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξύ ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ πνεύματος, καὶ σοῦ τοῦ Σωτήρος Θεοῦ;
8. Δέομαί σου = Σὲ παρακαλῶ.
9. Συνηρωπάει = εἶχε πιάσει.
10. Πέδαις = μὲ σιδερένια δεσμὰ εἰς τὰ πόδια του.
11. Διαρρήσων = ἀφου ἔκοπτε, ἔσπαζε τὰ δεσμὰ.
12. ἠλαύνετο = ἐφέρετο.
13. Λεγεὼν = πλῆθος ἰσχυρῶν καὶ φοβερῶν δαιμονίων.
14. Ἄβυσσον = κόλασιν.
15. Ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει = ἀπὸ τὸν ὅποιον εἶχαν βγῆ τὰ δαιμόνια.
16. Ἰματισμένον = ἐνδυμένον.
17. Σωφρονοῦντα = ἤσυχον καὶ λογικόν.
18. ἠρώτησαν = παρεκάλεσαν.
19. Φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο = εἶχαν κυριευθῆ ἀπὸ μεγάλου φόβου.
20. Ἐπέστρεψεν = δηλ. εἰς τὴν Καπερναοῦμ.
21. Εἶναι σὺν αὐτῷ = νὰ μείνῃ μαζί του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Παντοῦ καὶ πάντοτε ὁ Χριστὸς ἐδεικνυε τὴν μεγάλην Του φιλανθρωπίαν εἰς κάθε ἄνθρωπον. Εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ δυστυχεῖς ἢ φιλανθρωπία Του

ἦτο ἰδιαιτέρα, ὅπως εἰς τὸν δαιμονιζόμενον τοῦ Εὐαγγελίου. Μόλις εἶχεν ἀποβιασθῆ ἀπὸ τὸ πλοῖον εἰς τὴν ὄχθην τῆς Γεννησαρέτ. Τότε μέσα ἀπὸ τὰ σπήλαια τῶν τάφων ὤρμησεν ἐνώπιόν Του ἕνας ἄνθρωπος δαιμονισμένος· μανιακὸς ἀπὸ τὴν πόλιν Γάδαρα, καὶ γυμνός. Συχνὰ τὸν ἔδεον, ἀλλ' αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὸν ἐρεθισμὸν τῆς μανίας του ἔκοβε τὰ δεσμά καὶ τὰς ἀλύσεις. Ἡ δύναμις του ἦτο υπερβολικὴ καὶ υπεράνθρωπος. Ἦτο ἡ δύναμις τὴν ὁποίαν μετέδιδον εἰς αὐτὸν τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ἡ παρουσία, τὸ βλέμμα, ἡ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ πάντοτε κατετρόμαζε τοὺς δαιμονισμένους. Καὶ ἀντὶ τὰ ἐπιτεθῆ ἐναντίον τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ μὲ λίθους καὶ μὲ κραυγὰς, ὅπως ἔκαμνε ἐναντίον τῶν ἀνθρώπων, ἔτρεξε πρὸς τὸν Χριστόν. Ἐπεσεν ἐμπρὸς Του καὶ ἀφοῦ ἤνωσε τὴν φωνὴν του μὲ ἐκείνην τῶν δαιμόνων παρεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν νὰ μὴ τοὺς βασανίσῃ. Ὁ Ἰησοῦς τὸν ἠρώτησε, πῶς λέγεται καὶ ἐκεῖνος ἀπήντησε ὅτι Λεγεὼν εἶναι τὸ ὄνομά του. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε χάσει τὸ ἰδικόν του ὄνομα. Ἦτο ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν δαιμόνων. Τότε ὁ Χριστὸς ἐδέχθη τὴν παράκλησίν του νὰ στείλῃ τὰ δαιμόνια εἰς ἀγέλην χοίρων, ἡ ὁποία ἔβασκε πλησίον του νὰ στείλῃ τὰ δαιμόνια εἰς ἀνθρώπον καὶ ἐμβῆκαν εἰς τοὺς χοίρους, οἱ ὅποιοι ἔπεσαν ἀπὸ τὸν κρημνὸν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ Γαδαρηνοί, μόλις ἔμαθαν ἀπὸ τοὺς βοσκούς τὸ θαῦμα, ἐφοβήθησαν περισσότερο τὸν Χριστόν παρὰ τὴν μανίαν τοῦ ἄλλοτε μανιακοῦ. Ὁ ἄνθρωπος τῶν ἐσώθη. Αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς ἐνδιέφερε παρὰ οἱ χοῖροι τοῦ ἐπνίγησαν. Ἦτο, βέβαια, μεγάλη ἡ ζημία των, ἀλλὰ μεγάλα ἦσαν αἱ ἁμαρτίαι των. Ὁ νόμος ἀπηγόρευε νὰ τρέφουν χοίρους. Αὐτοὶ τοὺς ἔβασκαν κρυφά. Τοῦ εἶπαν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν τόπο τους. Αὐτοὶ ἀγαποῦσαν τὰς ἁμαρτίας καὶ τοὺς χοίρους των, δὲν ἤθελαν τὰς εὐεργεσίας Του καὶ Τοῦ εἶπαν νὰ φύγῃ.

Ὁ Χριστὸς χωρὶς νὰ ἀγανακτήσῃ εἶχε κάμει τὸ καλόν. Ἐνας ἁμαρτωλὸς εἶχε σωθῆ. Ἀπὸ μίαν ψυχὴν εἶχον ἐγῆ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα. Καὶ ὁ ἄλλοτε δαιμονιζόμενος, ἀφοῦ ἐδοξολόγησε τὸν εὐεργέτην του Χριστόν, τὸν παρακαλοῦσε νὰ μένῃ πάντοτε μαζί Του. Ὁ Χριστὸς ὅμως παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ νὰ διηγηθῆ πῶς ὁ Κύριος τὸν εὐσπλαχνίσθη, καὶ ὅσα ἔκαμε εἰς αὐτόν ὁ Θεός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΛΟΓΚΑ

Λογκά, κεφ. η', 41 — 56

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος· καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει, αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ, ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι συνέπιγον αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἦ τις, εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὄλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆ-

ναι, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχορῆμα ἔσθη ἢ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἀράμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἀράμενός μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἤψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγγων δύναμιν ἐξεληθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἤλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχορῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστετε, καὶ σωθήσεται. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀρῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἐκλαίον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων· ἡ παῖς ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχορῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδεὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἄρχων τῆς συναγωγῆς = ἀρχισυνάγωγος, ὁ προϊστάμενος τῆς συναγωγῆς τῶν Ἑβραίων.
2. Ἦν αὐτῷ = εἶχεν.
3. Καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν = ἦτο ἐτοιμοθάνατος, ἐψυχορραγοῦσεν.
4. Συνέπνιγεν αὐτὸν = ἐνῶ ἐπήγαγεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰακώβου, οἱ ἄλλοι ποῦ τὸν ἀκολουθοῦσαν, τὸν συνέπνιγον, ἐπίεξαν καὶ τὸν ἐστενοχωροῦσαν.
5. Ἐν ρύσει αἵματος = ἐπασχεν ἀπὸ αἱμορραγίας.
6. Προσαναλώσασα = ἀφοῦ ἐξώδευσε.
7. Ὄλον τὸν βίον = ἔλην τὴν περιουσίαν τῆς.
8. Οὐκ ἴσχυσε = δὲν κατόρθωσε, δὲν ἠμπόρεσε νὰ θεραπευθῇ ἀπὸ κανένα.
9. Ἦψατο τοῦ κρασπέδου = ἐπιασε τὴν ἄκραν τοῦ ἱματίου Του, ἀφοῦ τὸν ἐπλησίασεν ἀπὸ πίσω, ὥστε νὰ μὴ τὴν ἀντιληφθῇ κανεὶς. Ἐντρέπεται νὰ φανερωθῇ ἢ ἀρρώστεια τῆς.
10. Παραχορῆμα ἔσθη ἢ ρύσις = ἀμέσως ἐσταμάτησε ἡ αἱμορραγία.
11. Ἐπιστάτα = διδάσκαλε.
12. Συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι = τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ Σὲ περιεκύκλωσαν καὶ Σὲ πιέζουσιν.
13. Ἐγγων δύναμιν = ἐκατάλαθα νὰ βγαίνῃ ἀπὸ μέσα μου θεραπευτικὴ χάρις (δύναμις) καὶ θαυματουργικὴ.
14. Ὅτι οὐκ ἔλαθεν = ὅτι δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Χριστοῦ. Ὅτι τὴν κατάλαθεν ὁ Χριστός.
15. Ἰάθη = ἐθεραπεύθη.
16. Πορεύου εἰς εἰρήνην = πήγαγε τώρα καὶ μὴν ἀνησυχῆς ἐξ αἰτίας τῆς ἀσθενείας σου, ἔπως πρωτύτερα.
17. Τέθνηκε = ἀπέθανε.

18. Μὴ σκύλλε = μὴν ἐνοχλῆς.

19. Ἐκόπτοντο = ἐθρηνοῦσαν καὶ ἐκτυποῦσαν τὸ στήθος των.

20. Καθεύδει = κοιμάται.

21. Ἐγειροῦ = σήκω ἐπάνω.

22. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς = καὶ ἐπέστρεψεν ἡ ψυχὴ της εἰς τὸ σῶμά της.

23. Ἐξέστησαν = ἐθαύμασαν, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ μεγάλου θαυμασμοῦ.

24. Τὸ γεγονός = αὐτὸ τοῦ συνέβη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον μᾶς διηγεῖται δύο θαύματα τοῦ Χριστοῦ: 1) Τὴν ἀνάστασιν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγῶγου Ἰαείρου καὶ 2) Τὴν θεραπείαν μιᾶς γυναικὸς ποὺ ἔπασχεν ἀπὸ μίαν ἀθεράπευτον ἀσθένειαν.

Ὁ Ἰάειρος, ἂν καὶ ἦτο Ἰουδαῖος καὶ ἄρχων τῆς συναγωγῆς, ἔρχεται μὲ μεγάλην πίστιν πρὸς τὸν Χριστόν. Πίπτει εἰς τοὺς πόδας καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἐτοιμοθάνατον κόρην του. Ἡ παράκλησίς του εἰσακούεται, διότι τὸν παρακαλεῖ πρῶτα πρῶτα μὲ πίστιν καὶ δεῦτερον τὸν παρακαλεῖ διὰ πράγματα δίκαια καὶ ὄχι παράλογα. Εἶναι βέβαια πολὺ λυπηρὰ καὶ σκληρῆ ἡ θέσις τῶν γονέων, ὅταν χάνουν τὸ παιδί τους καὶ μάλιστα τὸ μονάκριβο παιδί τους. Ὁ Χριστὸς ὁμως δεικνύει πάντοτε συμπόνια εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἐλεεῖ. Δὲν ἐπρόφθασεν ὁμως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰαείρου, ποὺ ἡ κόρη του ἀπέθανε. Ὁ Ἰάειρος ὁμως δὲν χάνει οὔτε τὴν πίστιν του εἰς τὸν Χριστόν, οὔτε τὴν ὑπομονήν του. Ἡ οἰκία τοῦ Ἰαείρου εἶναι τώρα ἀνάστατος ἀπὸ τοὺς θρήνους τῆς μητρὸς, τῶν συγγενῶν καὶ φίλων. Καὶ ὁ Χριστὸς μόλις ἔφθασεν ἀνασταίνει τὴν νεκρὰν μὲ τὰς λέξεις «Ἡ παῖς ἐγείρου».

Ἐνῶ ὁμως ἐπήγγαιναν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰαείρου, ἔκαμαν ἓν ἄλλο θαῦμα.

Μιὰ γυναῖκα, ἔπασχε χρόνια ἀπὸ αἱμορραγίαν. Κανεὶς ἰατρὸς δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὴν θεραπεύσῃ, τώρα ὁμως θεραπεύεται χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν θεραπείαν της ἀπὸ τὸν Χριστόν. Μόνον ἔπιασε τὴν ἄκρὰ τοῦ ἐπανωφορίου τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀμέσως ἐθεραπεύθη. Ὁ Χριστὸς βέβαια τὴν εἶχε ἰδῆ. Ἐκείνη ἐνόμιζε πὺς δὲν τὴν βλέπει. Ἐντρέπετο νὰ παρουσιασθῇ ἐμπρὸς Του. Ὁ Χριστὸς ὁμως ἀντήμειψε τὴν μεγάλην της πίστιν καὶ ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν τὴν ὑγίαν της.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΟΗ ΛΟΥΚΑ

(ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΣΑΜΑΡΕΙΤΟΥ)

Λουκᾶ, κεφ. ι', 25 - 37

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πὺς ἀγαπήσωσε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ, θέ-

λων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστί μου πλησίον ; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινε ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ ληστοῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινε ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρεῖτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη· καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξεληθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστές ; Ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποιεὶ ὁμοίως.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Νομικὸς = Νομικοὶ ἐλέγοντο οἱ Ἑβραῖοι ἐκεῖνα πού ἐξηγοῦσαν τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Ἐλέγοντο καὶ νομοδιδάσκαλοι.
2. Πειράζων = ζήτων ἐν τὸν πειράζει. Δηλ. μετὰ τὸν πονηρὸν σκοπὸν νὰ δοκιμάσῃ, μήπως ὁ Χριστὸς θὰ ἔλεγε κάτι τι ἐναντίον τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου.
3. Τί γέγραπται = τί εἶναι γραμμένον.
4. Ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου = μετὰ τὴν δύναμίν σου.
5. Ὡς σεαυτὸν = ὡς τὸν ἑαυτὸν σου.
6. Ζήσῃ = θὰ ζήσῃς, δηλ. θὰ κληρονομήσῃς τὴν αἰώνιον ζωὴν.
7. Δικαιοῦν ἑαυτὸν = νὰ δικαιολογηθῇ ὅτι πραγματικὰ θέλει νὰ μάθῃ.
8. Ὑπολαβὼν = ἀφοῦ ἔλαβε τὸν λόγον.
9. Ἱεριχώ = πόλις τῆς Παλαιστίνης, μετὰ τὸ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰορδάνου. Ἡ πορεία μετὰ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ἱεριχῆς ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνη. Εἰς τὴν ἔρημον αὐτὴν ὁδὸν εὗρισκαν καταφύγιον πολλοὶ κακοποιοὶ καὶ λησταί.
10. Οἳ = οἱ ὅποιοι.
11. Πληγὰς ἐπιθέντες = ἀφοῦ τὸν ἐπλήγωσαν.
12. Ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα = ἀφοῦ τὸν ἄφησαν μισοπεθαμένον.
13. Κατὰ συγκυρίαν = κατὰ τύχην.
14. Ἱερεὺς = Ἑβραῖος ἱερεὺς, ραββίνος.
15. Ἀντιπαρῆλθε = ἐπέρασε, ἂν καὶ τὸν εἶδε, ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸ μέρος τοῦ δρόμου, χωρὶς νὰ τὸν πλησιάσῃ.
16. Λευΐτης = βοηθὸς τῶν ἱερέων.
17. Γενόμενος κατὰ τὸν τόπον = ἀφοῦ ἐπέρασε ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἦτο ὁ πληγωμένος.
18. Ἐλθὼν = ἀφοῦ ἐπλησίασεν αὐτόν.
19. Σαμαρεῖτης = Σαμαρεῖται ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς Σαμαρείας, ἐπαρχίας τῆς Παλαιστίνης. Οἱ Σαμαρεῖται ἔμισοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους, ὅπως καὶ αὐτοὶ τοὺς Σαμαρεῖτας. Ἦσαν τόσο ἐχθροὶ ἀναμεταξύ τους, ὥστε δὲν εἶχον καμμίαν σχέσιν. Οἱ Σαμαρεῖται ἐπίστευαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Δὲν παρεδέγοντο ἕμως ἔλα τὰ βιβλία τῆς Παλ. Διαθήκης. Προσέφερον ἀκόμη λατρείαν εἰς τὰ εἰδωλα, διότι εἶχον ἀναμχθῆ μετὰ ἔθνη καὶ ἀλλοφύλους.
20. Ὀδεύων = ταξιδεύων.

21. Κατέδησε τὰ τραύματα = ἔδεσε τὰ τραύματα τοῦ πληγωμένου.
 22. Εἰς τὸ ἴδιον κτήνος = εἰς τὸ ζῶν του.
 23. Ἐλαιον καὶ οἶνον = αὐτὰ ἦσαν τότε τὰ φάρμακα πρώτων βοηθειῶν γιὰ τοὺς πληγωμένους.
 24. Πανδοχεῖον = ξενοδοχεῖον, χάνι.
 25. Ἐπεμελήθη = ἐφρόντισε.
 26. Ἐπὶ τὴν αὖριον = τὸ πρωτὸ τῆς ἄλλης ἡμέρας.
 27. Δηνάρια = ρωμαϊκὸν νόμισμα ἀργυροῦν, ἀξίας μίας δραχμῆς.
 28. Προσδαπανήσης = ἐξοδεύσης περισσότερον.
 29. Ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με = ἔταν θὰ ἐπιστρέψω.
 30. Δοκεῖ σοι = σοῦ φαίνεται, νομίζεις.
 31. Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος = ἐκεῖνος ποῦ τὸν ἐλέησε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν στιγμήν, ποῦ ὁ Ἰησοῦς ὠμιλοῦσε εἰς τοὺς μαθητάς Του, παρουσιάζεται ἓνας ἐξηγητῆς τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Ἦλθε μὲ τὸν πονηρὸν σκοπὸν νὰ δοκιμάσῃ, μήπως ὁ Χριστὸς θὰ ἀπαντοῦσε ἀντίθετα πρὸς τὸν νόμον. Καὶ τὸν ἠρώτησε, πῶς ἤμπορεῖ νὰ κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ὁ Χριστὸς χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ, τὸν ἐρωτᾷ τί λέγει ὁ Νόμος διὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Καὶ ὁ νομικὸς ἀναφέρει τὰς δύο μεγάλας ἐντολάς τοῦ Νόμου, δηλαδή τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον. Ὁ Σωτὴρ τοῦ λέγει: «Ὅρθά ἀπεκρίθης. Πάντοτε νὰ ἐκτελῆς τὰς ἐντολάς αὐτάς πιστὰ καὶ εὐλικρινᾶ καὶ τότε θὰ γίνῃς κληρονόμος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ». Ὁ νομικὸς διὰ νὰ δικαιολογηθῇ διὰ τὴν ἐρώτησίν του, λέγει πρὸς τὸν Χριστόν: «Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ζήτημα, ποῖος εἶναι ὁ πλησίον μου, πότε πρέπει νὰ τὸν ἀγαπῶ καθὼς τὸν ἑαυτὸν μου;» Καὶ ὁ Σωτὴρ τότε εἶπε τὴν ὠραίαν καὶ διδακτικὴν αὐτὴν παραβολὴν τοῦ ἐλεήμονος Σαμαρείτου.

Ὁ ἄνθρωπος, ποῦ ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, οὔτε Ἰουδαῖος ἦτο οὔτε Σαμαρείτης. Ἦτο ἓνας ἀπλοῦς ἄνθρωπος, ἀδελφός μας, ποῦ εἶχε ἀνάγκην τῆς βοήθειάς μας, ἦτο ὁ πλησίον μας.

Οἱ δύο πρώτοι διαβάται, ἄνθρωποι ἰερωμένοι, ποῦ ἐγνώριζαν καλὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ βοηθοῦν τὸν πλησίον των, ἀφήκαν τὸν πληγωμένον εἰς τὴν τύχην του. Ὅ,τι ὅμως δὲν ἔκαμαν αὐτοί, τὸ ἔκαμαν ὁ Σαμαρείτης, ποῦ τὸν θεωροῦσαν ξένον ἀπὸ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὰς ἐντολάς Του. Αὐτὸς δένει τὰ τραύματα τοῦ πληγωμένου, χύνει ἔλαιον διὰ νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς πόνους του καὶ οἶνον διὰ νὰ πλύνῃ καὶ ἀπολυμάνῃ τὰς πληγὰς του. Αὐτὸς τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὸ πανδοχεῖον τῆς Ἱεριχοῦς. Ὁλην τὴν νύκτα ἀγρυπνεῖ κοντὰ εἰς τὸ προσκέφαλόν του. Καί, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι δὲν διατρέχει κίνδυνον ἡ ζωὴ του, εἰσιμάζεται νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξίδι του. Καὶ προτοῦ νὰ φύγῃ δίδει παραγγελίας εἰς τὸν ξενοδόχον γιὰ τὴν περιποίησιν τοῦ ἀγνώστου τοῦ πληγωμένου, μέχρις ὅτου ἐπιστρέψῃ. Ἀφοῦ εἶπεν ὁ Χριστὸς τὴν παραβολὴν αὐτὴν, ἐρωτᾷ τὸν Νομικὸν νὰ τοῦ πῇ ποῖος ἦτο ὁ πλησίον τοῦ πληγωμένου. Καὶ ὁ νομικὸς ἀπαντᾷ ὅτι ὁ πλησίον του ἦτο ἐκεῖνος ποῦ τὸν ἐλέησε. Πῆγαινε τοῦ λέγει τότε ὁ Χριστὸς εἰς τὴν εἰρήνην. Καὶ οὐ νὰ θεωρῆς πλησίον σου κάθε ἄνθρωπον, ὅποιοςδήποτε καὶ ἂν εἶναι. Μὴν

κάνης καμμίαν διάκρισιν εἰς τὴν ἐλεημοσύνην καὶ βοήθειάν σου. Νὰ μὴν ὁμοιάσῃς μὲ τοὺς σκληροὺς καὶ ἄκαρδους ἐκείνους ἱερωμένους, ποὺ ἄφησαν τὸν δυστυχή ἐκείνον εἰς τὴν τύχην του.

Κατὰ τὴν ἀλληγορικὴν ἐρμηνείαν πολλῶν ἐρμηνευτῶν ὁ περιπεσὼν εἰς τοὺς ληστὰς ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀνθρωπότητα μετὰ τὴν ἁμαρτίαν τῶν πρωτοπλάστων. Αἱ πληγαὶ εἶναι αἱ ἁμαρτίαι. Ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ Λευΐτης συμβολίζουν τοὺς ἱεροὺς ἄνδρας τῆς Π.Δ. οἱ ὅποιοι δὲν κατώρθωσαν νὰ θεραπεύσουν τὸν κόσμον. Ὁ Σαμαρεΐτης εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεᾶνθρωπος. Ὁ οἶνος καὶ τὸ ἔλαιον συμβολίζουν τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὰ ὅποια θεραπεύονται τὰ ἁμαρτήματα. Ἐν πανδοχείῳ παριστᾶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Σαμαρεΐτου ὅτι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του θὰ ἀνταμείψῃ τὸν πανδοχέα συμβολίζει τὴν Δευτέραν Παρουσίαν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΘΗ ΛΟΥΚΑ

(ΔΦΡΟΝΟΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥ)

Λουκᾶ, κεφ. ιβ', 16 - 21

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφρόνησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζοντας οἰκοδομήσω· καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ταῦτα λέγων ἐφάνει· ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εὐφρόνησεν = ἔκαμε μεγάλην παραγωγὴν.
2. Ἡ χώρα = οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ κτήματά του, τὰ χωράφια του.
3. Διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ = ἐσυλλογίζετο μέσα του.
4. Καθελῶ = θὰ κατεδαφίσω, θὰ κρημνίσω.
5. Ἐρῶ = θὰ εἶπω.
6. Κείμενα εἰς ἔτη πολλά = τὰ ὅποια εἶναι ἀποθηκευμένα διὰ πολλὰ χρόνια.
7. Ἀπαιτοῦσιν = ζητοῦν, δηλ. οἱ δαίμονες.
8. Τίνι ἔσται = εἰς ποῖον θὰ μείνουν;
9. Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ = τέτοια παθαίνει ἐκεῖνος ποὺ θησαυρίζει διὰ τὸν ἑαυτὸν του μόνον.
10. Καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν = καὶ δὲν ἀποκτᾶ πλοῦτη, ποὺ θέλει ὁ Θεός, δηλ. τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν ἐλεημοσύνην.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ κτήματα ἑνὸς πλουσίου ἔδωκεν ὁ Θεὸς μεγάλην εὐφορίαν. Ἄφθονα ἦσαν τὰ προϊόντα τῶν κτημάτων του, ὁ σίτος, ἡ κριθή, τὸ ἔλαιον, ὁ σίος καὶ ἄλλα. Καὶ ἀντὶ τὰ ἐνθουμηθῆ καὶ νὰ βοηθηθῆ τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς του, διὰ τοὺς ὁποίους τοῦ ἐδόθη ἡ μεγάλη αὐτῆ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, ἐσυλλογίσθηγε μόνον τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὰς ἀσωτείας καὶ διασκεδάσεις του. Ἡ μόνη φροντίς του ἦτο ὅτι δὲν εἶχε μέρος διὰ νὰ συνάξῃ τὰ πλοῦσια προϊόντα του. «Θὰ κρημνίσω, εἶπε, τὰς ἀποθήκας μου καὶ θὰ κτίσω μεγαλυτέρας, ὅπου θὰ χωρέσουν τὰ ἀγαθὰ μου καὶ μὲ αὐτὰ θὰ ἐξασφαλίσω τὴν ζωὴν μου διὰ πολλὰ χρόνια». Δὲν σκέπτεται ὅτι ὑπάρχει καὶ θάνατος καὶ ὅτι μόνον αἱ ἀγαθὰὶ πράξεις μένουσι καὶ μετὰ θάνατον. Σκέπτεται μόνον διὰ τὴν κοιλίαν του. Ἄδιαφορεῖ διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν γύρω του πτωχῶν καὶ δυστυχησμένων ἀνθρώπων. «Μὴν ἐργάζεσαι, ἔλεγε εἰς τὸν ἑαυτὸν του, τρῶγε, πίνε καὶ διασκέδαζε». Καὶ πραγματικὰ ἔφαγε, ἔπινε καὶ ἀπεκοιμήθη. « Ἄμναλε πλεονέκτη, τοῦ λέγει ὁ Θεός, εἰς τὸν ὕπνον του. Δὲν καταλαβαίνεις ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου; Αὐτὴν τὴν νύκτα θὰ πεθάνῃς καὶ τίνας θὰ εἶναι αὐτὰ ποὺ ἐτοίμασας;»

Αὐτὸ τὸ τέλος ἔχει ἐκεῖνος, ποὺ φροντίζει μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του δηλ. ὁ πλεονέκτης. Καὶ δὲν ἐκτελεῖ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θέλημά Του, ποὺ εἶναι ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ ἐλεημοσύνη, δηλ. ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον μας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. ιγ', 10 — 17

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς Σάββασι. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀναστῆναι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ γύναι, ἀπολέλυται τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ Σαββάτῳ ἔθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμέρας εἰσίν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· ὀποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ Σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δέ, θνηγότερα Ἀβραάμ οὖσαν, ἦν ἔδωκεν ὁ σατανᾶς, ἰδοὺ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατηγοροῦντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐν τοῖς Σάββασι = εἰς ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. Ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἦτο ἡμέρα ἀργίας καὶ ἀναπαύσεως, καθὼς εἰς ἡμᾶς ἡ Κυριακὴ.
2. Πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας = τὴν εἶχε κυριεύσει τὸ πονηρὸν πνεῦμα.
3. Συγκύπτουσα = καμπουριασμένη.
4. Ἀνακύψαι = νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι τῆς ψηλά.
5. Εἰς τὸ παντελὲς = ὅλως διόλου.
6. Ἀπολέλυσαι = ἔχεις ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια σου.
7. Ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι = εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐργάζεσθε.
8. Ἀπαγαγὼν = ἀφοῦ τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὸν σταυλὸν καὶ τὸν ὀδηγήσῃ.
9. Ἔδησεν = ἔδεσε.
10. Οὐκ ἔδει λυθῆναι ; = δὲν ἔπρεπε νὰ λυθῇ, νὰ ἐλευθερωθῆ.
11. Κατησχύνοντο = κατεντροπιάζοντο.
12. Οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ = οἱ ἐχθροὶ τοῦ Φαρισαίου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνα Σάββατον ὁ Χριστὸς ἐδίδασκεν εἰς μίαν Ἑβραϊκὴν συναγωγὴν. Ἦτο ἡμέρα ἀργίας καὶ πολλὸς κόσμος ἐμαζεύετο ἐκεῖ. Ἀνάμεσα εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἦσαν πολλοὶ Φαρισαῖοι καὶ ἄλλοι ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ. Μεταξὺ τοῦ κόσμου τῆς συναγωγῆς ἦτο καὶ μία γυναῖκα, ὅπως εἶδατε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ ὁποία ἔπασχε ἀπὸ τὸ πονηρὸν πνεῦμα δέκα καὶ ὀκτὼ χρόνια. Ἦτο καμπουριασμένη καὶ δὲν ἔμπορούσε νὰ σηκώσῃ τὸ κεφάλι τῆς ψηλά. Ἡ συμπαθὴς καὶ εὐσπλαγχνικὴ καρδιά τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἔμπορούσε νὰ ἀδιαφορήσῃ ἐμπρὸς εἰς τὴν δυστυχίαν αὐτῆν. Τὴν ἐκάλεσε πλησίον Του, ἔβαλε τὰ χέρια Του ἐπάνω εἰς τὴν καμπουριασμένην ῥάχην τῆς καὶ τῆς εἶπεν : «Γυναῖκα, ἔχεις τῶρα ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν σου». Ἀμέσως ἐκατάλαβε ἡ γυναῖκα αὐτὴ τὸ θαυματουργὸν ἀποτέλεσμα. Σήκωσε τὸ σῶμά τῆς καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Οἱ Φαρισαῖοι ὅμως καὶ πρῶτος ἀπὸ αὐτοὺς ὁ ἀρχὼν τῆς συναγωγῆς, ὁ ἀρχισυνάγωγος, κινούμενος ἀπὸ φθόνον ἠγανάκτησεν ὅτι εἰς ἡμέραν ἀργίας τοῦ Σαββάτου ἐθεράπευσεν ὁ Χριστὸς τὴν πτωχὴν αὐτὴν γυναῖκα.

«Ἵποκριτά, λέγει τότε ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν ἀρχισυνάγωγον, κάθε Ἰουδαῖος δὲν δεικνύει συμπάθειαν εἰς τὰ ζῷα, ποῦ εἶναι δεμένα εἰς τὸν σταυλὸν καὶ διψοῦν καὶ τὰ ὀδηγεῖ νὰ τὰ ποτίσῃ, τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου; Δὲν κάμνει ἐργασίαν; Καὶ ἐγὼ δὲν ἔπρεπε νὰ δεῖξω συμπάθειαν εἰς μίαν συμπαιτριώτισάν σου καὶ νὰ τὴν ἐλευθερώσω ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν τῆς; Ἡ ἀγαθοεργία καὶ κάθε καλὴ πράξις δὲν διακρίνει ἡμέρας. Ἦμπορῶ νὰ κάμω τὸ καλὸν καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου». Καὶ ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ ὁ Χριστὸς, οἱ φθονεροὶ Του ἐχθροὶ καὶ ὑποκριταὶ κατεντροπιάσθησαν. Ὁ λαὸς ὅμως ἔχαιρε δι' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐνδοξα καὶ θαυμαστά ἔργα τοῦ Σωτήρος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΛΟΓΚΑ

(ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΡΟΠΑΤΩΡΩΝ)

Λουκά, κεφ. ιδ', 16 - 24

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἑτοιμὰ ἐστὶ πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρόν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελεθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ρύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δούλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. Λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Τῇ ὥρᾳ** = κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου. Ἦτο συνήθεια τότε νὰ προσκαλοῦν τοὺς καλεσμένους καὶ πρὶν καὶ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου.
2. **Ἀπὸ μιᾶς** = συγχρόνως. Σὰ νὰ ἦσαν ὅλοι οἱ καλεσμένοι σύμφωνοι μετὰ τῶν.
3. **Ἐρωτῶ σε** = σὲ παρακαλῶ.
4. **Ἔγημα** = ἐνυμφεύθημα.
5. **Παραγενόμενος** = ἀφ' οὗ ἦλθε.
6. **Ρύμας** = εἰς τοὺς δρόμους.
7. **Ἀναπήρους** = σακιάτηδες.
8. **Γέγονεν ὡς ἐπέταξας** = ἔγινεν ὅπως διέταξας.
9. **Φραγμοὺς** = μάνδρας, ἔπου κατοικοῦν πολλοὶ πτωχοί. Αἱ πυκνοκατοικημέναί συνοικίαι.
10. **Ἀνάγκασον** = πρότρεψε πολύ.
11. **Κλητοί** = καλεσμένοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρῶτοι προσεκλήθησαν εἰς τὸ μέγα δεῖπνον, δηλ. εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ποὺ αὐτοί, ὡς γραμματισμένοι, ἤξεραν τὸν Νόμον καὶ τὰς προφητείας. Ἀπὸ φθόνου ὁμοῦ, ἀπὸ υπερηφάνειαν καὶ ἀπὸ ἀμέλειαν δὲν ἔδωσαν σημασίαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ. Τότε ὁ Χριστὸς ἔστρεψε τὴν προσοχὴν Του εἰς τὸν ἀπλοῦκόν λαὸν καὶ τὸν ἐκάλεσε εἰς τὸν δεῖπνόν Του.

Ὁ ἄνθρωπος ποῦ παρέθεσε δεῖπνον μέγα, εἶναι ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος ἔστειλε τὸν Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον, ἀφοῦ ἔλαθε δούλου μορφῆν καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος. Δὲν ἔδειξαν ὁμοῦ προθυμίαν εἰς τὴν πρόσκλησίν Του οἱ καλεσμένοι, ὅπως εἶπαμεν πρωτῆτερα. Ἄλλος εἶπε ὅτι ἠγόρασε ἀγρὸν καὶ θέλει νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν ἰδῇ· ἄλλος εἶπεν ὅτι ἠγόρασε πέντε ζεύγη βοῶν καὶ εἶχεν ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃ νὰ τὰ δοκιμάσῃ· ἄλλος εἶπεν, ὅτι μόλις εἶχε νυμφευθῆ καὶ δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ δεῖπνον. Ἐπροτίμησαν τὰ κτήματά τους, τὸ ἐμπόριόν τους, τὰς διασκεδάσεις καὶ κάθε τι ποῦ θὰ εὐχαριστοῦσε τὸν ἑαυτὸν των.

Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς ἐκάλεσεν εἰς τὴν θρησκείαν Του τὸν ἀπλοῦκὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Καὶ ἔπειτα οἱ Ἀπόστολοι ἐκάλεσαν εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν τοὺς Ἐθνικοὺς εἰδωλολάτραι, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀρχὰς δὲν ἦσαν προσκεκλημένοι. Ὅλοι αὐτοὶ ἐπῆραν τὴν θέσιν τῶν πρώτων, ποῦ περιφρόνησαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν καταδίδωξαν.

Σπουδαιότατή εἶναι ἡ συμβολικὴ ἔννοια τῆς παραβολῆς αὐτῆς. Ὁ Σωτὴρ καλεῖ εἰς τὸ θεῖκον τραπέζι τοῦ δεῖπνου, εἰς τὴν τράπεζαν τῆς θείας κοινωνίας, τοὺς Χριστιανούς. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι ποῦ προσέρχονται, πρέπει νὰ μὴ ὁμοιάζουν πρὸς τὸν Ἰούδα, ποῦ ἐκάθησε εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Πρέπει νὰ εἶναι ἐκλεκτοί, δηλ. νὰ ἔχουν καθαρῶσι τὴν ψυχὴν των μὲ τὴν μετάνοιαν καὶ ἐξομολόγησιν.

Σημείωσις: Ἡ Κυριακὴ αὕτῃ ἀφιερώνεται εἰς μνήμην τῶν πρὸ τοῦ νόμου κατὰ σάρκα προπατόρων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΘΗ ΛΟΥΚΑ

Λουκᾶ, κεφ. ιζ', 12 - 19

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσερχομένου τοῦ Ἰησοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρωθεν καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱεροῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέφαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Κώμη = τὸ χωρίον αὐτὸ ἔκειτο μετὰ τῆς Σαμαρείας καὶ τῆς Γαλιλαίας.
2. Οἱ ἔστησαν πόρωθεν = οἱ ὁποῖοι ἐστάθησαν ἀπὸ μακρὰν.
3. Ἦσαν φωνὴν = ἐφώνησαν δυνατὰ.
4. Ἐπιστάτα = διδάσκαλε.

5. **Τοῖς ἱερεῦσι** = διὰ τὴν ἔχῃ ἕνας λεπρὸς ἐπικοινωνῶν μὲ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τὴν εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἔπρεπε τὴν πιστοποιηθῆ ἐπίσημα ἀπὸ τοῦ ἱερέως ὅτι ἔχει καθαρισθῆ, θεραπευθῆ.

6. **Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν** = καὶ συνέβη, ἐνῶ ἐπὶ ἦσαν.

7. **Ἰάθη** = ἐθεραπεύθη.

8. **Ἀλλογενῆς** = ἀπὸ ἄλλο γένος, ὅχι Ἰουδαίος, ξένος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΙ

Εἰς τὰ περίχωρα μιᾶς κόμης, ὅπου ἐπὶ ἦσαν ὁ Χριστὸς, ἤκουσε μίαν θλιβερὴν καὶ παραπονετικὴν κραυγὴν. Ἐπρόσεξε πρὸς τὸ μέρος, ἀπ' ὅπου ἤρχετο ἡ φωνὴ καὶ εἶλεται δέκα δυστυχιμένους ἀνθρώπους. Ἦσαν λεπροί. Ἐπασχον ἀπὸ τὴν φοβερὰν καὶ ἀθεράπευτον ἀσθένειαν τῆς λέπρας. Εὐρίσκοντο μακρὰν ἔξω. Δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ πλησιάσουν. Ἦσαν ὑποχρεωμένοι ἀπὸ τὸν νόμον νὰ εἰδοποιοῦν ὄλους ἐκείνους, πρὸς τοὺς ἐπλησιάζον, μὲ τὴν κραυγὴν : Ἀκάθαρτος.

Ἡ ἐλευθέρη κατάστασις τῶν λεπρῶν αὐτῶν, ἐκίνησεν εἰς συμπάθειαν τὴν καρδίαν τοῦ Κυρίου.

Μόλις λοιπὸν ἤκουσε τὴν κραυγὴν τῶν « Ἰησοῦ, Διδάσκαλε, σπλαχνίσου μας » τοὺς ἐφώνασε :

— « Πηγαίνετε νὰ παρουσιασθῆτε εἰς τοὺς ἱερεῖς σας ». Διότι οἱ ἱερεῖς τῶν ἦσαν οἱ ἀρμόδιοι ἀπὸ τὸν νόμον νὰ θεβαιώσουν τὴν θεραπείαν. Καὶ ὁ Χριστὸς σεβόμενος τὸν νόμον αὐτὸν τοὺς στέλλει εἰς τοὺς ἱερεῖς πρὸς ἐπιθεβαίωσιν τῆς θεραπείας.

Ἐκεῖνοι ἤξευραν τὴν σημασίαν τῆς ἐντολῆς Του. Ἐγνώριζαν ὅτι τοὺς παρήγγειλε νὰ τρέξουν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς τῶν τὴν πιστοποίησιν τῆς θεραπείας τῶν. Ἡ θεία φωνὴ τοῦ Σωτῆρος τοὺς ἔκαμε νὰ καταλάβουν ἀμέσως ὅτι μέσα εἰς τὰς φλέβας τῶν ἤρχισε νὰ ρέῃ νέον αἷμα καθαρὸν. Ἐβλεπον ὅτι ἤρχιζαν νὰ σβήνουν οἱ τρομερῆς πληγῆς τοὺς. Καὶ καθὼς ἔτρεχαν ἦσαν πλέον καθαρισμένοι καὶ ὑγιεῖς. Ὅσον φοβερὰ ἦτο ἡ ἀσθένεια ἐκείνη, τόσο ὅμως ἀμέτρητη ἦτο ἡ εὐεργεσία τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους. Θὰ ἐπεριμέναμεν τώρα νὰ γυρίσουν ὀπίσω πρὸς τὸν εὐεργέτην τοὺς καὶ νὰ δεῖξουν τὴν εὐγνωμοσύνην τοὺς καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν. Μόνον ἕνα ἀπὸ τοὺς δέκα ἐπέστρεψε καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ Σαμαρείτης. Ἐπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ εὐεργέτου Του καὶ μὲ δυνατὴν φωνὴν ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Ὁ Χριστὸς τότε, μὲ παράπονον διὰ τὴν ἀχαριστίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐρωτᾷ : « Δὲν ἐκαθαρίσθησαν δέκα ; Οἱ ἐνέα ποῦ εἶναι ; Δὲν εὐρέθησαν νὰ ἐπιστρέψουν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεόν, παρὰ αὐτὸς ὁ ξένος ὁ Σαμαρείτης ; Πῆγαινε σὸ καλὸ, εἶπε τότε εἰς αὐτόν, ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσε. » Ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Σαμαρείτου δὲν ἔμεινεν ἀβράβευτος. Ὅχι μόνον τὸ σῶμά του, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ του τώρα ἐκαθαρίσθη μὲ τοὺς τελευταίους αὐτοῦ λόγους τοῦ Σωτῆρος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΛΟΥΚΑ

Λουκά, κεφ. ιη', 18 - 27

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ἐπεὶ δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ κλέψης· μὴ ψευδομαρτυρήσης· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφύλαξά μιν ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε· πῶς δύσκόλος οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες, εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιῶς ραφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Ἐἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώπους, δυνατὰ ἐστί παρὰ τοῦ Θεοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἄνθρωπός τις = κάποιος ἄνθρωπος (ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος λέγει ὅτι ἦτο ἓνας πλούσιος νεανίσκος). Πρβλ. καὶ Κυριακὴν δωδεκάτην, Ματθαίου σελ.
2. Οἶδας = γνωρίζεις.
3. Ἐτι ἐν σοὶ λείπει = ἓνα ἀκόμα σοῦ λείπει.
4. Διάδος = μοίρασε.
5. Καὶ ἔξεις = καὶ θὰ ἔχῃς.
6. Εἰσελεύσονται = θὰ εἰσέλθουν.
7. Εὐκοπώτερον = εὐκολώτερον.
8. Κάμηλον εἰσελθεῖν = νὰ περάσῃ κάμηλος. Συνηθισμένη φράσις εἰς τοὺς Ἑβραίους καὶ ἐφανέρωνε τὸ ἀδύνατον.
9. Τρυμαλιὰ ραφίδος = ἡ ὄπη, τρύπα τῆς βελόνης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ νεανίσκος τοῦ Εὐαγγελίου ἐπίστευεν ὅτι εἶναι ἓνας δίκαιος, ἐνάρετος καὶ ἀγαθὸς νέος. Δι' αὐτὸ ἠρώτησε τὸν Χριστὸν τί ἀγαθὸν πρέπει νὰ κάμῃ ἀκόμη διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν. Καὶ ὁ Χριστὸς τοῦ εἶπε νὰ ἐκτελῇ τὰς ἐντολάς αὐτὰς τοῦ Δεκαλόγου. Ὁ νεανίσκος τοῦ ἀπήντησεν ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτὰς τὰς ἐφύλαξε ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποῦ ἦτο νεώτερος ἀκόμη. Φαίνεται ὁμοίως ὅτι εἶχε μέσα του τὴν ρίζαν ὄλων τῶν κακῶν, δηλαδὴ τὴν φιλαργυρίαν.

Ἀφοῦ ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς τοῦ νόμου, τοῦ εἶπεν ὁ Χριστός, δὲν σοῦ μένει τίποτε ἄλλο διὰ νὰ γίνῃς τέλειος, παρὰ νὰ πωλήσῃς τὴν περιουσίαν σου καὶ νὰ τὴν δώσῃς εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔπειτα νὰ με ἀκολουθήσῃς. Ὁ νέος τότε ἔφυγε λυπημένος, διότι ἐπροτίμησε τὴν μεγάλην περιουσίαν του.

*Ἦτο τοῦτο παραπολύ, δηλ. νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ πλοῦτη του. Ἐπροτίμησε τὰς ἀπολαύσεις τῆς γῆς ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τοῦ οὐρανοῦ. Δὲν ἤθελε νὰ κερδίσῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἀφοῦ θὰ ἄφηνε τὰ κοσμικά.

Ἡ ἀπροθυμία αὐτῆ τοῦ νεανίσκου ἐλύπησε τὸν Χριστόν. Εἶπε τότε εἰς τοὺς μαθητάς Του, ὅτι δύσκολα οἱ πλούσιοι ἀποκτοῦν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Εἶναι υπερβολικὰ ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ ἀγαθὰ των. Καὶ ἡ ἀφωσίωσις αὐτῆ δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ σκεφθοῦν, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἀγαθὰ ἀνώτερα ἀπὸ τὰ κοσμικὰ ἀγαθὰ των. Ὁ Χριστὸς δὲν κατεδίκασε τὸν πλοῦτον τοῦ νεανίσκου, ἀλλὰ τὴν ἀφωσίωσιν αὐτοῦ εἰς αὐτόν. Διότι ἡμπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος ἀγαθὸς νὰ εἶναι καὶ πλούσιος, καὶ ἓνας πλούσιος νὰ εἶναι καὶ ἀγαθός.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΛΟΓΚΑ

Λουκά, κεφ. ιη', 35 — 43

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίξειν τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεριχῶ, τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο, τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρερχεται. Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ, Υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαυὶδ, ἐλεησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπρωῶτησεν αὐτὸν λέγων· τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεπον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίξειν τὸν Ἰησοῦν = συνέβη ἐνῶ ἐπλησίαζεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰουδαίας Ἱεριχῶ.
2. Προσαιτῶν = ὁ ὅποτος ἐζητοῦσεν ἐλεημοσύνην.
3. Ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο = ἐρωτοῦσε νὰ μάθῃ τί συμβαίνει.
4. Παρέρχεται = διαβαίνει.
5. Προάγοντες = οἱ πηγαινόντες ἐμπρός.
6. Ἐπετίμων = τὸν ἐπέπληττον.
7. Ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι = διέταξε νὰ τὸν φέρουν ἐνώπιόν Του.
8. Παραχρῆμα = ἀμέσως.
9. Ἐδωκεν αἶνον = ἐδόξασε τὸν Θεόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Καθὼς ἐπροχωροῦσεν ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς μαθητάς Του πρὸς τὴν Ἱεριχῶ, τὸ πλῆθος τῶν προσκυνητῶν, ποὺ ἐπήγαγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἐγένετο ὄλον ἐν καὶ πυκνότερον. Ἀκολουθοῦμενος ἀπὸ τὸ πλῆθος αὐτό, ἐφθασεν εἰς τὰ περὶχωρα τῆς ὀνομαστῆς πόλεως Ἱερι-

χοῦς. Πλησίον ἐκεῖ κάπου τῆς πόλεως ἐκάθητο ἓνας τυφλὸς ἐπαίτης. Καὶ καθὼς ἤκουσε τὸν θόρυβον τοῦ πλήθους, ποῦ ἐπερνοῦσεν, ἠρώτησε καὶ ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος διαβαίνει ἀπὸ ἐκεῖ. Τότε ἄρχισε νὰ φωνάζῃ: « Ἰησοῦ, ἀπόγονε τοῦ Δαυὶδ, ἐλέησέ με ». Τὸ πλήθος ὁμοῦς τὸν ἐπέπληξε καὶ τοῦ εἶπε νὰ σιωπήσῃ. Ἐθεώρησε τὰς κραυγὰς τοῦ τυφλοῦ ἐνοχλητικὰς διὰ τὸν Χριστὸν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπήγγαινε καὶ αὐτὸς τώρα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ τυφλὸς ὁμοῦς ἐφανέρωσε τότε τὴν μεγάλην του πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν φωνάζων δυνατώτερα.

— « Ἰὲ Δαυὶδ, ἐλέησέ με ».

— « Ἡ πίστις σου σὲ ἔχει σώσει », τοῦ εἶπεν ὁ Χριστός, καὶ ἀμέσως ὁ τυφλὸς ἐθεραπεύθη.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΔΟΥΚΑ

(ΤΟΥ ΖΑΚΧΑΙΟΥ)

Δουκά, κεφ. ιθ', 1 - 10

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, διήρχετο ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἱεριχῶ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος· καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προσδραμῶν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης ἡμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶ ἀνδρῶ ἐισηγήθη καταλῦσαι. Σταθεῖς δὲ Ζακχαῖος, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς. Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς τοῦ Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἱεριχῶ = πόλις τῆς Ἰουδαίας, πλησίον τῶν Ἱεροσολύμων.
2. Ἀρχιτελώνης = Τελῶναι ἐλέγοντο ἐκεῖνοι, ποῦ εἰσέπραττον τοὺς φόρους διαφόρων ἐπαρχιῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Ἡ Παλαιστίνη ἦτο καὶ αὐτὴ μία Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία. Ἡ εἰσπραξίς τῶν φόρων ἐγένετο συνήθως διὰ τῆς βίας. Διότι οἱ τελῶναι αὐτοὶ ἐπίεζον τὸν κόσμον καὶ ἐζητοῦσαν καὶ ἐλάμβανον φόρους περισσοτέρους ἀπὸ ὅσους ἦτο νόμιμον νὰ λαμβάνουν. Δι' αὐτὸ ὁ λαὸς τοὺς ἐθεωροῦσεν ἀνθρώπους ἀδίκους καὶ ἁμαρτωλοῦς. Ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς τελῶνας, ὁ ἀνώτερός τους, ἐλέγετο Ἀρχιτελώνης.
3. Τίς ἐστι = ποῖος ἦτο αὐτός.
4. Τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν = ἦτο κοντὸς κατὰ τὸ ἀνάστημα.
5. Προσδραμῶν = ἀφοῦ ἔτρεξε ἔμπρός, προσπέρασε.

6. **Συκομορέα** = συκομοριά. Δένδρο με χαμηλούς κλάδους, όπου ή ανάδασια δέν ήτο δύσκολος.
7. **Ἐκείνης** = ἀπό ἐκείνην τήν ὁδόν.
8. **Ἐπί τόν τόπον** = εἰς τόν τόπον ὅπου ήτο τὸ δένδρον.
9. **Σπεύσας κατάβηθι** = κατέβα γρήγορα.
10. **Δεῖ με μείναι** = ὀφείλω νά μείνω χάριν τῆς σωτηρίας σου.
11. **Καταλῦσαι** = νά μείνῃ.
12. **Σταθεῖς** = ἀφοῦ ἔλαβε στάσιν μετανοουμένου ἀνθρώπου.
13. **Εἴ τινος ἐσυκοφάντησα** = ἂν ἀδίκησα κανένα.
14. **Τετραπλοῦν** = τέσσαρες φορές περισσότερον.
15. **Υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν** = εἶναι ἀπόγονος τοῦ Ἀβραάμ, δηλ. ἔχει δικαίωμα νά σωθῇ.
16. **Ἀπολωλὸς** = τὸ χαμένο, δηλ. κάθε ἀμαρτωλὸν ἄνθρωπον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἵ Ὁ Ἀρχιτελώνης Ζακχαῖος εἶχεν ἀκούσει πολλά διὰ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἦξευρε πόσον ἐπεικῆς ήτο εἰς τοὺς συναδέλφους του ἄλλους τελώνας, ὅταν εἰλικρινῶς μετανοοῦσαν. Καὶ ἀπεφάσισε νά Τὸν γνωρίσῃ. Ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπερνοῦσε ἀπὸ ἓνα δρόμο τῆς Ἱερουσολῶν. Ἐτρεξεν ἀμέσως. Εἶχε φαίνεται ἀρχίσει νά φυτρῶνῃ μέσα του τὸ σπέρμα τῆς σωτηρίας. Ἦτο πλούσιος, λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ ὁ πλοῦτός του δὲν τὸν ἤμπόδιζε νά σωθῇ, ἂν εἰλικρινὰ τὸ ἀπεφάσιζε. Ἐπειδὴ ὅμως ήτο μικρόσωμος δὲν κατώρθωσε νά Τὸν πλησιάσῃ, διότι ἀκολουθοῦσε πολὺς κόσμος τὸν Χριστόν. Τὸν εἶδε ὅμως ἀπὸ μίαν συκομορέαν, ὅπου ἀνέβηκε, ἀλλὰ καὶ ὁ Χριστὸς τὸν εἶδε. Καὶ ὡς καρδιογνώστης ἐκατάλαβε ὅτι ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀμαρτωλοῦ Ζακχαίου νά Τὸν πλησιάσῃ δὲν ήτο μία ἀπλή περιέργεια. Ἦτο ἡ ἐπιθυμία του νά ἀλλάξῃ διαγωγὴν καὶ ζωὴν.

Δι' αὐτὸ τοῦ λέγει ὁ Χριστὸς : «κατέβα γρήγορα νά με φιλοξενήσῃς εἰς τὸ σπίτι σου. Σήμερον ἐσώθῃς καὶ σὺ καὶ ἡ οἰκογένειά σου». «Κύριε, τοῦ λέγει ὁ Ζακχαῖος, μετανοῶ. Ἦ περιουσία, ποὺ ἀπέκτησα, ήτο παράνομος. Δίδω τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τὸ τετραπλάσιον εἰς ἐκείνους, ποὺ ἠδίκησα». Καὶ ἔτσι ἡ ψυχὴ του ἠλευθερώθη ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἀμαρτίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Ματθαίου, κεφ. α', 1 - 25

Ἰβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ Δαυὶδ, Υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρέσ καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θαμάρ· Φαρέσ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρώμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών, δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλιμών· Σαλιμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺζ ἐκ

τῆς Ραχάβ· Βοὺζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ροῦθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα Δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου Σολομῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ· Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά· Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζιάν· Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκιάν· Ἐζεκιίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσιάν· Ἰωσιίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιοῦδ· Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. Μηστευθεῖσις γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστιν Ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. (Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται Υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ· ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός). Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Βίβλος γενέσεως** = Βιβλίον ἢ κατάλογος καταγωγῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κατάλογος γενεαλογικῆς.

2. **Υιοῦ Δαυὶδ** = ἀπογόνου τοῦ Δαυὶδ.

3. **Μετοικεσία Βαβυλῶνος** = Μεταφορὰ τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τοῦτο συνέβη τὸ ἔτος 588 π.Χ., ὁπότε ἔβηεν ἡ αἰχμαλωσία τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὸν Ναβουχοδονόσσαρα.

4. Πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς = προτοῦ νὰ ἔλθουν εἰς γάμον. Ὁ Ἰωσήφ ἠρραβωνίσθη, δὲν ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν Θεοτόκον.
5. Ἐν γαστρὶ = εἰς τὴν κοιλίαν τῆς.
6. Δίκαιος = εὐσεβής.
7. Παραδειγματίσαι = νὰ τὴν ἐκθέσῃ, ἐντροπιάσῃ.
8. Ἐβουλήθη = ἐσκέφθηκε.
9. Λάθρα = κρυφά.
10. Ἐνδυμηθέντος = ἐνῶ ἐσυλλογιζέτο αὐτά.
11. Ὄναρ = ὄνειρον.
12. Τέξεται = θὰ γεννήσῃ.
13. Ἐξεῖ = θὰ ἐχῇ.
14. Οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν = δὲν τὴν ἐνυμφεύθη.
15. Πρωτότοκον = πρῶτον καὶ μόνον, μονογενῆ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον περιέχει τὴν γενεαλογίαν, καταγωγὴν καὶ τὸν ἐρχομὸν εἰς τὸν κόσμον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ σώσῃ αὐτόν. Κατήγετο ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Δαυὶδ. Ἦτο ἄνθρωπος Ἰουδαῖος, ἀλλὰ ἀναμάρτητος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπῆρχε προτοῦ δημιουργηθῆ ὁ κόσμος. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φροντίδα τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς Αὐτοῦ, διὰ τὸν κόσμον, ὅπως μὴ καταστραφῇ ὁ κόσμος ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας του, ἦτο ἡ αἰτία νὰ στείλῃ τὸν Λόγον Του. Ἦτο λοιπὸν ὁ Χριστὸς, Θεός. Ἐπρεπεν ὁμοῦ νὰ εἶναι καὶ ἄνθρωπος (θεάνθρωπος) διὰ νὰ λάβῃ μορφὴν ἀνθρώπου ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Καὶ νὰ διδάξῃ ὁ ἴδιος τὴν θρησκείαν Του, νὰ σταυρωθῇ καὶ νὰ ἀναστηθῇ διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν καταστροφὴν.

Ἐγενήθη μὲ τρόπον ὑπερφυσικόν, ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλαβε μόνον σάρκα ἀπὸ τὴν Ἁγίαν καὶ εὐσεβῆ κόρην, τὴν Παρθένον Μαρίαν. Τὴν γέννησιν αὐτὴν τοῦ Χριστοῦ προεῖπαν, πολλὰ χρόνια προτοῦ γεννηθῆ, οἱ θεόπνευστοι προφῆται. Οἱ λόγοι ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, εἶναι τοῦ μεγάλου προφήτου Ἡσαΐα, ποὺ ἔζησε 800 χρόνια πρὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ θεία φροντίς (πρόνοια) τοῦ Θεοῦ ἐκανόνισε τὰ τῆς γεννήσεώς Του καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας Του. Καὶ δι' αὐτὸ σὲ κάθε ἀμφιβολία τοῦ Ἰωσήφ στέλλει ὁ Θεὸς τὸν ἀγγελὸν Του διὰ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ καὶ συμβουλεύσῃ. Ὅπως π.χ. παρουσιάζεται ὁ ἄγγελος εἰς τὸ ὄνειρον τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ λέγει: «Μὴ φοβηθῆς νὰ παραλάβῃς Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου, διότι τὸ παιδί, ποὺ θὰ γεννηθῇ ἐπὶ αὐτῆν, εἶναι ἐκ Πνεύματος Ἁγίου».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ

Ματθαίου, κεφ. β', 13-23

Αναχωρησάντων τῶν μάγων, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γάρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς, παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέ-

γοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν Υἱόν μου. Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρειοις αὐτῆς, ἀπὸ διεισοῦ καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς· Ραχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων· ἐγερθεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεῖς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεῖς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατόκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ρηθὲν διὰ τῶν προφητῶν· ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Μάγων** = Μάγοι σοφοὶ ἱερεῖς Πέρσαι ἢ Ἀραβες. Φαίνεται ὅτι ἦσαν ἀπὸ βασιλικὸν γένος, διότι οἱ ὑμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μας τοὺς λέγουσιν «Περσῶν βασιλεῖς».

Ὅλος ὁ κόσμος εἰς τὰς παραμονὰς τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἐπερίμενον ἕνα βασιλέα καὶ Σωτῆρα. Οἱ μάγοι, ποὺ ἦσαν καὶ ἀστρολόγοι, ἐξήγησαν ὅτι ὁ ἀστήρ, ποὺ ἐφάνη εἰς τὴν ἀνατολήν, ἐσήμαινε τὴν γέννησιν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.

2. **Ἴσθι ἐκεῖ** = νὰ μείνησ ἐκεῖ.

3. **Τοῦ ἀπολέσαι αὐτό** = διὰ νὰ τὸ θανατώσῃ

4. **Ἔως τῆς τελευτῆς** = μέχρι τοῦ θανάτου.

5. **Προφήτου** = εἶναι ὁ προφήτης Ὡσηέ.

6. **Ἀνείλε** = ἐφόνευσε.

7. **Ἐν Ραμᾷ** = τοποθεσία χωρίου, λεγομένη Ραμᾶ.

8. **Ραχὴλ** = μήτηρ τοῦ Βενιαμίν. Σύζυγος τοῦ Ἰακώβ.

9. **Παρακληθῆναι** = νὰ παρηγορηθῆ.

10. **Ὅτι οὐκ εἰσίν** = διότι δὲν ζοῦν πλέον.

11. **Τεθνήκασι** = ἔχουν πεθάνει.

12. **Χρηματισθεῖς** = ἀφοῦ ἔλαβε θεῖαν ὁδηγίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ μάγοι, ἀφοῦ προσέφεραν τὰ δῶρά τους εἰς τὸ θεῖον θρέφος, ἀνεχώρησαν εἰς τὰς πατρίδας των χωρὶς νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ Ἡρώδης τοὺς ἐπερίμενε μὲ ἀνυπομονησίαν. Ἐκατάλαβε ὅτι μάταια τοὺς ἐπερίμενε καὶ ἐθύμως φεβραὶ διότι τὸν ἐνέπαιξαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ τρόμος τοῦ ἤτο μεγαλύτερος τώρα, ποὺ δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ ἐξακριβώσῃ ποῦ ἀκριβῶς εἰς τὴν Βηθλεὲμ εὐρίσκειται τὸ θρέφος. Καὶ ἔδωσε τότε τὴν ἀγρίαν καὶ φρικτὴν διαταγὴν νὰ φονευθοῦν ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν περιχώρων, ἡλικίας κάτω τῶν δύο ἐτῶν. Εἶχεν ὑπολογίσει ὅτι ἀπὸ τότε ποῦ ἐφάνη ὁ ἀστήρ εἰς τοὺς Μάγους εἰς τὴν ἀνατολήν, ἕως ὅτου φθάσουν εἰς τὴν

Βηθλεέμ, ἐπέρασαν δύο περίπου χρόνια. Εἶχε κάμει ὅμως καὶ τὴν ἄλλην σκέψιν. Ἦξευρεν ὅτι αἱ μητέρες εἰς τὰς ἀνατολικὰς χώρας θηλάζουσι τὰ τέκνα των ἐπὶ δύο χρόνια.

Ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤξευραν ποιοὶ κίνδουνοι ἀπειλοῦσαν τὸ θρέφος. Ὁ Θεὸς ὅμως ἀγρυπνοῦσε διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ αὐτῶν. Καὶ κατὰ θεϊὰν παραγγελίαν φεύγει ἡ Ἁγία Οἰκογένεια εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ παιδιοῦ. Καὶ ἔτσι ἐκπληρῶνεται καὶ ἡ προφητεία τοῦ προφήτου, ποὺ λέγει «ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου», δηλ. νὰ ἐπιστρέψῃ.

Ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν μητέρων ἠρπάγησαν τὰ τέκνα των διὰ σφαγὴν. Οἱ θρήνοι τῆς ἀγωνίας τῶν μητέρων ἐνεθύμισαν εἰς ἐκείνους, ποὺ τοὺς ἤκουσαν, τὴν προφητείαν τοῦ Ἰερεμίου, τοῦ προφήτου. Ἐφαντάσθησαν ὅτι ἡ Ραχήλ, ἡ μεγάλη πρόγονος τῆς φυλῆς των, ἀνεμίγησεν ἀκόμη μίαν φερόν τὴν φωνήν της μὲ τοὺς θρήνους τῶν γυναικῶν τῆς Βηθλεέμ.

Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἡ ἱερὰ Οἰκογένεια ἐπέστρεψε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου, εἰς Ν α ζ α ρ ε τ. Καὶ ἔτσι ἐξεπληρώθη καὶ ἡ προφητεία ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ ὀνομασθῇ Ν α ζ ω ρ α τ ο ς.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

Μάρκου κεφ. α', 1 - 8

Ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν Ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγρων. Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύναις λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου = Ἀρχὴ τῆς εὐχαρίστου εἰδήσεως τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτήρος εἰς τὸν κόσμον.
2. Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις = καλῶς εἶναι γραμμένον εἰς τὰ βιβλία τῶν προφητῶν τοῦ Μαλαχίου καὶ τοῦ Ἠσαΐα.
3. Τὸν ἄγγελόν μου = τὸν ἀπεσταλμένον μου Ἰωάννην.
4. Πρὸ προσώπου σου = προτοῦ παρουσιασθῆς.

5. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ = ἀκούσθηκε φωνὴ νὰ φωνάζῃ, δηλ. νὰ κηρύττῃ εἰς τὴν ἐρημον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ.

6. Εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ = εὐθείας κάμνετε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Προετοιμάσατε τὸν ἔρχομὸν τοῦ Σωτῆρος μὲ τὴν μετάνοιάν σας.

7. Ἐγένετο ὁ Ἰωάννης = παρουσιάσθη ὁ Ἰωάννης.

8. Πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα = βλοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰουδαίας.

9. Ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου = εἶχεν ἐνδυμα ἀπὸ τρίχας καμήλου.

10. Περὶ τὴν ὄσφυν = εἰς τὴν μέσην του.

11. Ἐσθίων ἀκριδας = τὸ ἔντομον αὐτὸ οἱ Ἰουδαῖοι τὸ ἔτρωγαν ἢ ὠμὸν ἢ παστὸν· καὶ μέλι ἄγριον = τὸ μέλι τὸ ὁποῖον εὕρισκετο εἰς τὰς σχισμὰς τῶν βράχων, ἀγρίων μελισσῶν.

12. Ὁ ἰσχυρότερος = δηλ. ὁ Χριστός.

13. Κύψας λύσαι τὸν ἱμάντα = ἀφοῦ σκύψῃ νὰ λύσῃ τὸ λουρὶ τῶν υποδημάτων Του.

14. Ἐν ὕδατι = μὲ νερό.

15. Ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ = δηλ. Ἐκεῖνος, ὁ Χριστός, θὰ σὰς χαρίσῃ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ βαπτίσματος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρῶτος, ποὺ ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τὸ μήνυμα τῆς εὐχαρίστου ἀγγελίας τοῦ Εὐαγγελίου, τοῦ ἔρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἦτο ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Αὐτὸ θεβαιοῦν καὶ οἱ προφήται, οἱ ὁποῖοι προφητεῖουν ὅτι προτοῦ ἔλθῃ ὁ Χριστός, θὰ προετοιμάσῃ τοὺς ἀνθρώπους ὁ ἄγγελός Του, δηλ. ὁ Ἰωάννης. Καὶ πραγματικὰ παρουσιάσθη ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν ἐρημον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. Ἐκεῖ ἐβάπτιζεν ὄσους μετανοοῦσαν καὶ τοὺς ἐσυγχωροῦσε τὰς ἁμαρτίας των.

Ὁ Ἰωάννης ἐζῶσε ἀπλούστατα καὶ εἰς τὸ ἐνδυμά του καὶ εἰς τὴν τροφὴν του. Ἦτο εὐσεβής, δίκαιος καὶ ἀσκητής. Ἀπέφευγε τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰ περιττά. Ἦτο ὅμοιος πρὸς τὸν Ἠλίαν τὸν προφήτην καὶ εἰς τὸ ἐνδυμα καὶ τὸ κήρυγμα. Διότι καὶ ὁ Ἠλίας ἐκαλοῦσε τὸν λαόν του νὰ μετανοήσῃ. Αἱ προφητεῖαι τῶν προφητῶν, ποὺ προεῖπαν ἀκριβῶς διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ἰωάννου, ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ Σωτῆρ, ποὺ ἦλθεν ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἰωάννην, ἦτο ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

Ματθαίου κεφ. 8', 12 - 17

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλεὶμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῶσειεν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παρεδόθη = δηλ. ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου διὰ τὴν φυλακισθῆναι.
2. Τὴν παραθαλασσίαν = τὴν παρὰ (πλησίον) τὴν θάλασσαν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.
3. Ἐν ὄριοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλεὶμ = εἰς τὰ σύνορα τῆς Ζαβουλῶν καὶ τῆς Νεφθαλεὶμ.
4. Ἴνα πληρωθῆ = διὰ τὴν ἀποδειχθῆναι ἀληθινόν.
5. Τὸ ρηθὲν = αὐτὸ ποῦ εἶπε ὁ προφήτης Ἡσαΐας.
6. Ὅδον θαλάσσης = ἡ ὁδὸς, ποῦ φέρει πρὸς τὴν θάλασσαν, ἢ παραθαλασσία.
7. Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν = λέγεται ἔτσι, διότι εἰς αὐτὴν ἔκατοικοσαν πολλοὶ ἔθνη (εἰδωλολάτραι) καὶ ἄλλοι ἀπὸ διάφορα ἔθνη καὶ φυλὰς. Τὴν Γαλιλαίαν αὐτὴν τῶν ἐθνῶν ἀποτελοῦσαν αἱ χώραι Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλεὶμ καὶ ὅσοι κατοικοῦσαν πρὸς τὴν παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.
8. Ὁ καθήμενος ἐν σκότει = ὁ λαὸς αὐτὸς ποῦ ζῆ μέσα στὸ σκοτάδι τῆς εἰδωλολατρίας καὶ ἁμαρτίας.
9. Εἶδε φῶς μέγα = εἶδε φῶς ἀληθινόν, δηλ. ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν.
10. Τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σιᾷ θανάτου = εἰς ἐκεῖνους ποῦ ἔξουν εἰς τὴν χώραν τοῦ σκιστείνου θανάτου, δηλ. τῆς θανατικῆς ἁμαρτίας.
11. Ἠρξάτο = ἤρξισε.
12. Ἠγγικε γὰρ = διότι ἔχει πλησιάσει ἡ οὐράνιος βασιλεία.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ περικοπὴ αὐτῆ τοῦ Εὐαγγελίου μᾶς διηγεῖται τὸν ἐρχομὸν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου ἤρξισε τὸ κήρυγμα Του.

Εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν ἔπειτα ἀπὸ τὴν φυλάκισιν τοῦ Προδρόμου ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου, τὸν ὅποιον κατηγοροῦσε διὰ τὴν κακὴν διαγωγὴν του.

Ἄφησε τὴν Ναζαρέτ ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας τῶν συμπολιτῶν Του. Καὶ κατόκησεν εἰς τὴν Καπερναοῦμ, τὴν ὁποίαν ἔκαμε κέντρον τοῦ κηρύγματός Του εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἦτο ἀνάγκη, τώρα ποῦ ἐτελείωνε τὸ ἔργον του ὁ Πρόδρομος, νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἰδικόν Του. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ, ποῦ ἤρξισε, συμφωνεῖ καὶ μὲ τὴν προφητείαν, ποῦ εἶπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας. Ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ, λέγει ὁ προφήτης, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, ποῦ κατοικοῦν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας, θὰ ἴδουν νὰ λάμπῃ φῶς μέγα. Ἡ προφητεία αὐτὴ εἶναι μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ποῦ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Σωτήρος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ ΔΟΥΚΑ

(ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ)

Λαυκᾶ κεφ. ιη', 10 — 14

Ἰπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι, ὁ εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήρχετο· Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δις τοῦ Σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτώμαι. Καὶ ὁ τελώνης

μακρόθεν ἐστώς, οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπά-
ραι· ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ
ἁμαρτωλῶ. Δέγω ὑμῖν· κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ
ἐκεῖνος. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν,
ὑψωθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Εἰς τὸ ἱερὸν** = ἐννοεῖ τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος.
2. **Προσεύξασθαι** = διὰ τὴν προσευχῆσθαι ἐμπρὸς εἰς τὸ θυσιαστήριον.
3. **Φαρισαῖος** = Φαρισαῖοι ἐλέγοντο, μία θρησκευτικὴ μερὶς ἀπὸ γραμματι-
σμένους Ἑβραῖους. Ἦσαν διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ καὶ ἐκαυχῶντο εἶναι οἱ περισσό-
τερον εὐσεβεῖς. Πραγματικὰ ὅμως ἄλλα ἐδίδασκον καὶ ἄλλα ἔκαμνιν. Ἦσαν ὑποκρι-
ταὶ καὶ ὑπερήφανοι. Πολλὰκις ὁ Χριστὸς τοὺς κατηγορήσασκε διὰ τὴν ὑποκρισάν καὶ
ὑπερηφανείαν των. Δι' αὐτὸ ἦσαν ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν ἐμισούσαν θανάσιμα.
4. **Σταθεῖς** = ἀφοῦ ἐστάθη ἕρθιος διὰ τὴν φαίνεται καλὰ.
5. **Πρὸς ἑαυτὸν** = δὲν προσήγγετο πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἑαυτὸν
του. Δηλαδή ἡ προσευχὴ του ἦτο ἕνας ἔπαινος διὰ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ὄχι εὐκρι-
νῆς εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν.
6. **Ὁ Θεός** = ἀντὶ «ὦ Θεέ».
7. **Μοιχοὶ** = οἱ διεφθαρμένοι ἄνθρωποι.
8. **Σάββατον** = σημαίνει· ἐδῶ ἑβδομάδα. Οἱ Φαρισαῖοι ἐνήστευαν δύο φορές
τὴν ἑβδομάδα, τὴν Δευτέραν καὶ Πέμπτην.
9. **Ἀποδεκατῶ πάντα ὄσα κτῶμαι** = προσφέρω εἰς τὸν ναὸν τὸ ἕνα δέ-
κατον ἀπὸ ἑλα ὄσα κερδίω, ἀπὸ ἑλα τὰ εἰσοδήματά μου.
10. **Μακρόθεν ἐστώς** = ὁ ὅποιος ἐστέκετο μακρὰν ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον.
11. **Ἐπάραι** = τὴν σηκώσῃ.
12. **Ἰλάσθητί μοι** = συγχώρεσέ με, ἐλέησέ με.
13. **Οὗτος** = δηλ. ὁ τελώνης.
14. **Δεδικαιωμένος** = ἀφοῦ ἐθεωρήθη δίκαιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
15. **Ἦ γὰρ ἐκεῖνος** = παρὰ θεοδικίως ἐκεῖνος.
16. **Ὅτι** = διότι.
17. **Ὁ ὑψῶν** = ἐκεῖνος ποὺ ὑπερηφανεύεται.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν παραβολὴν αὐτὴν ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς διὰ μερικὸς ἀπὸ τοὺς ἀκρο-
ατὰς Του, ποὺ εἶχαν μεγάλην ἰδέαν διὰ τὸν ἑαυτὸν των. Ἐθεωροῦσαν τοὺς
ἑαυτοὺς των ἀγιωτέρους καὶ δικαιοτέρους, ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τοὺς
ὁποῖους περιεφρόνουν.

Ὁ Χριστὸς λοιπὸν παρουσιάζει ἕνα Φαρισαῖον καὶ ἕνα τελώνην, οἱ
ὁποῖοι ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν τὴν προσευχῆσθαι.

Ὁ πρῶτος δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο εἰς τὴν προσευχὴν του, ἀφοῦ ἐπῆρε
ὑπερήφανον στάσιν, παρὰ τὰ ἐγκωμιάζῃ τὸν ἑαυτὸν του. «Σὲ εὐχαριστῶ, ἔλεγε,
Θεέ μου, ποὺ μὲ ἐφύλαξες νὰ μὴ βλέπω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου τὰς πολλὰς
ἁμαρτίας, ποὺ ἔχουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, καθὼς αὐτὸς ἐδῶ ὁ τελώνης». Πε-
ριφρονητικῶς χωρίζει τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ τὸν συμπροσευχόμενον τελώνην,
ποὺ τὸν θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἕνοχος διὰ διάφορα ἐγκλήματα.

Ὁ περιφρονούμενος ὅμως τελώνης δὲν εἶχε τὴν τόλμην ὄχι μόνον τὰς

χειράς του, ἀλλ' οὔτε τοὺς ὀφθαλμούς του νὰ ὑψώσῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἔλεγε, μόνον, ἐνῶ ἐκτυποῦσε ἀπὸ μετάνοιαν τὸ στήθος του : « Θεέ μου, συγχώρεσέ με τὸν ἁμαρτωλόν ». Τέλος ὁ Χριστὸς λέγει ὅτι ὁ τελώνης αὐτὸς κατέβη ἀπὸ τὸ ἱερόν ἀθωωμένος καὶ δίκαιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχι· ὁ ὑπερήφανος καὶ ὑποκριτὴς Φαρισαῖος. Ὁ καθέννας ποῦ ὑπερηφανεύεται διὰ ἀρετάς, ποῦ δὲν ἔχει, θὰ ταπεινωθῇ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΛΟΓΚΑ

(ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ)

Λουκά, κεφ. ιε', 11 - 32

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κεραιῶν ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· πόσοι μισθιοὶ τοῦ πατρός μου περισσεύουσι ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπόλλυμαι ! Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξερέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖραν αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας καὶ ἐνέγκαντες τὸν μύσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθήμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱός αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἶη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει καὶ ἔθνησεν ὁ πατὴρ σου τὸν μύσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὁργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξεληθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρὶ· ἴδὼν τὸσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ

τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος, ὁ καταραγῶν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σὰ ἐστίν. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆσαι ἔδει, οὗτος ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὐρέθη.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας = τὸ μερίδιον τῆς περιουσίας (οὐσίας) ποῦ τοῦ ἀναλογοῦσε.
2. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον = καὶ ἐμοίρασεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν του.
3. Συναγαγῶν = ἀφοῦ ἐμάζευσε.
4. Ἀπεδήμησε = ἀνεχώρησεν εἰς ξένους τόπους.
5. Δαπανήσαντος = ἀφοῦ ἐξώδευσε.
6. Λιμὸς = πείνα μεγάλη ἀπὸ ἔλλειψιν σίτου, ἀφορία.
7. Ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν = ἐγένεν ὑπηρέτης ἐνὸς πολίτου τῆς χώρας ἐκείνης.
8. Κεράτια = χαρούπια.
9. Ὃν ἦσθιον = τὰ ὅποια ἔτρωγον.
10. Εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν = ἀφοῦ ἐσυλλογίσθη, σκέφθηκε καλὰ τὴν θέσιν του.
11. Μίσθιοι = μισθωτοὶ ὑπηρετεῖται.
12. Περισεύουσιν ἄρτος = ἐπερίσσειεν εἰς αὐτοὺς ἄρτος. Ἔχουν ἀφθονίαν ἄρτου.
13. Λιμῷ ἀπόλλυμαι = ἀποθνήσκω ἀπὸ τὴν πείναν.
14. Εἰς τὸν Οὐρανὸν = εἰς τὸν οὐράνιον Θεόν.
15. Κληθῆναι = νὰ ὀνομασθῶ.
16. Δραμῶν = ἀφοῦ ἔτρεξε.
17. Ἐξενέγκατε = ἐγάλτε ἔξω καὶ φέρετε.
18. Στολή πρώτη = εἶναι ἓνα μακρὸ καὶ λευκὸ ἐπανωφόριον.
19. Δακτύλιον καὶ ὑποδήματα = εἶναι ἐκεῖνα ποῦ δείχνουν ὅτι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἔχει δούλος. Διότι οἱ δούλοι ἐβάδιζον συνήθως χωρὶς ὑποδήματα, ἀνυπόδητοι.
20. Δακτύλιον = εἶναι ὁ ἄρραβὼν τῆς συμφιλιώσεως τοῦ υἱοῦ μὲ τὸν πατέρα του.
21. Μόσχος σιτευτός = μοσχάρι καλὰ θρεμμένο καὶ παχὺ (θρεφτάρι).
22. Θύσατε = σφάζατε.
23. Συμφωνία = μουσικὴ συμφωνία.
24. Ἀπολωλὼς = χαμένος ἦτο.
25. Εὐφραίνεσθαι = νὰ διασκεδάξουν.
26. Ἐνα τῶν παιδῶν = ἓνα ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας.
27. Ἐπυνθάνετο = ἐρωτοῦσε νὰ μάθῃ.
28. Τί εἶη ταῦτα = τί ἐσήμαινον αὐτά. Τί συνέβαινε.
29. Ἦκει = ἔχει ἔλθει· ἀπέλαβεν = ἀπέκτησεν αὐτὸν πάλιν.
30. Παρεκάλει = παρακαλοῦσε νὰ μῆν μῆσα εἰς τὴν οἰκίαν.
31. Ἐντολὴν παρηλθον = διαταγὴν σου παρήκουσα.
32. Τὰ ἐμὰ σὰ = τὰ δικὰ μου δικὰ σου.
33. Νεκρός = ἁμαρτωλός, νεκρὸς κατὰ τὴν ἁμαρτίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς κατηγοροῦσαν πάντοτε τὸν Χριστὸν ὅτι συναναστρέφεται τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ τρώγει μαζὶ τοὺς. Καὶ ὁ Χριστὸς διηγεῖται εἰς αὐτοὺς τὴν ὠραιοτάτην αὐτὴν παραβολήν, μὲ τὴν ὅποιαν δει-

κνύει πόσῃν μεγάλην χαρὰν ἔχει ὁ Θεὸς διὰ τὴν μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Χριστὸς συναναστρέφεται τοὺς ἁμαρτωλοὺς διὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

Ὁ νεώτερος υἱὸς ποῦ περιφρονεῖ τὴν ὑπακοὴν πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν προστασίαν τοῦ Πατρὸς, παίρνει τὸ μεριδίον του καὶ φεύγει μακράν. Ἐκεῖ ζῆ ζῶν ἁμαρτωλὴν. Ἐσπατάλησε τὰ ἀγαθὰ, ποῦ ἔλαβε ἀπὸ τὸν πατέρα του. Ἡ σπατάλη, αἱ ἀσωτεῖαι, αἱ κακαὶ συναναστροφαι ἔκαμαν δυστυχισμένον τὸν υἱὸν αὐτόν. Καὶ κατήντησε νὰ γίνῃ χοιροβοσκός, δηλ. νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ταπεινοτέραν ἐργασίαν. Μετενόησεν ὁμως, ἐγύρισε πίσω εἰς τὸν πατέρα του, ὡμολόγησε τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐζήτησε συγγνώμην. «Πατέρα μου, εἶπεν, ἡμάρτησα ἀπέναντι τοῦ Οὐρανίου Θεοῦ καὶ ἐνώπιόν σου. Δὲν ἀξίζω νὰ λέγωμαι υἱὸς σου. Δόσε μου τὴν θέσιν ἐνὸς ὑπηρετοῦ σου». Καὶ ὁ εὐσπλαγχνος καὶ φιλόστοργος πατέρας του τὸν ἐσυγχώρησε καὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν του ἔσφαξε τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν διὰ νὰ διασκεδάσουν. Ὁ φθονερὸς ὁμως ἀδελφός, ποῦ ὀμιοῖαίει μὲ τὸν Φαρισαῖον, ἀντὶ καὶ αὐτὸς νὰ λάθῃ μέρος εἰς τὴν διασκεδάσιν, λυπεῖται διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀδελφοῦ του. Εἰς ἐμέ, λέγει ὁ φθονερὸς καὶ ὑπερήφανος αὐτός, πρὸς τὸν πατέρα του, οὐδὲ ἐν ἐρίφιον ἐθυσίασας, ἐνῶ διὰ τὸν ἐπιστρέψαντα ἀδελφόν μου ἐθυσίασας μοσχάριον ἐλόκληρον. Διατί αὐτὴ ἡ ἀγάπη καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη τιμὴ εἰς τὸν ἄσωτον; Παραπονεῖται ὁ πρεσβύτερος.

Συμβολικῶς οὗτος παριστᾷ τοὺς φθονεροὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς ἠπαύδους τῶν Ἑβραίους. Διότι δὲν παρεδέχοντο αὐτοὶ σωτηρίαν εἰς τοὺς ἐπιστρέφοντας ἐκ τῆς ἁμαρτίας.

Ὁ πατήρ τῆς παραβολῆς, ποῦ εἶναι «ὁ πατήρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως», ὅπως λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας Του εἰς τοὺς μετανοοῦντας εἰλικρινῶς. Τοὺς ἐνδύει μὲ τὸ ἐνδυμα τῆς χάριτος, τοὺς φορεῖ δακτυλίδι τῆς μεταξὺ τῶν ἐνόττητος. Τοὺς δίδει ὑποδήματα τῆς ὁδηγίας πρὸς σωτηρίαν. Τοὺς καλεῖ εἰς τὴν πλουσίαν τράπεζαν τῆς οὐρανόου τροφῆς τῆς θείας Μεταλήψεως.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

Ματθαίου, κεφ. κε', 31 — 46

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὅταν ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ. Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφορεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐωνύμων. Τότε ἔρεῖ ὁ Βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς Μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνήγαγέτε με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν

φυλακῆ ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρόψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; Πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; Πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐδωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ καταραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· ἐπένασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκεύασθέ με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = Ὁ Χριστός.
2. Συναχθήσεται = θὰ συναθροισθοῦν.
3. Ἀφοριεῖ = θὰ χωρίσῃ.
4. Ἐξ ἐδωνύμων = ἀριστερά.
5. Ἠτοιμασμένην βασιλείαν = τὴν βασιλείαν ποῦ ἔχω ἐτοιμάσει.
6. Συνηγάγετε = περιεποιήθητε, ἐφιλοξενήσατε.
7. Περιεβάλετε = ἐνδύσατε.
8. Ἐρεῖ = θὰ πῇ.
9. Ἀδελφοὶ ἐλάχιστοι = οἱ δυστυχεῖς καὶ πτωχοί.
10. Οὐ διηκονήσαμέν σοι = δὲν σὲ ὑπηρετήσαμεν, ἐδοθήσαμεν.
11. Ἀπελεύσονται εἰς κόλασιν αἰώνιον = εἰς αἰώνιον τιμωρίαν οἱ κακοί.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστός, δταν ἔλθῃ ἡ στιγμή τῆς κρίσεως κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, θὰ παρουσιασθῇ καθήμενος εἰς δοξαζόμενον θρόνον καὶ περίξ αὐτοῦ ὅλοι οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν θὰ ἔλθῃ λοιπὸν ὡς διδάσκαλος, ἀλλὰ ὡς κριτῆς δίκαιος. Ἐμπρὸς Του θὰ παρουσιασθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς, καὶ θὰ τοὺς χωρίσῃ ὅπως ὁ ποιμὴν χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια. Εἰς τὰ δεξιὰ Του θὰ εἶναι οἱ δίκαιοι, οἱ καλοὶ ἄνθρωποι, καὶ εἰς τὰ ἀριστερά Του οἱ κακοί. « Ἐλάτε, θὰ εἶπῃ, τότε εἰς τοὺς καλοὺς, νὰ κληρονομήσετε τὴν βασιλείαν, ποῦ ἔχω ἐτοιμάσει. Εἰσθε ἄξιοι αὐτῆς τῆς ἀμοιβῆς, διότι ἐδείξατε συμπάθειαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον σας καὶ μάλιστα εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους, ποῦ εἶχον ἀνάγκην τῆς βοηθείας σας». « Πηγαίνετε, θὰ πῇ εἰς τοὺς κακοὺς, ποῦ ἀπὸ τὰ ἔργα σας ἐγίνατε καταραμένοι ἄνθρωποι, σκληροὶ καὶ ἄκαρδοι· εἰσθε ἀνάξιοι τῆς κληρονομίας τῶν ἀγαθῶν τῆς οὐρανίου βασιλείας. Εἰσθε ἄξιοι τοῦ αἰωνίου πυρός· δηλ. τῆς φοβερωτέρας τιμωρίας. Ἐδείξατε ἀσπλαγ-

χνίαν, σκληρότητα, αδιαφορίαν και περιφρόνησιν εἰς τοὺς πτωχοὺς και δυστυχεῖς».

Μέτρον λοιπὸν τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, μὲ τὸ ὅποιον θὰ κρίνῃ τὸν κόσμον, εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον μας. Φοβερὰ λοιπὸν εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς Κρίσεως. Καθένας θὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του πρὸς τὸν πλησίον. Διότι ἀδελφοί τοῦ Σωτήρος θεωροῦνται οἱ πτωχοί, οἱ δυστυχεῖς, οἱ ὀρφανοί, οἱ ἀσθενεῖς, οἱ ἄποροι.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

Ματθαίου, κεφ. στ', 14 - 21

Εἶπεν ὁ Κύριος· ἐὰν ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει και ὑμῖν ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε, ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων, ἀλειψά σου τὴν κεφαλὴν και τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου ἐν τῷ κρυπτῷ· και ὁ Πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς και βρώσις ἀφανίζει, και ὅπου κλέπται διορύσσουσι και κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὐτε σὴς οὐτε βρώσις ἀφανίζει, και ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν. Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἐστὶ και ἡ καρδιά ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐὰν ἀφήτε = ἐὰν συγχωρήσητε.
2. Παραπτώματα = σφάλματα, ἁμαρτήματα.
3. Ἀφήσει = θὰ συγχωρήσῃ.
4. Σκυθρωποὶ = κατσουφιασμένοι, κακόκεφοι.
5. Ἀφανίζουσι = παραμορφώνουν τὸ πρόσωπό τους μὲ διαφόρους τρόπους διὰ νὰ δείξουν ὅτι νηστεύουν.
6. Ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν = ἔλαβαν ὀλοτέλα τὴν ἀνταμοιβὴν των, δηλ. τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων, πού ἐπιζητοῦσαν.
7. Ἀλειψά σου τὴν κεφαλὴν = νὰ περιποιήσῃς τὸν ἑαυτὸν σου και νὰ μὴ ὑποκρίνεσαι. Νὰ εἶσαι χαρούμενος ὅταν νηστεύῃς.
8. Τῷ Πατρὶ σου ἐν τῷ κρυπτῷ = ἔχει μὲ τρόπον φανερόν χάριν ἐπιδείξεως.
9. Ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ = δηλ. θὰ σοῦ δώσῃ ὡς ἀμοιβὴν φανεράν θέσιν εἰς τὴν βασιλείαν Του.
10. Θησαυροὶ = κάθε τι ἐπίγειον.
11. Σὴς = σκόρος.
12. Βρώσις = ἡ σαπίλα, ἡ σκωριά.
13. Ἀφανίζει = καταστρέφει.
14. Διορύσσουσι = σκάπτουν και τρυποῦν τὸν τοίχον.
15. Ἐστὶ = θὰ εἶναι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ συμπόνια καὶ ἡ συγχώρησις ἐκείνων, ποῦ μᾶς ἔπαισαν καὶ μᾶς ἐλύπησαν, εἶναι ἀπαραίτητα καθήκοντά μας ἐὰν θέλωμεν νὰ συγχωρήσῃ καὶ ἡμᾶς ὁ Θεός. Τότε θὰ ἐλπίζωμεν νὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς τὰ σφάλματά μας, ὅταν καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν τὰς ἀμαρτίας τοῦ πλησίον μας. Καὶ ἂν κάμνωμεν αὐτό, τότε θὰ σβήσῃ μέσα μας ἡ ἔχθρα ἢ τὸ μῖσος πρὸς τὸν πλησίον μας. Θὰ εἴμεθα ἀγαπημένοι καὶ συμφιλιωμένοι.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν μας αὐτὴν πρὸς τὸν πλησίον μας, ὀφειλομεν, λέγει εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν ὁ Χριστός, νὰ μὴ γινώμεθα ὑποκριταὶ ὅταν νηστεύωμεν. Ἡ νηστεία γίνεται χάριν τῆς ψυχῆς μας καὶ ὄχι χάριν ἐπιδείξεως. Εἶναι ἓνα χριστιανικὸν καθήκον μας ἡ νηστεία. Καὶ πρέπει νὰ τὸ κάμνωμεν χωρὶς νὰ καυχώμεθα καὶ νὰ ἐπιδεικνυώμεθα, ὅπως ἔκαμαν οἱ σκυθρωποὶ ἐκεῖνοι ὑποκριταί. Ἡ ἀνταπόδοσις ἐκ μέρους τοῦ καρδιογνώστου Θεοῦ θὰ εἶναι τότε ἀσφαλής. Καὶ τέλος μᾶς παραγγέλλει νὰ κάμνωμεν ἔργα ἀγαθὰ καὶ μὲ αὐτὰ θὰ θησαυρίζωμεν θησαυροὺς οὐρανόους. Οἱ θησαυροὶ τοῦ κόσμου εἶναι πρόσκαιροι καὶ εὐκόλως καταστρέφονται, ἐνῶ οἱ οὐράνιοι εἶναι αἰώνιοι. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ μας ἔργα πρέπει κυρίως νὰ εἶναι ἀφιερωμένος ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία μας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ)

Ἰωάννου, κεφ. α', 44 — 52

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταί, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ· ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἰδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὅντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἰδόν σε. Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ραββί, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἰπόν σοι εἰδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς πιστεύεις; Μείζω τούτων ὄψει. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν. Ἄπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωρότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Γαλιλαίαν** = εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἦσαν αἱ πόλεις ποῦ ἀναφέρονται συγχά εἰς τὰς περικοπὰς, δηλ. ἡ Ναζαρέτ, ἡ Καπερναούμ, ἡ Κανὰ, ἡ Βηθσαϊδὰ καὶ ἄλλαι.
2. **"Ὅν ἔγραψε** = δηλ. εὐρήκαμε ἐκεῖνον, διὰ τὸν ὅποιον ἔγραψεν εἰς τὰ βιβλία τοῦ ὁ Μωϋσῆς καὶ προεῖπον οἱ προφῆται.
3. **Ναζαρέτ** = ἡ πόλις αὐτῆ τῆς Γαλιλαίας ἦτο πολὺ μικρὰ χωρὶς καμμίαν ἰδιαιτέραν σημασίαν. Ἡ φήμη τῶν κατοίκων τῆς πόλεως αὐτῆς ἦτο πολὺ κακῆ.
4. **"Ἐρχου καὶ ἴδε** = ἔλα νὰ ἰδῆς ἂν ἀμφισβόλλης.
5. **"Ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι** = εἰς τὸν ὅποιον δὲν ὑπάρχει κακία.
6. **Φωνῆσαι** = νὰ σὲ φωνάξῃ.
7. **Μεῖζω** = περισσότερον θαυμαστά, μεγαλύτερα.
8. **"Ὅψει** = θὰ ἰδῆς.
9. **"Ἀμὴν** = βέβαια, ἀλήθεια.
10. **"Ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε** = ἀπὸ τώρα θὰ ἰδῆτε.
11. **"Ἀνεαγότα** = ἀνοιγμένον.
12. **Καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας** = δηλ. οἱ ἄγγελοι ὑπηρετοῦσαν τὸν Πατέρα καὶ Υἱὸν κατὰ τὸν χρόνον, ποῦ ὁ Χριστὸς ἦτο εἰς τὸν κόσμον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ μίαν καὶ μόνην πρόσκλησιν τοῦ Χριστοῦ «ἀκολούθησέ με», γίνεται ὁ Φίλιππος ἀμέσως μαθητῆς Του. Ὁμολογεῖ μὲ σταθερὰν πίστιν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἐκεῖνος διὰ τὸν ὅποιον ἐπροφήτευσαν ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ προφῆται. Ἦξευρεν ὁ Χριστὸς, ὡς καρδιογνώστης, ὅτι μία καὶ μόνη λέξις Του ἦτο ἀρκετὴ διὰ τὸν Φίλιππον νὰ γίνῃ μαθητῆς Του. Ἦξευρε τί ἄνθρωπος ἦτο καὶ ὅτι ἦτο ἀξίος νὰ ἴδῃ ἀκολουθήσῃ.

Ὁ Φίλιππος εἶχε ἓνα πιστὸν ἀγαπημένον φίλον, τὸν Ναθαναήλ. Ἡ πιστὴ ὁμῶς φιλία θέλει νὰ μὴ κρύβωμεν ἀπὸ τοὺς φίλους κάθε τι, ποῦ θὰ τοὺς ὠφελήσῃ καὶ εὐχαριστήσῃ. Καὶ δι' αὐτὸ φλογισμένος ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν φίλον του Ναθαναήλ τὸ μέγαλον καὶ θεῖον εὐρημα, ἔτρεψε καὶ τοῦ εἶπε: «Ναθαναήλ, εὐρήκαμεν τὸν ἀληθινὸν Μεσσίαν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ». Καὶ ὁ Ναθαναήλ, ποῦ πρώτη φορά ἤκουε τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ἐκατάλαβε ἀμέσως ὅτι οἱ λόγοι τοῦ φίλου του ἔχουν μεγάλην σημασίαν. Ἀλλὰ δὲν ἐπίστευσεν ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ κατήγετο ἀπὸ τὴν περιφρονημένην καὶ ταπεινὴν μικρὰν πόλιν, τὴν Ναζαρέτ. «Ἔλα νὰ ἰδῆς», τοῦ εἶπε τότε ὁ Φίλιππος. Διότι ἐπίστευεν ὅτι μόλις ὁ φίλος του θὰ ἔβλεπε τὸν Χριστόν, θὰ τὸν ἀγαποῦσε καὶ θὰ τὸν ἐλάτρευε. Καὶ μόλις ὁ Χριστὸς τὸν εἶδε νὰ ἔρχεται, ἀνεγνώρισεν, ὅτι εἶναι ἓνας ἄνθρωπος μὲ καθαρὰν καὶ ἀθίαν καρδίαν. Καὶ ἀμέσως τοῦ εἶπε ὅτι προτοῦ τὸν φωνάξῃ ὁ Φίλιππος, τὸν εἶδε μὲ τὸ θεϊκόν Του μάτι νὰ προσεύχεται κάτω ἀπὸ μίαν συκῆν, ἵνα τὸν ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῇ τὸν Μεσσίαν. Ὁ Ναθαναήλ τότε, μόλις ἐκατάλαβε ὅτι ὁ Κύριος τὸν εἶχε γνωρίσει, ἔκαμε μίαν μεγάλην ὁμολογίαν ποῦ ἔβγαине ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του. «Διδάσκαλε, εἶπε, Σὺ εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Καὶ ὁ Χριστὸς τοῦ ἀπαντᾷ, ὅτι ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἔξῃς θὰ ἴδετε μέγала καὶ

θαυμαστά πράγματα. Θὰ ἴδετε τὸν οὐρανὸν ἀνοιγμένον καὶ τοὺς ἀγγέλους νὰ καταβαίνουν καὶ νὰ ἀναβαίνουν εἰς τὴν ὑψηροσίαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Θὰ εἶναι δηλ. συνεχῆς ἡ ἐπικοινωνία μεταξύ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μεσσιακοῦ Του ἔργου.

Εἶναι μία συμβολικὴ εἰκὼν, ἡ ὁποία δεικνύει τὴν ἀδιάκοπον κοινωνίαν μεταξύ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ διὰ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Ἡ Κυριακὴ αὕτη λέγεται Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἀγίων εἰκόνων. Ὅπως ἐμάθατε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν σας, ἡ Ἐκκλησία ἐθριάμβευσε ἔπειτα ἀπὸ σκληροῦς ἀγῶνας ἐναντίον τῶν εἰκονομάχων. Καὶ τὸν θρίαμβον αὐτὸν ἐορτάζει τὴν Κυριακὴν αὕτην ἡ Ἐκκλησία μας. Τοὺς εἰκονομάχους αὐτοὺς κατεδίκασεν ἡ ἑβδόμη οἰκουμενικὴ σύνοδος τῆς Νικαίας κατὰ τὸ 787 μ. Χ. Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατείας Θεοδώρου τὸ 842 μ. Χ. ὠρίσθη νὰ ἐορτάζεται τὴν πρώτῃν Κυριακὴν τῶν νηστειῶν ἡ ἀναστήλωσις τῶν εἰκόνων.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Μάρκου, κεφ. β', 1 — 12

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσηλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναοὺμ καὶ ἠκούσθη, ὅτι εἰς οἰκὸν ἐστὶ. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν καὶ ἐξορῶντες χαλῶσι τὸν κορῆβατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἰς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν εὐκοπιώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι ἢ εἰπεῖν Ἐγειρε, καὶ ἄρον σου τὸν κορῆβατον, καὶ περιπάτει; Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ). Σοὶ λέγω, ἔγειρε, καὶ ἄρον τὸν κορῆβατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγήθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κορῆβατον, ἐσηλθεν ἐναντίον πάντων ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Καπερναοὺμ** = πόλις τῆς Γαλιλαίας πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. Τὴν πόλιν αὐτὴν συχνὰ ἐπεσκέπτετο ὁ Χριστός. Δι' αὐτὸ λέγεται **ἰδίᾳ πόλις**, δηλ. ἰδιαιτέρα Του πόλις.

2. **Καὶ ἠκούσθη** = καὶ διεδόθη.

3. **Συνήχθησαν** = ἐμαζεύθησαν διὰ νὰ ἴδουν καὶ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ.
4. **Μηκέτι χωρεῖν** = νὰ μὴ χωροῦν πλέον.
5. **Μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν** = δὲν ἐχωροῦσεν ὁ κόσμος οὔτε ἔξω εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας.
6. **Αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων** = τὸν ὅποιον ἐσήκωναν τέσσαρες ἄνθρωποι.
7. **Προσεγγίσαι** = νὰ πλησιάσῃ.
8. **Ἀπεστεγάσαν** = ἀφήρσαν τὰ κεραμίδια ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς στέγης, ποῦ κάτω εἰς τὸ δωμάτιον τῆς οἰκίας εὕρισκετο ὁ Χριστός.
9. **Ἐξορύξαντες χαλῶσι** = ἀφοῦ ἐβγαλαν τὰς σανίδας κατεβάζουν τὸ κρεβάτι.
10. **Ἐφ' ᾧ** = ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον (κρεβάτι).
11. **Ἀφένταί σοι** = ἄς εἶναι συγχωρημέναί αἱ ἁμαρτίαι σου.
12. **Διαλογιζόμενοι** = οἱ ὅποιοι ἤρχισαν νὰ σκέπτονται.
13. **Ἐπιγνοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ** = ἀφοῦ ἐκατάλαβε.
14. **Εὐκοπώτερον** = εὐκολώτερον.
15. **Ἄρον** = σήκωσε.
16. **Ἴνα εἰδῆτε** = διὰ νὰ μάθετε.
17. **Ἀφιέναι** = νὰ συγχωρῇ.
18. **Ἄρας** = ἀφοῦ ἐσήκωσε.
19. **Ἐναντίον πάντων** = ἐμπρὸς εἰς ὅλους.
20. **Ἐξίστασθαι** = ὥστε ὅλοι ἐθαύμαζον.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστὸς ἐφιλοξενεῖτο εἰς μίαν οἰκίαν τῆς Καπερναοῦμ. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἀνυπομόνως τὸν ἐπερίμεναν διὰ νὰ τὸν ἀκούσουν καὶ τὸν θαυμάσουν. Καὶ μόλις ἐπληροφορήθησαν ὅτι εἶναι εἰς οἰκίαν, ἔτρεξαν ὅλοι ἐκεῖ. Τόσοι πολλοὶ ἦσαν, ὥστε ἐγέμισεν ἡ οἰκία καὶ ἡ ἔξω αὐλή. Ὁ Χριστὸς εἶχεν ἀρχίσει νὰ διδάσκη καὶ νὰ θεραπεύῃ τοὺς ἀρρώστους, ὅσοι εἶχον προφθάσει νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐκεῖ ἦσαν καὶ πολλοὶ Φαρισαῖοι καὶ Γραμματεῖς. Εἶχον ἔλθει μὲ τὸν δόλιον σκοπὸν νὰ εὑρουν κάτι ἀπὸ τοὺς λόγους ἢ ἀπὸ τὰς πράξεις τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ τὸν συκοφαντήσουν εἰς τὸν λαόν. Καταφθάνουν τότε τέσσαρες ἄνθρωποι φέροντες ἐξαπλωμένον ἐπάνω εἰς ἓνα κρεβάτι ἓνα παραλυτικόν. Ἐπειδὴ ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ τὸν φέρουν εἰς τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὴν θύραν, τὸν ἀνέβασαν εἰς τὴν στέγην καὶ διὰ μέσου ἑνὸς ἀνοίγματος ποῦ κατεσκεύασαν, ὅπως ἐδιαβάσατε, τὸν ἐκατέβασαν ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ. Ἡ σκηνὴ αὐτὴ συνεκίνησε βαθύτατα τὴν καρδίαν τοῦ Κυρίου. Ἡ μεγάλη των προσπάθεια νὰ εὑρουν τρόπον καὶ νὰ τὸν παρουσιάσουν εἰς τὸν Χριστὸν ἐφανέρωνε τὰ φιλόπρωπα αἰσθηματὰ των δι' ἓνα δυστυχῆ πλησίον των, καθὼς καὶ τὴν πίστιν των πρὸς τὸν Χριστόν. Καὶ ἀκριβῶς ὁ Χριστὸς, ποῦ ἔβλεπε τήσιν πίστιν καὶ αὐτῶν καὶ τοῦ παραλυτικοῦ, συνεκινήθη καὶ εἶπεν εἰς τὸν παραλυτικόν. «Ἐχε θάρρος, παιδί μου. Συγχωροῦνται αἱ ἁμαρτίαι σου». Οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, ὅταν ἤκουσαν τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἐσκέπτοντο χωρὶς νὰ φανερώνουν τὰς σκέψεις των, ὅτι βλασφημεῖ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Μόνον ὁ Θεὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας, ἐσκέπτοντο. Τὸν Χριστὸν ἔθεωροῦσαν ὡς ἓνα ἄπλοῦν ἄνθρωπον. Ὁ Χριστὸς, ποῦ γνωρίζει ὅχι μόνον τὰς πράξεις μας,

ἀλλὰ καὶ τὰς σκέψεις μας, ἠγνόησε τοὺς πονηροὺς διαλογισμοὺς των. Καὶ διὰ νὰ τοὺς ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι Θεός, λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν: «Σήκω ἔπάνω πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ πήγαινε σπίτι σου». Οἱ Φαρισαῖοι τότε δὲν ἠδυνήθησαν πλέον νὰ ἀρνηθοῦν, ποὺ ἔβλεπον τὸν παραλυτικὸν νὰ σηκώνῃ τὸ κρεβάτι καὶ νὰ περιπατῇ, τὴν θεῖαν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ παραλυσία τοῦ παραλυτικοῦ ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτωλῆς ζωῆς του. Δι' αὐτὸ ὁ Χριστὸς τοῦ συνεχώρησε πρῶτον τὰς ἀμαρτίας, καὶ ἔπειτα ἔκαμε τὸ μεγάλο αὐτὸ θαῦμα.

ΤΡΙΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ)

Μάρκου, κεφ. η', 34 — θ', 1

Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται καὶ Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, διότι ἡ Ἐκκλησία μας παρουσιάζει εἰς ἡμᾶς ὡς προσκύνῃσιν τὸν Τίμιον καὶ Πανάγιον Σταυρόν. Καὶ τὸν κατασπαζόμεθα εὐλαβῶς. Ὁ Σταυρός, ποὺ εἶναι ἡ δύναμις τῶν πιστῶν καὶ τὸ στήριγμα τῶν ἀμαρτωλῶν, μᾶς ἐμφυχώνει τώρα εἰς τὰς νηστείας μας καὶ μᾶς ἐνθαρρύνει.

Σημειώσεις: Τὸ κείμενον, τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου ἔβλεπε εἰς τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, (σελ. 12).

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Μάρκου, κεφ. θ', 17 - 31

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς Σε, ἕχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ρήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς Μαθηταῖς Σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρὸς με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπιρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιώθεν. Καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράζας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρῶν ἔλεγε· Πιστεύω, Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπέτιμησε τῷ πνεύματι, τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον

καὶ κωφόν, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω· ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσελθῆς εἰς αὐτόν. Καὶ κραῖξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπληρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες, παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῶ. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγε αὐτοῖς· ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἦνεγκα = ἔφερα.
2. Πνεῦμα ἄλαλον = πνεῦμα πονηρὸν (δαίμονιον) ποῦ τὸν ἔκαμε ἄλαλον, δηλ. μουγκό.
3. Ρήσσει αὐτόν = τὸν σπαράζει.
4. Σηραίνεται = μένει ξερὸς σὺν πεθαμένος.
5. Οὐκ ἴσχυσαν = ἐπροσπάθησαν, ἀλλὰ δὲν ἠμύρασαν.
6. Πρὸς ὕμᾱς ἔσομαι ; = θὰ εἶμαι μαζί σας ;
7. Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν ; = ἕως πότε θὰ σὰς ὑποφέρω ;
8. Ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ ; = πότε τοῦ συνέβη αὐτό ;
9. Παιδιόθεν = ἀπὸ τῆς μικρᾶς παιδικῆς ἡλικίας του.
10. Εἰς πῦρ ἔβαλε = εἰς τὴν φωτιὰν τὸν ἔριψε.
11. Ἴνα ἀπολέσῃ αὐτόν = διὰ νὰ τὸν θανατώσῃ.
12. Εἴ τι δύνασαι = ἂν μπορῆς νὰ κάμῃς κάτι.
13. Βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ = βοήθησέ με νὰ πιστεῦω εἰς τὸ ἐξῆς.
14. Ἐπισυντρέχει ὄχλος = ἔρχεται καὶ μαζεύεται πολλὸς κόσμος.
15. Ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ = διέταξε τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα.
16. Μηκέτι = ποτὲ ἄλλοτε.
17. Καὶ κραῖξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν = καὶ ἀφοῦ ἐφώναξε τὸ πονηρὸν πνεῦμα καὶ τὸν ἐσπάραξε πολὺ.
18. Κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς = πιάσας αὐτόν ἀπὸ τὸ χερί.
19. Ὅτι ἡμεῖς = διατὶ ἡμεῖς.
20. Τοῦτο τὸ γένος = τοῦτο τὸ γένος τῶν δαιμόνων.
21. Ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν = μὲ κανέναν ἄλλον τρόπον δὲν ἠμπορεῖ νὰ βγῇ ἀπὸ τὸν δαιμονιζόμενον.
22. Ἴνα τις γνῶ = ἵνα μὴ γίνῃ γνωστὸν εἰς κανένα.
23. Ἀποκτενοῦσιν αὐτόν = θὰ τὸν φονεύσουν.
24. Ἀποκτανθεὶς = ἀφοῦ σταυρωθῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεγάλη εἶναι βέβαια ἡ λύπη τῶν γονέων, ὅταν βλέπουν τὰ παιδιά τους νὰ πάσχουν ἀπὸ ἀθεράπευτον μάλιστα ἀσθένειαν. Κάνουν τὰ ἀδύνατα δυνατὰ διὰ νὰ εὑρουν τὸν καταλληλότερον τρόπον διὰ νὰ τὰ θεραπεύσουν. Στὴν θέσιν τῶν γονέων αὐτῶν εὐρέθη ὁ πατέρας, ποῦ ἔφερε τὸ παιδί του εἰς τὸν Χριστὸν νὰ τὸ θεραπεύσῃ.

Είχε κυριεύσει τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ τοῦ ὁ σατανᾶς. Ἦτο ἓνα παιδί δαιμονισμένο. Ὅταν ἐκυριεύετο ἀπὸ τὸ πονηρὸν πνεῦμα τὸ παιδί αὐτὸ ἐσπάραιζεν, ἀφριζεν, ἐτριζε τοὺς ὀδόντας του, καὶ ἔμεναν ξερὰ ὅσιν πεθαμένο. Οἱ ἰατροὶ δὲν ἤμπόρεσαν νὰ τὸ θεραπεύσουν. Τρέχει τότε εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν ἠδυνήθησαν. Ἐρχεται τέλος εἰς τὸν Χριστόν, ὅχι ὅμως μὲ πίστιν ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς ἠμπορεῖ νὰ τὸν σώσῃ. Εἶχεν ἀμφιβολίας. Ἐλυπήθη ὁ Χριστὸς διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν τῶν ἀνθρώπων τῆς γενεᾶς ἐκείνης. Διότι δὲν ἐδείκνυε τὴν θερμὴν καὶ εἰλικρινῆ πίστιν, ποὺ τὰ ἀδύνατα κάνει δυνατά. Σ' ἐκείνον, ποὺ πιστεύει, εἶπε τότε εἰς τὸν πατέρα ἐκείνον ὁ Χριστὸς, ἔλα εἶναι δυνατά. Πιστεύω, τοῦ εἶπε τότε ἐκεῖνος, βοήθησέ με νὰ πιστεύω εἰς τὸ ἐξῆς. Ὁ Χριστὸς τότε ἐθεράπευσε τὸ παιδί του. Καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς Του ποὺ παρεπονέθησαν διατὶ αὐτοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν θεραπεύσουν, τοὺς εἶπε : Αὐτὸ τὸ γένος τῶν δαιμόνων μόνον μὲ νηστείαν καὶ προσευχὴν, μὲ τὰς ὁποίας δυναμώνει ἡ πίστις, ἠμπορεῖ νὰ νικηθῇ.

ΠΕΜΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

Μάρκου, κεφ. ι', 32 — 45

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα Μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν Ὅτι, ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς τί θέλετε ποιῆσαι με ὑμῖν ; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ δὸς ἡμῖν, ἵνα εἰς ἓκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἓξ ἐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι ; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς τὸ μὲν ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε τὸ δὲ καθίσαι ἓκ δεξιῶν μου καὶ ἓξ ἐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ Δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς, λέγει αὐτοῖς οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μέγαλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι = αὐτοὶ ἦσαν ἀνέκαθεν οἱ τρομεροὶ καὶ σκληροὶ διώκται τοῦ Ἰησοῦ.
2. Κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ = θά τὸν καταδικάσουσιν εἰς θάνατον.
3. Τοῖς ἔθνεσιν = εἰς τοὺς εἰδωλολάττρας, δηλαδὴ εἰς τοὺς Ῥωμαίους στρατιώτας καὶ εἰς τὸν Ῥωμαίων Πιλάτον, ὁ ὁποῖος παρέδωκε τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς στρατιώτας.
4. Ἀποκτενοῦσι = θά τὸν φονεύσουσιν.
5. Προσπορεύονται αὐτῷ = ἔρχονται ἐμπρὸς εἰς αὐτὸν (τὸν Ἰησοῦν).
6. Ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν = ἐκεῖνο ποῦ θά ζητήσωμεν.
7. Οὐκ οἴδατε = δὲν ξέρετε.
8. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον = ἠμπορεῖτε νὰ πιετέ τὸ ποτήριον τῆς πικρίας; Δηλ. τὸν σταυρικὸν θάνατον;
9. Τὸ βάπτισμα = τὰ θάσκανα καὶ τέλος τὴν ταφήν Του.
10. Οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι = δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ.
11. Ἄλλ' οἷς ἠτοίμασαι = ἀλλὰ θά δοθῇ εἰς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποῖους ἔχει ἐτοιμασθῆ ἀπὸ τὸν Θεόν.
12. Οἴδατε οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν = γνωρίζετε ὅτι αὐτοὶ ποῦ φαίνονται ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν.
13. Κατακυριεύουσιν αὐτῶν = καταπιέζουσιν αὐτούς.
14. Οἱ μεγάλοι = ἐκεῖνοι ποῦ ἔχουν μεγάλα ἀξιώματα.
15. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν = δὲν θά γίνεται δὲ ἔτσι μεταξύ σας.
16. Ἔσται ὑμῖν διάκονος = θά εἶναι ὑπηρετῆς σας.
17. Λύτρων ἀντὶ πολλῶν = ἀντάλλαγμα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πολλῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Εὐαγγελιστὴς εἰς τὴν περικοπὴν αὐτὴν διηγεῖται ὅτι ὁ Χριστὸς πρό- λέγει διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν σταυρικὸν θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασίν Του.

Ὁ Χριστὸς προχωρεῖ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μαθητῶν Του διὰ τὰ Ἱεροσό- λυμα. Ἐνθ' ἐβάδιζον, προσέλεγεν εἰς αὐτοὺς ὅλα ἐκεῖνα τὰ φρικτὰ πάθη, ποῦ ἔμελλε νὰ υποφέρῃ καὶ τέλος τὸν σταυρικὸν Του θάνατον καὶ τὴν Ἀνά- στασίν Του. Ἐπήγαινε ἐκεῖ μὲ θάρρος, ὅπου Τὸν ἐπερίμεναν τὰ φοβερώτερα πάθη του. Τὰ εἶχε προσέπει εἰς τοὺς μαθητάς Του καὶ ἄλλοτε. Τώρα ὅμως, ποῦ εἶναι πλησιέστερον εἰς τὸ ἅγιον πάθος, τὰ ἐπαναλαμβάνει διὰ τελευταίαν φορὰν διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς μαθητάς Του. Οἱ μαθηταὶ ἐθάμβωναν ἀπὸ θαυ- μασμόν, ποῦ Τὸν ἐβλεπαν μὲ τόσο θάρρος καὶ ἀφοσίαν νὰ βαδίζῃ εἰς τὸ μαρ- τύριον. Οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ζητοῦν τώρα νὰ καθίσουν ὁ ἓνας εἰς τὰ δεξιὰ Του καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἡμέ- ραν τῆς δόξης Του. ἠθέλησαν νὰ ἔχουν τὰ πρωτεῖα. Ἡ φιλοδοξία των ὅμως αὐτῇ ἐλύπησε φοβερὰ τὸν Χριστὸν: «Δὲν ξέρετε, τοὺς εἶπε, τί ζητάτε. Θὰ πάθετε καὶ σεῖς ἐκεῖνα ποῦ θὰ πάθω καὶ ἐγώ. Ἀλλὰ τὸ νὰ λάβετε ἐξαιρε- τικὴν θέσιν μαζί μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνον τὸν Θεόν». Καὶ εἰς ὅλους μαζί τοὺς μαθητάς Του εἶπεν ὅτι εἰς τὴν θρησκείαν Του διὰ νὰ γίνῃ ἓνας πρῶτος ὀφείλει νὰ εἶναι δοῦλος ὄλων, δηλ. νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ἄλλους μὲ ταπεινοφρο- σύνην καὶ ἀγάπην. Δὲν πρέπει, λέγει, ἐσεῖς νὰ ὁμοιάσετε μὲ τοὺς ἄρχοντας ἐκείνους, ποῦ συμπεριφέρονται πρὸς τοὺς λαοὺς των, ὡς νὰ ἦσαν δοῦλοι

των. Ἐγὼ ἦλθα εἰς τὸν κόσμον, ὅχι νὰ ὑπηρετηθῶ ἀπὸ αὐτόν, ἀλλὰ νὰ τὸν ὑπηρετήσω καὶ νὰ θυσιάσω τὴν ζωὴν μου ὡς ἀντάλλαγμα διὰ νὰ σωθοῦν οἱ πολλοί.

Κυριακὴ τῶν Βαῶν βλέπε σελ.

Κυριακὴ τοῦ Πάσχα » »

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἰωάννου, κεφ. κ', 19 - 31

ὅσης ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ τῇ μᾶ τῶν Σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ Μαθηταὶ συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχόρησαν οὖν οἱ Μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατήτε, κεκρατήνται. Θωμᾶς δέ, εἰς ἓκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι Μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἔάν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἤλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἤλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὅτι πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾶ φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε, ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ Χριστός ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Ὀψης ὀψίας** = ἐνφ' ἀκόμῃ ἦτο δειλινό. Πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὀλίγο μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τῆς ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

2. **Τῇ μᾶ τῶν Σαββάτων** = ἡ ἡμέρα ἀναπαύσεως τῶν Ἑβραίων λέγεται Σάββατον. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν δὲν ἔκαναν καμμίαν ἐργασίαν, παρὰ ἐπήγαιναν μόνον εἰς τὰς συναγωγάς. Ὅλα τὰ παρεσκευάζαν (ἐτοίμαζαν) ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἡμέραν, ἢ ὅποια δι' αὐτὸ Παρασκευὴ λέγεται. Σάββατα ἔλεγαν ἀκόμῃ καὶ τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος. **Μία τῶν Σαββάτων ἢ μία τοῦ Σαββάτου** = εἶναι ἡ πρώτη

ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος, δηλ. ἡ ἰδική μας Κυριακή, πού τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἀνεστήθη ὁ Κύριος. Ἡ πρώτη αὐτὴ ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος ὠνομάσθη Κυριακή, ὡς ἡμέρα τοῦ Κυρίου, πού ἀνεστήθη τὴν ἡμέραν αὐτὴν. Καὶ ἡ Κυριακή αὐτὴ ἐγινε ἡ πρώτη καὶ ἡ λαμπρότερα ἑρρητὴ τῶν Χριστιανῶν.

3. **Συνηγμένοι** = συναθροισμένοι.

4. **Διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων** = οἱ μαθηταὶ ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους, μήπως κακοποιήσουν καὶ αὐτούς, ἀφοῦ ἐσταύρωσαν τὸν Διδάσκαλόν των. Ἐπειτα ἐφοβοῦντο καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβυτέρους τῶν Ἑβραίων, πού εἶχαν διαδόσει ἔτι ἐκλεψαν τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ θεβαίωσουν τὴν Ἀνάστασίν Του.

5. **Ἀφῆτε** = συγχωρήσετε.

6. **Κρατήτε** = δὲν συγχωρήσετε.

7. **Ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας** = διότι μ' ἔχεις, δὴ τώρα, ἔχεις πιστεύσει.

8. **Μακάριοι** = εὐτυχησμένοι.

9. **Σημεῖα** = ἔργα καὶ θαύματα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς αὐτῆς, μᾶς πληροφορεῖ περὶ δύο ἐμφανίσεων τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου ἐνώπιον τῶν μαθητῶν Του.

Τὸ δειλινὸ τῆς ἡμέρας, πού ἀνεστήθη ὁ Κύριος, παρουσιάζεται ξαφνικὰ Οὗτος εἰς τοὺς Ἀποστόλους, πού ἦσαν κλεισμένοι εἰς μίαν οἰκίαν τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐλειπε μόνον ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς. Τοὺς εἶχε κυριεύσει φόβος καὶ τρόμος, διότι ἐμάντευαν τοὺς κακοὺς σκοποὺς τῶν Ἰουδαίων ἐναντίον των. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀρχιερεῖς ἀπειλοῦσαν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη διὰ τὴν σχέσιν καὶ πίστιν των πρὸς τὸν Χριστόν. Ἡ αἰφνιδία ὅμως αὐτῆ θεῖα ἐμφάνισις ἐχαροποίησε τοὺς μαθητάς. Ἐνόμιζαν ὅτι βλέπουν ὄνειρο ἀπὸ τὴν μεγάλην χαρὰ των. Κάθε ἀμφιβολία των διὰ τὴν Ἀνάστασιν καὶ παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ διελύθη. Ἀφοῦ μάλιστα εἶδαν τὰ σημεῖα τῶν πληγῶν εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ Διδασκάλου των. Ἐνεθυμήθησαν τότε καὶ τὴν ὑπόσχασιν τοῦ Χριστοῦ, πού τοὺς ἔδωσεν ὀλίγον ἔπειτα ἀπὸ τὸν Μυστικὸν Δείπνον, εἰς τὸν κῆπον τῆς Γεθσημανῆ. «Πάλιν θὰ σὰς ξαναδῶ, τοὺς εἶπε τότε, καὶ θὰ χαρῆ ἡ καρδιά σας». Ἀφοῦ τοὺς ἐχαιρέτησε μὲ τὸν χαιρετισμὸν «Εἰρήνῃ Ὑμῖν», τοὺς ἔδωσε τὴν ἐξουσίαν, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος νὰ συγχωροῦν ἢ νὰ μὴ συγχωροῦν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων. Ἐπειτα ἔφυγε. Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Θωμᾶς, ἔτρεξαν καὶ τὸν ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶδαν τὸν Κύριον. Καὶ διηγῆθησαν εἰς αὐτὸν λεπτομερῶς, ὅλα ὅσα συνέβησαν. Ὁ Θωμᾶς ἦτο καὶ αὐτός, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι, φλογισμένος ἀπὸ πίστιν θερμῆν. Δὲν ἐπίστευσεν ὅμως εἰς τὴν διαβεβαίωσίν των. Ἦθελε νὰ ἀξιωθῆ καὶ αὐτὸς νὰ ἰδῆ τὸν Κύριον διὰ νὰ πιστεύσῃ. Εἰς αὐτὸν ἡ εἰδησις ἐφαίνετο τόσοσ χαροποιά, ὥστε τοῦ ἦτο ἀπίστευτος. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ μίαν ἑβδομάδα, πού παρουσιάσθη καὶ πάλιν ὁ Χριστός, βρίσκει καὶ τοὺς ἑνδεκα μαθητάς Του. Ἦταν μαζί τους καὶ ὁ Θωμᾶς. Μόλις εἶδε τὸν Κύριον, τὰς πληγωμένας χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν ἐφώνασε «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου»: «Διότι μὲ εἶδες, ἐπίστευσες, Θωμᾶ, εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Χριστός. Εὐτυχησμένοι ἐκείνοι οἱ ὅποιοι χωρὶς νὰ μὲ ἴδουν ἐπίστευσαν».

Πολλά καὶ ἄλλα θαυμαστά ἔργα ἔκαμεν ὁ Χριστός, τὰ ὁποῖα δὲν γράφονται εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν Του, λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Ἀλλὰ καὶ μὲ αὐτά, ποῦ εἶναι γραμμένα, ἤμποραίτε νὰ πιστεῦτε ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτι μὲ τὴν πίστιν σας αὐτὴν θὰ ἔχετε ζῶν αἰώνιον.

Γ'. ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

Μάρκου κεφ. ιε', 43-47 καὶ ιστ'. 1-8

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐλθὼν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ῥητήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος, ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτόν, εἰ πάλα ἀπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία Ἰωσή, ἐθεώρουν ποῦ τίθεται. Διαγενομένου τοῦ Σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμῃ, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν τὸν Ἰησοῦν. Καὶ λίαν πρῶτ' τῆς μῆρας Σαββάτων, ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν, ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιῷ, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητῶν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ' ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτόν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτάς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας = ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἰουδαίας Ἀριμαθαίαν.
2. Εὐσχήμων = σεβαστὸς καὶ ἀξιότιμος.
3. Βουλευτῆς = μέλος τοῦ Ἰουδαϊκοῦ συνεδρίου.
4. Ἦν προσδεχόμενος = ἦτο ἕνας ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἦτο μυστικὸς ὁπαδὸς τοῦ Χριστοῦ.
5. Ἠτήσατο τὸ σῶμα = ἐζήτησε γὰρ τοῦ δοθῆναι τὸ σῶμα.
6. Εἰ ἤδη τέθνηκε = ἔαν τόσο γρήγορα ἀπέθανε. Διότι ἤξευρε ὅτι ἔξων περισσότερο οἱ σταυρούμενοι.
7. Κεντυρίων = εἶναι ξένη λέξις, ρωμαϊκὴ, καὶ σημαίνει ἑκατόνταρχος, δηλ.

ἀξιωματικός, ἀρχηγὸς ἑκατὸν στρατιωτῶν. Ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς ἦτο ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς φρουρᾶς κατὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ.

8. **Εἰ πάλαι ἀπέθανε** = ἔαν εἶναι πολὺ ὥρα, ποῦ ἀπέθανε.

9. **Καὶ γνοῦς** = καὶ ἀφοῦ ἐπληροφορήθη.

10. **Καθελὼν αὐτὸν** = ἀφοῦ κατέβασε τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸν Σταυρὸν.

11. **Ἐνείλησε** = ἐτύλιξε.

12. **Ὁ ἦν λελατομημένον** = τὸ ὅποιον ἦτο σκαλιστὸν εἰς ἕνα θράχον.

13. **Διαγενομένου τοῦ Σαββάτου** = ἀφοῦ ἐπέρασε τὸ Σάββατον, δηλαδὴ τὸ πρῶτ' τῆς Κυριακῆς.

14. **Πρῶτ' τῆς μιᾶς Σαββάτων** = πρῶτ' τῆς Κυριακῆς, δηλ. τῆς πρώτης τῆς ἑβδομάδος (Σαββάτων).

15. **Πρὸς εαυτὰς** = ἀναμεταξύ των.

16. **Μέγας σφόδρα** = πάρα πολὺ μεγάλος.

17. **Ἐξεθαμβήθησαν** = ἔμειναν ἔκθαμβοι, ἔκπληκτοι.

18. **Οὐκ ἔστιν ὧδε** = δὲν εἶναι ἐδῶ.

19. **Προάγει ὑμᾶς** = πηγαίνει μπροστὰ ἀπὸ σαs.

20. **Ὁψεσθε** = θὰ τὸν ἴδητε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὁ εὐσχήμων βουλευτῆς, ἦτο ἕνας ἀπὸ τοὺς κρυφοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου. Σημεῖον τῆς ἀφοσίωσώς του πρὸς τὸν Χριστὸν εἶναι ὅτι ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Πιλάτον νὰ τοῦ δοθῇ τὸ νεκρὸν σῶμα διὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσῃ. Ὁ Πιλάτος ὅταν ἐπληροφορήθη ἀπὸ τὸν ἀξιωματικὸν του ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε, διέταξε νὰ δοθῇ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸ σῶμα. Χωρὶς νὰ χάσῃ στιγμήν, ἐπειδὴ ἐπλησίαζε τὸ Σάββατον, καὶ δὲν ἐπέτρεπετο νὰ εὐρίσκωνται τὰ σῶματα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἠγγόρασε καθαρὰν σινδὸνα καὶ ἀποκαθῆλωσε τὸ σῶμα ἀπὸ τὸν Σταυρὸν. Τὸ παράδειγμα του ἐμιμήθη καὶ ἄλλοις κρυφοῖς μαθητῆς ὁ Νικοδήμους καὶ ἔτρεξε νὰ προσφέρῃ διὰ τὴν ταφὴν πολυτίμητα ἀρώματα. Χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν τῶν δύο αὐτῶν εὐγενῶν καὶ πλουσίων μαθητῶν, ὁ Χριστὸς, ποῦ ἐθανατώθη ὡς κακοῦργος, θάπτεται ὡς βασιλεὺς.

Ὁ Ἰωσήφ προσέφερε διὰ τὴν ταφὴν τὸν λαξευτὸν τάφον του, ποῦ εἶχε κατασκευάσει εἰς τὸν κήπὸν του διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Αἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες, ποῦ εἶχαν παρακολουθήσει πιστὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν εἶχον ὑπηρετήσῃ μετ' ἀφοσίωσιν, εἶχον σημειώσει τὸ μέρος ὅπου ἔθαψεν αὐτὸν ὁ Ἰωσήφ μετὰ τοῦ Νικοδήμου. Εἶχον ἐτοιμάσει νέα ἀρώματα διὰ νὰ συμπληρώσουν τὸν ἀρωματισμὸν τοῦ σώματος. Καὶ τὸ πρῶτ' τῆς Κυριακῆς ἔρχονται εἰς τὸν τάφον τοῦ Διδασκάλου των. Δὲν ἐφοβήθησαν τοὺς στρατιώτας, ποῦ ἤξευραν ὅτι ἐφρούρουν τὸν τάφον. Δεικνύουν τόλμην μεγαλυτέραν τῶν Ἀποστόλων. Δὲν διασκορπίζονται ἔπειτα ἀπὸ τὴν Σταύρωσιν, ὅπως οἱ ἄλλοι. Καὶ δι' αὐτὸ ἠξιώθησαν πρῶται αὐταὶ νὰ μάθουν ἀπὸ τὸν ἄγγελον, ποῦ συνήντησεν εἰς τὸν ἀνοικτὸν τάφον, τὴν χαροποιὰν εἰδήσιν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ ἀγαπημένου των Διδασκάλου. Πρῶται αὐταὶ ἤκουσαν τὸν χαιρετισμὸν Του «Χαίρετε», ἀμέσως μετὰ τὴν Ἀνάστασιν. Καὶ πρῶται ἔγιναν οἱ κήρυκες τοῦ θαύματος τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυριακὴ αὐτὴ ὠρίσθη εἰς ἀνάμνησιν καὶ τιμὴν τῶν μυροφόρων γυναικῶν, καὶ τοῦ Ἰωσήφ καὶ Νικομήδου.

Δ'. ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

Ἰωάννου, κεφ. ε', 1 - 15

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς, εἰς Ἱερουσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱερουσόλυμοις, ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἣ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοᾶς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολλὸν τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακειμένον, καὶ γνοὺς ὅτι πολλὸν ἤδη χρόνον ἔχει λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιπάτει. Ἦν δὲ Σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἄραι τὸν κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐπὶ τῇ προβατικῇ = μία ἀπὸ τὰς πύλας τοῦ φρουρίου τῆς Ἱερουσαλήμ ἐλέγετο προβατικῇ, διότι ἀπὸ αὐτῆν ὠδηγοῦντο τὰ ὠρισμένα πρόβατα διὰ τὰς θυσίας.
2. Κολυμβήθρα = δεξαμενὴ, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἔπαρνε θεῖαν χάριν καὶ θεραπευτικὴν δύναμιν, ὅταν κατήρχετο ὁ ἄγγελος.
3. Βηθεσδά = λέξις ἑβραϊκῆ ποῦ σημαίνει οἶκον εὐεργεσίας.
4. Ἐηροὶ = παραλυμένοι, κουλοί.
5. Ἐκδεχομένων = οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν.
6. Ὁ δὲ δήποτε κατείχετο νοσήματι = ἀπὸ ὁποιονδήποτε νόσημα καὶ ἂν ἐπασχε.
7. Γνοὺς = ἐπειδὴ ἐκατάλαβε.
8. Ἄρον = σήκωσε.
9. Οὐκ ἔξεστὶ σοι = δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται.
10. Οὐκ ᾔδει = δὲν ᾔξευρε.
11. Ἐξένευσεν = ἔφυγεν ἀπαρατήρητος, χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ κανεὶς.
12. Ὁχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ = ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἵπῆρχεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πλησίον τῆς προβατικῆς πόλης, μία δεξαμενὴ τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἐλάμβανε θεραπευτικὴν δύναμιν, ὅταν κατέβαι-
 νεν ἐκεῖ ὁ ἄγγελος. Εἰς τὸ πεντάγωνον οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐσταγά-
 ζετο ἡ δεξαμενὴ, ὑπῆρχον πέντε στοαί. Εἰς αὐτὰς εὐρίσκετο πλῆθος ἀσθε-
 νῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπερίμεναν πότε νὰ κινηθῇ τὸ ὕδωρ. Μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν ἦτο
 καὶ ἓνας παραλυτικός, ἐξαπλωμένος ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι του. Ἐπασχε
 ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν αὐτὴν τριάκοντα ἔκτω ἔτη. Ὁ Ἰησοῦς ἐκοίταξε τὸν δυ-
 στυχῆ αὐτὸν μὲ μεγάλην εὐσπλαγγίαν. «Θέλεις νὰ γίνῃς υγιής;» τοῦ εἶπε.
 «Κύριε, ἀπήντησεν ὁ παραλυτικός, δὲν ἔχω κανένα νὰ μὲ θάλῃ εἰς τὴν
 κολυμβήθραν. Ἐνῶ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος προλαμβάνει καὶ θεραπεύεται».
 «Σήκω ἐπάνω, τοῦ εἶπε ὁ Χριστός, σήκωσε τὸ κρεβάτι σου καὶ περιπάτει».

Ἡ ἐντολὴ τοῦ Χριστοῦ θαυματουργεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ἀμέσως ση-
 κώνεται ὄρθιος, φορτώνεται τὸ κρεβάτι του καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ. Ἐκοί-
 ταξε τότε δλόγυρά του διὰ νὰ ἴδῃ καὶ εὐχαριστήσῃ τὸν ἄγνωστον εὐεργέτην
 του, ὁ Χριστὸς ὅμως διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν περιέργειαν τοῦ κόσμου, ἔφυγεν
 ἀπαρατήρητος. Πολλὰ φθονερά βλέμματα ἔπασαν ἐπάνω εἰς τὸν ἄνθρωπον,
 ποὺ μετέφερε τὸ κρεβάτι. Τοῦ εἶπον «εἶναι Σάββατον σήμερον, ἡμέρα ἁρ-
 γίας, ἀπαγορεύει ὁ νόμος νὰ σηκώῃς τὸ κρεβάτι σου».

«Ἐκεῖνος, ποὺ μὲ ἔκαμε καλά, μοῦ εἶπε νὰ σηκώσω τὸ κρεβάτι μου
 καὶ νὰ περπατήσω» εἶπεν εἰς αὐτούς. «Ποῖος εἶναι αὐτός;» τὸν ἠρώτησαν.
 Δὲν τὸν ἐρωτοῦν ποῖος σοῦ ἔκαμε αὐτὴν τὴν μεγάλην εὐεργεσίαν, ἀλλὰ ποῖος
 εἶναι αὐτός, ποὺ σοῦ εἶπε νὰ κάμῃς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν εἰς ἡμέραν Σάββα-
 τον. Ὁ ἄλλοτε παραλυτικός, δὲν ἤξευρε ποῖος εἶναι ὁ εὐεργέτης του. Τὸ
 ἐπληροφόρηθῃ ἕως ὀλίγου ὕστερον. Μετέβη εἰς τὸ ἱερόν, ἴσως διὰ νὰ εὐχα-
 ριστήσῃ τὸν Θεόν, ὅτι ἔγινεν υγιής. Ἐκεῖ τὸν εἶδεν ὁ Χριστὸς καὶ τοῦ ἔδωκε
 μίαν συμβουλήν. «Τώρα εἶσαι υγιής, μὴν ἁμαρτήσῃς πλέον, διὰ νὰ μὴ πά-
 θῃς κἀτι χειρότερον». Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ποὺ ἔμαθε ποῖος ἦτο ὁ εὐερ-
 γέτης του, ἔσπευσε καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ὅτι «ὁ ποιήσας αὐτὸν
 υγιῆ» εἶναι ὁ Χριστός.

Ἡ κολυμβήθρα ἡ δεξαμενὴ εἶναι μία συμβολικὴ εἰκὼν τῆς θεραπείας
 τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος, ποὺ θὰ πιστεύσῃ καὶ θὰ ἀγα-
 πῆσῃ τὸν Χριστόν. Καὶ θὰ βαπτισθῇ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ε'. ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

Ἰωάννου, κεφ. δ', 5 - 42

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λε-
 γομένην Σιχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ
 τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς
 κεκοπιαικῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ·
 ὥρα ἦν ὥσει ἔκτη. Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι
 ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. Δός μοι πιεῖν. Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπε-

ληλώθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. Λέγει οὖν αὐτῶ ἡ γυνὴ ἢ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πεινᾷ αἰτεῖς, οὕσης γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος; Οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ἤδειξ τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῶ ἡ γυνὴ· Κύριε, οὐτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρόεματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος, οὐ ἐγὼ δώσω αὐτῶ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῶ, γενήσεται ἐν αὐτῶ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἐρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. Λέγει αὐτῶ ἡ γυνὴ· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱερουσαλὴμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱερουσαλὴμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι, καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῶ ἡ γυνὴ· οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἐλθῇ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπεν· Τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Αεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν δὲ τῷ μεταξῦ, ἠρώτων αὐτόν οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, γάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρωσῶν ἔχω φαγεῖν, ἦν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐλέγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μὴ τις ἠνεργεν αὐτῶ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρωμά ἐστίν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηρόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδοῦ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἡδη. Καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπεύρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστίν

ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπεύρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάνκατε· ἄλλοι κεκοπιάνκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικός, μαρτυρούσης· Ὅτι εἰπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα, Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῶν πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ. Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Χωρίου = τοῦ ἀγροῦ, τὸν ὁποῖον ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν υἱόν του Ἰωσήφ.
2. Κεκοπιανκῶς = κουρασμένως.
3. Ἐπὶ τῇ πηγῇ = ἐπάνω εἰς τὸ στόμιον τοῦ φρέατος.
4. Ὡσεὶ ἕκτη = δώδεκα μεσημέρι.
5. Ἀντλήσαι ὕδωρ = νὰ ἐβάλῃ νερό.
6. Ἀπεληλύθεισαν = εἶχαν πάει.
7. Οὐ συγχρῶνται = δὲν συναναστρέφονται, δὲν ἔχουν σχέσιν.
8. Εἰ ἤδει = ἂν ἤξερες, τί θῶρον, δηλ. ἦλθον ἐγὼ νὰ φέρω εἰς τὸν κόσμον.
9. Σὺ ἂν ἤτησας = ἐσὺ θὰ ἐζητούσες ἀπὸ αὐτόν.
10. Ὑδωρ ζῶν = ζωντανὸν ὕδωρ ἐννοεῖ ὁ Χριστὸς τὴν χαρὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ποὺ δίδει ζῶν εἰς τὸν νεκρὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας του.
11. Ἀντλημα = κουβάς.
12. Θρόεμματα = τὰ ποῖμνιά του.
13. Ἀλλομένου = ποὺ θὰ ἀναδύσῃ (θὰ ἐβάλλῃ).
14. Ὁ οὐκ οἶδατε = ἐκεῖνο ποὺ δὲν ξέρετε.
15. Μεσσίας = Σωτήρ.
16. Ἐπὶ τούτῳ = τὴν ἰδίαν στιγμὴν.
17. Δεῦτε = τρέξτε.
18. Βρῶμα = φαγητόν.
19. Ὅτι τετράμηνόν ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται = ὅτι τέσσαρες μῆνες ἀκόμη καὶ θὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός.

Οἱ Μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔβλεπον τὰ σπαρτὰ τότε, Δεκέμβριον μῆνα, νὰ μεγαλύνουν, ἔλεγον ἀναμεταξύ των, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τέσσαρας μῆνας θὰ ἔλθῃ ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνοίξεως.

20. Ἐπάρατε = σηκώσατε τὰ μάτια σας.
21. Λευκαὶ εἰσι = δηλ. ὅτι αἱ χῶραι, ὁ κόσμος, εἶναι ἔτοιμος νὰ δεχθῇ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ (οἱ ἐρχόμενοι Σαμαρεῖται). Ὅταν τὰ στάχυα ὀριμάζουν φαίνονται ἀπὸ μακρὰν λευκὰ. Καὶ οἱ Σαμαρεῖται εἶναι ὄριμοι νὰ δεχθοῦν τὴν διδασκαλίαν μου.
22. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ὁ ἀληθινός = διότι εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀληθινὴ ἡ παροιμία (ὁ λόγος).
23. Ἡρώτων = παρεκάλουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν ἀνεχώρησε μίαν πρωτῶν ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς μαθητάς Του καὶ ἐπήγγαινεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν διὰ μέσου τῆς χώρας τῶν Σαμαρειτῶν. Καὶ τὴν μεσημβρίαν ἔφθασε πλησίον τῆς πόλεως τῆς Σαμαρείας Σιχάρ, ὅπου ἐστάθμευσε διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Κατάκοπος ἀπὸ τὴν ὁδοπορίαν καὶ διψασμένος, ὡς ἄνθρωπος, ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς τὸ στόμιον ἐνὸς φρέα-

τος, τὸ ὅποσον ἐλέγετο τοῦ Ἰακώβ. Ἐκεῖ ὑποκάτω ἀπὸ τὰ σκιερὰ δένδρα τῆς χλοερᾶς κοιλάδος ἐπερίμενε τὴν ἐπιστροφὴν τῶν μαθητῶν Του, οἱ ὅποιοι εἶχον ὑπάγει εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἀγοράσουν τροφάς. Ἐκεῖ, ποῦ ἐκάθητο, διέκοψε τὴν μοναξιά Του μία γυνὴ Σαμαρεῖτις, ἡ ὁποία ἦλθε διὰ νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ. «Δός μου νὰ πῶ» εἶπε τότε ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Σαμαρεῖτιδα. Ἦτο ὅμως τότε μεγάλη ἡ ἔχθρα μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν, ὥστε ἕκαμε τὴν γυναῖκα νὰ ἀπορήσῃ, πῶς αὐτὸς ποῦ εἶναι Ἰουδαῖος ζητεῖ ἀπὸ γυναῖκα Σαμαρεῖτιδα νὰ τοῦ δώσῃ νερό. Διὰ τὴν ἔχθραν αὐτὴν ἐμάθομεν εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν περικοπήν, ὅπου ἡ παραβολὴ τοῦ Σαμαρείτου. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ προφορὰ Του ἔδειξαν εἰς αὐτὴν ὅτι Ἐκεῖνος ἦτο Ἰουδαῖος. Ἀνοίγεται τότε μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Σαμαρεῖτιδος ἕνας διάλογος, ὅπως ἐδιαβάσατε εἰς τὴν περικοπήν, καὶ κατὰ τὸν διάλογον αὐτὸν ἕκαμεν ὁ Χριστὸς τὴν Σαμαρεῖτιδα νὰ ἐνοήσῃ ὅτι ἡμπορεῖ ὁ Χριστὸς νὰ τῆς δώσῃ ἐν ἄλλο ὕδωρ. Καὶ μὲ αὐτὸ θὰ σήσῃ παντοτεινὰ τὴν δίψαν τῆς, δηλ. τὴν φλόγα τῆς ἁμαρτίας τῆς. Διότι πραγματικὰ ἡ Σαμαρεῖτις ἦτο πολὺ ἁμαρτωλὴ. Ὁ Χριστὸς τῆς ἐφάνέρωσε ὅλην τὴν μυστικὴν ἱστορίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ θίου τῆς. Τὸ ὕδωρ αὐτὸ τὸ ὀνομάζει ὁ Χριστὸς ζῶν. Δηλαδή ὕδωρ ποῦ δίδει ζωήν, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ σωτηριώδης διδασκαλία Του. Ἡ Σαμαρεῖτις πιστεύει τότε τὸν Χριστὸν ὡς προφήτην καὶ ζητεῖ ἀπὸ αὐτὸν νὰ τῆς ἐξηγήσῃ ποῦ λατρεύεται ὁ Θεός. Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος, ὅπως ἐπίστευον οἱ Ἰουδαῖοι ἢ εἰς τὸ ὄρος τῆς Σαμαρείας Γαριζίν, ὡς ἐπίστευον οἱ Σαμαρεῖται;

Ὁ Ἰησοῦς τότε τῆς ἀπαντᾷ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πνευματικὸς καὶ πανταχοῦ παρῶν. Δι' αὐτὸ ὁ εὐσεβὴς ἄνθρωπος ἡμπορεῖ νὰ τὸν λατρεύῃ ὅπουδῆποτε. «Γνωρίζω, λέγει ἡ Σαμαρεῖτις, ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ Μεσσίας ὁ λεγόμενος Χριστὸς, ὁ ὁποῖος θὰ διδάξῃ ὅλα αὐτά». «Ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος, ποῦ ὀμιλῶ μαζὶ σου», λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Χριστὸς. Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἐγένευσαν θάυμασμον καὶ χαρὰν τὴν καρδίαν τῆς. Λησμονεῖ ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς τὴν στάμνα τῆς. Τρέχει εἰς τὴν πόλιν καὶ φέρει εἰς τοὺς συμπατριώτας τῆς τὴν χαροποιὸν εἰδησιν φωνάζουσα: «Τρέξτε νὰ ἴδῃτε ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε ὅλα ὅσα ἔπραξα. Μήπως εἶναι ὁ Χριστὸς;» Οἱ Σαμαρεῖται ἦλθον ἀμέσως πρὸς τὸν Χριστὸν. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἔφθασαν καὶ οἱ μαθηταὶ Του μὲ τὰ τρόφιμα. Καὶ παρεκκινῶν τὸν Χριστὸν νὰ φάγῃ «τροφή μου, εἶπεν εἰς αὐτούς, δι' ἐμὲ εἶναι νὰ διδάξω αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἔρχονται πρὸς ἐμὲ» καὶ ἐδείκνυε τοὺς Σαμαρεῖτας. Εἶναι ὄριμοι ὅπως οἱ στάχυς, διὰ νὰ δεχθοῦν τὴν διδασκαλίαν μου. Ὁ σπόρος μου ἔπεσεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς Σαμαρεῖτιδος καὶ ὁ θερισμὸς εἶναι τώρα μεγάλος. Διότι καὶ οἱ Σαμαρεῖται ἐδέχθησαν τὴν διδασκαλίαν μου.

Σημείωσις: Ἡ Σαμαρεῖτις μετενόησεν εὐκρινά. Ἄφησε τὸν ἁμαρτωλὸν θίον τῆς. Ἐγένετο χριστιανὴ καὶ ἠμαρτύρησε. Ὀνομάζεται Φωτεινή. Ἡ ἐκκλησία μας ἑορτάζει τὴν μνήμην τῆς τὴν 26 Φεβρουαρίου.

ΕΚΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

Ἰωάννου, κεφ. θ', 1 - 38.

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ραββί, τίς ἡμαρτιεν, οὗτος, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἡμαρτιεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νῦν, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπὼν, ἔπιτσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, (ὃ ἐρμηρεύεται, ἀπεισταλμένος). Ἀπῆλθεν οὖν, καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι ἔλεγον· ὅτι οὗτός ἐστιν. Ἄλλοι δέ· Ὅτι ὁμοῖος αὐτῷ ἐστίν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς ἀνεψῆχθῆσάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι· Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεφα. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Πῶ ἐστίν ἐκεῖνος; Λέγει· οὐκ οἶδα.

Ἄγουνσι αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. Ἦν δὲ Σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέψωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεπεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέ μοι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνίψαμην, καὶ βλέπω. Ἐλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ Σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι προφήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεπεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; Πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· Οἶδαμεν· ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γάρ συνετέθειτο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα, εἴαν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν.

Ἐπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἔν οἶδα, ὅτι, τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ· πάλιν τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἐπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἤκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν καὶ εἶπον· Σὺ εἰ μαθητῆς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. Ἐμεῖς οἶδαμεν, ὅτι Μωσεὶ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἐπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέωξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. Οἶδαμεν δ' ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ᾗ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἠνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἐπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρῶν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἐπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· καὶ τίς ἐστὶ, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παράγων = ἐνθ' ἑπερνούσεν ἀπὸ τὸ ἱερόν τοῦ ναοῦ.
2. Ραββὶ = διδάσκαλε (λέξις Ἑβραϊκή).
3. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι = ἐγὼ πρέπει νὰ ἐργάζομαι.
4. Ἔως ἡμέρα ἐστίν = μέχρι τῆς στιγμῆς ποῦ εἶμαι εἰς τὸν κόσμον πλησίον τῶν ἀνθρώπων.
5. Ἐρχεται νῦξ = ἔρχεται ὁ καιρὸς τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, δηλ. τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς τότε θὰ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὸν κόσμον.
6. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ = ὅταν εἶμαι εἰς τὸν κόσμον
7. Σιλωάμ = κολυμβήθρα καὶ πηγὴ. Δεξαμενὴ πρὸς νότον τῶν Ἱεροσολύμων.
8. Προσαιτῶν = ὁ ὅποιος ἐζητοῦσεν ἐλεημοσύνην.
9. Ἀνεφώθησαν οἱ ὀφθαλμοί = ἠνοιξαν οἱ ὀφθαλμοί.
10. Οὐκ οἶδα = δὲν ξέρω.
11. Σημεῖα = θαύματα.
12. Σχίσμα ἐν αὐτοῖς = φιλονικία μεταξύ των.
13. Ἄρτι = τώρα.
14. Συντετέθειντο = εἶχον συμφωνήσει.
15. Ἀποσυνάγωγος = ἐκεῖνος ποῦ ἀπεβάλλετο ἀπὸ τὴν συναγωγὴν. Ἡ ἀποβολὴ του ἦτο τιμωρία. Ἐθεωρεῖτο ὡς ἀφωρισμένος. Εἰς τοὺς ἀποσυναγωγούς ἀπηγορεύετο νὰ δώσουν καὶ τὴν παραμικροτέραν δοῆθαιαν. Οὔτε οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποσυναγωγού δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἔχουν σχέσεις μὲ αὐτόν.
16. Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ = ὀρκίσου εἰς τὸν Θεόν.
17. Ἐλοιδόρησαν = ἐπεριφρόνησαν.
18. Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστὶ = τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἶναι θαυμαστόν, ὅτι σεῖς οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἰσραὴλ δὲν ξέρετε ἀπὸ ποῦ εἶναι. Ἐν τούτῳ = εἰς τούτον, τὸν ὅποιον περιφρονεῖτε, εἶναι θαυμαστόν ὅτι μοῦ ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς.

19. Ἐκ τοῦ αἰῶνος = ἀπὸ τὴν πρώτην ἀρχήν, πού γίνονται θαύματα με τοὺς προφήτας.

20. Γεγεννημένον = ἔχει γεννηθῆ.

21. Ἐώρακας = ἔχεις ἰδῆ.

22. Ἐφη = εἶπε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνῷ ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸν Ναὸν ὁ Χριστός, ἀπήντησεν ἓνα ἐπαίτην τυφλὸν ἐκ γενετῆς. «Ποῖος ἡμάρτησεν, αὐτὸς ἢ οἱ γονεῖς του διὰ νὰ γεννηθῆ τυφλός», ἐρωτοῦν τὸν Χριστὸν οἱ μαθηταὶ Του. Ἐπίστευον οἱ Ἰουδαῖοι καθὼς καὶ οἱ μαθηταὶ Του ὅτι αἱ ἀσθένειαι τῶν ἀνθρώπων προέρχονται ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας των. «Οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ γονεῖς του ἡμάρτησαν, εἶπεν ὁ Χριστός, διὰ νὰ γεννηθῆ τυφλός». Τὸ νὰ ἀμαρτήσῃ βέβαια αὐτός, ἀφοῦ ἐγεννήθη τυφλός, ἦτο ἀδύνατον. «Τώρα ὅμως θὰ ἴδῃτε, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι θὰ φανερωθῆ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ με τὴν θεραπείαν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ».

Ἐπτυσε τότε κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, ἀνέμειξε τὸν σιελόν Του με τὸ χῶμα, κατεσκύασε πηλὸν καὶ με αὐτὸν ἄλειψε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ. Τὸν διέταξε νὰ νιφθῆ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ ἐκεῖνος ἐπέστρεψε θεραπευμένος.

Ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ ἔγινεν εἰς ἡμέραν ἀργίας, τὸ Σάββατον. Οἱ φθονεροὶ Φαρισαῖοι κατηγοροῦσαν τὸν Χριστὸν ὅτι εἶναι ἀμαρτωλός, ἀφοῦ δὲν ἐσεβάσθη τὴν ἡμέραν τῆς ἀργίας. Ἀνέκριναν ἀκόμη πολλὰκις καὶ τὸν πατέρα τοῦ τυφλοῦ καὶ τὸν ἴδιον. Ὁ πατέρας ἔλεγεν ὅτι ὁ υἱός του ἠλικίαν ἔχει καὶ ἄς ἐρωτήσουν αὐτόν. Ὁ ἄλλοτε τυφλὸς διηγήθη καὶ αὐτὸς πῶς ἐθεραπεύθη. Εἶπε ὅτι διὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃ ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος θὰ ἦτο θεοσεβής καὶ ὄχι ἀμαρτωλός. Καὶ τέλος τοὺς εἶπε, μήπως θέλουσιν νὰ γίνουσι μαθηταὶ Του. Καὶ ἐκεῖνοι ἀγανακτήσαντες τὸν ἔκαμαν ἀποσυναίγνωστον. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς δὲν ἐξέχασε τὸν πιστὸν ὁμολογητὴν του. Τὸν εὔρε καὶ τοῦ λέγει: «Πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ;» «Καὶ ποῖος εἶναι, Κύριε, διὰ νὰ τὸν πιστεύσω;» ἀπήντησεν ἐκεῖνος. «Ἐκεῖνος ποῦ σοῦ ὁμιλεῖ, Ἐκεῖνος εἶναι». «Πιστεύω», εἶπε, καὶ ἐπροσκύνησε τὸν Χριστόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ἰωάννου κεφ. ιζ', 1 — 13

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐπάρας ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν Υἱόν, ἵνα καὶ ὁ Υἱός σου δοξάσῃ Σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ

νῦν δόξασόν με, σὺ Πάτερ, παρὰ σεαυτῶ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί.

Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τῆς ἀνθρώποις, οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἐγνώκαν, ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστίν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἐγνώσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἶσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἶσι, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου οὓς δέδωκάς μοι ἵνα ὦσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς.

Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπόλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐπάρας = ἀφοῦ ἐσῆκωσε ψηλά τὰ μάτια Του εἰς τὸν οὐρανόν.
2. Ἐλήλυθεν = ἔχει ἔλθει ἡ ὥρα τῶν ἀγίων παθῶν καὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου.
3. Ἐξουσία πάσης σαρκὸς = ἐξουσία ἐπάνω πρὸς κάθε ἄνθρωπον χάριν τῆς σωτηρίας του.
4. Πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί = μετὰ τὴν δόξαν ποὺ εἶχα κοντά σου πάντα (προαιωνίως).
5. Σοὶ ἦσαν = δικοί σου, δηλαδή ἡ ἐκλογή τῶν Ἀποστόλων εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ.
6. Τὰ ῥήματα = τὰ λόγια.
7. Περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ = περὶ αὐτῶν σὲ παρακαλῶ.
8. Οὐ περὶ τοῦ κόσμου = δηλ. αὐτὴν τὴν στιγμὴν προσεύχομαι ἀποκλειστικὰ περὶ τῶν μαθητῶν μου καὶ ὄχι περὶ τοῦ κόσμου.
9. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί καὶ τὰ σὰ ἐμὰ = καὶ ὅλα τὰ ἰδικά μου εἶναι ἰδικά σου καὶ τὰ ἰδικά σου ἰδικά μου. = Δηλ. οἱ μαθηταὶ μου μου πάντοτε ἦσαν καὶ τῶν δύο, Πατρὸς καὶ Υἱοῦ.
10. Υἱὸς ἀπωλείας = υἱὸς τῆς καταστροφῆς, ὁ Ἰούδας.
11. Ἴνα ἡ Γραφὴ πληρωθῇ = διὰ τὴν ἀποδειχθῆ ἡ ἀλήθεια τῆς Γραφῆς.
12. Ἴνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην = δηλ. αὐτὰ τὰ λέγω διὰ τὴν ἔχουν ὀλόκληρον τὴν χαρὰν, ποὺ θὰ μάθουν ὅτι καὶ ἐγὼ θὰ ἀναστῆθω καὶ ἐσὲ (τὸν Θεὸν) θὰ ἔχουν βοηθόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστὸς ὀλίγον πρὸ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου Του προσηχῆθη πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα Του. Πατέρα μου, λέγει, ἔφθασαν αἱ στιγμαὶ τῶν παθῶν καὶ τοῦ θανάτου μου. Δόξασέ με, κάμε τὴν ὥραν αὐτὴν, ποὺ πεθαίνω, νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι εἶμαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Και ἔτσι θὰ δοξάσω καὶ ἐγὼ Σέ, Πατέρα μου, μὲ τὴν πίστιν, ποῦ θὰ δείξῃ ὁ κόσμος εἰς ἐμέ. Διότι ἡ μεγαλύτερα εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ Σέ πιστεῦσουν ὡς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐμὲ τὸν υἱόν σου, τὸν ὁποῖον ἔστειλες εἰς τὸν κόσμον, ὅπου τὸ ἔργον, ποῦ μοῦ ἀνέθεσες, ἐτελείωσα. Καὶ τώρα δοξασέ με, Πατέρα, μὲ τὴν δόξαν, ποῦ εἶχα πλησίον Σου προαιώνια, ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ δὲν ὑπῆρχε ἀκόμη ὁ κόσμος. Παρακαλῶ, Πατέρα μου, νὰ βοηθήσῃς τοὺς μαθητάς μου, τώρα, ποῦ δὲν δὲν θὰ εἶμαι εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἠμπορέσουν νὰ τελειώσουν τὸ ἀποστολικὸν τῶν ἔργον. Εἶναι, λέγει, ἄξιοι τῆς βοηθείας σου, καὶ τῆς προστασίας σου, ἀφοῦ ἐφάνέρωσα τὸ ὄνομά σου εἰς αὐτούς, ποῦ μοῦ ἔδωσες ἐκ τοῦ κόσμου. Εἶναι δικὰ Σου, εἶναι τέκνα τῆς χάριτός Σου καὶ τοὺς ἐφώτισες νὰ μὲ ἀκολουθήσουν.

Τὰς ἐντολάς Σου ἐκράτησαν. Ἐπίστευσαν ὅτι Σὺ μὲ ἀπέστειλες εἰς τὸν κόσμον. Διαφύλαξε αὐτοὺς νὰ εἶναι ἠνωμένοι, καθὼς εἴμεθα ἡμεῖς. Ὅταν ἦμουν μαζί τῶν εἰς τὸν κόσμον, κανένας ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐλησημόνησε τὸ ὄνομά Σου. Μόνον ὁ Ἰούδας ἔγινεν ἄξιος καταστροφῆς, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅ,τι εἶναι γραμμένον εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν».

Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται τῶν Ἀγίων Πατέρων, διότι ἡ Ἐκκλησία μας πανηγυρίζει τὴν μνήμην τῶν 318 Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Νικαίᾳ τῆς Β' θυνίας.

Ὅπως οἱ Ἀπόστολοι, ἔτσι καὶ οἱ Πατέρες, ἐργάσθησαν διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ὁμοούσιος, δηλ. τῆς ἰδίας οὐσίας, μὲ τὸν Πατέρα. Μὲ τὴν ἀπόφασίν των ἐπολέμησαν τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι κτίσμα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

(ΤῶΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ)

Ματθαίου κεφ. ι', 2 - 33, 37 - 38 καὶ ιθ'. 27 - 30

Εἰπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς: Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἑμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ: Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολοθήσασμέν σοι τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς: Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνον δοξῆς αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ

πᾶς δὲ ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγρούς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήφεται, καὶ ζῶν ἀιώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ = Καθένας, ποῦ θὰ μὲ πιστεῦσῃ καὶ θὰ μὲ κηρύξῃ Θεόν.
2. Ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων = δηλ. ἔχει τὸ θάρρος νὰ μὲ κηρύξῃ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.
3. Ἐν αὐτῷ = δηλ. θὰ τὸν ἀναγνωρίσω καὶ θὰ τὸν διακηρύξω καὶ ἐγὼ ὡς ἕνα ἀπὸ τῶν πιστῶν ὁπαδῶν μου.
4. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με = ὅποιος ἤθελε ἀρνηθῆ νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ καὶ νὰ μὲ πιστεῦσῃ ὡς θεᾶνθρωπον.
5. Ὁ φιλῶν = ἐκεῖνος ποῦ δεικνύει μεγάλην στοργὴν εἰς τοὺς γονεῖς του.
6. Ὑπὲρ ἐμέ = δηλ. ἡ ἀγάπη του πρὸς τοὺς γονεῖς εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ ἐκείνην ποῦ πρέπει εἰς ἐμέ.
7. Οὐκ ἔστι μου ἄξιος = δὲν εἶναι ἄξιος μαθητῆς Μου.
8. Τὸν σταυρὸν αὐτοῦ = δηλ. ὅποιος δὲν εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀποθάνῃ ἀκόμη (μαρτυρήσῃ).
9. Ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου = καθένας ποῦ πιστεῦει εἰς ἐμὲ καὶ κίμνει τὰς ἐντολάς μου.
10. Τί ἄρα ἔσται ἡμῖν = ποιά ἀμοιβὴ θὰ μᾶς δοθῇ;
11. Ἀμὴν = ἀληθινά, βέβαια.
12. Ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ = εἰς τὴν Δευτέραν Παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅποτε θὰ δικάσῃ τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων.
13. Ἐπὶ δώδεκα θρόνους = ἔγνωσέ μὲ τοὺς λόγους Του αὐτοῦ ὁ Χριστὸς τὴν τιμὴν καὶ δόξαν, ποῦ θὰ λάβουν οἱ μαθηταὶ Του εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.
14. Τὰς δώδεκα φυλάς = ὅλον τὸν κόσμον.
15. Καὶ πᾶς = ὅχι μόνον οἱ Ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλος.
16. Οἰκίας = τὸν οἶκον καὶ τὴν οἰκογένειαν.
17. Ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός μου = δηλ. ἀφῆκεν ὅλα γὰ νὰ ὁμολογήσῃ καὶ κηρύξῃ τὸ ὄνομά μου.
18. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι = πολλοὶ πρῶτοι θὰ συμβῇ νὰ γίνουν τελευταῖοι καὶ τελευταῖοι νὰ γίνουν πρῶτοι.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Καθέναν ποῦ μὲ πιστεῦει, λέγει ὁ Χριστὸς, καὶ τὸ λέγει φανερά καὶ μὲ θάρρος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ καταδικῶν τὴν διδασκαλίαν Μου, θὰ ἀναγνωρίσω καὶ ἐγὼ ὡς ἕνα πιστὸν μαθητὴν μου ἔμπρὸς εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα μου. Ἐκεῖνος ὅμως, ποῦ θὰ μὲ ἀρνηθῇ ὡς θεᾶνθρωπον Σωτῆρα, θὰ ἀρνηθῇ καὶ ἐγὼ ἔμπρὸς εἰς τὸν Πατέρα μου. Ἐκεῖνος ποῦ ἀγαπᾷ περισσότερο ἀπὸ ἐμέ ὅλους τοὺς ἀγαπημένους γονεῖς καὶ συγγενεῖς του, δὲν ἀξίζει δι' ἐμέ ὡς πιστὸς ἀκόλουθός μου. Διὰ τὰ μεγάλα ἀγαθὰ ποῦ σὰς προσφέρω, ἀγαπήσατέ με περισσότερο τῶν γονέων σας, καὶ οἱ γονεῖς νὰ δείξετε εἰς ἐμὲ μεγαλύτεραν ἀγάπην, ἀπὸ ἐκείνην τῶν παιδιῶν σας. Καὶ ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ πάρῃ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀθήῃ καὶ θάνατον ἀκόμη διὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, δὲν ἀξίζει δι' ἐμέ.

« Ἡμεῖς ὅμως οἱ μαθηταὶ Σου, λέγει ὁ Πέτρος, ποῦ ἀφήσαμεν ὄπλα, τὰ δίκτυά μας, τὸ πλοῖόν μας, τὴν τέχνην μας, τὴν οἰκίαν μας, τὴν οἰκογένειάν μας, τί θὰ καρδίωσμεν, ποῖα ἀμοιβὴ θὰ μᾶς δοθῇ;» Σὰς θεβαιώων, ἀπαντᾷ ὁ Χριστός, ὅτι τιμαὶ καὶ δόξαι σὰς περιμένουν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Καὶ καθένας ποῦ ἄφησε τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς ἀγαπημένους του διὰ νὰ ὁμολογήσῃ καὶ κηρύξῃ τὸ ὄνομά Μου, θὰ λάβῃ πολὺ περισσότερα, θὰ λάβῃ μεγάλας ἀμοιβάς. Μάθετε ἀκόμη ὅτι πολλοί, ποῦ ἐπροτίμησαν τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ ἀπὸ τὴν αἰωνίαν ζωὴν, θὰ εἶναι τελευταῖοι κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν. «Ὅλοι οἱ γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοὶ ἅγιοι, ποῦ τὰ ὀνόματά των δὲν γράφονται εἰς τὰ μηνολόγια τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁμολόγησαν καὶ διεκήρυξαν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον περιφρονήσαντες καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν των. Τὴν μνήμην τῶν ἁγίων αὐτῶν, ἁγίων Πάντων, πανηγυρίζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν Κυριακὴν αὐτὴν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ματθαίου κεφ. δ', 18 - 23

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, περιπατῶν ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν (ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς). Καὶ λέγει αὐτοῖς. Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρῦσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας = λέγεται καὶ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος, ἀπὸ τὸ ὄνομα Τιβερίας, ποῦ εἶναι πόλις εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης. Λέγεται ἀκόμη καὶ λίμνη τῆς Γεννησαρέτ.
2. Βάλλοντας ἀμφίβληστρον = ρίπτοντας τὸ δίκτυον. Ἀμφίβληστρον εἶναι εἶδος δικτύου. Ἡ σημερινὴ πεζόβολος.
3. Δεῦτε ὀπίσω μου = ἔλατε μαζί μου.
4. Ἄλιεῖς ἀνθρώπων = θὰ ψαρεύετε ἀνθρώπους, δηλ. θὰ τοὺς κάμνετε Χριστιανούς.
5. Προβάς = προχωρήσας ὀλίγον πέρα - κάτω.
6. Καταρτίζοντας = νὰ ἐπιδιορθώων.
7. Περιῆγεν = περιώδευε.
8. Συναγωγὴ = εἶναι ὁ τρόπος, ἡ αἴθουσα, ὅπου γίνεται ἡ σύναξις τῶν Ἑβραίων διὰ νὰ ἀκούσουν τὴν ἐξήγησιν τῆς Γραφῆς καὶ νὰ προσευχηθοῦν (ἢ χάραξ). Εἶναι ἡ ἐκκλησία των.

9. Κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον = κηρύσσων τὴν εὐχάριστον εἰδήσιν περὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

10. Πᾶσαν μαλακίαν = κάθε ἀδιαθεσίαν καὶ ἀδυναμίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστὸς ἐνῶ ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὴν παραλίαν τῆς λίμνης τῆς Γαλιλαίας, Γεννησαρέτ, εἶδε τέσσαρες ἄλιεις νὰ ἐπιδιορθῶνουν τὰ δίκτυά τους. Τοὺς ἐπλησίασε καὶ τοὺς ἐκάλεσε νὰ γίνουιν μαθηταὶ Του. Οἱ ἄλιεις αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἀδελφοὶ Πέτρος καὶ Ἀνδρέας· καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης. Ἦσαν ἄλιεῖς, ἀλλὰ καὶ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι. Ὁ Χριστὸς ὡς καρδιογνώστης ἐκατάλαβε ὅτι εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν κατοικοῦσε ἡ ἀθωότης καὶ ἡ εὐλικρίνεια. Θὰ εἶχαν βέβαια καὶ αὐτοὶ ἀκούσει διὰ τὸν ἐρχόμενον Μεσσίαν καὶ Σωτῆρα. «Ἐλάτε μαζί μου, τοὺς εἶπε, καὶ θὰ σὰς κάμω ἄλιεῖς ἀνθρώπων». Σὰς θεωρῶ δηλ. ἀξιῶνους νὰ γίνετε μαθηταὶ Μου καὶ νὰ ἐξαπλώσετε εἰς τὸν κόσμον τὸ Εὐαγγέλιόν Μου. Καὶ ἐκεῖνοι μὲ θαυμαστήν προθυμίαν ἀφήνουν γονεῖς, συγγενεῖς, περιουσίαν, καὶ ἀκολουθοῦν τὸν Χριστόν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ

Ματθαίου, κεφ. στ', 22 — 33

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ποτηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μὴδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσθηθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἔστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπειροῦσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος, τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ολιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι ζητεῖτε τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστίν ὁ ὀφθαλμὸς = ὁ ὀδηγὸς τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς (λύχνος). Μὲ τὸ συμβολικὸν αὐτὸ παράδειγμα ὁ Χριστὸς ἐννοεῖ ἔχει τὸν σωματικὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλὰ τὸν ἐσωτερικόν, ποῦ εἶναι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἠθικὴ του συνείδησις.
2. Ἄπλους = καθαρὸς, εὐκρινὴς ὁ νοῦς.
3. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος = ἐὰν τὸ φῶς λοιπὸν, δηλ. ὁ νοῦς σου, εἶναι σκότος, δηλ. ἐπιμένει εἰς τὴν κακίαν καὶ ἁμαρτίαν.
4. Τὸ σκότος πόσον; = Πόση μεγάλη θὰ εἶναι ἡ ἁμαρτία σου, (σκοτάδι).
5. Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεῦν = κανένας δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι: δούλος, ὑπηρετὴς σὲ δύο κυρίους.
6. Ἡ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει = ἡ εἰς τὸν ἕνα θὰ ἀφοσιωθῇ καὶ τὸν ἄλλον θὰ περιφρονήσει.
7. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεῦν καὶ μαμμωνᾶ = δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ὑπηρετῆτε (νὰ λατρεύετε) μαζὶ καὶ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλοῦτον. **Μαμμωνᾶς** = ξένη λέξις καὶ σημαίνει πλοῦτος.
8. Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ἡμῶν = μὴ φροντίζετε χάριν τῆς ζωῆς σας.
9. Πλεῖον ἐστὶ = εἶναι ἀνωτέρα.
10. Ἐμβλέψατε = κοιτάζετε προσεκτικᾶ.
11. Συνάγουσι = μαζεύουσιν.
12. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; = δὲν διαφέρετε ἐσεῖς περισσότερον ἀπὸ αὐτά;
13. Προσθεῖναι εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ = νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ἀνάστημά του.
14. Καταμάθετε = κοιτάζετε.
15. Πῶς αὐξάνει = μὲ ποῖον τρόπο μεγαλώνουν.
16. Οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νῆθει = δὲν κουράζονται οὔτε γνέθουν.
17. Περιεβάλλετο = ἐνεδύετο.
18. Σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον = ποῦ σήμερον εἶναι γλωρὸς καὶ ἔπειτα ξηραίνεται καὶ ρίχνεται εἰς τὸν φούρνον.
19. Οὕτως ἀμφιέννυσι = μὲ τέτοιον τρόπον τὰ ἐνδύει.
20. Οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς = δὲν θὰ ἐνδύσῃ ἑσᾶς πολὺ περισσότερον.
21. Ἡ τί περιβαλώμεθα = ἡ ποῖο ἐνδυμα θὰ φορέσωμεν.
22. Τὰ ἐθνη ἐπιζητεῖ = οἱ ἔθνη οἱ εἰδωλολάτραι τὰ ζητοῦν.
23. Οἶδε = γνωρίζει.
24. Καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν = καὶ ὅλα αὐτά, δηλ. ἡ τροφή, τὸ ποτόν, τὸ ἐνδυμα κλπ. θὰ σας δοθοῦν ἐὰν θέβαια πρῶτα κάνετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μὲ τὴν ὀδηγίαν τοῦ λύχνου φωτίζει κανεὶς τὸ σκοτεινὸν δωμάτιόν του καὶ εἰσέρχεται ἀσφαλῶς εἰς αὐτό. Μὲ ὀδηγὸν τὸν ὀφθαλμὸν μας, ποῦ τὸν παραβάλλει ὁ Χριστὸς πρὸς λύχνον, δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ κινῆται ἐπιτυχῶς καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ φωτός. Ἡ ἐπιτυχία ὅμως αὐτῇ καὶ ἡ ἀσφάλεια ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν τῶν ὀφθαλμῶν. Μὲ τὸν ὀφθαλμὸν παραβάλλει ὁ Χριστὸς τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἠθικὴν συνείδησιν αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ νοῦς σου, λέγει ὁ Χριστὸς, εἶναι σκοτισμένος ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ἁμαρτίας, τότε θὰ σὲ παρασύρῃ εἰς ἠθικὴν καταστροφὴν. Θὰ λησμονήσῃς τότε τὸν Θεὸν καὶ τὸ ἅγιον θέλημά Του καὶ θὰ ἀφοσιωθῆς ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ. Αὐτὰ ὅμως, ὅπως ὁ πλοῦτος καὶ ἡ φροντις διὰ τὰ ἐνδύματα, τὰ ποτά, τὰ φαγητά, δὲν συμβιβάζονται μὲ τὸ θέλημα

τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἠμποροῦμε νὰ φροντίζωμεν μαζὶ διὰ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ καὶ διὰ τὰ ἐπίγεια, ὅπως δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ὑπηρετῇ κανεὶς δύο κυρίους. Ἀποφεύγετε, λέγει ὁ Χριστός, τὴν πολυμέριμον ταραχὴν σας διὰ τὰ πλούτη καὶ διὰ τὰ ἄλλα ἐπίγεια καὶ προσωρινά. Ὁ Θεὸς προνοεὶ διὰ τὰ πτηνὰ, τὰ ὅποια οὔτε σπεύρουσιν οὔτε θερίζουσιν, ἐνδύει μὲ βασιλικὴν ὠραιότητα τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. Πολὺ περισσότερον θὰ φροντίσῃ διὰ τὸν ἄνθρωπον ποῦ πάντοτε καὶ πρῶτα ἐκτελεῖ τὸ θέλημά Του.

Δὲν μᾶς εἶπε θέβαια ὁ Χριστός: σταυρώσατε τὰς χειρὰς σας καὶ καθήσατε ἄνεργοι, ἐγὼ θὰ σᾶς σταίλω τροφάς, ποτὰ καὶ ἐνδύματα, ἀλλὰ μὴ γίνεσθε δοῦλοι τῆς κοιλίας σας, μὴν ἀφιερώνετε ἕλον τὸν καιρὸν σας εἰς τὰς κοσμικὰς φροντίδας σας. Φροντίζετε νὰ γίνετε πρῶτα πλούσιοι εἰς ἀρετάς, ποῦ αὐτὰί μένουσιν αἰωνίως.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ματθαίου, κεφ. η', 5 - 13

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοῦμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν αὐτόν, καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγῳ καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορευθήτω, καὶ πορεύεται καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασε καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶδον. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βουγγμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ· Ὑπάγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενήθητω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐκατόνταρχος = Ρωμαῖος ἀξιωματικός. Ἀρχηγὸς στρατιωτικῆς φρουρᾶς ἑκατῶν ἀνδρῶν.
2. Βέβληται = εἶναι κατάκοιτος.
3. Δεινῶς βασανιζόμενος = ὑποφέρων τρομεροῦς πόνους.
4. Οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς = δὲν εἰμὶ ἄξιος.
5. Εἰπέ λόγῳ = εἰπέ μὲ ἕνα λόγον σου.
6. Καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου = καὶ ἀμέσως θὰ θεραπευθῇ ὁ ὑπηρετῆς μου.
7. Ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν = ἀπὸ ἕλον τὸν κόσμον.
8. Ἦξουσι = θὰ ἔλθουσιν.
9. Ἀνακλιθήσονται = θὰ παρακαθήσονται.

10. Οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας = οἱ κληρονόμοι τῆς βασιλείας, οἱ Ἰουδαῖοι.

11. Ἐκβληθήσονται = θὰ ριφθοῦν.

12. Εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον = εἰς τὸ σκότος, τὸ ὅποσον εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

13. Βρυγμὸς τῶν ὀδόντων = τριγμός, τριξίμον τῶν ὀδόντων. Δηλ. θὰ ἔχουν μεγάλην καὶ ὑπερβολικὴν λύπην καὶ ἀπελπισίαν, καὶ θὰ ἀγανακτοῦν ἐναντίον τῶν διότι ἐδειξαν τέτοια ἀπιστία.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΙ

Εἰς τὴν πόλιν Καπερναοὺμ συναντᾷ τὸν Χριστὸν ὁ ἑκατόνταρχος τῆς πόλεως καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὸν παράλυτον ὑπηρέτην του.

Ὁ ἑκατόνταρχος, ἂν καὶ εἰδωλολάτρης, ἦτο ὁμως ἕνας ἀγαθὸς ἄνθρωπος.

Εἰπέ, λέγει εἰς τὸν Χριστόν, μὲ ἕνα σου λόγον ὅ,τι διατάξης καὶ ὁ ὑπηρέτης μου θὰ γίνῃ καλὰ. Ὡς Θεός, ποὺ εἶσαι, ἔχεις ἐξουσίαν, ἀφοῦ ἐγὼ ποὺ εἶμαι ἕνας ἀπλοῦς ἄνθρωπος ἔχω ἐξουσίαν εἰς τοὺς κατωτέρους μου στρατιώτας. Τοὺς διατάσσω καὶ κάνουν ὅ,τι τοὺς εἶπω. Πολὺ περισσότερον ἢ ἰδική σου διαταγή θὰ γίνῃ ἀμέσως. Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ σὲ δεχθῶ στὸ σπίτι μου. Ἀρκετὸς εἶναι ὁ λόγος καὶ ἡ διαταγή σου. Ὁ Χριστὸς ἐθαύμασε τότε τὴν φλογερὰν πίστιν τοῦ ἑκατοντάρχου, τὴν ὅποιαν δὲν εὔρεν οὔτε εἰς τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, δηλ. εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ θὰ ριφθοῦν ἔξω καὶ μακρὰν ἀπὸ αὐτὴν. Καὶ τὴν θέσιν τῶν θὰ πάρῃ ὁ ἄλλος κόσμος. Τέλος εἶπεν εἰς τὸν ἑκατόνταρχον: «Πήγαινε σπίτι σου· ὁ ὑπηρέτης σου ἐθεραπεύθη».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Ματθαίου, κεφ. ε', 14 - 19

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐαυτοῦ Μαθηταῖς· Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι, ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθεῖσιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μῶδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· Ὅπως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἧ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γέννηται. Ὅς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Σημείωσις : Τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἀναγινώσκεται καὶ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν (30 Ἰουνίου), ἐν αὐτῇ συμπέσῃ εἰς Κυριακὴν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Φῶς τοῦ κόσμου = Σεῖς εἰσθε οἱ διδάσκαλοι, ποῦ θὰ φωτίσετε τὸν κόσμον.
2. Καίουσι λύχνον = ἀνάπτουν λύχνον.
3. Τιθέασιν = τοποθετοῦν.
4. Ὑπὸ τὸν μόδιον = κάτω ἀπὸ τὸν μόδιον. Μόδιος ἦτο ἕνας κάδος μὲ τὸν ὅποιον ἔμετρούσαν τοὺς ξηροὺς καρπούς, σίτον, κριθὴν κλπ. Σκευὸς οἰκιακόν.
5. Λυχνία = σκευὸς τῆς οἰκίας, ὅπου τοποθετοῦν τὸν λύχνον, ὁ λυχνοστάτης.
6. Οὕτω λαμπάτω = ἔτσι ἄς φωτίσῃ.
7. Καταλύσαι τὸν νόμον = νὰ καταργήσω τὸν ἡθικὸν νόμον τοῦ Μωυσέως καὶ τῶν Προφητῶν.
8. Πληρῶσαι = νὰ τὸν κάμω τέλειον.
9. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν = σὰς θεβαιώνω.
10. Ἔως ἂν παρέλθῃ = ἕως ὅτου ὑπάρχει κόσμος.
11. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ = ὁ κόσμος.
12. Ἰῶτα = εἶναι τὸ μικρότερον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου τῶν Ἑβραίων.
13. Κεραία = ὁμοιάζει μὲ τὴν ἰδικήν μας ἀπόστροφον, τὴν ψιλὴν.
14. Οὐ μὴ παρέλθῃ = δὲν θὰ καταργηθῇ.
15. Ἔως ἂν πάντα γένηται = μέχρις ὅτου ὅλα γίνουν ἀκριβῶς.
16. Λύση = καταργήσῃ. Δὲν ἐκτελέσῃ ἔστω καὶ τὰς μικροτέρας ἐντολάς.
17. Διδάξῃ οὕτως = τὰς διδάξῃ ἔτσι, δηλ. νὰ μὴν ἐκτελοῦν τὰς ἐντολάς, ἔστω καὶ τὰς ἐλαχίστας, διότι τάχα εἶναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι.
18. Ἐλάχιστος κληθήσεται = ἐλάχιστος θὰ ὀνομασθῇ, δηλ. θὰ εἶναι ἀνάξιος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ ἀληθινοὶ μαθηταὶ Μου, λέγει ὁ Χριστός, θὰ εἰσθε διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὅ,τι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Σεῖς θὰ εἰσθε ἡ ἀρχὴ τῆς ἡθικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὴν φωτεινὴν διδασκαλίαν σας καὶ μὲ τὸ φωτεινὸν παράδειγμά σας θὰ ἀπαλλάξετε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας. Ὅπως ὁ ἥλιος φωτίζει τὸν κόσμον καὶ ὁ λύχνος τὴν οἰκίαν, ἔτσι καὶ σεῖς πρέπει νὰ φωτίζετε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν διδασκαλίαν σας. Προσέχετε ὅμως πολὺ εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα σας, διότι ὁ κόσμος σας παρακολουθεῖ. Δὲν ἤμπορεῖτε νὰ κρυφθῆτε, ὅπως δὲν κρύπτεται μία πόλις, ποῦ εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς ἓνα ὕψωμα. Ζητῶ νὰ διαφυλάξετε ἀκριβῶς τὴν διδασκαλίαν Μου, μὲ τὴν ὁποίαν συνεπλήρωσα τὴν παλαιὰν διδασκαλίαν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Διότι μόνον ὁ ἀκριβῆς τηρητῆς τῶν ἐντολῶν Μου θὰ εἶναι ἄξιος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Κυριακὴ αὕτῃ ἀφιερώνεται εἰς τοὺς 630 ἀγίους καὶ Θεοφόρους Πατέρας τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ' Οἴκου. Συνόδου (451 μ. Χ.), ἡ ὁποία κατεδίκασε τὸν Μονοφυσισμὸν, ὅπως ἐμάθατε εἰς τὴν Ἑκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν σας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ματθαίου, κεφ. η', 28 - θ', 1

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, ἐλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεση-
 νῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων
 ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ
 τῆς ὁδοῦ ἐκεῖνης. Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοί,
 Ἰησοῦ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Ἥλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;
 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαίμο-
 νες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεσον ἡμῖν ἀπελ-
 θεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελ-
 θόντες, ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ ἰδοὺ ὤρμησε πᾶσα ἡ
 ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τὸ κρηνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον ἐν
 τοῖς ὕδασι. Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγ-
 γειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν
 εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ
 τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν
 ἰδίαν πόλιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν = Λέγεται Γεργεσηνῶν ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Γέργεσα, ποῦ ἔκειτο πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.
2. Ἐκ τῶν μνημείων = Μνημεῖα ἦσαν σπήλαια, ποῦ ἐχρησίμευαν διὰ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς.
3. Χαλεποὶ λίαν = πάρα πολὺ ἐπικίνδunami καὶ φοβεροί.
4. Ἐκραξαν = ἐφώναξαν πολὺ δυνατὰ μόλις ἀνεγνώρισαν τὸν Χριστόν.
5. Τί ἡμῖν καὶ σοί = ποῖα σχέσις ὑπάρχει ἀναμεταξύ μας;
6. Ἥλθες ὧδε πρὸ καιροῦ = ἦλθες ἐδῶ νὰ μᾶς βασανίσῃς πρόωρα.
7. Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς = ἂν μᾶς ἐγάλῃς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.
8. Ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι = ἐπνίγησαν.
9. Πᾶσα ἡ πόλις = ὅλοι οἱ πολῖται.
10. Ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν = νὰ φύγῃ μακρὰν ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς χώρας τῶν.
11. Εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν = Τὴν Καπερναοῦμ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΙ

Δύο φοβεροὶ καὶ πολλοὶ ἐπικίνδunami δαιμονιζόμενοι ἐκρύπτοντο εἰς τὰ ἔξω τῆς πόλεως τῶν Γεργεσηνῶν μνήματα. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως αὐτῆς ἀπέφευγαν νὰ περάσουν ἀπὸ τὸν τόπον, ὅπου ἐκεῖνοι ἔμενον. Μόλις εἶδον τὸν Σωτῆρα, τοῦ εἶπον· Δὲν ὑπάρχει καμμία σχέσις μεταξύ μας. Σὺ εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἡμεῖς εἴμαστε ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ μὴ τοὺς τιμωρήσῃ πρόωρα, δηλ. προτοῦ ἔλθῃ ὁ ὄρισμένος καιρὸς τῆς μεγάλῃς κρίσεως. Καὶ ὁ Χριστὸς τοὺς ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ φύγουν ἀπὸ τοὺς δύο ἀνθρώπους τὰ πονηρὰ αὐτὰ πνεύματα καὶ νὰ ὑπάγουν εἰς μίαν ἀγέλην χοίρων, ποῦ ἔβασκε ἐκεῖ πλησίον. Ὅλη τότε ἡ ἀγέλη ἔτραξε καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη.

Μόλις οἱ κάτοικοι ἐπληροφόρηθησαν ὅλα αὐτὰ τρέχουν καὶ παρακαλοῦν τὸν Σωτῆρα νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν χώραν των. Ἠδιαφόρησαν διὰ τὸ καλόν, πού τοὺς ἔκαμε. Ἐνδιαφέροντο μόνον διὰ τοὺς χοίρους των. Ἦσαν ὅμως ἄξιοι αὐτῆς τῆς τιμωρίας, διότι ἔτρωγον χοίρους καὶ ἔτρωγον ἀπὸ τὸ κρέας των, ἐνῶ ἀπηγορεύετο ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ

Ματθαίου, κεφ. θ', 1 - 8

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνω, ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδὼν, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἰδὼν, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἴνα τι ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν; Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι; ἢ εἰπεῖν, ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ἴνα δὲ εἰδῆτε διὰ ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ). Ἐγερθεὶς ἄρῶν σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι, ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν = δηλ. τὴν πόλιν τῆς Καπερναοῦμ.
2. Ἐπὶ κλίνης βεβλημένον = ἐπάνω εἰς κλίνην ἐξαπλωμένον.
3. Τὴν πίστιν αὐτῶν = δηλ. τῶν ἀνθρώπων πού τὸν ἔφερον, καὶ αὐτοῦ τοῦ παραλυτικοῦ.
4. Θάρσει τέκνον = ἔχε θάρρος παιδί μου.
5. Ἀφέωνταί σοι = ἔχουν συγχωρηθῆ αἱ ἁμαρτίαι σου.
6. Ἐν ἑαυτοῖς = δὲν τὸ εἶπαν φανερὰ (μέσα τους).
7. Βλασφημεῖ = ὑβρίζει καὶ δὲν σέβεται τὸν Θεόν, διότι μόνον ὁ Θεὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας.
8. Καὶ ἰδὼν τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν = καὶ ἐπειδὴ κατάλαβε τοὺς πονηροὺς διαλογισμοὺς των καὶ σκέψεις των.
9. Ἐνθυμεῖσθε = συλλογιζεσθε.
10. Εὐκοπώτερον = εὐκολώτερον.
11. Ἴνα δὲ εἰδῆτε = καὶ διὰ νὰ μάθετε.
12. Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου = λέγει τὸν ἑαυτόν του υἱὸν ἀνθρώπου, δηλ. τὸν μόνον τέλειον ἄνθρωπον. Διότι ὁ Χριστὸς ἦτο καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ δι' αὐτὸ λέγεται Θεάνθρωπος.
13. Ἐγερθεὶς ἄρῶν σου τὴν κλίνην = ἀφ' οὗ σηκωθῆς, πάρε τὸ κρεβάτι σου.
14. Τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην = ὁ ὅποιος τοῦ ἔδωκε τοιαύτην ἐξουσίαν, δηλ. νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας καὶ νὰ θαυματουργῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τὸν Χριστὸν εὐρισκόμενον εἰς τὴν Καπερναοῦμ, παρουσίασαν ἕναν παραλυτικόν, ἐξαπλωμένον ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι του. Ὁ Χριστὸς «ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν» τὴν πίστιν τοῦ παραλυτικοῦ καὶ ἐκείνων, τοῦ τὸν ἔφεραν, ἐθεράπευσε τὸν παραλυτικόν. Τοῦ συνεχώρησε πρῶτον τὰς ἁμαρτίας του καὶ ἔπειτα τοῦ ἐθεράπευσε τὴν ἀσθένειαν. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Σωτῆρος, οἱ λεγόμενοι Γραμματεῖς, ἐσυλλογίζοντο πονηρὰ ἐναντίον του. Δὲν ἐτολμοῦσαν ὅμως νὰ εἶπουν φανερὰ ὅτι ὁ Χριστὸς βλασφημεῖ, διότι συγχωρεῖ ἁμαρτίας. Ὁ Χριστὸς ἐννοήσας τοὺς πονηροὺς διαλογισμοὺς τῶν λέγει πρὸς αὐτοὺς : «Διατί συλλογίζεσθε πονηρὰ; Σὰς ἐτύφλωσεν ὁ φθόνος καὶ τὸ μῖσος; Διατί δὲν θέλετε νὰ πεισθῆτε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ»; Μόνον οἱ ἄθφοι καὶ ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι τῆς Γαλιλαίας ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν θαυμαστὴν θεραπείαν. Καὶ ἐπεισθησαν ὅτι ὁ Χριστὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ συγχωρῇ τὰς ἁμαρτίας, ἀφοῦ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κάμνη θαύματα.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΒΔΟΜΗ

Ματθαίου, κεφ. θ', 27 - 35

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, παράγοντι τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, Υἱὲ Δαυὶδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε, ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ· Naί, Κύριε. Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεψάχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· αἱ ἐνεβρομήσατο αὐτοῖς, ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ, ἐξελθόντες, διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφόν, δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πάσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παράγοντι = ἐνῶ προχωροῦσε ἀπ' ἐκεῖ, δηλ. ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχισυναγῶγου Ἰακείρου, τοῦ ὁποίου ἀνέστησε τὴν κόρην του, ὅπως ἐμάθατε εἰς προηγούμενην περικοπήν.
2. Υἱὲ Δαυὶδ = ἀπόγονο τοῦ Δαβὶδ.
3. Εἰς τὴν οἰκίαν = τοῦ Ματθαίου, ὅπου ἐπήγγαινε, ἀφοῦ τὸν ἐκάλεσε διὰ μαθητὴν Του.
4. ἤψατο = ἤγγισε μὲ τὰ δάκτυλά Του.

5. Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γεννηθήτω = σύμφωνα με τὴν πίστι σας ἀς γίνῃ.
6. Ἐνεβριμήσατο = ἀπηγόρευσεν αὐστηρῶς.
7. Ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω = προσέχετε νὰ μὴν μάθῃ κανεὶς τὸ θαύμα, ποὺ σας ἔκαμα.
8. Διεφήμισαν = διέδωσαν τὴν φήμην αὐτοῦ.
9. Κωφός = δὲν ἦτο μόνον κωφός ὁ δαιμονιζόμενος, ἀλλὰ καὶ ἀλαλος, κωφάλαλος.
10. Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων = με τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρχοντος, δηλ. τοῦ διαβόλου, τὸν ὁποῖον ἔλεγαν Βελζεβούλ.
11. Περιῆγε = περιήρχετο.
12. Μαλακία = ἀδυναμία ἐξ ἀσθενείας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Δύο τυφλοὶ μόλις ἤκουον, ὅτι ἀπὸ τὴν ὁδὸν ὅπου ἐκάθητο ἐπερνοῦσαν ὁ Χριστός, ἐφώνησαν: Ἰὼ Δαβὶδ ἐλέησον μας. Καὶ ὁ Χριστὸς ἔψαυσε μετὰ τὰ δάκτυλά Του τοὺς ὀφθαλμοὺς των καὶ ἀμέσως ἐθεραπεύθησαν, ἀφοῦ προηγουμένως ὡμολόγησαν ὅτι ὁ Χριστὸς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ τοὺς θεραπεύσῃ. Ἐνῶ ἔφευγον οἱ τυφλοὶ θεραπευμένοι, παρουσιάζεται ἕνας δαιμονισμένος κωφάλαλος. Τὸν θεραπεύει καὶ αὐτὸν ὁ Χριστός. Τὰ θαύματα αὐτὰ ἔκαμαν μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι ποτὲ τέτοια θαύματα δὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἰστανίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Οἱ φθονεροὶ ὅμως Φαρισαῖοι ἔδειξαν ὅτι εἶναι καὶ μωροί. Διότι κατηγοροῦσαν τὸν Σωτῆρα ὅτι θαυματουργεῖ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δαιμόνων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΟΓΔΩ

Ματθαίου, κεφ. ιδ', 14 - 22

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. Ὁψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες: Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κόμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς: Οὐ χρειάν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ: Οὐκ ἔχομεν ὧδε, εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε: Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς Μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ Μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθλόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ εὐθέως ἠγάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὀψίας γενομένης = όταν ἐπλησίαζε νὰ βραδυάσῃ.
2. Ἐρημος = πεδιάς ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν Βηθσαιδᾶ.
3. Ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους = διάταξε νὰ διαλυθοῦν τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ.
4. Βρώματα = φαγητά.
5. Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν = δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ ὑπάγουν νὰ ἀγοράσουν φαγητά.
6. Δότε = δώσατέ τους.
7. Ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους = νὰ ἐξαπλωθοῦν ἐπάνω εἰς τὴν χλόην (πρασινάδα) τοῦ τόπου.
8. Κλάσας = ἀφοῦ ἔκοψεν εἰς τεμάχια.
9. Ἦραν = ἐσήκωσαν.
10. Τὸ περισσεῦον = τὰ περισσεύματα.
11. Κλασμάτων = κομματιῶν.
12. Προάγειν = νὰ περάσουν ἐμπρός.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστὸς εὐρίσκατο εἰς τὴν πόλιν Βηθσαιδᾶ, ἣ ὅποια ἔκειτο εἰς τὴν, πρὸς βορρᾶν, παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ. Ἐξω τῆς πόλεως αὐτῆς ἦτο μία χλοερὰ κοιλάς ἀκατοίκτητος. Εἰς τὴν κοιλάδα αὐτὴν εἶχε συναθροισθῆ πολλὸς λαός, ὁ ὅποιος ἐδιψοῦσε νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν Του. Ὁ Ἰησοῦς μόλις εἶδε τὴν προθυμίαν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, τοὺς συνεπάθησε, καὶ ἤρχισε νὰ τοὺς διδάσκῃ καὶ νὰ θεραπεύῃ τοὺς ἀρρώστους των. Ἡ ἡμέρα εἶχε προχωρήσει καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἐνύκτωνε. Τὸ πλήθος ὅμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ φύγῃ ἀπ' ἐκεῖ, διότι ἐμαγαζέτο ἀπὸ τὰ ἱερὰ λόγια τῆς θείας φωνῆς, πὺ ἦκουε. Οἱ μαθηταὶ εἶπον τότε εἰς τὸν Χριστὸν νὰ διαλύσῃ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὰ γύρω χωρία νὰ ἀγοράσουν φαγητά. «Δὲν ἔχομεν ἡμεῖς τρόφιμα ἀρκετὰ διὰ νὰ τοὺς δώσωμεν νὰ φάγουν, εἶπον, παρὰ μόνον πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύς». Ὁ Χριστὸς διέταξε τότε τοὺς Ἀποστόλους νὰ εἶπουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐξαπλωθοῦν ἐπάνω εἰς τὴν χλόην τῆς κοιλάδος ὡς νὰ ἴητοιμάζετο δι' αὐτοὺς δεῖπνον. Ἐπειτα ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῶν φιλοξενουμένων Του. Ὑψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς Του εἰς τὸν οὐρανόν. Εὐχαρίστησεν, ἠλόγησε τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύς καὶ τὰ ἔκοψεν εἰς τεμάχια καὶ ἤρχισε νὰ τὰ δίδῃ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ πλήθος. Ὅλοι, ἐκτὸς τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων, ἦσαν πέντε χιλιάδες. Καὶ ὅμως δώδεκα κοφίνια ἐγένευσαν ἀπὸ τὰ κομμάτια πὺ ἔμειναν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΑΘΗ

Ματθαίου κεφ. ιδ', 22 - 34

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἦδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς

νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ Μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, ὅτι φάντασμα ἔστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραζαν. Εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· *Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.* Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· *Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σέ· ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.* Ὁ δὲ εἶπεν· *Ἐλθέ.* Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρόν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε, λέγων· *Κύριε, σῶσόν με.* Εὐθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· *Ὀλιγόπιστε! εἰς τί ἐδίστασας;* Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· *Ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς εἶ.* Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν = καὶ νὰ περάσουν πρῶτα ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς λίμνης.
2. Ἀπολύσῃ = διαλύσῃ τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ. Ἦτο ὁ λαὸς ἐκεῖνος τῶν πέντε χιλιάδων τὸν ὅποτον ἐχόρτασε.
3. Ὁψίας δὲ γενομένης = ἔταν ἄρχισε νὰ βραδυάζῃ.
4. Τετάρτῃ φυλακῇ τῆς νυκτὸς = Τὰ χαράματα μεταξὺ τῶν 3—6 π.μ. Τὴν νύκτα διαιροῦσαν οἱ Ἑβραῖοι εἰς τέσσαρα μέρη (φυλακάς). Κάθε μία διαρκοῦσε τρεῖς ὥρας.
5. Κέλευσόν με = παράγγελέ με.
6. Ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι = καὶ ἐνῶ ἤρχισε νὰ βυθίζεται.
7. Ἐκτείνας τὴν χεῖρα = ἀπλώσας τὸ χεῖρι του.
8. Ἐπελάβετο αὐτοῦ = τὸν ἔπιασε.
9. Ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος = ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀφοῦ ὁ Σωτὴρ ἐχόρτασε τοὺς πεντακισχίλιους ἄνδρας, διέταξε τοὺς μαθητάς Του νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ ἔλθουν πρῶτα ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸ πέραν μέρος τῆς λίμνης. Οἱ μαθηταὶ Του δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἀφήσουν μόνον ἀνάμεσα εἰς τόσον πλήθος. Δι' αὐτὸ τοὺς ἠνάγκασε νὰ φύγουν αὐτοὶ πρῶτοι. Αὐτὸς ἔμεινεν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἀφοῦ διέλυσε τὸ πλήθος, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος διὰ νὰ προσευχηθῇ.

Αἱ ὥραι ἐπερνοῦσαν καὶ ὁ Χριστὸς εὗρίσκετο εἰς τὸ ὄρος καὶ προσήυχετο. Τὸ πλοῖον δὲν εἶχε προχωρήσει πολὺ ἀπὸ τὴν παραλίαν. Ἦτο σκότος καὶ σφοδροὶ ἄνεμοι ἔπνεον. Τὰ κύματα ἦσαν ἀπειλητικά, καὶ οἱ μαθηταὶ ἀγωνιοῦσαν μέσα εἰς τὸ βασανιζόμενον πλοῖον. Κατὰ τὰ χαράματα εἶδον νὰ ἔρχεται κάποιος περιπατῶν ἐπάνω εἰς τὰ ἄγρια κύματα τῆς θαλάσσης. Ἐτρόμαξαν εἰς τὸ θέαμα. Ἐνόμισαν ὅτι ἦτο φάντασμα. Αἰφνης ἤκουσθη ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου, καὶ τότε ἔλαβον θάρρος. Ὁ Πέτρος τότε Τοῦ ἐφώναξε· «Κύριε ἂν εἶσαι Ἐσὺ, διάταξέ με νὰ ἔλθω κοντά Σου καὶ νὰ περιπατήσω ἐπὶ τῶν κυμάτων». «Ἐλθέ», τοῦ εἶπε. Πηδᾶ τότε ἀμέσως εἰς τὴν θάλασσαν

καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸν Χριστόν. Ἄλλὰ μετὰ τὰ πρῶτα θήματα ἐφοβήθη καὶ ἀπηλπισμένος ἐφώνηξε· «Κύριε σῶσέ με»· «Ὁλιγόπιστε, διατί ἐδίστασες;» τοῦ εἶπεν ὁ Χριστός.

Ἀνέβησαν τότε καὶ οἱ δύο εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ ἄνεμος ἔπαυσε τελείως. Ἐφθασαν εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην. Καὶ ὄλοι με̄ θαθεῖαν ἔκπληξιν ἐφώνησαν· «Ἄλγηθινά, Σὺ εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΘΗ

Ματθαίου, κεφ. ιζ', 14 - 23

(Βλέπε καὶ τετάρτην Κυριακὴν τῶν νηστειῶν)

Μάρκου, θ', 17 - 31

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ, καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς Μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· ὦ γενεὰ ἀπίστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκεῖνης. Τότε προσελθόντες οἱ Μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· Διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τοῦτο, μετὰβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Ἀναστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων· καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καὶ κακῶς πάσχει = ὑποφέρει ἀπὸ τὸν σεληνιασμόν. Ἡ ἀσθένεια αὕτη λέγεται καὶ ἐπιληψία. Ὁ σεληνιασμός ἕμως τοῦ νέου αὐτοῦ ἦτο ἀποτέλεσμα τοῦ πονηροῦ πνεύματος.

2. Ἀνέξομαι; = θὰ σὰς ὑποφέρω;

3. Καὶ ἐπετίμησε αὐτῷ = Καὶ ἐπέπληξε τὸ δαιμόνιον διὰ τὴν τὸν διαλύσει τὴν δύναμίν του.

4. Ἐρεῖτε = θὰ πητε.

5. Οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν = τίποτε δὲν θὰ εἶναι ἀδύνατον εἰς σὰς.

6. Ἀναστρεφόμενων = ἐνῶ δὲ ἐπέστρεφον.

7. Ἀποκτενοῦσιν αὐτόν = θὰ τὸν φονεύσουν, δηλ. θὰ τὸν σταυρώσουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνας ἀπὸ τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον παρακολουθοῦσε τὸν Χριστόν, πλησιάζει, αὐτόν, γονατίζει ἔμπροσθέν Του καὶ τοῦ φωνάζει: «Κύριε, εὐσπλαχνίσου τὸν υἱόν μου, διότι σεληγνιάζεται καὶ ὑποφέρει φοβερὰ. Τὸν ἔφερα εἰς τοὺς μαθητάς Σου, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρουν νὰ τὸν θεραπεύσουν». Οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ λόγοι ἐλύπησαν τὸν Κύριον καὶ μετὰ ἀγανάκτησιν εἶπε: «Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεφθαρμένη, ἕως πότε θὰ εἶμαι μαζί σας, ἕως πότε θὰ σὰς ὑποφέρω; Φέρετέ μου αὐτὸν ἐδῶ». Ὁ Χριστὸς τότε ἐπέπληξε καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν νέον αὐτὸν τὸ δαιμόνιον. Παρουσιάσθησαν μετὰ τὸ θαῦμα αὐτὸ οἱ μαθηταὶ Του καὶ Τοῦ εἶπαν ἰδιαιτέρως: «Διατὶ ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐκδιώξωμεν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἀπὸ τὸν δαιμονιζόμενον»; «Ἐξ αἰτίας τῆς ἀπιστίας σας», εἶπεν εἰς αὐτούς. «Σὰς ἔλειπεν ἢ πίστις ὅτι ἠμπορεῖτε νὰ κάμετε τὴν θεραπείαν. Ἐάν, εἶπε εἰς αὐτοὺς ὁ Χριστὸς, ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, δύνασθε καὶ τὰ ὄρη ἀκόμη νὰ μετακινήσετε».

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Ματθαίου, κεφ. ιη'. 23 - 35

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὁμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναγαγεῖ λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηγγέχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρᾶξαι, καὶ τὴν γυναικα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεισὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. Ἐξεληθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εἶπεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὄφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων· Απόδος μοι ὅ,τι ὄφειλεις. Πεισὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτόν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἠθέλην· ἀλλ' ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἐαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτόν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ. Δοῦλε πονηρὸς, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκέλην ἀφήκᾳ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτόν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βασιλεία τῶν οὐρανῶν = ἡ οὐράνιος βασιλεία.
2. Συνάραι λόγον = νά λογαριασθῆ.
3. Μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ = δούλοι τοῦ βασιλέως εἶναι οἱ διάφοροι ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ὑπάλληλοι. Αὐτοὶ ἔκαναν τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων καὶ τῶν ἄλλων δικαιοματίων του.
4. Ἀρξάμενου δὲ αὐτοῦ συναίρειν = Καὶ ἐνῷ αὐτὸς ἤρχισε νά λογαριάζεται.
5. Προσηνέχθη αὐτῷ = τοῦ ἔφεραν.
6. Μύρια τάλαντα = Κάθε τάλαντον ἦτο ἴσον μὲ 240 σημερινές χρυσές λίρες.
7. Μὴ ἔχοντος ἀποδοῦναι = ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσε νά ἀποδώσῃ, νά τὸ πληρώσῃ.
8. Ἐκέλευσεν = διέταξε.
9. Πραθῆναι = νά πωληθῆ αὐτὸς ὁ δούλος.
10. Καὶ ἀποδοθῆναι = καὶ νά πληρωθῆ τὸ χρέος του.
11. Μακροθύμησον = κάμε ὑπομονὴν δι' ἐμέ.
12. Ἀπέλυσεν αὐτὸν = τὸν ἄφησεν ἐλεύθερον.
13. Ἀφῆκε τὸ δάνειον = ἐχάρισε τὸ δάνειον.
14. Ἐνα τῶν συνδούλων = ἕνα ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του.
15. Ἐκατὸν δηνάρια = 87 δραχμαί. Ἐνα πολὺ μικρὸν ποσόν.
16. Καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε = καὶ ἀφοῦ τὸν συνέλαβε, τὸν ἔστενωχρώσε.
17. Διεσάφησαν τῷ κυρίῳ = ἐπληροφόρησαν τὸν κύριον.
18. Ἐπεὶ = ἀφοῦ.
19. Οὐκ ἔδει = δὲν ἔπρεπε.
20. Τοῖς βασανισταῖς = εἰς τοὺς δεσμοφύλακας.
21. Τὰ παραπτώματα = τὰ σφάλματα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἤρχισε ἀπὸ τὴν ἡμέραν, ποῦ ὁ Χριστὸς παρουσιάσθη ὡς Μεσσίας, ἔγινεν ὁμοία μὲ ἐπίγειον βασιλεία. Ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἠθέλησε νά λογαριασθῆ μὲ ἐκείνους ποῦ εἶχεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Αὐτοὶ εἰσέπρατταν τοὺς φόρους τοῦ κράτους καὶ κάθε τόσο τοῦ ἔδιδαν λογαριασμόν. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς τοῦ ὄφειλε ἕνα μεγάλο ποσόν χρημάτων, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσε νά τοῦ τὸ δώσῃ καὶ ἐζήτησε νά τὸν εὐσπλαγχνισθῆ. Καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν συνεχώρησε. Ἐνῷ ὅμως ὁ βασιλεὺς ἔδειξε πρὸς αὐτὸν φιλανθρωπίαν, αὐτὸς ἔδειξε μεγάλην σκληρότητα εἰς ἕνα συνάδελφόν του, ποῦ τοῦ ἐχρωστοῦσε ἕνα ἀσήμαντο ποσόν. Ὁ βασιλεὺς τότε μόνον ἐπληροφορήθη τοῦτο ὅχι μόνον ἐπῆρε ὀπίσω τὴν δωρεάν ποῦ τοῦ ἔδωκε, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐτιμώρησεν αὐστηρότατα. Ὁ Θεός, λέγει ὁ Χριστός, πάντοτε συγχωρεῖ καὶ αὐτὰ τὰ θαυράτα (μύρια τάλαντα) ἁμαρτήματα ἐκείνων, ποῦ εἰλικρινὰ μετανοοῦν. Ἐτοί ὄφειλατε καὶ σεις νά συγχωρῆτε διαρκῶς καὶ τὰ σχετικῶς μικρότερα (ἑκατὸν δηνάρια) σφάλματα τῶν ἀδελφῶν σας, ὅταν μετανοοῦν. Ἡ παραβολὴ αὐτὴ περιέχει τὴν συμβολικὴν εἰκόνα τοῦ ὑπερτάτου Βασιλέως καὶ Κριτοῦ, ὅστις θὰ κρίνῃ τὰς πράξεις ἡμῶν σχετικῶς μὲ τὴν συμπεριφορὰν ἡμῶν πρὸς τὸν πλησίον.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΩΔΕΚΑΘΗ

Ματθαίου, κεφ. ιθ', 16 - 26

Τῶ καιρῷ ἐκείνῳ, νεανίσκος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ Οὐ φρονεῦσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καί, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκόπωτέρον ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσαντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.

Σημείωσις: Τὰς ἐρημηρευτικὰς σημειώσεις καὶ τὴν σύντομον ἀνάπτυξιν τοῦ περιεχομένου τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ βλέπε εἰς τὴν δεκάτην τρίτην Κυριακὴν τοῦ Λουκᾶ, σελ. 36. Αἱ δύο περικοπαὶ εἶναι ἴσμοιαι. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι ὁ μὲν Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος λέγει ὅτι ἐκεῖνος ποῦ παρουσιάσθη εἰς τὸν Χριστὸν ἦτο ἕνας νεανίσκος, ἐνῶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ἀντὶ τοῦ νεανίσκου, λέγει ἄνθρωπός τις.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΘΗ ΤΡΙΤΗ

Ματθαίου, κεφ. κα', 33 - 42

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον· καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωροὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸ Υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ, ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ κατάσχομεν

τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτόν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελώνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελώνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνεγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγεννήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαναμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε = καὶ τὸν ἐμάνδρωσε γύρω.
2. Καὶ ὠρυξεν = ἀνοίξε, ἔσκαψε.
3. Ληνὸν = λάκκον, πατητήρι.
4. Πύργος = οἰκία μὲ ἀποθήκην.
5. Καὶ ἐξέδοτο = καὶ ἐμίσθωσεν εἰς γεωργοὺς διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀμπελώνος.
6. Ἀπεδήμησεν = ἀνεχώρησεν εἰς ἄλλην χώραν.
7. Ἦγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν = ἐπλησίασεν ἡ ἐποχὴ νὰ συνάξῃ τὰ προϊόντα του.
8. Λαβόντες = ἀφοῦ τοὺς συνέλαβαν.
9. Ὅν μὲν = ἄλλον μὲν.
10. Ἀπέκτειναν = ἐφόνευσαν.
11. Ἐντραπήσονται = θὰ σεβασθοῦν τὸν Υἱὸν μου.
12. Κατάσχωμεν = πάρωμεν.
13. Ἀπολέσει = θὰ τιμωρήσῃ.
14. Ἐν τοῖς καιροῖς = εἰς τὴν κατάλληλον ἐποχὴν.
15. Ὅν ἀπεδοκίμασαν = τὸν ὅποιον περιεφρόνησαν.
16. Εἰς κεφαλὴν γωνίας = εἰς λίθον ἀπρογωνιαῖον, ἀγκωνάρι. Δηλ. ἔλαβε τὴν σπουδαιότεραν θέσιν εἰς τὴν οἰκοδομίην.
17. Αὕτη = ἡ κεφαλὴ γωνίας. Ἐγένετο = ἔτσι ἠθέλησεν ὁ Θεός.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Οἰκοδεσπότης, δηλ. ὁ Θεός, ἔδωσεν εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἑβραίων τὸν νόμον Του μὲ τὸν Μωϋσῆ. Καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ κατάλληλος καιρὸς ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἑβραίων τοὺς προφήτας νὰ τοὺς προειμαίνωσιν διὰ τὸν ἐρχομὸν τοῦ Μεσσίου. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ τοὺς ἀκούσουσιν, ἄλλους ἐθανάτωσαν καὶ ἄλλους ἐλιθοβόλησαν. Καὶ τελευταῖα ἔστειλε αὐτὸν τὸν Υἱὸν Του, τὸν ὅποιον ἔσυραν ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ἐσταύρωσαν. Ὅταν ἔλθῃ ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελώνος, πῶς θὰ φερθῇ εἰς τοὺς γεωργοὺς ἐκείνους; Ἐρωτᾷ τώρα τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς. Καὶ αὐτοί, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν ὅτι ἡ συμβολικὴ σημασία τῆς παραβολῆς ἀναφέρεται εἰς αὐτούς, τοῦ ἀπαντηθῆναι: Θὰ τοὺς καταστρέψῃ καὶ τὸν ἀμπελώνα του θὰ δώσῃ εἰς ἄλλους γεωργοὺς νὰ τὸν καλλιεργήσουσιν. Αὐτοὶ οἱ ἄλλοι γεωργοὶ εἶναι οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὅποιοι θὰ ἀποδώσουν τοὺς καρποὺς, δηλ. θὰ ἐξαπλώσουν εἰς τὸν κόσμον τὴν Ἐκκλησίαν Του, τὸν ἀμπελώνα Του. Τέλος ἀνέφερον εἰς αὐτοὺς μίαν παλαιὰν προφητείαν, ποὺ προλέγει καθαρὰ ὅτι ἡ

ἀπιστία καὶ ἡ κακία των δὲν θὰ μπορέσουν νὰ καταστρέφουν τὰς ἀποφάσεις τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ὁ λίθος, δηλ. ὁ Χριστὸς ποῦ τὸν περιεφρόνησαν διὰ τὴν οἰκοδομήν, θὰ γίνῃ ὁ σπουδαιότερος τῆς οἰκοδομῆς, δηλ. τῆς Ἐκκλησίας Του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ματθαίου, κεφ. κβ', 35 - 46

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου Ἀὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυοῖν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπρωτότησεν αὐτοῦς ὁ Ἰησοῦς, λέγων τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστὶ; Λέγουσιν αὐτῷ τοῦ Δαυὶδ. Λέγει αὐτοῖς Ἡὼς οὖν Δαυὶδ, ἐν Πνεύματι, Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; Εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ; Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Νομικός = Γραμματισμένος Ἑβραῖος, ποῦ ἐξηγοῦσε, ἡρμήνευε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον.
2. Πειράζων = διὰ νὰ δοκιμάσῃ αὐτόν, ποίαν ἀπάντησιν θὰ ἔδιδε.
3. Ἐφη = εἶπε.
4. Ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου = νὰ ἀφιερῶσης εἰς τὸν Θεὸν ὁλόκληρον τὸν ἑαυτὸν σου, ὥστε αὐτὸν μόνον νὰ ποθῆς.
5. Οἱ προφῆται κρέμανται = ἐπάνω εἰς τὰς δύο αὐτὰς ἐντολάς στηρίζονται ὁ νόμος καὶ οἱ Προφῆται.
6. Συνηγμένων = ἐνθ' ἦσαν ἐκεῖ συγκεντρωμένοι.
7. Τί ὑμῖν δοκεῖ; = Ποία εἶναι ἡ γνώμη σας;
8. Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν Πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων = Πῶς λοιπὸν ὁ Δαυὶδ φωτισμένος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα (ἐν Πνεύματι) τὸν ὀνομάζει κύριον ὅταν λέγῃ κέλεπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; » εἶπεν ὁ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τὸν Κύριόν μου τὸν Χριστὸν κάθησε εἰς τὰ δεξιὰ μου, δηλ. πᾶρε τώρα τὴν δαξασμένην θέσιν σου ποῦ τὴν εἶχες πάντοτε πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεώς σου ἕως οὗτο ὑποτάξω καὶ ταπεινώσω τοὺς ἐχθρούς σου; ὑποπόδιον = σημαίνει κάθε ὑποστήριγμα τῶν ποδῶν. Ἐδῶ ἕμμενος, ὅτι, ὡς εἶπαμε παραπάνω, θὰ ὑποτάξῃ καὶ θὰ ταπεινώσῃ τοὺς ἐχθρούς.
9. Εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ; = Ἐάν λοιπὸν ὁ Δαυὶδ ὀνομάζῃ αὐτὸν Κύριον, πῶς εἶναι ὁ υἱὸς του; Δηλ. δὲν εἶναι ἕνας ἀπλὸς ἄνθρωπος, ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαυὶδ, ἀλλ' εἶναι ὁ Κύριος αὐτοῦ. Ἐβλά-

στησεν ὁ Χριστὸς ἀπὸ τῆν ρίζαν τοῦ Δαβὶδ κατὰ τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεώς του, εἶναι ὁμοῦ καὶ Θεὸς (Θεάνθρωπος).

10. Ἐποκριθῆναι λόγον = νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ οὔτε λέξιν.

11. Ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι = Νὰ τὸν ρωτήσῃ πλέον μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν πειράξῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΣ

«Διδάσκαλε, ἠρώτησεν ὁ νομικὸς τὸν Χριστόν, ποία εἶναι μεγάλη ἐντολὴ εἰς τὸν νόμον; Ὁ Χριστὸς ἠννόησεν ἀμέσως τὴν πονηρίαν τῆς ἐρωτήσεώς του καὶ τοῦ ἀπαντᾷ ὅτι δολόκληρη ἡ νομοθεσία τοῦ Μωϋσέως καὶ ἡ διδασκαλία τῶν προφητῶν στηρίζονται εἰς δύο μεγάλας ἐντολάς. Αἱ ἐντολαὶ αὐταί, τοῦ λέγει, εἶναι νὰ ἀγαπήσῃς τὸν Θεόν σου μὲ ὅλας σου τὰς πνευματικὰς δυνάμεις, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτὸν σου. Μὲ τὴν ἀπάντησιν αὐτῆν ὁ νομικὸς ἐσιώπησε, διότι καὶ ὁ ἴδιος ἐγνώριζεν ἀσφαλῶς ὡς γραμματισμένος Ἰουδαῖος καὶ ἐξηγητῆς τοῦ νόμου, ποία ἦτο ἡ μεγάλη ἐντολὴ τοῦ νόμου. Οἱ ὑποκριταὶ ὁμοῦ Φαρισαῖοι, ποὺ αὐτοὶ ἔβαλαν τὸν νομικὸν νὰ κάμῃ τὴν πονηρὰν ἐρώτησιν εἰς τὸν Χριστόν, ἐμαζεύθησαν γύρω τοῦ Χριστοῦ. Σκοπὸς τῶν ἦτο νὰ κάμουν αὐτοὶ πονηρὰς ἐρωτήσεις εἰς τὸν Χριστόν διὰ νὰ εὗρουν καταγροῖαν ἐναντίον του. Δὲν ἐπρόφθασαν ὁμοῦ νὰ χύσουν τὸ δηλητηριῶν των, διότι ὁ Χριστὸς, ποὺ ἐκατάλαβε τὸν σκοπὸν των, τοὺς ἠρώτησε «ποῖαν γνώμην ἔχετε διὰ τὴν καταγωγὴν τοῦ Χριστοῦ; τίνας εἶναι οὐτός;» «Εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαβὶδ» εἶπον ἐκεῖνοι, δηλ. ἕνας κοινὸς ἄνθρωπος. Ὁ Χριστὸς τότε ἐξηγεῖ εἰς αὐτοὺς τοὺς προφητικoὺς λόγους τοῦ Δαβὶδ, οἱ ὅποιοι δεικνύουν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, Θεάνθρωπος. Ἀπὸ τότε ἐκλείσαν τὰ στόματά των οἱ Φαρισαῖοι καὶ δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐπαναλάβουν τὰς πονηρὰς ἐρωτήσεις των.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ

Ματθαίου, κεφ. κε', 14 - 30

Ἰπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθὺς. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. Ὁσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὥρουξεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἐρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἐφῆ δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· κύριε, δύο τάλαντά

μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε· κύριε, ἔγνω σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὄθεν οὐ διεσκόρπισας. Καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὄθεν οὐ διεσκόρπισα! Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγώ, ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται ἀπὸ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀποδημῶν = ἀναχωρῶν εἰς ἄλλην χώραν.
2. Τὰ ὑπάρχοντα = τὴν περιουσίαν του.
3. Τάλαντα = Ἔδω ὁ Χριστὸς ἔννοεῖ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα τοῦ ἀνθρώπου, πού ἔδωκεν εἰς αὐτόν ὁ Θεός.
4. Κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν = κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ ἱκανότητά του.
5. Εὐθέως = ἀμέσως, χωρὶς ἁμῶς νὰ ὀρίσῃ πότε θὰ ἐπιστρέψῃ.
6. Ἐν αὐτοῖς = μὲ αὐτά.
7. Ὄρυξεν = ἔσκαψεν εἰς τὴν γῆν καὶ τὸ ἔκρυψε.
8. Συναίρει λόγον = ζητεῖ λογαριασμόν.
9. Προσήνεγκε = ἔφερεν εἰς τὸν κύριόν του.
10. Ἐπ' αὐτῆς = κοντὰ εἰς αὐτά.
11. Εὖ = εὖγε, μπράβο.
12. ἦς = ἦσουν.
13. Χαρὰ = βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἡ χαρὰ καὶ εὐτυχία.
14. Εἰληφώς = ἐκείνος, πού εἶχε πάρει.
15. Τὸ σόν = τὸ ἰδικόν σου.
16. Ἦδεις = ἐγγνώριζες.
17. Τοῖς τραπεζίταις = εἰς τὸν τόκον.
18. Ἐκομισάμην = θὰ τὸ εἰσέπραττον.
19. Ἄρατε = πάρετε.
20. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ = διότι εἰς καθένα πού ἔχει.
21. Ἀρθήσεται = θὰ ἀφαιρεθῇ.
22. Βρυγμὸς = τρίξιμο τῶν ὀδόντων.
23. Ὅτα = δηλ. ἐκεῖνος πού ἔχει νοῦν ἄς ἐννοήσῃ τι θέλει νὰ διδάξῃ ἢ παραβολὴ αὐτῆ, καὶ ἄς φωτισθῇ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Θεὸς δηλ. ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους διάφορα πνευματικὰ χαρίσματα. Τὰ χαρίσματα αὐτά, πού ἔλαβον οἱ ἄνθρωποι, ἄλλοι πολλά, ἄλλοι ὀλιγώτερα, ἀφείλουν νὰ τὰ καλλιεργοῦν καὶ νὰ τὰ αὐξάνουν. Διότι ὁ Θεὸς τοὺς ἔδωσε καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὰ καλλιεργήσουν καὶ νὰ τὰ αὐξήσουν. Καὶ ὁ Σω-

τὴν κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν θὰ ζητήσῃ λόγον τῆς ἐργασίας καθενὸς καὶ τῆς καλλιιεργείας τῶν χαρισμάτων του. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν ὁ ἀποδημῶν εἶναι ὁ Θεός, ποὺ ἔδωκε τὰ τάλαντά του εἰς τοὺς δούλους του. Οἱ φρόνιμοι ἀπ' αὐτοὺς εἰργάσθησαν καὶ ἠῤῥξῆσαν τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ ἐδιπλασίασαν. Οἱ ὀκνηροὶ ὅμως καὶ ἀμελεῖς δὲν εἰργάσθησαν. Ἐχῶσαν τὸ τάλαντον εἰς τὴν γῆν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν θὰ ἀκούσουν ποτὲ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἐκδιωχθοῦν πολλὴ ἔξω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ (ἐξώτερον), ὅπου θὰ δοκιμάσουν θλίψεις διὰ τὰς ἀμαρτίας των.

Τὰ τάλαντα λοιπὸν τῆς παραβολῆς συμβολίζουσι τὰς θείας δωρεὰς τῶν πνευματικῶν καὶ ἀγαθῶν χαρισμάτων.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΤΗΣ ΧΑΝΑΝΑΙΑΣ

Ματθαίου, κεφ. ιε', 21 — 28

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, Ὡς Δαβὶδ ἢ θνητῆρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, διὸ κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνη αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε· ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυναρία ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θνητῆρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τύρος καὶ Σιδῶν = ἦσαν παραθαλάσσιοι ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Φοινίκης.
2. Χαναναία = Χαναναῖοι ἐλέγοντο οἱ κάτοικοι τῆς Χαναάν (Παλαιστίνης) προτοῦ κατακτήσῃ τὴν χώραν αὐτὴν οἱ Ἰσραηλίται. Οἱ Χαναναῖοι ἦσαν εἰδωλόλατρες.
3. Ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα = ἡ ὁποία ἐβγήκε ἀπὸ τὰ σύνορα ἐκεῖνα.
4. Ἠρώτων = παρεκάλουν.
5. Ἀπόλυσον = πές της νὰ φύγῃ ἀφοῦ τῆς κάμῃς αὐτὸ, ποὺ ζητεῖ.
6. Κράζει = φωνάζει δυνατὰ.
7. Οἶκος Ἰσραὴλ = οἱ Ἰσραηλίται.
8. Οὐκ ἔστι καλὸν = δὲν εἶναι σωστό.
9. Βαλεῖν = νὰ ρίψῃς.
10. Τοῖς κυναρίοις = εἰς τὰ μικρὰ σκυλιά.
11. Ἐσθίει = τρώγουν.
12. Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις = ἄς γίνῃ εἰς ἐσέ, ὅπως θέλεις.
13. Ἰάθη = ἐθεραπεύθη.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

“Όταν ὁ Χριστὸς εὗρίσκετο εἰς τὰ μέρη Τύρον καὶ Σιδῶνα, ἰδοὺ μία Χαναναία τρέχει πρὸς αὐτόν. Ἡ φήμη τοῦ Χριστοῦ ἐπληροφόρει εἰς τὰ μέρη τῆς Φοινίκης ὄχι μόνον τὴν θεραπευτικὴν παντοδυναμίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πάσχοντας. Ἀπὸ τὴν φήμην αὐτὴν ἔλαθε τὸ θάρρος καὶ ἡ εἰδωλολάτρις αὐτὴ γυναῖκα νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν Χριστόν. Ἡ κόρη τῆς ἦτο δαιμονισμένη καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τὴν θεραπεύσῃ.

Ἡ συμπάθειά μου, τῆς εἶπε, στρέφεται πρῶτα πρὸς τοὺς ὁμοφύλους μου. Δὲν εἶναι δίκαιον, τῆς εἶπε, νὰ πάρω τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ νὰ τὸν δώσωμεν εἰς τὰ κυνάρια.

Ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ σώσῃ ὄχι μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλὰ καὶ ἕλον τὸν ἄλλον κόσμον, τὸν ἐθνικόν. Καὶ τὸν κόσμον αὐτὸν τὸν λέγει κυνάρια διὰ νὰ δοκιμασθῇ καὶ νὰ δείξῃ τὴν πίστιν τῆς ἡ Χαναναία πρὸς τὸν Σωτῆρα. Τότε ἡ Χαναναία ὁμολογεῖ τὴν μεγάλην τῆς πίστιν μετὰ μίαν ἔξυπνην ἀπάντησιν. «Ναί, λέγει, Κύριε, ἀλλὰ καὶ τὰ κυνάρια τρῶγουν ἀπὸ τὰ ψίχουλα, ποὺ πίπτουν ἀπὸ τὴν τράπεζάν τῶν κυρίων των». Δηλαδή καὶ ἐμεῖς οἱ ἐθνικοὶ ἔχομεν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μᾶς δώσῃς ἕνα ψίχουλο ἀπὸ τὴν θείαν Σου δύναμιν. «Μεγάλῃ σου ἡ πίστις, τῆς εἶπε τότε ὁ Χριστὸς. Ἄς γίνῃ τὸ θέλημά σου». Καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ κόρη τῆς ἐθεραπεύθη.

ΜΕΡΟΣ Β'

1. ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΤΩΝ ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

'Ιωάννου, κεφ. α', 1 — 17

ν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸ Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεισταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός), πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος = Λόγος εἶναι ὁ Σωτήρ, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐν ἀρχῇ, πάντοτε πρὶν γίνῃ ὁ κόσμος. Καὶ ἦτο πλησίον τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός.
2. Πάντα ἐγένετο = ἐγιναν ὅλα τὰ κτίσματα τοῦ κόσμου.
3. Καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ἓν ὃ γέγονεν = καὶ χωρὶς αὐτὸν δὲν ἐδημιουργήθη κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἔχουν γίνῃ.
4. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν = ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, δηλ. ὁ Χριστὸς ἦτο ἡ αἰτία τῆς ζωῆς μας, ποῦ εἴμεθα σὰν πτώματα ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.
5. Τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει = τὸ φῶς μέσα εἰς τὸ σκοτάδι φέγγει, δηλ. εἰς τὴν ἁμαρτίαν.

6. Καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν = καὶ τὸ σκότος, δηλ. οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνθρωποι, δὲν ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸ, δηλ. τὸ φῶς.
7. Ἐγένετο ἄνθρωπος = ἀνεφάνη ἄνθρωπος.
8. Περὶ φωτὸς = περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
9. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος = δὲν ἦταν ἐκεῖνος, δηλ. ὁ Ἰωάννης.
10. Οὐκ ἔγνω = δὲν τὸν ἐγνώρισε, δὲν τὸν ἐπίστευσε.
11. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε = εἰς τὸν κόσμον ἦλθε καὶ ἰδιαίτερα εἰς τὴν Παλαιστίνην.
12. Οἱ ἴδιοι = οἱ ἄνθρωποι καὶ ἰδιαίτερα οἱ Ἰουδαῖοι.
13. Οὐ παρέλαβον = δὲν τὸν ἐπίστευσαν.
14. Ἔλαβον αὐτὸν = τὸν ἐπίστευσαν.
15. Τέκνα Θεοῦ γενέσθαι = νὰ ὀνομασθοῦν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ κατὰ χάριν.
16. Οὐκ ἐξ αἱμάτων = ἔχ. μὲ τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν = ἀλλὰ μὲ τὴν θεῖαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἔγιναν.
17. Σὰρξ ἐγένετο = ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, χωρὶς ἁμαρτίαν.
18. Καὶ ἐσκήνωσεν = ἦλθε καὶ κατώκησε ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους.
19. Κέκραγε = ἔχει φωνάζει.
20. Ὅπισω μου ἐρχόμενος = δηλ. ὁ Σωτὴρ, ποῦ ἦλθε ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἰωάννην.
21. Πρώτός μου ἦν = διότι ἦτο ἀνώτερος, ὡς Θεός.
22. Ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ = ἀπὸ τὴν θεῖαν χάριν τοῦ Χριστοῦ.
23. Χάριν ἀντὶ χάριτος = τὴν νέαν διδασκαλίαν Του, ποῦ βρίσκεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἀντὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Προτοῦ γίνῃ ὁ κόσμος, ὑπῆρχε ὁ Λόγος, δηλ. ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ ὁποίου ὅλα ἔγιναν. Ὁ Χριστὸς ἦτο ἡ αἰτία τῆς ζωῆς μας, ποῦ εἴμεθα πρὶν ὡς νεκροί, ὡς πτώματα ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Αὐτὸς ἦτο καὶ τὸ φῶς. Αὐτὸς δηλ. μὲ τὴν διδασκαλίαν Του ἐφώτισε τὸν κόσμον, ποῦ εὐρίσκετο τότε εἰς τὸ σκότος τῆς πλάνης καὶ ἁμαρτίας. Οἱ ἁμαρτωλοὶ ὅμως ἄνθρωποι δὲν ἐδέχθησαν τὸ φῶς. Προτοῦ ὁ Χριστὸς ἀρχίσῃ νὰ διδάσκῃ, ἔστειλεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὸν Κόσμον, τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον. Ὁ κόσμος ὅμως ἔδειξεν ἀπιστίαν εἰς αὐτόν. Ἦλθεν ἔπειτα ὁ Χριστὸς καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι συμπατριῶταί Του δὲν τὸν ἐπίστευσαν. Ὅσοι ὅμως τὸν ἐπίστευσαν, οἱ πρῶτοι ὀπαδοὶ καὶ οἱ Ἀπόστολοι, ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ἐκάναν τὰ θελήματα τοῦ Πατρὸς ὡσὰν ὑπάκουα αὐτοῦ τέκνα. Ὁ Χριστὸς ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος· διότι ἐγεννήθη ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ ἦλθε καὶ συναναστράφη ἀνάμεσα μας. Ὁ Πρόδρομος τότε ἐφώνησεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐκεῖνος διὰ τὸν ὅποιον σὰς ἔλεγε. Αὐτὸς ποῦ ἔρχεται ἔπειτα ἀπὸ ἐμέ, ἐνῶ εἶναι ἀνώτερός μου. Καὶ μὰς ἐδίδαξε τὴν διδασκαλίαν Του, δηλ. τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἀντὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τοῦ Μωϋσέως, τὴν ὅποιαν συνεπλήρωσε καὶ τὴν ἔκαμε τελειοτέραν.

Διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεώς Του ὁ Χριστὸς ἔγινε φῶς καὶ ἡ ζωὴ εἰς τοὺς καθήμενους εἰς τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας. Τοῦτο ἐβεβαίωσε καὶ διεκήρυξεν ὁ Πρόδρομος, ὅτι ὁ Χριστὸς, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, εἶναι τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ ὅποιον μόνον αὐτὸ φωτίζει κάθε ἄνθρωπον, ὁ ὅποιος γεννᾶται εἰς τὸν κόσμον.

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ματθαίου, κεφ. β', 1 - 12

Τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν γὰρ αὐτοὺν τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἠλθομεν πρόσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου. Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰουδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαὸν μου τὸν Ἰσραὴλ. Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὑρήτε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσόν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄρα, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μάγοι = ἦσαν ἄνδρες σοφοί. Ἦρχοντο ἐξ Ἀνατολῆς, δηλ. ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς χώρας τῆς Περσίας ἢ ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν.
2. Ὁ τεχθεὶς = ὁ γεννηθεὶς.
3. Καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα = ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν Ἱεροσολύμων.
4. Συναγαγὼν = ἀφ' οὗ ἐμάζευσε.
5. Ἐπυνθάνετο = ἐρωτοῦσε νὰ μάθῃ.
6. Οὕτω γὰρ γέγραπται = διότι ἔτσι εἶναι γραμμένον.
7. Οὐδαμῶς ἐλαχίστη = καθόλου ἀσήμαντη δὲν εἶσαι.
8. Ἐξελεύσεται ἡγούμενος = θὰ γεννηθῇ ἀρχηγός.
9. Ποιμανεῖ = θὰ κυβερνήσῃ.
10. Λάθρα = κρυφά.
11. ἠκρίβωσε = ἐμαθεν ἀκριβῶς.
12. Προῆγεν αὐτούς = τοὺς ὡδηγοῦσε προπορευόμενος.
13. Οὗ ἦν τὸ παιδίον = ὅπου ἦτο τὸ παιδίον, ὁ Χριστός.
14. Θησαυρὸν = μικρὰ κιβώτια ὅπου ἐφύλασσαν τὰ πολύτιμα δῶρα, χρυσόν, λίβανον καὶ σμύρναν.
15. Σμύρνα = ἄρωμα ἀπὸ τὸ δένδρον Βαλσαμίδενδρον.
16. Χρηματισθέντες = ἀφ' οὗ ἐλάβον θεῖαν ὁδηγίαν.
17. Μὴ ἀνακάμψαι = νὰ μὴ ἐπιστρέψουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁλος ὁ κόσμος τότε ἐπερίμενον ἕνα βασιλέα μέγαν καὶ Σωτῆρα. Οἱ Μάγοι ἐγνώριζαν, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν θὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς αὐτός. Διότι ἐξήγγησαν τὸν ἀστέρα, ποὺ εἶδον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἦλθον λοιπὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ ἴδουν καὶ προσκυνήσουν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Ἡρώδης, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας, μόλις ἔμαθε τὸν σκοπὸν τοῦ ἐρχομοῦ τῶν Μάγων, ἐφοβήθη μήπως χάσῃ τὸν θρόνον του. Ἐκάλεσε τότε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, τοὺς γραμματισμένους αὐτοὺς Ἰουδαίους, καὶ ἔμαθεν ὅτι ὁ Σωτὴρ ἐγεννήθη εἰς Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἀποστέλλει ἀμέσως ἐκεῖ τοὺς Μάγους καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν των θὰ ἐπήγγαινε καὶ αὐτὸς νὰ τὸν προσκυνήσῃ. Σκοπὸς του θέραια ἦτο νὰ φρονέσῃ αὐτόν. Οἱ μάγοι ὅμως, ἀφοῦ προσεκύνησαν τὸν Σωτῆρα, δὲν ἐπανῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐλάθον θείαν ὁδηγίαν καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα των δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Η ΠΕΡΙΤΟΜΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Λουκά, κεφ. β', 20 - 21 καὶ 40 - 52

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὀπὸ τοῦ ἀγγέλου, πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἑτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδοῦ, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς, εὗρον αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ρῆμα, ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ρήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοιτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώπων.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καὶ ὑπέστρεψαν = ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ποιμνία των.
2. Ἐπὶ πᾶσιν οἷς = δι' ἅλα ὄσα.
3. Καθὼς ἐλάληθη = σύμφωνα πρὸς ὅσα εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ ἄγγελος.
4. Ἐπλήσθησαν = συνεπληρώθησαν.
5. Πρὸ τοῦ συλληφθῆναι = προτοῦ συλληφθῆναι εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητέρας Του.
6. Τὸ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληροῦμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό = τὸ παιδίον ἐμεγάλωνε κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ καὶ ἐδυνάμωνε καὶ τὸ πνεῦμά Του γεμάτο ἀπὸ σοφίαν. Δηλ. εἰς τὸ θεῖον παιδίον ἡ θεότης, ποῦ ἦτο ἐνωμένη μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν Του, ἐδυνάμωνε τὸ πνεῦμά Του καὶ ἐγέμιζε αὐτὸ ἀπὸ σοφίαν ἀναλόγως μετὰ τὴν ἡλικίαν Του.
7. Τελειωσάντων τὰς ἡμέρας = καὶ ὅταν συνεπλήρωσαν τὰς ἡμέρας τῆς παραμονῆς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.
8. Ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν = κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των ὁ Ἰησοῦς ἐμείνεν ὀπίσω.
9. Οὐκ ἔγνω = δὲν τὸ κατάλαβε, ἀντελήφθη.
10. Ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν = ἐβάδιον δρόμον μιᾶς ἡμέρας.
11. Ἐπερωτῶντα = καὶ νὰ ἐρωτᾷ.
12. Ἐξίσταντο = ἀπορούσαν καὶ ἐθαύμαζον.
13. Ἐπὶ τῇ συνέσει = διὰ τὴν ἐξαίρετικὴν ἐξυπνάδα Του.
14. Ἐξεπλάγησαν = ἐμείναν κατὰπληκτοί.
15. Τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως ; = διατί μᾶς ἔκαμες ἔτσι καὶ μᾶς ἄφησες ;
19. Ὀδυνώμενοι = μετὰ πόνον καὶ λύπην.
17. Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με ; = Διατί με ἐζητεῖτε νὰ με βρῆτε ;
18. Οὐκ ᾔδειτε = δὲν ἤξεύρατε ;
19. Ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου = εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους τοῦ πατρὸς μου, εἰς τὸν Ναὸν.
20. Δεῖ εἶναι με ; = πρέπει νὰ εἶμαι ; Λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνησυχῆτε.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙΤΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄφου οἱ ποιμένες ἐπροσκύνησαν τὸ θεῖον βρέφος, ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ποιμνία των, δοξάζοντες τὸν Θεὸν δι' ἅλα ὄσα ἤκουσαν καὶ εἶδον. Καὶ ὅταν συνεπληρώθησαν ὀκτὼ ἡμέραι ἀπὸ τῆς Γεννήσεως, γίνεται ἡ περιτομὴ τοῦ παιδίου, καὶ ὀνομάζεται Ἰησοῦς, ποῦ σημαίνει Σωτὴρ.

Ὅταν ἔγινε δώδεκα ἐτῶν παρέλαθον τὸν Ἰησοῦν οἱ γονεῖς Του καὶ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα χάριν τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα. Ὅταν ἐπέστρεψαν μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς, καὶ μετὰ πορείαν μιᾶς ἡμέρας, ἀντελήφθησαν ὅτι ὁ Χριστὸς ἔλειπε. Τὸν εὗρισκουν τέλος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου ἐπέστρεψαν, νὰ κάθεται εἰς τὸ μέσον των διδασκάλων τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἀκούη καὶ νὰ ἐρωτᾷ μετὰ σεβασμόν, ὡς ἕνας εὐπειθὴς μαθητῆς. Ἐκαμὲ κατὰπληξιν εἰς τοὺς σοφοὺς αὐτοὺς διδασκάλους ἡ θεία σοφία τοῦ δωδεκαετοῦς Ἰησοῦ, ἡ ὁποία ἐμαρτυροῦσε ὅτι ἰδιαιτέρα χάρις τοῦ Θεοῦ ἦτο εἰς Αὐτόν.

Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Λουκά, κεφ. β, 22 - 24

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, ἀνήγαγον τὸ παιδίον Ἰησοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ, (καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται), καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεύγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσὸς περισσευῶν. Καὶ ἰδοῦ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱεροσόλυμοις, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχορηματισμένος ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον, Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε.

Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ρημά σου, ἐν εἰρήνῃ ὅτι εἶδον οἱ ὄφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοῦ, οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν, καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία) ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἕτη μετὰ ἀνδρὸς ἐπτά ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσαρῶν, ἢ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείας καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὕτη τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λόγῳσιν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ. Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥενε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀνήγαγον = ἔφερον.
2. Παραστήσαι τῷ Κυρίῳ = νὰ παρουσιάσουν εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τοὺς ἱερεῖς.

Τὰ πρωτότοκα κατὰ τὴν Μωσαϊκὴν θρησκείαν ἀνήκον εἰς τὸν Θεόν, καὶ οἱ γονεῖς τὰ ἔπιαιρναν ὀπίσω, ἀφοῦ ἐπλήρωσαν εἰς τοὺς ἱερεῖς ἕνα ποσὸν χρημάτων.

3. Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν = κάθε πρωτότοκον ἄρσενικὸν ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴν μήτραν τῆς μητρὸς του.

4. Ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται = θὰ θεωρῆται ἱερόν καὶ ἀνήκον εἰς τὸν Κύριον.

5. Δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον = δηλ. τὸν ἔφεραν οἱ γονεῖς Του

τὸν Ἰησοῦν νὰ δώσουν θυσίαν ὅπως ἔχει γραφῆ εἰς τὸν νόμον, ἕνα ζευγάρι τρυγόνων ἢ δύο μικρὰ περιστέρια. Ἡ θυσία αὐτὴ προσεφέρετο ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς.

6. Προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ = ὁ ὅποιος ἐπερίμενε παρηγορίαν (παράκλησιν) τῶν Ἰσραηλιτῶν. Δηλ. ἐπερίμενε τὸν Σωτῆρα νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας τῶν Ἰσραηλιτῶν.

7. Πνεῦμα ἅγιον ἐπ' αὐτὸν = εἶχε προφητικὸν χάρισμα.

8. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχηματισμένον = εἶχε γίνει γνωστὸν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

9. Μὴ ἰδεῖν θάνατον = εἶτι δὲν θά ἀπέθνησκε.

10. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι = καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Ναὸν ὁ Συμεὼν, ἀπὸ εἰδοποιήθη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

11. Τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἶθισμένον = διὰ νὰ κάμουν οἱ γονεῖς κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ νόμου διὰ τὸ παιδί των, δηλ. νὰ τὸ φέρουν εἰς τὸν Ναόν.

12. Νῦν ἀπολύεις = τώρα ποὺ εἶδα τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ἠμπορεῖς νὰ με ἀπολύσῃς, δηλ. νὰ ἀποθάνω.

13. Σωτήριόν σου = τὸ σωτήριον ἔργον τὸ ὅποιον θά κάμῃ ὁ Χριστός.

14. Κατὰ πρόσωπον = ἐνώπιον.

15. Φῶς = δηλ. τὸ σωτήριον ἔργον θά φωτίσῃ τοὺς λαοὺς, ποὺ εὐρίσκονται εἰς τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας.

16. Ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις = δι' αὐτὰ ποὺ ἔλεγεν ὁ Συμεὼν.

17. Κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν = εἶναι προηρισμένον ὁ Χριστός νὰ γίνῃ αἰτία τῆς πτώσεως, δηλ. τῆς καταστροφῆς ἐκείνων ποὺ δὲν ἐπίστευσαν, καὶ τῆς ἀναστάσεως, δηλ. τῆς σωτηρίας ἐκείνων, ποὺ ἐπίστευσαν.

18. Εἰς σημείον ἀντιλεγόμενον = δηλ. τὸ θαῦμα τοῦ Θεανθρώπου θά σκανδαλίξῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ἀσεβεῖς ἀνθρώπους· δὲν θά τὸ πιστεύουν.

19. Τὴν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία = τὴν καρδίαν σου (τῆς Θεοτόκου) θά διαπεράσῃ μάχιρα, δηλ. θά πονέσῃς καὶ θά λυπηθῆς θαθεῖά, ἔταν τὸν υἱόν Σου θά ἴδῃς σταυρούμενον.

20. Προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς = ποὺ εἶχε φθάσει σὲ θαθεῖα γερμάματα.

21. Οὐκ ἀφίστατο = δὲν ἔφευγε ἀπὸ τὸν ναόν.

22. Αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα = αὐτὴν τὴν ὥραν ποὺ ὠμιλοῦσεν ὁ Συμεὼν, ἀπὸ ἦλθε.

23. Ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ = εὐχαριστοῦσε καὶ ὕμνουσε τὸν Κύριον.

24. Πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις = εἰς ὅλους ποὺ ἐπερίμεναν τὴν σωτηρίαν.

25. Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥῆνε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτὸ = τὸ δὲ παιδίον ἐμεγάλωνε κατὰ τὸ σῶμα καὶ ἐδυναμῶνε κατὰ τὸ πνεῦμα, γεμᾶτο σοφίαν καὶ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐπροστάτευεν αὐτὸ εἰς κάθε ἀρετὴν. Καθ' ὅσον δηλαδή ἡ ἡλικία τοῦ παιδίου ἐπροχωροῦσεν, ἡ θεότης, ποὺ ἦτο ἐνωμένη μὲ τὸ σῶμά του, ἐγέμιζεν αὐτὸ μὲ σοφίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀπὸ συντελεσθῆσαν τεσσαράκοντα ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἡ Παρθένος, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ δικαίου Ἰωσήφ, παρουσιάζεται εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ θεῖον βρέφος, διὰ τὴν τελετὴν τοῦ καθαρισμοῦ. Ἐφερον καὶ τὴν πτωχικὴν των προσφορὰν, δηλ. ἕνα ζευγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσὸς περιστερῶν, ὡς ὥριζεν ὁ νόμος διὰ τοὺς πτωχοὺς.

Ἐνφ εὐρίσκετο εἰς τὸν Ναόν, συνέβησαν δύο θαυμαστα γεγονότα, τὰ

ὅποια ἐπροξένησαν θαθεῖαν κατάπληξιν εἰς τοὺς γονεῖς. Ἕνας δίκαιος ἄνθρωπος, λεγόμενος Συμεὼν, καὶ μία εὐσεβὴς γυνή, λεγομένη Ἄννα, ὑμνοῦσι πανηγυρικῶς τὸ ἀπὸ αἰῶνος φανερωθὲν μυστήριον καὶ διακηρύττουσι τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Θεοδόχος Συμεὼν ὁδηγηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου εὐρίσκειται παρῶν κατὰ τὴν τελευτὴν τοῦ καθαρισμοῦ. Προσμένει τὸν Σωτῆρα ἐκ θείας ἀποκαλύψεως, ὅτι δὲν θά ἀποθάνῃ πρὶν ἶδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἀναγνωρίσας τὸ θεῖον τέκνον ἔλαβεν αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ εἶπεν ἐκ βάθους καρδίας τὸν κατανωκτικὸν καὶ θριαμβευτικὸν ὕμνον : «Νῦν ἀπολύεις...». Καὶ ὁ ὕμνος οὗτος ἀπὸ τότε ψάλλεται μέχρι σήμερον πρὸς τὸ τέλος ἐκάστου ἑσπερινοῦ. Διὰ τοῦ ὕμνου τούτου ὁ Συμεὼν προφητεύει ὅτι τὸ βρέφος θά ἦτο φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων. Δὲν ἀπέκρυψεν εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ τὰς θλίψεις ποῦ θά δοκιμάσῃ ἀπὸ τὰς καταδιώξεις καὶ τοὺς κινδύνους καὶ τέλος αὐτὸν τὸν σταυρικὸν θάνατον, ποῦ ἀνέμενον τὸν Χριστόν. Ἄλλὰ καὶ ἡ προφήτις Ἄννα εὐχαρίστησε καὶ ὕμνησε τὸν Κύριον προφητεύουσα ὅτι ἀπὸ τοῦ Παιδίου αὐτὸ θά προέλθῃ ἡ θεία σωτηρία.

Ἄφου λοιπὸν ἡ θεία οἰκογένεια ἐξεπλήρωσεν ὅ,τι ὤριζεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ναζαρέτ. Καὶ τὸ παιδίον ἐμεγάλωνε σωματικῶς καὶ ἐνεδυναμοῦτο πνευματικῶς, διότι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπροστάτευε καὶ ἐνίσχυνε αὐτὸ εἰς κάθε ἀρετῇ.

Ἡ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΦΑΝΕΙΩΝ (ΦΩΤΩΝ)

Ματθαίου, κεφ. γ', 12 - 17

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυνεν αὐτόν, λέγων· ἐγὼ χρεῖαν ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπει εἶσθιν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνέφθθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παραγίνεται = ἔρχεται.
2. Τοῦ βαπτισθῆναι = διὰ νὰ βαπτισθῇ.
3. Διεκώλυνεν = ἠμποδίζε.
4. Ἄφες ἄρτι = ἄφησε τώρα, μὴν μὲ ἐμποδίζῃς νὰ βαπτισθῶ.
5. Πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην = νὰ ἐκτελέσω, νὰ πληρῶσω κάθε ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.
6. Ἐν ᾧ εὐδόκησα = εἰς τὸν ὅποιον πάντοτε εὐηρεστήθην, δηλ. ἔχω τὴν εὐαρέσκειάν μου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

‘Ο Ἰησοῦς ἦτο τώρα τριάκοντα ἐτῶν. Ἐφθασεν ἡ ὥρα τῆς διδασκαλίας Του καὶ ἡ ὥρα ποῦ ἐμελλε νὰ γίνῃ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Εἶχεν ἀρχίσει ἤδη νὰ ἀκούεται εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου ἢ φωνὴ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου· «μετανοεῖτε, διότι ἐφθασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ὁ ἀσκητὴς τῆς ἐρήμου ἐκήρυσσε βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεισι ἀμαρτιῶν.

Παρουσιάζεται τότε ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναμάρτητος, διὰ νὰ βαπτισθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου. Ἦτο ὀρισμένον ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ λάβῃ ὁ Χριστὸς τὸ βάπτισμα τοῦ Προδρόμου, διὰ νὰ γίνῃ γνωστὸς ὡς Μεσσίας.

‘Ο Ἰωάννης ποῦ δὲν εἶχε ἰδῆ προηγουμένως τὸν Ἰησοῦν, ἠννόησεν ἀμέσως ὡς προφήτης ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Μεσσίας. Αὐτὸς ποῦ καὶ βασιλεὺς ἀκόμη ἤμποροῦσε νὰ ἐπιπλήξῃ καὶ ὁ ὅποιος εἶχε δεχθῆ τὰς ἐξομολογήσεις ὄλων τῶν ἄλλων, μὲ σεβασμὸν τώρα καὶ ταπεινοφροσύνην προσπαθεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ἰησοῦν: «Ἐγὼ ἔχω χρεῖαν νὰ βαπτισθῶ ἀπὸ ἐσέ, τοῦ λέγει, καὶ σὺ ἐρχεσαι πρὸς ἐμέ;» «Εἶναι, ἀπαντᾷ εἰς αὐτὸν ὁ Χριστὸς, πρέπον νὰ ἐκπληρώσωμεν κάθε ἐντολὴν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ». Καὶ τότε ὑπεχώρησεν ὁ Ἰωάννης καὶ ἐβάπτισεν τὸν Χριστόν. Ἐνῶ ὁ Χριστὸς ἔθβαινεν ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου ἐφάνησαν τὰ παράδοξα καὶ θαυμαστά ἐκείνα σημεῖα· τὸ ἄνοιγμα τῶν οὐρανῶν, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν εἴδει περισσεύρας καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐκήρυξε τόσον πανηγυρικῶς τὸν Χριστόν Μεσσίαν.

Ἡ βάπτισις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ποῦ λέγεται Θεοφάνια ἢ Ἐπιφάνια, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλέον χαρμοσύνους δεσποτικὰς ἐορτὰς τῆς Ἐκκλησίας μας. Διότι εἰς αὐτὴν ἔγινεν ἡ φανέρωσις καὶ παρουσία τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον (Θεοφάνια).

Η ΑΓΙΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ματθαίου, κεφ. ιζ', 1 - 9

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοῦ, ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωσεῖ μίαν καὶ μίαν Ἡλία. Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοῦ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν· ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-

των, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· μηδεὶ εἶπτε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀναφέρει αὐτοὺς = τοὺς ὁδηγεῖ.
2. Εἰς ὄρος = εἰς τὸ ὄρος Θαβῶρ.
3. Ὡφθῆσαν = ἐφανερώθησαν.
4. Συλλαλοῦντες = νὰ συνομιλοῦν μαζί Του.
5. Καλόν ἐστίν ἡμᾶς ὧδε εἶναι = καλὸν εἶναι νὰ μένωμεν ἐδῶ.
6. Ἐπεσκίασεν αὐτοὺς = τοὺς ἐσκέπασε.
7. Ἐν ᾧ εὐδόκησα = εἰς τὸν ὅποιον εὐαρεστήθηκα.
8. Αὐτοῦ ἀκούετε = εἰς αὐτὸν νὰ ὑπακούετε.
9. Ἐπεσαν ἐπὶ πρόσωπον = ἔπεσαν πρηνεῖς, (μπρούμυτα).
10. Ἦσατο = ἤγγισε.
11. Ἐπάραντες = σηκώσαντες.
12. Ἐνετείλατο = ἔδωκεν ἐντολήν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Ἰησοῦς παρέλαβε τοὺς μαθητάς του Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Θαβῶρ. Ἐκεῖ μετεμορφώθη, δηλαδή ἔλαμψε τὸ πρόσωπόν Του ὡς ἥλιος καὶ τὰ ἐνδύματά Του ἔγιναν λευκά ὡς τὸ φῶς. Ἐξαίφνης κατὰ τὴν ἔκτακτον ἐκείνην φωτοχυσίαν, παρουσιάζονται οἱ προφῆται Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, οἱ ὅποιοι συνομιλοῦν μὲ τὸν Χριστὸν περὶ τοῦ σωτηρίου Πάθους ποὺ ἐπλησίαζε. Ὁ Πέτρος τότε ἐπρότεινε νὰ μείνουν ἐκεῖ, ποὺ ἦτο ἀσφάλεια, ὡς ἐνόμιζε, διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ. Καί, ἐνῶ ἐπερίμενε τὴν ἀπάντησιν τοῦ Χριστοῦ, μία νεφέλη φωτεινὴ ἐσκέπασε τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφῆτας καὶ φωνὴ ἠκούσθη ποὺ ἔλεγε «αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, αὐτὸν νὰ ἀκούετε». Τὸ καταπληκτικὸν αὐτὸ θέαμα κατετρόμαξε τοὺς μαθητάς, οἱ ὅποιοι ἔπεσαν πρηνεῖς καὶ ἔκρυψαν τὸ πρόσωπόν των μέσα εἰς τὴν χλόην τοῦ τόπου. Ὅταν ἕμως ἐπῆραν λίγο θάρρος, ἐκοίταξαν, ἀλλὰ μόνον τὸν Χριστὸν ἔβλεπαν, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐνεθάρρυνε.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

Ἰωάννου, κεφ. ιβ', 1 - 18

Μοῦ ἐξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἡν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· διατὶ τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπρά-

θη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς ; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἔστι καὶ ἤλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαιὰ τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· ὠσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνόματι ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἔστι γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιημένοι τὸ σημεῖον.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τεθνηκώς = πού ἦτο πεθαμένος.
2. Δηκόνει = ἐφρόντιζε διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ δεῖπνου.
3. Εἰς ἣν τῶν συνανακειμένων = ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς ὁμοτραπέζους.
4. Νάρδος = ἡ νάρδος, εἶναι ἓνα φυτόν. Ἀπὸ τὴν ρίζα του κατασκευάζεται μυρωδικὸ λάδι (μύρον).
5. Πιστικῆς = γνησίας.
6. Ἰσκαριώτης = σημ. ἄνθρωπος τῆς πόλεως Καριώθ.
7. Ἐξέμαξε = ἐσπόγγισε μετὰ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς.
8. Ἐπράθη = ἐπωλήθη.
9. Γλωσσόκομον = μικρὸν κιβώτιον ἢ θαλάμιον, ὅπου ἔβαζαν χρήματα διὰ τὴν συντήρησίν των καὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς.
10. Ἐβάσταζεν = ἐφύλασσε.
11. Τετήρηκεν αὐτό = τὸ ἔχει φυλάξει.
12. Ἔγνω = ἐπληροφορήθη, ἔμαθε.
13. Ἐβουλεύσαντο = ἐσκέφθησαν.
14. Βαῖα = κλάδους φοίνικος. Οἱ Ἰουδαῖοι συνήθιζαν νὰ κρατοῦν κλάδους φοίνικος, ὅταν ἔκαμναν ὑποδοχὴν εἰς τοὺς ἡγεμόνας νικητάς.
15. Ὄσαννά = σημαίνει «ὦ Κύριε, σῶσέ μας».
16. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου = Εὐλογημένος εἶσαι σὺ ὁ ἐρχόμενος εἰς τὰ Ἱερουσόλυμα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Θεοῦ.
17. Ἐμνήσθησαν = ἐθυμήθησαν.
18. Ἐπ' αὐτῷ = διὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
19. Ἐμαρτύρει = ἐβεβαίωσε.
20. Σημεῖον = θαῦμα.
21. Θύγατερ Σιών = τὰ Ἱερουσόλυμα. Σιών ὁ λόφος ἐπὶ τοῦ ὀπίου ἦτο ἡ πόλις.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ ἑβραϊκοῦ Πάσχα ἔρχεται ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Βηθανίαν. Φιλοξενεῖται ἀπὸ τὰς ἀδελφάς τοῦ Λαζάρου, τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν. Ἐνῶ ἡ Μάρθα ἐτοίμαζε τὸ δεῖπνον, ἡ Μαρία ἔδειξε τὴν εὐγνωμοσύνην της πρὸς τὸν Κύριον μὲ ἕνα σπάνιον καὶ βασιλικὸν δῶρον. Ἐλαβεν ἕνα δοχεῖον μὲ πολύτιμον καὶ ἀρωματικὸν μύρον καὶ μὲ αὐτὸ ἀλειψε τοὺς πόδας τοῦ εὐεργέτου των. Ἀμέσως ἔπειτα ἐσπόγγισεν αὐτοὺς μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της. Ἡ ὥραία αὐτῆ πράξις ἐστενοχώρησε τὸν ταμίαν τῶν Ἀποστόλων Ἰούδαν. Ὁ Χριστὸς ὁμῶς πῶς ἠγνόησε τὸν φιλοχρήματον σκοπὸν του, ἐπήνεσε τὴν εὐγενῆ καὶ εὐγνώμονα διαγωγὴν τῆς Μαρίας. Τοῦτο ἔκαμνεν, εἶπεν, ὥσταν νὰ ἐγνώριζεν ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἀποθάνω. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνεχώρησεν ὁ Ἰησοῦς, καθήμενος ἐπάνω εἰς ἕνα πῶλον (πουλάρι), διὰ τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ ἑορτάσῃ τὸ τελευταῖον Πάσχα. Πλήθη προσκυνητῶν τὸν ἀκολουθοῦσαν. Ἄλλα πλήθη τὸν ἐπερίμεναν ἐκεῖ, τὰ ὅποια ἐγνώριζαν τὸ μεγάλο θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου. Καὶ μόλις ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, τρέχουν ὄλοι νέοι, γέροντες, γυναῖκες καὶ μικρὰ παιδιὰ διὰ νὰ τὸν ὑποδεχθῶν θριαμβευτικά. Κόπτουν γλωροὺς κλάδους φοινίκων, καὶ ἐνῶ τοὺς ἐκρατοῦσαν ὑψηλά, ἔψαλλον μεγαλοφώνως: « ὦ Κύριε, σῶσέ μας. Εὐλογημένοι εἰσὶ: Σὺ, ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Η ΓΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΓΡΟΥ

Ἰωάννου, κεφ. ιθ', 6 — 11 καὶ 13 - 20 καὶ 25 - 28 καὶ 30

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, συμβούλιον ἐποίησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. Καὶ παρεγένοντο πρὸς Πιλάτον, λέγοντες· σταύρωσον, αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· λάβετε αὐτόν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐκ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἐαυτὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη· καὶ εἰσηλθὼν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῶσαί σε; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν. Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Διθέστρωτον, Ἐβραῖστί δὲ Γαββαθᾶ. Ἦν δὲ παρασκευῆ τὸ Πάσχα, ὥρα δὲ ὥσει ἔκτι· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιε-

οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. Καὶ βασιτάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ἐξηλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἐβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· οὐ ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἐβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστὶ.

Εἰσήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἤδη τετέλεστοι, κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ Σαββάτῳ, ἐπεὶ Παρασκευὴ ἦν, (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ Σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξηλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς μαμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινή αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀπολέσωσι = σταυρώσουσιν, θανατώσουσιν.
2. Παρεγένοντο = παρουσιάσθησαν.
3. Οὐκ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν = δὲν τὸν θεωρῶ ἔνοχον.
4. Ὁφείλει ἀποθανεῖν = πρέπει νὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον.
5. Πραιτώριον = τὸ μέγαρον ἔπου τὰ γραφεῖα τοῦ πραιπόριτος, ἀνωτάτου Ῥωμαίου διοικητοῦ, τοῦ Πιλάτου. Τὸ Διοικητήριον.
6. Οὐκ οἶδας = δὲν ξέρεις.
7. Εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν = ἐάν δὲν σοῦ ἔχῃ ἐπιτραπῆ ἀπὸ τὸν οὐράνιον Θεόν.
8. Ὥρα ὡσεὶ ἕκτη = δωδεκάτη μεσημβρινὴ περίπτου.
9. Ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν = ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλος μέρος. Ὁ Χριστὸς εἰς τὸ μέσον.
10. Ἐγραψε τίτλον = ἔγραψεν ἐπιγραφὴν καὶ τὴν ἐκρέμασεν ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν.
11. Εἰσήκεισαν = εἶχον παρευρεθῆ.
12. Παρεστῶτα = εἶχε παρευρεθῆ.
13. Εἰς τὰ ἴδια = ἔλαβε τὴν Παναγίαν εἰς τὴν προστασίαν του εἰς τὴν οἰκίαν του.
14. Παρέδωκε τὸ πνεῦμα = ἀπέθανε.

Ἡ ἁγία Ἐλένη, ἡ μήτηρ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, εὔρε, μετὰ ἀναζήτησιν, τὸν Τίμιον Σταυρὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Καὶ τότε ὁ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων Μακάριος ὕψωσε τὸν ἀνευρεθέντα Σταυρὸν πρὸς προσκύνησιν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι λαβόντες τὸν Σταυρὸν ἀνεφώνουν «Κύριε ἐλέησον».

Ὅτε περὶ τὸ 628 ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος κατετρόπωσε τοὺς Πέρσας, μεταξὺ τῶν ἄλλων λαφύρων, ἔλαβε καὶ τὸν Τίμιον Σταυρὸν, τὸν ὅποιον εἶχον ἀρπάσει οἱ Πέρσαι πρὸ 14 ἐτῶν, οἱ ὅποιοι ἐλεηλάτησαν τότε τὴν Παλαιστίνην. Ὁ Ἡράκλειος μετὰ τὴν λαμπροτάτην νίκην του ἐπανέφερε τὸν Σταυρὸν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐκεῖ ὑψώθη καὶ πάλιν ὁ Σταυρὸς πρὸς προσκύνησιν τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι συνέρρευσαν ἀπὸ παντοῦ διὰ τὸν προσκυνήσου.

Ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα αὕτη εἶναι σταυρώσιμος, δηλ. ἀναφέρεται εἰς τὴν σταύρωσιν καὶ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἀναγινώσκεται περικοπὴ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ. Παρασκευῆς.

Εἰς τὴν περικοπὴν αὕτην ἀναφέρεται ὅτι οἱ ἄγριοι καὶ φθονεροὶ Ἀρχιερεῖς καὶ ὑπηρέται των φωνάζουν πρὸς τὸν Πιλάτον νὰ σταυρώσῃ τὸν Χριστόν. Φοβοῦνται μήπως ὁ λαὸς τῶν Ἑβραίων ἀρχίσῃ νὰ συμπαθῇ τὸν ἀδίκως πάσχοντα Χριστόν.

Ὁ Πιλάτος ἀγανακτεῖ διὰ τὴν ἀπάνθρωπον διαγωγὴν των καὶ ἀπαντᾷ εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν εὐρίσκει αἰτίαν καταδίκης τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἔνοχος θανάτου, φωνάζουν, διότι ὠνόμασε τὸν ἑαυτὸν Τοῦ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Πιλάτος καταλαβαίνει τότε ὅτι ὁ Χριστός, τὸν ὅποιον ἔχει κατηγορούμενον ἐνώπιόν του, δὲν εἶναι κανένας κοινὸς καὶ ἀπλοῦς ἄνθρωπος. Τὸν ἐρωτᾷ λοιπὸν νὰ μάθῃ περὶ τῆς θείας καταγωγῆς Του. Ὁ Χριστὸς ὅμως σιωπᾷ καὶ ἡ σιωπὴ Του παροργίζει τὸν Πιλάτον καὶ τὸν ἀπειλεῖ, ἐνῶ οἱ ἐχθροὶ Του φωνάζουν «ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν». Καὶ τέλος ἐννοοῦντες τὴν δειλίαν καὶ τὴν ἀναποφασιστικότητά του Πιλάτου τὸν ἐκφοβίζουσι μὲ τὸ φόβητρον τοῦ Καίσαρος, τοῦ ρωμαίου αὐτοκράτορος. Καὶ ἐκείνος φοβηθεὶς παραδίδει τὸν Χριστὸν διὰ νὰ σταυρωθῇ.

Ὁ Χριστὸς εὐρισκόμενος τώρα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ βλέπει τὴν ἁγίαν Μητέρα Του καὶ τὸν ἀγαπητόν Του μαθητὴν Ἰωάννην νὰ παραυρίσκωνται ἐκεῖ. Ἐμπιστεύεται τότε τὴν Μητέρα Του εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Ἰωάννου καὶ μετ' ὀλίγον κλίνει τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Η ΑΝΑΛΗΨΙΣ

Λουκά, κεφ. κδ', 36 - 53

ὦ καιρῷ ἐκεῖνω, ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν ἔστη ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοροι γενόμενοι, ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατι διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστοῦντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτιοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου, καὶ λαβῶν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὐδὲ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφηταῖς, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δὲ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίστατε ἐν τῇ πόλει, Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσηθε δύναμιν ἐξ ὕψους. Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθάνιαν καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἔστη = ἐστάθη.
2. Πτοηθέντες = τρομάξαντες.
3. Ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν = ἐφαντάζοντο ὅτι βλέπουν φάντασμα.
4. Διατι λογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; = Διατι ἔχετε ἀμφιβολίας;
5. Ἀπιστοῦντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς = ἐνῶ εἶχον ἀκόμη ἀμφιβολίας ἀπὸ τὴν χαρὰν τῶν.
6. Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; = ἔχετε τίποτε φαγώσιμον ἐδῶ;
7. Ἰχθύος ὀπτιοῦ μέρους = μέρος ἀπὸ ψητὸ ψάρι.
8. Ἀπὸ μελισσίου κηρίου = ἀπὸ μελόπιτταν.
9. Ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν = ἐνῶ ἀκόμη ἦμην μαζί σας.
10. Δεῖ πληρωθῆναι = πρέπει νὰ γίνουν.
11. Τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς = νὰ ἐννοοῦν ὅσα προφητικῶς ἐγράφησαν δι' αὐτόν.
12. Ἐδει παθεῖν = ἔπρεπε νὰ πάθῃ.
13. Ἀρχάμενον = δηλ. τὸ κήρυγμα.

14. Ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς = ἐκετελῶ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ πατρὸς μου.
15. Ἔως οὐ ἐνδύσησθε = μέχρις ὅτου λάβετε.
16. Δύναμιν ἐξ ὕψους = τὴν δύναμιν τοῦ Πνεύματος ἁγίου.
17. Ἐξήγαγε = τοὺς ἐβγαλεν ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα.
18. Ἐπάρας τὰς χεῖρας = ἀφου ὕψωσε τὰς χεῖράς Του.
19. Καὶ ἐγένετο = καὶ συνέβη.
20. Διέστη = ἐχωρίσθη ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους.
21. Ἀνεφέρετο = ἐφέρετο πρὸς τὰ ἐπάνω.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεώς Του ὁ Χριστὸς ἕκαμε τὴν τελευταίαν ἐμφάνισίν Του εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Συνέφαγε μάλιστα μαζί των διὰ νὰ τοὺς στερεώσῃ εἰς τὴν πίστιν τῆς Ἀναστάσεώς Του, διὰ τὴν ὅποιαν εἶχον ἀμφιβολίας ἀκόμῃ. Ἐπειτα τοὺς εἶπεν, ὅτι τώρα ποὺ σὰς ἔφωρε κάθε ἀμφιβολία πρέπει νὰ καταλάβετε ὅτι ὅλα ὅσα σὰς ἔλεγα, ὅταν ἤμουν μαζί σας, τὰ προεἶπον οἱ προφηταὶ καὶ ἐπραγματοποιήθησαν. Κατόπιν τοὺς παρήγγειλεν ὅτι προτοῦ ἀρχίσουν τὰς ἀποστολικὰς περιοδείας εἰς τὸν κόσμον, νὰ περιμένουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ τέλος τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸ ἕρος τῶν Ἑλαιῶν. Ἐκεῖ ἀφου τοὺς ἠλόγησε, ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ἐπέστρεψαν τότε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα χαίροντες χαρὰν μεγάλην διὰ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐπιφοιτήσεως εἰς αὐτοὺς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Ἰωάννου, κεφ. ζ', 37 - 52 καὶ η', 12

Τῆ ἑσπέρῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς, εἰσιήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων· εἰάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεῖσουσιν ὕδατος ζῶντος. (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, οὐ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὕτω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη). Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἠθέλον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν

ἡ ἐκ τῶν Φαρισαίων ; Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπι-
κατάραιοί εἰσι. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐ-
τόν, εἰς ὧν ἔξ αὐτῶν. Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ
ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τί ποιεῖ ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ ; Ἐρευνήσουσιν καὶ ἶδε, ὅτι προφήτης
ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγήγεται.

Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε, λέγων· ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ
κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ
φῶς τῆς ζωῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς = Κατὰ τὴν τελευταίαν
μεγάλῃν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, δηλ. τὴν ὀγδόην τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας. Ἐωρτά-
ζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν ἔρημον κάτω ἀπὸ σκιγᾶς. Ἡ
ἑορτὴ διαρκοῦσε ὀκτὼ ἡμέρας· ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία ἡμέρα ἑωρτάζοντο μὲ ἰδαι-
τέραν μεγαλοπρέπειαν. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔφερον οἱ ἱερεῖς τῶν Ἑβραίων ὕδωρ ἀπὸ
τὴν πηγὴν τοῦ Σιλωὰμ καὶ μὲ αὐτὸ ἐρράντιζαν τὰ σφάγια τῆς θυσίας.

2. Εἰστήκει = ἐπέτεκετο ὄρθιος.

3. Ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας = ποταμοὶ ἐκ τῆς καρδίας. Δηλ. ἐκείνος ποῦ
ἔλαβε Πνεῦμα ἅγιον, πολλὰ θὰ διδάξῃ, καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν του θὰ βροῦν πολλὰ
ἀγαθά.

4. Οὕτω γὰρ ἦν = δὲν εἶχεν ἔλθει ἀκόμη.

5. Οὐδέπω ἐδοξάσθη = δὲν εἶχε ἀκόμη δοξασθῆ διὰ τοῦ σταυρικοῦ Του
θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεώς Του.

6. Ἐκ σπέρματος Δαυὶδ = ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Δαβὶδ.

7. Σχίσμα = φιλονικία.

8. Πιάσαι αὐτόν = νὰ Τὸν συλλάβουν.

9. Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν ; = Διατί δὲν Τὸν ἐφέρατε ἐδῶ (τὸν Ἰησοῦν) ;

10. Πεπλάνησθε = ἔχετε πλανηθῆ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν Του.

11. Νικόδημος = ὁ Νικόδημος ἦτο Φαρισαῖος καὶ ἓνας ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ
Συνεδρίου, βουλευτῆς καὶ κρυφὸς μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ.

12. Ἐπικατάραιοι = καταραμένοι.

13. Καὶ γινῶ τί ποιεῖ ; = καὶ μάθη τί κάνει ;

14. Οὐκ ἐγγήγεται = δὲν ἔχει παρυσιασθῆ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὴν ὀγδόην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκειτο
εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἐβλεπε τοὺς ἱερεῖς τῶν Ἑβραίων,
οἱ ὅποιοι μετέφερον ὕδωρ ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ Σιλωὰμ καὶ μὲ αὐτὸ ἐρράντι-
ζον τὰ σφάγια τῆς θυσίας. Καὶ ἀπὸ τὸ ὕδωρ αὐτὸ ἐπήρε αὐτὸν ἀφορμὴν νὰ
διδάξῃ τὸν λαὸν δι' ἓνα ἄλλο ὕδωρ. Εἶναι ἐκεῖνος ποῦ περι αὐτοῦ ἐδίδαξε τὴν
Σαμαρείτιδα καὶ τοὺς συμπολίτας τῆς Σαμαρείτιδος. «Ἐὰν κανεῖς ἀπὸ σᾶς
διψᾶσῃ, τοὺς λέγει, ἄς μὲ πλησιάσῃ, νὰ τοῦ δώσω νὰ πίνῃ ὕδωρ ζῶν». Ὅσοι
δηλ. θέλουν νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν μου καὶ νὰ πιστεύσουν εἰς ἐμέ,
ἄς μὲ ἀκολουθήσουν, ἄς γίνουν μαθηταὶ μου. Θὰ λάβουν τότε Πνεῦμα ἅγιον
καὶ θὰ δυναθεύουν νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιον παντοῦ μὲ μεγάλῃν δύναμιν

καὶ μὲ μεγάλα ἀποτελέσματα. Ποταμοὶ ζωντανοῦ ὕδατος, δηλ. ζωντανῆς διδασκαλίας, θὰ χυθοῦν ἀπὸ τὴν καρδίαν τους.

Μεγάλη φιλονικία ἔγινε τότε μεταξὺ ἐκείνων ποὺ ἤκουσαν τοὺς λόγους Του αὐτοῦς, ποῖος ἀκριβῶς ἦτο καὶ ποιά ἦτο ἡ καταγωγή Του. Οἱ περισσότεροι ὅμως παρεδέχθησαν ὅτι εἶναι ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ. Μόνον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ποὺ ἔβλεπαν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀποκοῦσε μεγάλην φήμην εἰς τὸν λαόν, ἤθελαν νὰ Τὸν συλλάβουν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Ὁ Νικόδημος μάλιστα εἶπεν εἰς τοὺς Φαρισαίους ὅτι δὲν ἤμποροῦν νὰ Τὸν καταδικάσουν, ἂν δὲν ἀκούσουν πρῶτα τὴν διδασκαλίαν Του.

Ὁ Χριστὸς ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ διδάσκη τὸν λαόν καὶ νὰ τοῦ λέγῃ: «Ἐγὼ εἶμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὅποιος μὲ ἀκολουθεῖ θὰ ἔχῃ ὁδηγὸν τὸ φῶς καὶ θὰ κερδίσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν».

Ἡ Κυριακὴ αὐτὴ λέγεται τῆς Πεντηκοστῆς, διότι εἶναι ἡ πεντηκοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔγινεν ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἡ ἴδρυσις τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, ὅπως ἐμάθατε εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν σας.

2. ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Λουκᾶ, κεφ. ι, 38 - 42 καὶ ια', 27 - 28

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά. Γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστάσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπέ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλὰ· ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὗς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς κόμην τινά = ἡ κόμη ἦτο ἡ Βηθανία.
2. Καὶ τῆδε = καὶ εἰς αὐτήν.
3. Περιεσπάτο = ἦτο ἀπησχολημένη.
4. Περὶ πολλὴν διακονίαν = εἰς πολλὴν ὑπηρεσίαν οἰκιακὴν.
5. Ἐπιστάσα = ἀφ' οὗ ἐστάθη πλησίον τοῦ Χριστοῦ.
6. Οὐ μέλει σοι ; = δὲν σέ μέλει ;
7. Κατέλιπε διακονεῖν = μὲ ἀφῆσε μοναχὴν νὰ ὑπηρετῶ.
8. Ἴνα μοι συναντιλάβηται = διὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ.
9. Μεριμνᾷς καὶ τυρβάξῃ περὶ πολλὰ = φροντίζεις καὶ ἀνησυχεῖς διὰ τὰς προετοιμάζεις τὰς οἰκιακὰς σου ἀνάγκας.
10. Ἐνὸς δὲ ἔστι χρεία = ἐνὸς δὲ πράγματος εἶναι ἀνάγκη. Ἐνα πρᾶγμα εἶναι ἀναγκαῖον, δηλ. νὰ ἀκούσης τὴν διδασκαλίαν μου.
11. Ἐξελέξατο = ἐδιέλεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα, δηλ. τὸ νὰ ἀκούῃ τὴν διδασκαλίαν μου.
12. Ἐγένετο δὲ = συνέβη δέ.
13. Ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν = ἐνῶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν αὐτὰ εἰς τὴν Μάρθαν.
14. Ἐπάρασα = ἀφ' οὗ ἐβγαλε μεγάλην φωνήν.
15. Μενούγγε = ναί, ἀληθῶς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἐνῶ ὁ Χριστὸς, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς μαθητὰς καὶ ἄλλον κόσμον, ἐπήγγαγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐσταμάτησεν εἰς ἕνα προάστιον τῶν Ἱεροσολύμων, λεγόμενον Βηθανίαν. Ἐκεῖ τὸν ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μίας γυναῖκα λεγομένη Μάρθα, ἡ ὁποία εἶχεν ἀδελφὴν λεγομένην Μαρίαν. Ἡ Μαρία, ὄχι μόνον ἐδέχθη τὸν Χριστὸν μὲ εὐχαριστησθῆν ὅπως καὶ ἡ Μάρθα, ἀλλὰ καὶ ἐκάθησε πλησίον εἰς τοὺς πόδας Του καὶ ἤκουε προσεκτικὰ τὴν διδασκαλίαν Του. Ἡ Μάρθα ποὺ ἦτο ἀπησχολημένη νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ φαγητὸν καὶ νὰ περιποιηθῇ τὸν Κύριον, Τὸν πλησιάζει καὶ Τοῦ λέγει μὲ παράπονον: «Κύριε, δὲν Σὲ μέλει ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μὲ ἀφῆσε μόνην εἰς τὰς οἰκιακὰς μου ἀσχολίας;» «Μάρθα, τῆς εἶπεν ὁ Χριστὸς,» «καὶ φροντίζεις καὶ αἱ ἀσχολίαι σου, δὲν σὲ ἀφήνουν νὰ ἐννοήσῃς, ὅτι ἕνα πρᾶγμα εἶναι ἀναγκαῖον, νὰ παρακολουθῆς τὴν διδασκαλίαν μου». Καὶ ἐνῶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν αὐτὰ, κάποια γυναῖκα ἀπὸ τὸ πλῆθος ποὺ θὰ εἶχε ἐνθουσιασθῆ φαινεται ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν Του, ἐφώνασε δυνατὰ «εὐτυχισμένη εἶναι ἡ μητέρα ποὺ σὲ ἐγέννησε».

ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Λουκᾶ, κεφ. ι', 38 - 42 ια', 27 - 28

(Τὸ αὐτὸ Εὐαγγέλιον πρὸς τὸ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου)

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Λουκᾶ, α', 24 - 38

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ Ζαχαρίου, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπειδὴν ἀρελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ, ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς

παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε· χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διαταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοῦ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὰ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοῦ Ἑλισάβετ ἡ συγγενὴς σου καὶ αὐτὴ συνειληφῦα υἱὸν ἐν γήρα αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ρῆμα. Εἶπε δὲ ἡ Μαριάμ· ἰδοῦ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι τὸ ρημά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Περιέκρυβεν ἑαυτὴν = ἐφρόντιζε νὰ κρύπτῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς, ὡς ἔγκυον.
2. Οὕτω μοι πεποίηκεν = ἔτσι μοῦ ἔχει κίημα τὸ καλὸν αὐτό.
3. Ἐπειδὴ = ἐφρόντισε κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτῆς (ἐν ἡμέραις αἷς).
4. Ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος = νὰ ἀφαιρήσῃ τὴν ἐντροπήν, δηλ. τὴν ἀτεκνίαν τῆς. Ἡ ἀτεκνία εἰς τοὺς Ἑβραίους ἐθεωρεῖτο ὡς ὄνειδος, ὡς ἕνα σημεῖον δυσσεβείας τοῦ Θεοῦ.
5. Ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ = κατὰ τὸν ἕκτον μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς Ἑλισάβετ.
6. Μεμνηστευμένην = ἀρραβωνιασμένην.
7. Ἐξ οἴκου Δαυὶδ = ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ Δαβὶδ.
8. Κεχαριτωμένη = ἡ ὁποία ἔχει λάβει μεγάλην χάριν, δηλ. ἔχει ἀξιωθῆ νὰ γίνῃ μητέρα τοῦ Θεοῦ.
9. Διαταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ = ἐταράχθη ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὸν λόγον αὐτόν, ποῦ τῆς εἶπε.
10. Ποταπὸς εἶη = ποίαν σημάσιαν νὰ ἔχεν.
11. Ὁ ἀσπασμὸς = ὁ χαιρετισμὸς τοῦ ἀγγέλου.
12. Συλλήψῃ ἐν γαστρὶ = θὰ συλλάβῃ εἰς τὴν κοιλίαν σου, δηλ. θὰ μείνῃς ἔγκυος.
13. Καὶ τέξῃ = καὶ θὰ γεννήσῃς.
14. Ἰησοῦν = Σωτήρα.
15. Κληθήσεται = θὰ ὀνομασθῇ.
16. Τοῦ πατρὸς αὐτοῦ = τοῦ προγόνου του, προπάτορος.
17. Πῶς ἔσται μοι τοῦτο; = πῶς θὰ γίνῃ αὐτό;
18. Ἐπελεύσεται = θὰ ἔλθῃ.
19. Ἐπισκιάσει = θὰ σέ προστατεύσῃ.
20. Συνειληφῦα ἐν γήρα = ἔχει συλλάβει, εἶναι ἔγκυος εἰς τὴν γεροντικὴν τῆς ἡλικίαν.
21. Οὐκ ἀδυνατήσῃ πᾶν ρῆμα = δὲν θὰ εἶναι ἀδύνατον κάθε πρᾶγμα εἰς τὸν Θεόν.
22. Κατὰ τὸ ρημά σου = σύμφωνα μὲ τὸν λόγον σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ ἄγγελος Γαβριήλ εἶχεν εἰδοποιήσει τὸν Ζαχαρίαν ὅτι θὰ ἐγένετο πατὴρ τοῦ Προδρόμου, ἂν καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ ἡ σύζυγός του Ἐλισάβετ ἦσαν περασμένης ἡλικίας. Πραγματικὰ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἔμεινεν ἔγκυος ἡ σύζυγός του Ἐλισάβετ, ἡ ὁποία μὲ εὐγνωμοσύνην εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι δὲν θὰ εἶναι πλέον ἄτεκνος. Ἐπειτα ἀπὸ ἕξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς Ἐλισάβετ, ὁ ἴδιος ἄγγελος Γαβριήλ ἐπισκέπτεται εἰς τὴν Ναζαρέτ τὴν Παρθένον Μαρίαν καὶ τῆς λέγει : « Χαῖρε σὺ ποῦ ἔχεις λάθει ἐξαιρετικὰς χάριτας ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ τώρα σὲ ἔκρινεν ἀξίαν νὰ γεννήσης υἷόν, τὸν ὁποῖον θὰ ὀνομάσης Ἰησοῦν, ὁ ὁποῖος θὰ ἀναγνωρισθῆ καὶ θὰ ὀνομασθῆ Υἱὸς τοῦ Ὑψίστου ». « Πῶς θὰ γίνῃ αὐτὸ », ἠρώτησεν ἡ Μαριάμ, « ἀφοῦ δὲν γνωρίζω ἄνδρα ; » Ὁ θὰ γεννηθῆ, τῆς εἶπε, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ διὰ τὸ βεβαιωθῆς διὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ θαῦμα, σὲ πληροφοροῦ ὅτι ἡ συγγενὴς σου Ἐλισάβετ, ἂν καὶ περασμένης ἡλικίας, εἶναι ἔγκυος. « Ἰδοῦ, εἶπε τότε ἡ Μαριάμ, ὑπακούω καὶ ὑποτάσσομαι εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ».

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Λουκᾶ, ι', 38 - 42, ια', 27 - 28

(Τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου σελ. 112)

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Ματθαίου, θ', 36 καὶ ι', 1 - 8

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρρομένοι ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Καὶ προκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς Αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος, Σίμων ὁ Κανανίτης καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδούς Αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγέλλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. Πορευόμενοι δὲ κηρῦσσετε, λέγοντες· ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἑσπλαγχνίσθη = ἐφάνερωσε τὴν συμπάθειάν Του. Τοὺς ἐλυπήθη.
2. Ἐκλελυμένοι = βασανισμένοι. Εἶχον ἀποκάμει, διότι δὲν εὐρίσκατο κα-
νείς νὰ τοὺς κάμῃ ἀληθινὴν διδασκαλίαν, διὰ τὴν ὅποιαν ἐδιψοῦσαν.
3. Ἐρρημένοι = πεταγμένοι. Οἱ ποιμένες τοὺς τοὺς εἶχαν ἐγκαταλείψει. Δὲν
ἤρουν ἀπ' αὐτοὺς μίαν καλὴν καὶ ὠφέλιμον διδασκαλίαν.
4. Μὴ ἔχοντα ποιμένα = (Παρομοίωσις). Δὲν ἔχουν πραγματικὸν διδάσκαλον.
5. Εἰς ὁδὸν Ἑθνῶν = εἰς ὁδόν, ἣ ὅποια ὁδηγεῖ εἰς τὰ ἔθνη καὶ τοὺς εἰδω-
λολάτρας. Δὲν εἶναι ἀκόμη ὁ καιρὸς νὰ διαδοθῇ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ εἰς τοὺς ἔθνικοὺς.
6. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον = εἶναι προτιμότερον νὰ πηγαίνετε.
7. Πρόβατα ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ = πρόβατα πνευματικῶς χαμένα,
ἀπόγονοι τῆς φυλῆς τοῦ Ἰσραὴλ.
8. Ἦγγικεν = ἔχει ἔλθει, ἐπλησίασε.
9. Δωρεὰν ἐλάβετε = δωρεὰν ἐλάβετε τὴν χάριν τοῦ νὰ κάμητε θαύματα.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Παντοῦ ὅπου ἐπήγγαιναν ὁ Χριστὸς νὰ διδάξῃ εἰς τὰς συναγωγάς, εἰς
τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰς κώμας ἐθεράπευε καὶ κάθε εἶδους ἀσθενείας. Τὸ ἔρ-
γον τοῦ Σωτῆρος δὲν ἦτο ἔργον διδακτικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργον ἐλέους
καὶ θεραπείας τῶν νοσούντων. Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς Του περιουσίας ἀνὰ
τὴν Γαλιλαίαν εἶδε μὲ λύπην Του πλήθῃ κόσμου, τὰ ὅποια ἐδιψοῦσαν νὰ
ἀκούσουν μίαν καλὴν διδασκαλίαν. Οἱ ποιμένες των, οἱ Ἰουδαῖοι διδάσκα-
λοὶ των, τοὺς εἶχον παραμελήσει καὶ ἐγκαταλείψει. Ὁμοιάζον μὲ πρόβατα
χωρὶς ποιμένα. Εἶδε λοιπὸν ὁ Χριστὸς ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν ὄριμοι
διὰ νὰ διδαχθοῦν καὶ πιστεῦσουν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. Καὶ τὸ σωτήριον αὐτὸ
ἔργον ἀνέθεσεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς δώδεκα μαθητὰς Του, ἀφοῦ ἔδωσεν εἰς
αὐτοὺς ὄρισμένας παραγγελίας. Δὲν εἶναι ἀκόμη, τοὺς παρήγγειλεν, ὁ κα-
τάλληλος καιρὸς νὰ στραφῆτε πρὸς τοὺς ἔθνικοὺς εἰδωλολάτρας. Μὴν ἐξέλ-
θετε ἀκόμη ἀπὸ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔδαφος διὰ νὰ φωτίσετε τὰ ἔθνη. Ἔχουν
προτεραιότητα εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ τὰ χαμένα αὐτὰ πνευματικῶς πρόβατα
τῆς Ἰσραηλιτικῆς φυλῆς. Διδάξετέ τα ὅτι ἐπλησίασε πλέον νὰ ἐξαπλωθῇ
καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ νέα ζωὴ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Καὶ πρὸς ἐπι-
βεβαίωσιν τοῦ κηρύγματός σας σας δίδω τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν δύναμιν νὰ
θεραπεύετε δωρεὰν τοὺς πονεμένους ἀνθρώπους, ἀφοῦ δωρεὰν ἐλάβετε τὴν
χάριν τῆς θαυματουργίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΙΣΤΟΥ

Ἰωάν., ιθ', 25 - 27 κα', 24 - 25

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ, εἰστήκεισαν παρὰ τῶ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ Μη-
τηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ,
καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν
Μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ Μητρὶ αὐτοῦ. Γύναϊ
ἴδε ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ. Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ
ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. Οὕτως ἐστὶν ὁ
μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράφας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀλη-
θῆς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν οὐδὲ αὐτόν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆ-
σαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰστήκεισαν = εἶχον παρευρεθῆ.
2. Ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ = ἡ μητέρα τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, Ἰωάν-
νου καὶ Ἰακώβου, λεγομένη Σαλώμη.
3. Παρεστῶτα = νὰ εἶναι παρῶν.
4. Εἰς τὰ ἴδια = εἰς τὸν οἶκόν του εἰς Ἱεροσόλυμα.
5. Ὁ μαρτυρῶν = ἐκεῖνος ποὺ βεβαιώνει εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἰωάννης.
6. Οἶδαμεν = γνωρίζομεν.
7. Ἐὰν γράφηται καθ' ἓν = ἐὰν γράφεται χωρὶς νὰ παραλειφθῆ κανέν.
8. Τὸν κόσμον χωρῆσαι = οὔτε ὁ κόσμος ἤθελε χωρέσει τὰ βιβλία αὐτά.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Μεταξὺ ἐκείνων, ποὺ παρευρέθησαν κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ
Χριστοῦ ἐπάνω εἰς τὸν σταυρόν, ἦτο καὶ ἡ ἁγία Μητέρα Του. Ἐπειδὴ δὲν
ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τὴν μητέρα νὰ ἴδῃ τὸ τέλος Του, τὴν ἀφησεν εἰς τὴν προσ-
τασίαν τοῦ Ἰωάννου. Τὴν ἐσύστησεν ὡς ἰδίαν μητέρα, ἀφοῦ προηγουμένως
ἐσύστησεν εἰς αὐτὴν τὸν ἀγαπημένον Του μαθητὴν Ἰωάννην. Ὁ Ἰωάννης
ὠδήγησεν ἀμέσως τὴν Θεοτόκον εἰς τὸν οἶκόν του. Καὶ ἔτσι ἀμείβεται διὰ
τὴν ἀγάπην καὶ πίστιν, τὴν ὅποιαν ἔδειξε πρὸς τὸν Σωτῆρα. Αὐτὸς εἶναι
καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Εὐαγγελίου Του, εἰς τὸ ὅποιον δὲν γράφονται ὅλα
ὅσα ἔπραξεν ὁ Χριστός.

ΜΕΡΟΣ Γ'

Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ματθαίου, κεφ. ε', και ζ'

Ἡ ὁμιλία αὐτὴ εἶναι ἡ σπουδαιότερα διδασκαλία τοῦ Σωτήρος. Διότι εἰς αὐτὴν μᾶς δίδει τοὺς ἠθικοὺς κανόνας σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους ὀφείλομεν νὰ κανονίσωμεν τὴν διαγωγὴν μας. Οἱ κανόνες αὗτοί μᾶς ὀδηγοῦν εἰς μίαν νέαν ζωὴν, τὴν Χριστιανικὴν. Τὴν νέαν αὐτὴν ζωὴν ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ὁ Χριστός, ἀφοῦ ἐτελειοποίησεν, ὅπως θὰ μάθωμεν ἀκολούθως, τὰς ἐντολάς καὶ τὰς διατάξεις τοῦ παλαιοῦ Ἑβραϊκοῦ νόμου.

Ἀπὸ τὴν παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ ἀνέβηκεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸ ἑσπέρας εἰς ἓνα ὠραῖον λόφον, δυτικὰ τῆς λίμνης. Ἐπέρασεν ὅλην τὴν νύκτα προσευχόμενος εἰς τὴν μοναξίαν τοῦ τόπου ἐκείνου, μακρὰν ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων. Ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σωτηρίου ἔργου Του. Καὶ τὸ πρωτὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἄπειρα πλήθη λαοῦ ἄρχισαν νὰ καταφθάνουν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους αὐτοῦ. Ὅλος αὐτὸς ὁ λαὸς ἦτο θαμβωμένος ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ. Ἐτρεχε πρὸς Αὐτὸν μὲ τὴν θαθειὰν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦτο ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας τοῦ ἔθνους. Ὅλοι οἱ ἄρρωστοὶ περιεκύκλωναν τὸν Χριστὸν καὶ προσπαθοῦσαν νὰ Τὸν ἐγγίσουν μόνον διὰ νὰ θεραπευθοῦν. Καὶ ὁ Χριστὸς εἶδε τότε ὅτι ἦτο ὁ καταλληλότερος καιρὸς διὰ νὰ δώσῃ νὰ καταλάβῃ ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας Του. Ἀφοῦ κατέβηκεν ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀσθενεῖς, ἀνέβηκεν εἰς κάποιον ὕψωμα (ὄροπέδιον) τῆς πεδιάδος. Καὶ ὁ λαὸς ἐξηπλώθη ἐπάνω εἰς τὴν χλοερὰν πεδιάδα καθὼς καὶ οἱ μαθηταὶ Του. Ἐκεῖ ἐπερίμενον ὁ λαὸς μὲ ἀγωνίαν τὴν στιγμὴν, ποῦ θὰ ἀνοίγῃ τὸ στόμα Του ὁ Χριστὸς, διὰ νὰ τὸν διδάξῃ.

1. ΜΑΚΑΡΙΣΜΟΙ

Κὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δειωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι ἐστε ὅταν ὀνειδίωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἰπωσι πᾶν πονηρὸν

ῥῆμα καθ' ἑμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ. Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίδωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εἰς τὸ ὄρος = εἰς κάποιο ὄψωμα (ὄροπέδιον) πλησίον τῆς λίμνης Γεννησαρέτ.
2. Μακάριοι = εὐτυχημένοι.
3. Πτωχοὶ τῷ πνεύματι = ἐκείνοι ποὺ καταλαβαίνουν ταπεινῶς ὅτι ἔχουν πολλὰς ἐλλείψεις ἀκόμη διὰ τὴν σωθῶν.
4. Ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν = ἡ αἰωνία εὐτυχία τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν θὰ ἀνήκη εἰς αὐτούς.
5. Πενθούντες = Ὅσοι λυποῦνται, διότι καταλαβαίνουν ὅτι εἶναι ἀκόμη ἀμαρτωλοί. Δὲν εἶναι ἄξιοι συγχωρήσεως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
6. Παρακληθήσονται = θὰ παρηγορηθοῦν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
7. Πραεῖς = οἱ ἡσυχαιοὶ καὶ εἰρηνικοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δεικνύουν ἐπιείκειαν πρὸς τὸν πλησίον.
8. Κληρονομήσουσι τὴν γῆν = θὰ ἀπολαμβάνου ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ἀγαθὰ καὶ θὰ κληρονομήσου τὴν αἰώνιον ζωὴν.
9. Οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην = ὅσοι ἐπιθυμοῦν μὲ τὴν καρδίαν τοὺς νὰ ἀποκτήσου τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀρετὴν. Σὰν πεινασμένοι καὶ διψασμένοι ἐπιθυμοῦν τὴν ἐνάρετον ζωὴν.
10. Χορτασθήσονται = θὰ κηρυχθοῦν δίκαιοι, δηλ. θὰ γίνῃ ὁ πόθος καὶ ἡ ἐπιθυμία τοὺς.
11. Ἐλεηθήσονται = θὰ ἔχουν τὴν εὐσπλαγγίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ Θεοῦ. Διότι καὶ αὐτοὶ ἐδείχθησαν εὐσπλαγγικοὶ εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ πλησίον.
12. Οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ = ὅσοι ἔχουν τὴν καρδίαν τοὺς καθαρὰν ἀπὸ κάθε εἶδος ἀμαρτίας.
13. Τὸν Θεὸν ὄψονται = θὰ ἀξιοθοῦν νὰ ἐνοήσου τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ.
14. Οἱ εἰρηνοποιοὶ = ὅσοι ἔχουν τὴν εἰρήνην μέσα τοὺς καὶ θέλου νὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Οἱ τέτοιοι ἄνθρωποι θὰ ὀνομαστοῦν τέκνα τοῦ Θεοῦ, διότι ἐκτελοῦν τὸ εἰρηνικὸν θέλημα τοῦ Πατρὸς.
15. Οἱ δεδιωγμένοι ἔνεκεν δικαιοσύνης = ὅσοι ἐκακοπάθησαν, διότι ἔμειναν στερεοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν ἀρετὴν.
16. Ὅταν ὀνειδίωσιν ὑμᾶς = ὅταν σὰς κατηγοροῦν καὶ σὰς περιπαίζου.
17. Πάν πονηρὸν ῥῆμα = καὶ σὰς εἶπουν ψευδόμενοι κάθε κακὸν λόγον.
18. Ἐνεκεν ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ ὀνόματός μου. Ὁ μακαρισμὸς αὐτὸς ἀναφέρεται εἰς τοὺς μαθητὰς Του.
19. Ἀγαλλιᾶσθε = νὰ χαίrete ὑπερβολικά.
20. Ὁ μισθὸς = ἡ ἀμοιβή.
21. Τοὺς πρὸ ὑμῶν = ἐκείνους ποὺ ἔστειλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον πρῶτῃ-τερα ἀπὸ σὰς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀρχίζει λοιπὸν τὴν διδασκαλίαν Του μὲ τὴν λέξιν Μακάριοι, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὄρος αὐτὸ λέγεται καὶ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν.

Μακαρίζει τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ποὺ ἔχουν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ. Εὐτυχησμένοι ἄνθρωποι, λέγει, εἶναι οἱ ταπεινοὶ ποὺ ὁμολογοῦν ὅτι ἔχουν ἐλαττώματα καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ διορθωθοῦν.

Ευτυχισμένοι είναι όσοι αισθάνονται ότι τὸ μεγαλύτερον δυστύχημά τους, εἶναι ἡ ἁμαρτία, καὶ εὐκρινῶς μετανοοῦν. "Ὅσοι κρατοῦν τὸν θυμὸν τους, ποὺ εἶναι ἡ αἰτία τῶν μεγαλυτέρων κακῶν. "Ὅσοι ἐπιθυμοῦν μὲ ζῆλον νὰ εἶναι δίκαιοι, χρηστοὶ καὶ τίμιοι ἄνθρωποι. "Ὅσοι ἀπὸ εὐκρινῆ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον των προσφέρουν εἰς αὐτὸν μὲ κάθε τρόπον τὴν βοήθειάν των. "Ὅσοι δὲν κρύπτουν εἰς τὰς καρδίας των κακὰς ἐπιθυμίας, ὑπερηφάνειαν, φθόνον, ψεῦδος, κλπ. Οἱ εἰρηνοποιοί, δηλ. όσοι προσπαθοῦν νὰ εἶναι συμφιλιωμένοι καὶ εἰρηνικοὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. "Ὅσοι μὲ θάρρος ὁμολογοῦν τὴν πίστιν των χωρὶς νὰ φοβοῦνται τοὺς διωγμοὺς τῶν κακῶν καὶ φθονερῶν ἀνθρώπων. Εἶναι μεγάλη ἀληθινὰ ἡ μακαριότης σας, ἐὰν διὰ τὸ ὄνομά μου δείξετε αὐτοθυσίαν.

2. ΠΟΙΟΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Ματθαίου, ε', 13 - 16

Κ μεις ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐὰν τὸ ἅλας μωρανθῇ = γίνῃ μωρόν, δηλ. ἐὰν τὸ ἅλας χάσῃ τὴν δυνάμιν του, μὲ τὴν ὅποιαν προφυλάσσει τὰ τρόφιμα ἀπὸ τὴν σήψιν.
2. Ἐν τίνι ἀλισθήσεται = μὲ ποῖο τρόπο θὰ ἀλατισθῇ. Δηλ. θὰ ἀποκτήσῃ τὴν οὐσίαν ποὺ ἔχασε ;
3. Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι = εἰς τίποτε δὲν χρησιμεύει πλέον.
4. Εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω = παρὰ νὰ πεταχθῇ ἔξω.
5. Καίουσιν λύχνον = ἀνάπτουν λύχνον.
6. Τιθέασιν = τοποθετοῦν.
7. Ὑπὸ τὸν μόδιον = κάτω ἀπὸ τὸν μόδιον. Μόδιος ἦτο ἕνας κάδος μὲ τὸν ὅποιον ἔμετροσαν ξηροὺς καρπούς· σκευὸς οἰκιακόν.
8. Λυχνία = Τὸ σκευὸς τῆς οἰκίας οἴκου τοποθετοῦν τὸν λύχνον.
9. Οὕτω λαμψάτω = ἔτσι ἄς φωτίσῃ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Σεῖς λέγει, ἀληθινοὶ μαθηταὶ Μου, ὁμοιάζετε μὲ τὸ ἅλας. "Ὅπως μὲ αὐτὸ προφυλάσσονται αἱ τροφαὶ ἀπὸ τὴν σήψιν (σαπίλαν), ἔτσι ἔχετε προορισμὸν νὰ προφυλάσσετε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν διδασκαλίαν σας ἀπὸ τὴν ἡθικὴν σαπίλαν, δηλ. ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ἐὰν ὅμως εἰσθε ἀνίκανοὶ νὰ σώζετε τοὺς ἀνθρώπους, τότε ὁ κόσμος θὰ σὰς περιφρονήσῃ. Ἐτσι καὶ τὸ

ἀλατί, πού ἔχασε τὴν οὐσίαν του καὶ δὲν ἀλατίζει, εἶναι ἀχρηστον καὶ πετιέται εἰς τὸν θρόνον. Τοὺς παρομοιάζει ἀκόμη μὲ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ λύχνου. Ὅπως ὁ ἥλιος φωτίζει τὸν κόσμον καὶ ὁ λύχνος τὴν οἰκίαν, ἔτσι καὶ σεῖς πρέπει νὰ φωτίζετε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν διδασκαλίαν σας. Σεῖς μὲ τὸ φωτεινόν σας παράδειγμα θὰ φωτίζετε τὸν κόσμον πού εὐρίσκεται εἰς τὸ σκοτάδι τῆς πλάνης, τῆς ἀμαρτίας. Ἦμποραίτε νὰ γίνετε πρόξενοι μεγάλης ὠφελείας εἰς τοὺς ἄλλους. Καὶ τελευταῖα τοὺς συμβουλεύει νὰ προσέχουν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα των. Διότι ὁ κόσμος τοὺς παρακολοῦθεῖ. Καὶ δὲν ἔμπορουν νὰ κρυφθοῦν ὅπως δὲν κρύπτεται μία πόλις, πού εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς ἓνα βῆψωμα.

Προσέχετε, λέγει τέλος εἰς αὐτούς, διότι ἔμπορεῖ νὰ γίνετε καὶ παραίτιοι μεγάλης ζημίας εἰς τοὺς ἄλλους.

3. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΦΗΤΑΣ

Ματθαίου, κεφ. ε', 17 - 20

Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰὼτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὅς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐάν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Καταλῦσαι τὸν νόμον = νὰ καταργήσῃ τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν.
2. Πληρῶσαι = νὰ τὸν κάμω τέλειον.
3. Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν = Σὰς βεβαιῶν.
4. Ἔως ἂν παρέλθῃ = ἕως ὅτου ὑπάρχει κόσμος.
5. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ = ὁ κόσμος.
6. Ἰὼτα = εἶναι τὸ μικρότερον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου τῶν Ἑβραίων.
7. Κεραία = εἶναι σὺν τὴν δική μας ἀπόστροφον, τὴν ψιλὴν.
8. Οὐ μὴ παρέλθῃ = δὲν θὰ καταργηθῇ.
9. Ἔως ἂν πάντα γένηται = μέχρις ὅτου ὅλα γίνουσι ἀκριβῶς.
10. Λύσῃ = καταργήσῃ, δὲν ἐκτελέσῃ ἔστω καὶ τὰς μικροτέρας ἐντολάς.
11. Διδάξῃ οὕτω = τὰς διδάξῃ ἔτσι, δηλ. νὰ μὴν ἐκτελοῦν τὰς ἐντολάς, ἔστω καὶ τὰς ἐλαχίστας, διότι τάχα εἶναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι.
12. Ἐλάχιστος κληθήσεται = θὰ ὀνομασθῇ, δηλ. θὰ εἶναι ἀνάξιος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
13. Ἐάν μὴ περισσεύσῃ = ἐάν δὲν περισσεύσῃ· δὲν γίνῃ ἀνωτέρα ἢ ἀρετὴ σας ἀπὸ τὴν ἀρετὴ τῶν Γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Προειδοποιεῖ ὁ Χριστός, προτοῦ ἀρχίσῃ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου τοὺς Ἰουδαίους ὅτι δὲν ζητεῖ νὰ καταργήσῃ τὴν νομοθεσίαν των. Σκοπός μου, λέγει, εἶναι ὄχι ἡ κατάργησις, ἀλλὰ ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ τελειοποίησις τοῦ νόμου σας. Εἰς τὸν κόσμον ἦλθα νὰ κάμω τὸν νόμον σας πνευματικώτερον. Καὶ ἀφοῦ κάμω τοῦτο, ζητῶ ἀπὸ σας νὰ τὸν διαφυλάξετε ἐπακριβῶς. Διότι ἐνόσῃ ὑπάρχει κόσμος, ἡ νέα νομοθεσία μου δὲν θὰ χάσῃ οὔτε καὶ κατ' ἐλάχιστον τὴν σημασίαν της. Ζητῶ νὰ ἐκτελεῖτε καὶ τὰς ἐλάχιστας ἐντολάς τοῦ νέου νόμου. Ἡ ἀρετὴ σας πρέπει νὰ εἶναι ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων. Οὗτοι ἐχειροτέρευσαν τὴν νομοθεσίαν σας μὲ τὰς ἰδικὰς των διδασκαλίαις, τὰς ὁποίας ἐπρόσθεσαν εἰς αὐτήν.

4. Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ «Οἱ ΦΟΝΕΥΣΕΙΣ»

Ματθαίου ε', 21 - 26

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκὴ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἶπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ρακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἶπῃ μωρὸς, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως διου εἰ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτε σε παραδῶ, ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτῆς σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἡκούσατε = ἀπὸ τοὺς διδασκάλους σας εἰς τὰς συναγωγάς.
2. Ἐρρέθη = ἔχει εἰπωθῆ ἀπὸ τὸν νομοθέτην σας Μωσῆ.
3. Ἀρχαίοις = πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἑβραίους.
4. Ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει = θὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸ δικαστήριον. Τὸ δικαστήριον αὐτὸ εἶχε ἐπτὰ δικαστὰς (ἐπταμελές). Κάθε πόλις τῆς Παλαιστίνης εἶχε ἓνα τέτοιο δικαστήριον.
5. Λέγω ὑμῖν = σας προσθέτω.
6. Εἰκὴ = χωρὶς πραγματικὴν αἰτίαν, παράλογα.
7. Ρακά = ἀνόητος (ὑβρις περιφρονητικὴ), ἄμυαλος· λέξις Ἀραμαϊκῆ.
8. Συνέδριον = ἦτο τὸ ἀνώτατον ἱεροδικαστήριον τῶν Ἑβραίων. Τὸ δικαστήριον αὐτὸ εἶχε 71 δικαστὰς, ἀρχιερεῖς, γραμματεῖς καὶ πρεσβυτέρους. Πρόεδρός του ἦτο ὁ ἀρχιερεὺς ἐκάστου ἔτους.
9. Μωρὸς = βλάκα.

10. Εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός = κόλασιν. Γέεννα ἐλέγετο μία κοιλάς ἔξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἔρριπταν τὰ πτώματα τῶν κακούργων, καθὼς καὶ τὰς ἀκαθαρσίας τῆς πόλεως. Καὶ διὰ τὸ καθαρίζεται καὶ ἀπολυμαίνεται ὁ τόπος αὐτὸς ἀναθάν φωτιᾶς (πυράς).

11. Δῶρόν σου = τὴν θυσίαν σου.

12. Ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον = εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, ποῦ ἦτο εἰς τὴν ἀλλήν τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.

13. Κάκει μνησθῆς = καὶ ἐκεῖ ἐνθυμηθῆς.

14. Ὑπαγε διαλλάγηθι = πήγαινε πρῶτα νὰ συμφιλιωθῆς.

15. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου = νὰ εἶσαι συμβιβαστικὸς μὲ τὸν δα-
νειστήν σου.

16. Ἔως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ = ἐνόσω εἶσαι ἀκόμη εἰς τὸν δρόμον ποῦ ὀδη-
γεῖ εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁ δανειστὴς καὶ ὁ ὀφειλέτης πήγαινον εἰς τὸ δικαστήριον
διὰ νὰ τοὺς λύσῃ τὴν διαφορὰν. Διότι ὁ ὀφειλέτης δὲν εἶδτε τὸ χρέος του εἰς τὸν δα-
νειστήν του.

17. Μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικός = μήπως κάποτε σὲ παραδώσῃ ὁ
ἀδικούμενος δανειστὴς σου.

18. Κοιτῆ = εἰς τὸν δικαστήν.

19. Τῷ ὑπηρέτῃ = εἰς τὸν δεσμοφύλακα.

20. Εἰς φυλακὴν βληθήσῃ = θὰ φυλακισθῆς.

21. Ἔως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην = μέχρις ὅτου πληρώσῃς
καὶ τὸ τελευταῖον δίλεπτον. Ὁ κοδράντης ἦτο νόμισμα ρωμαϊκόν, ἴσον μὲ δύο λε-
πτά. Δηλ. θὰ πληρώσῃς καὶ τὸ ἐλάχιστον ἀκόμη κοκὸν καὶ τὴν λύπην, ποῦ ἐπροξέ-
νησες εἰς τὸν πλησίον σου.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἀπὸ τῆς περικοπῆς αὐτῆς ἀρχίζει ὁ Χριστὸς νὰ δεικνύῃ μὲ τὴν διδα-
σκαλίαν Του, πῶς πρέπει νὰ ἐξηγηθῶν καὶ συμπληρωθῶν πολλαὶ ἀπὸ τὰς
διατάξεις τῆς νομοθεσίας τῶν Ἑβραίων. Διότι οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι ἐξηγοῦσαν τὰς διατάξεις αὐτὰς μὲ ἰδικὰς τῶν ἐρμηνείας. Καὶ ἔτσι ἐνό-
θευαν ἀκόμη περισσότερο τὴν νομοθεσίαν.

Καὶ πρῶτον ὁ Χριστὸς ὁμιλεῖ διὰ τὴν διάταξιν τῆς νομοθεσίας περὶ
τοῦ φόνου.

Οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ φόνου
ἐπρόσεχαν μόνον τὴν πράξιν τοῦ φόνου καὶ τὴν ἐτιμωροῦσαν. Ἐνθ' ὁ Χρι-
στὸς διδάσκει ὅτι πρέπει νὰ τιμωρῆται καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αἰτία, ποῦ ὀδηγεῖ
τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν φόνον, δηλαδὴ ἡ ὀργή. Ὁ Χριστὸς δὲν ἀπαγορεύει
μόνον τὴν κακὴν πράξιν, ἀλλὰ καὶ ἐκείνην τὴν κακὴν ποῦ σκεπτόμεθα, ἀδιά-
φορον ἂν τὴν ἐπράξαμεν ἢ ὄχι. Οἱ ἄνθρωποι παρασυρόμενοι ἀπὸ τὴν ὀργὴν
φονεύουν καὶ κáμνουν διάφορα ἐγκλήματα. Τιμωρεῖ λοιπὸν ὁ Χριστὸς τοὺς
ὀργιζομένους καὶ τοὺς ὑβριστάς. Δὲν τιμωρεῖ βέβαια ἐκείνους ποῦ δικαίως
ὀργίζονται, ὡς εἶναι οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι.

Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ ὀργιζώμεθα ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν μας
καὶ νὰ μισῶμεν αὐτούς, ὀφειλομεν, λέγει ὁ Χριστὸς, νὰ συμφιλιωνώμεθα μὲ
αὐτούς καὶ νὰ καταπαύωμεν τὰ πάθη μας. Ἐκεῖνος, λέγει, ποῦ ἔχει κάποιαν
ἔχθραν, κάποιον πάθος ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του, ὀφείλει πρῶτον νὰ συμφι-
λιωθῇ καὶ τότε νὰ ἔλθῃ νὰ προσφέρῃ τὴν θυσίαν του.

5. Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ
“ΟΥΚ ΕΠΙΟΡΚΗΣΕΙΣ,

Ματθαίου, κεφ. ε', 33 — 37

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστί.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Οὐκ ἐπιορκήσεις = νὰ μὴν παραβαίνῃς τὸν ὅρκον σου.
2. Ἀποδώσεις τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου = εἶναι ἱερὸν χρέος σου νὰ κρατήσῃς τὰς ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσες μὲ ὅρκον.
3. Μὴ ὁμόσαι ὅλως = ἐδῶ ὁ Χριστὸς συμπληρῶνει τὸν παλαιὸν νόμον (Παλ. Διαθήκη), ποὺ ἐπέτρεπε τὸν ὅρκον. Ἐγὼ ἔμως τώρα λέγω εἰς σὰς μὴ ὁμόσαι ὅλως = νὰ μὴν ὀρκίζεσθε καθόλου, μεταχειριζόμενοι ὡς μάρτυρα τοῦ ὅρκου σας τὸν Θεόν.
4. Μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ = νὰ μὴν ὀρκίζεσαι οὔτε εἰς τὸ ἔνομα τοῦ οὐρανοῦ ποὺ εἶναι ἡ κατοικία τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς βέβαια εἶναι πανταχοῦ παρὼν, διὰ νὰ δεῖξωμεν ὅμως τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ, λέγομεν ὅτι κατοικεῖ εἰς τὸν οὐρανόν.
5. Ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ = ὑποστήριγμα τῶν ποδῶν Του.
6. Μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα ὁμόσαι = οὔτε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν πόλιν ἔπου ὑπῆρχεν ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ.
7. Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης = διότι εἰς τὸν ὅρκον σου αὐτὸν ἀναμιγνύεις καὶ τὸν Θεὸν τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ σου εἶναι κτίσμα. Καὶ γι' αὐτὸ λέγει ὅτι **κού δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι** = δηλ. τόσον δὲν τὴν ἐξουσιάζεις, ὥστε δὲν ἤμπορεῖς τὴν λευκὴν τρίχαν νὰ τὴν κάμῃς μαύρην ἢ καὶ τὸ ἀντίθετον.
8. Ναί, ναί, οὐ, οὐ = νὰ φανερώνης τὴν ἀλήθειαν μὲ ἓνα ναί ἢ μὲ ἓνα ὄχι, χωρὶς νὰ ὀρκίζεσαι.
9. Τὸ περισσὸν τούτων = τὸ περισσώτερον ἀπὸ τὸ ναί ἢ τὸ ὄχι.
10. Ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν = προέρχεται ἀπὸ τὸν διάβολον, ποὺ εἶναι ὁ πατέρας τοῦ ψεύδους. Διότι ἡ αἰτία τοῦ ὅρκου εἶναι ἡ ψευτιά.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπίστευον ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραβαίνουν τοὺς ὅρκους των, καὶ μάλιστα ἐκεῖνας τὰς ὑποσχέσεις των, ποὺ ἔδωκαν μὲ ὅρκον.

Ὁ Χριστὸς καταδικάζει τὰς περὶ ὅρκου ἰδέας τούτων καὶ προσθέτει ὅτι ἀρκετὸς πρέπει νὰ εἶναι ὁ λόγος τῶν ἀνθρώπων καὶ ὄχι ὁ ὅρκος.

Οἱ ὅρκοι ἔχουν τὴν ἀφορμὴν των ἀπὸ τὸ πονηρὸν ψεῦδος. Οἱ τέλειοι Χριστιανοὶ εἶναι πραγματικὰ φιλαλήθεις. Ὡς τοιοῦτοι ἀποκτοῦν τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἄλλων. Ὁ λόγος των εἶναι αὐτὴ καὶ μόνῃ ἡ ἀλήθεια.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἐθεώρουν ἀκόμη ὅτι ὑποχρεωτικοὶ ὅροι ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ἐγένοντο εἰς τὸ ὄνομα τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ. Καταργεῖ καὶ τούτους ὁ Χριστός, διότι ὁ ὀρκιζόμενος εἰς αὐτὰ κάμνει τὸ ἴδιον ὡσάν νὰ ὀρκίζεται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ πολιτεία ἐπιτρέπει τὸν ὅρκον, διότι δὲν ἐφθασεν ὁ Χριστιανὸς εἰς τὴν ἠθικὴν ἐκείνην τελειότητα, ποῦ ἀπαιτεῖ ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ ὅρκου.

6. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ ΤΗΝ ΕΚΔΙΚΗΣΙΝ

Ματθαίου, κεφ. ε', 38-42

Κοῦσατε ὅτι ἐροῦσθῃ, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σὲ ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τῷ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σὲ ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ἔπαγε μετ' αὐτοῦ δύο· τῷ αἰτοῦντί σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δαεῖσθαι μὴ ἀποστραφῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὅφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ = ὀφθαλμὸν θὰ δώσῃ ἐκεῖνος ποῦ σοῦ ἔβγαλε τὸ μάτι, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ὁ νόμος τῆς Π. Διαθήκης ἐπέτρεπε νὰ τιμωρηθῇ ἐκεῖνος ποῦ ἔβλαψε τὸν ἄλλον, μὲ τὴν ἴδιαν τιμωρίαν. Νὰ πάθῃ τὸ ἴδιο (τὸ αὐτό). Νόμος ταυτοπαθείας.

2. Μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ = νὰ μὴ φέρῃς ἀντίστασιν εἰς τὸν πονηρὸν ἄνθρωπον. Νὰ εἶσαι ὑποχωρητικός.

3. Στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην = νὰ γυρίσῃς εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ἄλλην. Πρέπει δηλ. μὲ τὸν καλὸν σου τρόπον νὰ φιλοτιμῆσθῃς καὶ διορθώσῃς τὸν πονηρὸν ἄνθρωπον.

4. Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι = εἶναι καὶ τοῦτο ἓνα ἄλλο παράδειγμα ὑποχωρήσεως, δηλ. εἰς ἐκεῖνον ποῦ θέλει νὰ σὲ σύρῃ εἰς τὰ δικαστήρια διὰ νὰ σοῦ πάρῃ τὸ ὑποκάμισόν σου.

5. Ἄφες αὐτό καὶ τὸ ἱμάτιον = ἄφῃσέ του καὶ τὸ ἐπανωφόρι σου.

6. Ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν = θὰ σὲ ἀναγκάσῃ διὰ τῆς βίας νὰ τὸν ἀκολουθήσῃς σὲ ἀπόστασιν ἓνός μιλίου. Ἀγγαρεύω εἶναι λέξις Περσικὴ καὶ σημαίνει ἀναγκάζω ἓνα νὰ κάμῃ μίαν ἐργασίαν χωρὶς μισθόν.

7. Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου = εἰς ἐκεῖνον ποῦ ζητεῖ τὴν συνδρομὴν σου ἢ τὴν ἐλεημοσύνην σου, νὰ δίδῃς.

8. Ἀπὸ σοῦ δαεῖσθαι μὴ ἀποστραφῆς = νὰ λάβῃ ἀπὸ ἐσὲ δάνειον χωρὶς τόκον μὴν ἀδιαφορήσῃς, περιφρονήσῃς.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ἐπέτρεπε καὶ τὸ δικαστήριον ἀπεφάσιζε τὰ ἐξῆς : Ἐκεῖνος, ποῦ ἐπροξενούσε μίαν οἰανδήποτε βλάβην εἰς ἄλλον, νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἴδιαν βλάβην. Οἱ Ἰουδαῖοι στηριζόμενοι εἰς τὴν παλαιὰν αὐτὴν διάταξιν τοῦ νόμου τῶν καὶ εἰς τὰς ἐξηγήσεις τῶν Φαρισαίων ἦσαν πολὺ

ἐκδικητικοί. Καὶ ὁ Χριστὸς, ποὺ καταπολεμεῖ τὸ πάθος αὐτὸ τῆς ἐκδικήσεως, διδάσκει τὴν ἀνεξικακίαν καὶ τὴν ὑπομονήν. Σὺ λέγει, Χριστιανέ, ποὺ ἀδικεῖσαι, νὰ δέχεσαι μὲ ἐπιείκειαν τὸ ἀδικήμα καὶ νὰ μὴν ἀποδίδῃς κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Τὴν διδασκαλίαν Του αὐτὴν ὁ Χριστὸς ὑποστηρίζει μὲ διάφορα παραδείγματα, ὅπως εἶδαμε. Μὲ αὐτὰ θέλει νὰ μᾶς δείξῃ μέχρι ποίου σημείου πρέπει νὰ εἴμεθα ὑποχωρητικοὶ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ φιλοτιμησώμεν καὶ νὰ διορθώσωμεν τοὺς ἐχθροὺς μας. Εἰς τὰς σχέσεις μας μὲ τὸν πλησίον μας ὀφειλομεν νὰ εἴμεθα συμβιβαστικοὶ καὶ ὑποχωρητικοί.

Ὁ Χριστὸς καταδικάζει τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδικήσεως. Ἡ ἐξουσία ὁμοῦ δὲν ἔμπορεῖ οὔτε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραμελῇ κάθε τι πρὸς σωφρονισμὸν ἐκείνων ποὺ ἀδικοῦν.

7. Η ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ

Ματθαίου, ε', 43 - 48

Ηκούσατε ὅτι ἐρροδέη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς καὶ ἀγαθοῦς καὶ βροχεῖ ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε ; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι ; Καὶ ἐὰν ἀσπάσηθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε ; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν ; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου = ἡ ἐντολὴ τοῦ ἀρχαίου νόμου ἦτο νὰ ἀγαπᾶς ἐκεῖνον ποὺ σὲ ἀγαπᾷ καὶ νὰ μισῆς ἐκεῖνον ποὺ σὲ μισεῖ. Πλησίον ἦτο ὁ ὁμοεθνής Ἰουδαῖος. Ἡ ἐντολὴ τώρα τοῦ Χριστοῦ εἶναι :

2. Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν = δηλ. ζητεῖτε τὸ καλὸν καὶ ὀφελίμον εἰς τοὺς ἐχθροὺς ποὺ σᾶς μισοῦν.

3. Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς = νὰ εὐχεσθε εἰς τὸν Θεὸν χάριν ἐκείνων ποὺ σᾶς καταριῶνται.

4. Καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς = εὐεργετεῖτε ἐκείνους ποὺ σᾶς μισοῦν.

5. Ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς = χάριν ἐκείνων, ποὺ σᾶς φέρονται ὀφιστικῶς καὶ σᾶς κυριῶνται.

6. Ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ Πατρὸς ὑμῶν = διὰ νὰ γίνετε ὅμοιοι μὲ τὸν οὐράνιον πατέρα σας. Διότι ὁ Θεὸς δίδει εἰς ἡμᾶς τὸ παράδειγμα τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἐχθροὺς· ὅτι ἀνατέλλει = διότι κάμνει νὰ ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος ἀδικητῶν καὶ σὲ ἐχθροὺς καὶ σὲ φίλους.

7. Τίνα μισθὸν ἔχετε ; = ποιά ανταμοιβὴ ἔχετε ἀπὸ τὸν Θεόν ;

8. Οὐχὶ καὶ οἱ Τελῶναι = δηλ. καὶ οἱ περισσότερον ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

9. Καὶ ἂν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον ; = καὶ ἂν χαιρετήσετε φιλικῶς τοὺς συμπατριώτας σας ;

10. Τί περισσὸν ποιεῖτε ; = τί κάνετε περισσότερον ἀπ' ὅ,τι πρέπει ;

11. Οὐχὶ καὶ οἱ Τελῶναι οὕτω ποιοῦσι ; = δὲν κάνουν τὸ ἴδιο μεταξὺ τους καὶ οἱ Τελῶναι ;

12. Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι = νὰ γίνετε τέλειοι μὲ τὴν ἀγάπην σας πρὸς ὅλους ἀνεξαιρέτως.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ Ἑβραῖοι ἐθεωροῦσαν πλησίον των τὸν φίλον καὶ πατριώτην. Κάθε ἄλλον ἐθεωροῦσαν ἐχθρόν, τὸν ὁποῖον ἀπεστρέφοντο καὶ ἐμισοῦσαν.

Ὁ Χριστὸς καταπολεμῶν τὰς ἰδέας αὐτὰς διδάσκει ἐδῶ ὅτι ἡ ἀγάπη πρέπει νὰ εἶναι καθολικὴ. Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη, λέγει, πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους, φίλους καὶ ἐχθρούς. Τὸ νὰ ἀγαπᾷ κανεὶς ἐκεῖνον πού τὸν ἀγαπᾷ, τί περισσότερον κάμνει ἀπ' ὅ,τι πρέπει ; Τοῦτο δηλ. εἶναι φυσικὸν καὶ ἀνθρώπινον. Θεῖον ὅμως εἶναι τὸ νὰ ἀποδίδῃ κανεὶς καλὸν ἀντὶ κακοῦ. Παράδειγμα τέτοιας ἀγάπης δίδει εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός. Διότι τὰ πολυτιμότερα ἀγαθὰ Του, πού εἶναι καὶ ἀπαραίτητα στοιχεῖα τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου, τὸν ἥλιον καὶ τὴν βροχὴν, παρέχει καὶ εἰς τοὺς κακοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀγαθοὺς.

8. Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Ματθαίου, 5', 1 - 4

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, ὅπως ἢ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς = μὲ τὸν πονηρὸν σκοπὸν νὰ σας ἴδουν οἱ ἄνθρωποι καὶ σας ἐπαινέσουν.

2. Εἰ δὲ μή γε = ἂν δηλ. τὸ κάνετε πραγματικῶς διὰ ἐπίδειξιν.

3. Μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου = νὰ μὴ διαδώσης, ἂν θὰ κάμης ἐλεημοσύνην ὅταν μὴ σάλπιγγα. Νὰ μὴ κάμης θόρυβον διὰ νὰ προκαλέσης τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου.

4. Ἐν ταῖς ρύμαις = εἰς τὰς στενωπούς.

5. Ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν = ἔλαθον ὁλότελα τὴν ἀνταμοιβὴν των, ποῦ ἤθελαν.

6. Σοῦ δὲ ποιούντος = ὅταν διμῶς ἐσὺ κάμνης ἐλεημοσύνην.

7. Μὴ γνώτω = νὰ μὴ ξέρῃ.

8. Ἐν τῷ κρυπτῷ = μὲ τρόπον μυστικόν, καὶ ὄχι φανερόν πρὸς ἐπίδειξιν.

9. Ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ = δηλ. θὰ σοῦ δώσῃ ὡς ἀνταμοιβὴν φανεράν θέσιν εἰς τὴν βασιλείαν Του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Οἱ ὑποκριταὶ Φαρισαῖοι ἐσάλπιζον καὶ διέδιδον ὅτι θὰ κάμουν ἐλεημοσύνην εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἐπαδίωκαν τὸν θόρυβον καὶ τὴν πολλὴν ἐπίδειξιν. Οἱ τοιοῦτοι ἔφερον ἀπλῶς ἓνα προσώπειον ἐλεημοσύνης, ἐνῶ ἦσαν ἄνθρωποι ἄδικοι καὶ ἀπάνθρωποι. Σκοπὸς τῆς ἐλεημοσύνης εἶναι, λέγει ὁ Χριστός, νὰ ὠφελῶμεν ἐκεῖνους, ποῦ ἔχουν τὴν ἀνάγκην μας, καὶ ὄχι νὰ ἐπιζητῶμεν τὸν ἔπαινον ἡμεῖς ποῦ δίδομεν τὴν ἐλεημοσύνην. Τὰς ἀγαθοεργίας μας δηλαδὴ, νὰ μὴ τὰς κάμνωμεν δημοσίᾳ καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπίδειξεως. Πολλάκις ἡ κρυφὴ ἐλεημοσύνη καὶ ἡμᾶς διαφυλάττει ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν καὶ δὲν φέρει ἐντροπὴν εἰς ἐκεῖνον ποῦ παίρνει τὴν ἐλεημοσύνην. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι μεγάλη ἀρετὴ καὶ καθήκον μας πρὸς τὸν πλησίον.

Καὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἡμπορεῖ νὰ γίνεταί ἡ ἐλεημοσύνη μας, ἀρκεῖ νὰ γίνεταί ἀπὸ πραγματικὴν συμπάθειαν πρὸς τὸν πλησίον μας.

9. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ματθαίου, ς', 5 - 15

αὶ ὅταν προσεύχη, οὐκ ἔση ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐσιτῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσενξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὡσπερ οἱ ἔθνη· δοκοῦσι γάρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτήσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθῆτω τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου γενηθῆτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ

ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Οὐκ ἔση = δὲν πρέπει νὰ εἶσαι.
2. Ὅτι φιλοῦσιν = διότι συνηθίζον νὰ προσεύχονται.
3. Ἐστῶτες = εὐρισκόμενοι, μένοντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ εἰς τὰς γωνίας τῶν πλατειῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι συνηθίζαν νὰ προσεύχονται ὄρθοι μὲ ὑψωμένας τὰς χεῖρας ἢ γονατιστοί.
4. Εἰς τὸ ταμιεῖόν σου = εἰς τὸ ἰδιαιτέρον δωμάτιον τοῦ ὑπνου τῆς οἰκίας σου.
5. Μὴ βαττολογήσητε ὡσπερ οἱ ἔθνηκοῖ = νὰ μὴ φλυαρήτε καὶ λέτε πολυλογίας.
6. Δοκοῦσι γὰρ = διότι νομίζουν.
7. Οἶδε = γνωρίζει, ξέρει.
8. Πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτήσιν αὐτὸν = προτοῦ ἐσεῖς ζητήσετε μὲ τὴν προσευχὴν σας ἐκεῖνα ποῦ ἔχετε ἀνάγκη. Οὕτως οὖν = ἔτσι λοιπὸν νὰ προσεύχεσθε.
9. Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου = ἄς φανερωθῇ ὡς ἅγιον τὸ ὄνομά σου ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους.
10. Ὡς ἐν οὐρανῷ = ὅπως γίνεται τὸ θέλημά σου ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς ἁγίους.
11. Τὸν ἐπιούσιον = δηλ. τὸν ἄρτον τὸν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ζωὴν μας.
12. Τὰ ὀφειλήματα = ἁμαρτήματα.
13. Ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν = συγχωροῦμεν τὰ ἁμαρτήματα ἐκείνων, ποῦ μᾶς ἔκαμαν κακόν. Λέγονται ὀφειλέται διότι ἔχουν κάποιο χρέος εἰς ἡμᾶς, διότι μᾶς ἔδωκαν.
14. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν = καὶ μὴ μᾶς ἀφήσης νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν κίνδυνον τῆς ἁμαρτίας.
15. Ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ = ἀλλὰ σῶσέ μας ἀπὸ τὸν διάβολον, ποῦ αὐτὸς μᾶς παρασύρει εἰς κάθε ἁμαρτίαν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἡ φαρισαϊκὴ προσευχὴ ἐγένετο χάριν ἐπιδειξέως εἰς τὰς πλατείας καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς. Οἱ ὑποκριταὶ αὐτοὶ ἐπεδίωκαν νὰ προκαλέσουν τὸν θαυμασμόν καὶ τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων. Ἐνῶ ὁ ἀληθὴς Χριστιανός, λέγει ὁ Χριστὸς, ὀφείλει νὰ κάμῃ τὴν ἰδιωτικὴν του προσευχὴν κλεισμένος μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν του. Δὲν καταδικάζει ἐδῶ τὴν δημοσίαν λατρείαν, ἀλλὰ τὰς ἐπιδεικτικὰς ἰδιωτικὰς προσευχὰς. Ὅφειλομεν ἀκόμη νὰ μὴν εἴμεθα εἰς τὰς προσευχὰς μας πολὺλογοὶ καὶ φλύαροι. Δὲν ἀπαγορεύει δηλ. ὁ Χριστὸς ἐδῶ τὰς μακρὰς προσευχὰς, ἀλλὰ ἐκεῖνας ποῦ περιέχουν μωρὰ καὶ ἀνόητα αἰτήματα. Ἡ προσευχὴ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὄχι διὰ τὸν Θεόν. Ὅπως οἱ γονεῖς μᾶς δίδουν κάθε τι, ποῦ εἶναι συμφέρον μας, ἔτσι καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας μας θὰ μᾶς δώσῃ ἐκεῖνο ποῦ πρέπει. Καὶ διὰ νὰ ἀποφεύγῃ ὁ Χριστιανὸς τὰς ἀνοήτους αὐτὰς προσευχὰς, μᾶς δίδει ὁ Χριστὸς ἓνα σύντομον τύπον προσευχῆς. Εἰς αὐτὸν περιέχονται τὰ ἀναγκαῖότατα διὰ τὸν ἄνθρωπον αἰτήματα. Εἶναι ὁ τύπος τῆς Κυριακῆς προσευχῆς, «τὸ Πάτερ ἡμῶν».

Ἡ προσευχὴ γαληνεύει τὴν καρδίαν καὶ τὴν κάμνει περισσότερον ἰκανὴν νὰ δεχθῇ τὰ θεῖα δῶρα.

10. Η ΝΗΣΤΕΙΑ

Ματθαίου, ς', 16 - 18

Οταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Σκυθρωποὶ** = κατσουφιασμένοι καὶ κακόκεφοι.
2. **Ἀφανίζουσι** = παραμορφώνουν τὸ πρόσωπόν τους μὲ διαφόρους τρόπους διὰ νὰ δεῖξουν ὅτι νηστεύουν.
3. **Ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν** = νὰ περιποιῆσαι τὸν ἑαυτὸν σου καὶ νὰ μὴν ὑποκρίνεσαι. Νὰ εἶσαι χαρούμενος, ἔταν νηστεύης.
4. **Ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ** = ὁ Θεὸς δηλ. ὁ ὁποῖος βλέπει καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔμπορεῖ νὰ φθάσῃ. Διότι ὁ Θεὸς διαβλέπει εἰς τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀνταμείβει αὐτόν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄλλο ἐπίσης ἀναγκαῖον καθήκον ἐκτὸς τῆς προσευχῆς εἶναι καὶ ἡ νηστεία.

Οἱ Ἑβραῖοι, ἔταν ἐνήστευον, ἦσαν πάρα πολὺ ἐπιδεικτικοί. Προσπαθοῦσαν μὲ διαφόρους ἐπιδεικτικούς τρόπους νὰ δεῖξουν αὐτήν. Διότι ἦ ἐσκέπαζαν τὰ πρόσωπά των ἢ παρεμόρφωναν τὰς φουσιολογίας των ἀλείφοντας αὐτὰ μὲ σποδὸν (στάκτην) ἢ ἔκλαιον καὶ ἐθρηνοῦσαν. Ἐθεωροῦσαν τὴν νηστείαν ὡς ἓνα πρᾶγμα λυπηρὸν καὶ πένθιμον. Ὁ Ἰησοῦς ἐλέγχει τὴν κατὰ τρόπον ὑποκριτικὴν νηστείαν καὶ διδάσκει νὰ μὴ γινώμεθα σκυθρωποί, ὡς οἱ ὑποκριταί.

Σὺ, Χριστιανέ, λέγει ὁ Χριστός, σφειλεις νὰ ἀποφεύγῃς τὰς ὑποκριτικὰς αὐτὰς ἐπιδείξεις τῶν Ἑβραίων καὶ νὰ θεωρῆς τὴν νηστείαν ὡς χαροποιὸν καὶ χαρμόσυνον. Δὲν ἔχεις, προσθέτει ὁ Χριστός, ἀνάγκην ἀπὸ τοῦ ἐπάινου τῶν ἀνθρώπων. Ἄρκει, ἂν εἰλικρινὰ νηστεύῃς, ὅτι ὁ Θεός, ποὺ γνωρίζει τὴν καρδίαν σου, θὰ σὲ κρίνῃ καὶ σύμφωνα μὲ τὰ ἔργα σου. Διότι ἡ ἀληθὴς νηστεία συνοδεύεται καὶ μὲ ἀρετὰς. Μὴ φαντάζεσαι ὅτι τὸ ἡθικὸν κέρδος σου ἐξαργατὰ ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν νηστείαν. Διότι μαζὶ μὲ τὴν ἀληθῆ νηστείαν εἶναι καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῶν κακῶν σκέψεων καὶ πράξεων ἐναντίον τοῦ πλησίον σου. Νηστεία, ποὺ περιορίζεται μόνον εἰς ἀποχὴν μερικῶν φαγητῶν ὄχι δὲ καὶ εἰς τὴν ἀποχὴν τῶν παθῶν, δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Εἶναι ἀκόμη καὶ ἀξιοκατάκριτος. Εἶναι ὅπως διόλου ἀξιοκατάκριτος ἐκεῖνος, ποὺ νομίζει ὅτι ἔμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὴν καρδίαν του γεμάτην ἀπὸ καλίας, νὰ εἶναι ὅμως ἀληθῶς εὐσεβὴς διότι νηστεύει. Καὶ ἡ Ἐκκλησία εἰς

τὴν ὑμνολογίαν τῆς λέγει : " Ἄς κάμωμεν νηστείαν ὄχι μὲ ἀποχὴν φαγητῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀποχὴν ἀπὸ κάθε πάθος καὶ κακίας.

Μὲ τὴν νηστείαν φανερώνει ὁ ἄνθρωπος τὴν λύπην αὐτοῦ καὶ τὴν μετάνοιαν διὰ τὰ κακὰ ποῦ ἔπραξε. Καὶ δυναμοῦται εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς ἐγκρατείας.

11. ΟΙ ΕΠΙΓΕΙΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΟΥΡΑΝΙΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

Ματθαίου, ζ', 19 - 24

ἢ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βροῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορῶσσοῦσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βροῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορῶσσοῦσιν οὐδὲ κλέπτουσι· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς· εἰν οὖν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· εἰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. **Θησαυροὶ** = κάθε τι ἐπίγειον.
2. **Σὴς** = σκόρος.
3. **Βροῶσις** = σαπίλα, ἢ σκωριά.
4. **Ἀφανίζει** = καταστρέφει.
5. **Διορῶσσοῦσι** = σκάπτουσι καὶ τρυποῦσι τὸν τοίχον.
6. **Ἔσται** = θὰ εἶναι.
7. **Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς** = ὁ δὴγῆς τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς (λύχνος). Μὲ τὸ παράδειγμα αὐτὸ ὁ Χριστὸς ἐννοεῖ ὄχι τὸν σωματικὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλὰ τὸν ἐσωτερικόν, ποῦ εἶναι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου.
8. **Ἀπλοῦς** = καθαρὸς, εὐλικρινὴς ὁ νοῦς.
9. **Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος** = ἐάν λοιπὸν τὸ φῶς, δηλ. ὁ νοῦς σου, εἶναι σκότος, δηλ. ἐπιμένει εἰς τὴν κακίαν καὶ ἁμαρτίαν.
10. **Τὸ σκότος πόσον;** = πόση μεγάλη θὰ εἶναι ἡ ἁμαρτία σου (σκοτάδι);
11. **Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν** = κανένας δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι δοῦλος (ὑπηρέτης) σὲ δυὸ κυρίους.
12. **Ἦ τοῦ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει** = ἢ εἰς τὸν ἓνα θὰ ἀφσιωθῇ καὶ τὸν ἄλλον θὰ περιφρονήσῃ.
13. **Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ** = δὲν ἔμπορεῖτε νὰ ὑπηρετῆτε (νὰ λατρεύετε) μαζὶ καὶ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλοῦτον. Μαμωνᾶς, εἶναι ξένη λέξις, καὶ σημαίνει πλοῦτος.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τὰ πλοῦτη καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, οἱ ἐπίγειοι αὐτοὶ θησαυροὶ, εἶναι προσωρινοὶ καὶ εὐκόλα καταστρέφονται καὶ χάνονται. Καὶ ἡ με-

γάλη και αποκλειστική ἀφοσίωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τοὺς ἐπιγείους αὐτοὺς θησαυροὺς ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν. Κατακρίνονται ὅχι ἐκεῖνοι ποὺ ἀποκοτοῦν χρήματα, ἀλλὰ ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι δοῦλοι τῶν χρημάτων, οἱ πλεονέκται καὶ οἱ φιλάργυροι. "Ὅταν ὅμως φροντίζωμεν τὸ καλὸν πρὸς τὸν πλησίον, τότε γινόμεθα πλοῦσιοι εἰς ἀρετάς, καὶ αὐταὶ ἀποτελοῦν τοὺς οὐρανόους θησαυροὺς !

Ὁδηγός μας εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν ἀρετῶν αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι ὁ ὑγιής νοῦς καὶ ἡ ἠθικὴ συνείδησίς μας. Ὅπως ὁ ὀφθαλμὸς, ὅταν εἶναι ὑγιής, εἶναι ὁ ἀσφαλὴς ὀδηγός μας εἰς τὰς σωματικὰς κινήσεις μας. Ἐάν λοιπὸν ὁ νοῦς μας, ποὺ πρέπει νὰ φωτίζῃ τὴν ψυχὴν μας, σκοτισθῇ ἀπὸ τὰ πάθη, πόσον μεγάλη τότε θὰ εἶναι ἡ ἀμαρτωλὴ μας κατάστασις.

Τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλοῦτον, ποὺ συμβολικῶς παρουσιάζονται μὲ δύο κυρίους, δὲν ἤμπορεῖ ἐκεῖνος ποὺ ἔχει κάρφωμένην τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας του εἰς τὰ ὕλικὰ ἀγαθὰ, νὰ ὑπηρετῇ συγχρόνως. Τὰ μάτια μας, π.χ. δὲν ἤμποροῦν νὰ βλέπουν συγχρόνως ἄνω καὶ κάτω.

12. Η ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ματθαίου, ς', 25 - 34

Ἰὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθηθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλειόν ἔστι τῆς τροφῆς καὶ τοῦ σώματος τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφένυσεν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πῖωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα. Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἄρκυτον τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν = μὴ φροντίζετε χάριν τῆς ζωῆς σας.
2. Πλειόν ἔστιν = εἶναι ἀνωτέρα.
3. Ἐμβλέψατε = κοιτάζετε προσεκτικῶς.
4. Συνάγουσι = μαζεύουσι.

5. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν = δὲν διαφέρετε εἰς περισσό-
τερον ἀπὸ αὐτά :
6. Προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ = νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ἀνά-
στημά του.
7. Καταμάθετε = κοιτάξετε.
8. Πῶς αὐξάνει = μὲ ποῖον τρόπον μεγαλώνουν.
9. Οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νῆθει = δὲν κουράζονται οὔτε γνέθουν.
10. Περιεβάλετο = ἐνεδύετο.
11. Σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον = πού σήμε-
ρον εἶναι γλωφῶς καὶ ἔπειτα ξηραίνεται καὶ ρίχεται εἰς τὸν φούρνον.
12. Οὕτως ἀμφιένυσσιν = μὲ τέτοιον τρόπον νὰ ἐνδύῃ.
13. Οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς = δὲν θὰ ἐνδύσῃ ἕσας πολὺ περισσότερον.
14. Ἦ τι περιβαλώμεθα = ἤ, μὲ ποῖο ἐνδυμα θὰ ἐνδυθῶμεν.
15. Τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ = οἱ εἰδωλολάτραι τὰ ζητοῦν.
16. Οἶδε = ξέρει.
17. Καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν = καὶ ἔλα αὐτά, δηλ. ἡ
τροφή, τὸ ποτόν, τὸ ἐνδυμα κλπ. θὰ σᾶς δοθοῦν, ἐὰν θέβαια πρῶτα κάνετε τὸ θε-
λημα τοῦ Θεοῦ.
18. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον = μὴ λοιπὸν φροντίζετε διὰ τὴν
αὔριανὴν ἡμέραν.
19. Ἦ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς = διότι ἡ αὔριανὴ ἡμέρα θὰ
φροντίσῃ γὰρ ἕσα τῆς χρειάζονται.
20. Ἄρκετόν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς = ἀρκετὴ εἶναι σὲ κάθε μέρα ἡ
κούρασίς τῆς διὰ τὴν φροντίδα τῆς. Ἄς μὴ τῆς προσθέσωμε καὶ τὴν φροντίδα τῆς
αὔριανῆς ἡμέρας.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ἄλλο σπουδαῖον ἐμπόδιον τῶν κακῶν μας πράξεων καὶ τῆς ἀφσιώ-
σεώς μας εἰς τὸν πανάγαθον Θεόν, εἶναι ἡ ἀγωνιώδης φροντίς μας περὶ τῆς
συντηρήσεως τῆς ζωῆς καὶ τοῦ σώματός μας. Εἶναι ἡ προσκόλλησίς
μας εἰς τὴν φροντίδα περὶ τοῦ τί θὰ φάγωμεν, καὶ θὰ πῶμεν καὶ τί θὰ ἐν-
δυθῶμεν. Ὁ Θεὸς τρέφει τὰ πτηνὰ, πού οὔτε σπεύρουν οὔτε θερρίζουν. Ἐν-
δύει μὲ βασιλικὴν ὠραιότητα τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, λέγει ὁ Χριστός.

Δὲν ἔχετε πεποίθησιν λοιπὸν εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ; Ὁ Θεὸς ὁ
ὁποῖος ἔδωκε τὴν ζωὴν καὶ τὸ σῶμα εἰς τὸν ἄνθρωπον, δὲν θὰ μεριμνήσῃ καὶ
περὶ τῆς συντηρήσεώς του; Δὲν εἶπε, θέβαια, ὁ Χριστὸς σταυρώσατε τὰς χεῖ-
ρας σας καὶ καθίσσατε ἄεργοι. Ἐγὼ θὰ σᾶς σταίλω τροφάς, ποτὰ καὶ ἐνδύ-
ματα. Ἀντιθέτως μὲ τὴν ἐργασίαν μας καὶ μὲ κάθε δυνατὴν οἰκονομίαν θὰ
ἀποκτήσωμεν τὰ ἀγαθὰ πού μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός· ἀγαθὰ διὰ τὴν συντήρησίν
μας, διὰ τὴν εὐημερίαν μας καὶ τὴν εὐχάριστον ζωὴν. Ἀπαγορεύει ὁμοῦ
αὐστηρῶς νὰ ἔχωμεν ἀποκλειστικὴν καὶ μόνην ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας μας
εἰς τὰ ὕλικα αὐτὰ ἀγαθὰ, καὶ νὰ εἴμεθα δούλοι τῶν ἀγαθῶν τούτων. Ὁ ἄν-
θρωπος λοιπὸν πού ἔχει ἀνωτέραν ἀξίαν ἀπὸ τὰ ζῶα, πτηνὰ κλπ., ὀφείλει νὰ
ἀνυψῶνῃ τὸν ἑαυτὸν τὸν ὑπεράνω τῶν κατωτέρων του ὄντων. Νὰ ἐνισχύῃ
τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πίστιν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ μὴ γίνεταί δούλος τῶν
ἐπιγείων ἀγαθῶν. Ἀφοῦ ὁ Θεὸς μεριμνᾷ διὰ τὰ πτηνὰ κλπ. τὰ κατώτερα
τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, δὲν θὰ μεριμνήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ εὐγε-

νεσπάτου δημιουργήματός του; Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει: «Ὁ Θεὸς λοιπόν, ὅστις ἔδωκε τὸ μείζον (ἀνώτερον), δηλαδή, τὴν ζωὴν καὶ τὸ αἷμα, πὼς δὲν θὰ δώσῃ τὸ ἕλαττον, (μικρότερον), δηλ. τὴν τροφὴν καὶ τὸ ἐνδυμα;»

Ὁφείλετε τέλος νὰ ζητᾶτε πρῶτον τὰ οὐράνια ἀγαθὰ, τὰ ὅποια εἶναι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τότε θὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι εἰς τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ θὰ προστεθοῦν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα.

13. ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΚΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ

Ματθαίου, ζ', 1 - 6

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθῆσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; Ἡ πὼς ἔρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ρήξωσιν ὑμᾶς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μὴ κρίνετε = μὴ κατακρίνετε. Μὴ καταδικάζετε ἄδικα.
2. Ἴνα μὴ κριθῆτε = διὰ νὰ μὴ κατακριθῆτε δικαίως ἀπὸ τὸν Θεόν.
3. Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι = διότι μὲ τὴν ἴδια αὐστηρὰ καταδίκην ποῦ θὰ κατακρίνετε τοὺς ἄλλους, θὰ κριθῆτε ἀπὸ τὸν Θεόν.
4. Καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε = καὶ μὲ τὸ μέτρο, δηλ. μὲ τὸ τρόπον ποῦ μετράτε τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων.
5. Τὸ κάρφος = ἓνα ὑλαράκι, μικρὸν ἁμάρτημα.
6. Δοκὸς = τὸ δοκάρι, δηλ. τὸ μεγάλο ἁμάρτημα.
7. Ἡ πὼς ἔρεῖς = πὼς μπορεῖς νὰ πῆς εἰς τὸν ἀδελφόν σου;
8. Ἐκβαλε πρῶτον τὸν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου = διόρθωσε πρῶτα τὰ μεγάλα σου ἁμαρτήματα.
9. Καὶ τότε διαβλέψεις = καὶ τότε θὰ βλέπῃς καθαρὰ ὥστε νὰ θγάλῃς.
10. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί = μὴ δώσετε τὸ ἅγιον εἰς τοὺς κύνας. Δηλ. μὴ κηρύττετε τὸ ἅγιον Ἐθαγγέλιον εἰς ἐκείνους, ποῦ εἶναι ἀδιόρθωτοι καὶ ἐπιμένουν εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπιστίαν τους.
11. Μὴδὲ βάλητε = οὔτε νὰ ρίψετε, σκορπίσετε.
12. Τοὺς μαργαρίτας = τὰ θεῖα λόγια τοῦ Χριστοῦ.
13. Ἐμπροσθεν τῶν χοίρων = δηλ. εἰς τοὺς ἀπίστους ἀνθρώπους.
14. Ρήξωσιν ὑμᾶς = σὰς κατασχίσουν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΓΓΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εἰς τοὺς Ἑβραίους ἐπεκράτει καὶ μία ἄλλη κακία, τὴν ὅποιαν ὁ Χριστὸς καταδικάζει. Κατέκριναν καὶ κατεδίκαζαν τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, ὡς αὐστηροὶ καὶ πικροὶ δικασταί, ἐνῶ ἀπέφευγον νὰ κρίνουν τὰ ἰδικὰ των.

Πολλάκις μάλιστα τὰ ἰδικὰ των ἦσαν πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, τοὺς ὁποίους κατέκριναν. Ὁ Χριστιανός, λέγει ὁ Χριστός, ποὺ δὲν κρίνει τὰ σφάλματά του, ἀλλὰ τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, θὰ κατακριθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς θὰ κρίνῃ τοὺς τοιοῦτους μὲ τὸ ἴδιον μέτρον τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεώς των ἐναντίον τοῦ πλησίον των. Αὐτὸ τὸ μεγάλο ἐλάττωμα τῆς κατακρίσεως τοῦ πλησίον μας ὁμοιάζει, λέγει ὁ Χριστός, μὲ τὸ ἐξῆς παράδειγμα: Προσπαθεῖς νὰ θγάλλῃς ἓνα ξυλαράκι, ποὺ εἶναι καρφωμένο εἰς τὸ μάτι τοῦ πλησίον σου, ἐνῶ δὲν βλέπεις τὸ μεγάλο ξύλο ποὺ εἶναι καρφωμένο εἰς τὸ ἰδικόν σου μάτι.

Ὁ ἔνοχος δηλ. καὶ ὁ γεμάτος ἀμαρτίας δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐπικρίνῃ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων. Ὁφείλει προηγουμένως νὰ διορθώσῃ τὰ λάθη του καὶ νὰ ἀναπληρώσῃ τὰς ἐλλείψεις του, καὶ τότε νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ διορθώσῃ τὰ λάθη τοῦ πλησίον του. Ἄλλὰ καὶ τότε πρέπει ὁ ἀληθινὸς οὗτος μαθητῆς καὶ ὁπαδὸς τοῦ Χριστοῦ νὰ κηρύξῃ τὰς εὐαγγελικὰς ἀληθείας (τοὺς μαργαρίτας) εἰς ἐκείνους ποὺ ἤμποροῦν νὰ συνετισθοῦν. Καὶ ἔχι εἰς τοὺς διεφθαρμένους καὶ ἀδιορθώτους ἀνθρώπους, διὰ τοὺς ὁποίους ἔχι μόνον δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ συνετισθοῦν, ἀλλὰ ἐὰν ἐπιμείνῃ νὰ τοὺς διορθώσῃ, αὐτοὶ θὰ καταδιώξουν καὶ θὰ κακοποιήσουν τὸν κήρυκα τοῦτον καὶ διδάσκαλον τοῦ Εὐαγγελίου. Παραβάλλει μάλιστα τοὺς ἀμετανοήτους καὶ ἀδιορθώτους ἀνθρώπους πρὸς τοὺς κύνας καὶ πρὸς τοὺς χοίρους, τὰ ὅποια ζῶα οἱ Ἑβραῖοι τὰ ἐθεώρουν ὡς τὰ πλέον ἀκάθαρτα καὶ περιφρονημένα.

14. ΤΑ Αἴθηματα τῶν εἰσεβόντων Χριστιανῶν

Ματθαίου, ζ', 7 - 12

Ἄίτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε, κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσῃ αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν = ζητεῖτε καὶ θὰ σὰς δοθῇ.
2. Κρούετε = ζητεῖτε μὲ ἐπιμονὴν καὶ ζῆλον τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.
3. Πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει = καθέννας ποὺ εἰλικρινᾶ ζῆτεῖ (προσεύχεται), θὰ εἰσακουσθῆ ἀπὸ τὸν Θεόν.
4. Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος = ἡ ποῖος ἄνθρωπος.
5. Μὴ λίθον ἐπιδώσῃ αὐτῷ = θὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱόν του λίθον, δηλ. ἀποῦ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ παιδιὰ του δίδει ὅ,τι εἶναι καλὸν καὶ ἀγαθόν, πολὺ περισσώτερον ὁ Θεός.
6. Οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν = ἐὰν λοιπὸν

σεῖς οἱ ἄνθρωποι, ἂν καὶ εἴσθε ἁμαρτωλοὶ, ἔχετε νὰ δίδετε εἰς τὰ παιδιά σας ἀγαθὰ δώματα δηλ. καλὰ καὶ ὠφέλιμα δῶρα, πολὺ περισσότερον ἀπὸ σὰς ἔχετε ὁ Θεός.

7. "Ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσι = ἔλα ὅσα καλὰ καὶ ἠθικῶς ὠφέλιμα θέλετε νὰ κάμουν εἰς ἑσὰς οἱ ἄνθρωποι.

8. Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται = αὐτὴ εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ὁ Χριστὸς συνέστησε τὴν ἐπιείκειαν πρὸς τὰ σφάλματα καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων. Ἔρχεται τώρα νὰ συστήσῃ εἰς ἡμᾶς νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὴν θεῖαν χάριν νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ τὰς ἰδικὰς μας ἐλλείψεις. Καὶ τοῦτο κατορθώνομεν μὲ τὴν ἐπίμονον ἐπίκλησιν καὶ αἴτησιν διὰ τῆς προσευχῆς μας. Διὰ νὰ εἶναι ὅμως ἡ προσευχὴ μας αὐτὴ ἀποτελεσματικὴ πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ μὲ ἐπιμονὴν καὶ ζῆλον εὐκρινῆ. Καὶ τὰ αἰτήματά μας πρέπει νὰ εἶναι λογικὰ καὶ ἠθικῶς ὠφέλιμα εἰς ἡμᾶς. Τότε ὁ Θεὸς εἰσακούων τὴν προσευχὴν μας αὐτὴν θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς ἔτι καλὸν καὶ ἀγαθόν. Καὶ οἱ γονεῖς, ποὺ εἶναι ἄνθρωποι, ἔχουν νὰ δίδουν εἰς τὰ παιδιά τῶν ἔτι καλὸν καὶ ὠφέλιμον δῶρον. Πολὺ περισσότερον ὁ Πανάγαθος Θεὸς καὶ οὐράνιος Πατὴρ μας γνωρίζει νὰ δίδῃ εἰς ἡμᾶς τὰ ἀγαθὰ Του. Καὶ τέλος ὁ Κύριος δίδει εἰς ἡμᾶς ἕνα ὑπέροχον ἠθικὸν κανόνα, ὁ ὁποῖος κανονίζει τὴν ἠθικὴν σχέσιν μας πρὸς τὸν πλησίον μας. "Ὅλα ὅσα καλὰ θέλετε νὰ κάμουν εἰς ἑσὰς οἱ ἄνθρωποι, ἔτσι νὰ κάμνετε εἰς ἐκείνους.

15. Ο ΣΩΣΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Ματθαίου ζ', 13 - 23

Εισέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν!

Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσθωθεν δὲ εἰσι λύκοι ἀρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεθε αὐτούς. Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τοιβόλων σῦκα; Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσὶ μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε Κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι προσεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν = ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφήν.
2. Τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς = εἶναι γεμάτη θλίψεις καὶ καταδιωγμούς ἀπ' τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου.
3. Ἐπιγνώσεσθε αὐτοὺς = θὰ καταλάβετε αὐτούς.
4. Τριβόλων = ἀγκυρωτὰ χόρτα.
5. Δένδρον ἀγαθόν = δένδρον ὑγιές, γερό.
6. Σαπρὸν = ἀρρωστημένον.
7. Εἰς πῦρ βάλλεται = εἰς τὴν φωτιὰν ρίπτεται.
8. Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν = ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰς πράξεις των καὶ γενικὰ ἀπὸ τὴν διαγωγῆν των.
9. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι = ὄχι καθένας ποῦ μοῦ λέγει.
10. Ἐροῦσί μοι = θὰ μοῦ εἰποῦν, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ = εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.
11. Τῷ σὺ ὀνόματι = μὲ τὴν ἐξουσίαν, ποῦ μᾶς ἔδωσας.
12. Δαιμόνια ἐξεβάλομεν = ἐθεραπεύσαμεν δαιμονιζομένους.
13. Δυνάμεις = θαύματα.
14. Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς = ποτὲ δὲν σὰς παραδέχτηκα γιὰ μαθητάς μου.
15. Ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ = φύγετε μακρὰν ἀπὸ ἐμέ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΕΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Αἱ διδασκαλίαι τὰς ὁποίας εἶπαν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρου ὀμίλιαν Του, πρέπει νὰ πραγματοποιηθοῦν ἀπὸ τοὺς ὁπαδούς Του. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ τοὺς ἐγχείρους τῆς πίστεως, ὅπως οἱ ψευδοδιδασκαλοὶ (ψευδοπροφῆται) θὰ προσπαθήσουν νὰ φέρουν ἐμπόδια εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διδασκαλιῶν αὐτῶν. Καὶ ὁ Χριστὸς συμβουλεύει τοὺς χριστιανοὺς μὲ ποῖον τρόπον θὰ ὑπερνικήσουν τὰ ἐμπόδια αὐτά. Δύο, λέγει, δρόμοι ἀνοίγονται ἔμπροσθεν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἕνας, ποῦ εἶναι μὲ εὐρύχωρος λεωφόρος, ὁδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφήν, καὶ ὁ ἄλλος ποῦ εἶναι στενός, ὁδηγεῖ εἰς τὴν ζωὴν, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ. Συμβολικῶς παριστᾷ ὁ Χριστὸς τὴν πλατεῖαν πύλιν καὶ τὴν εὐρύχωρον ὁδὸν μὲ τὴν εὐκολίαν ποῦ ὁ ἄνθρωπος ἀκολουθεῖ τὰς ἀσωτείας τοῦ κόσμου καὶ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας. Εἶναι ἡ εὐρύχωρος ὁδὸς τῶν ἀπολαύσεων, ἡ ὁποία εἰς τὸ τέλος ὁδηγεῖ εἰς τὴν καταστροφήν. Ἐκεῖνος ὅμως ποῦ θέλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν στενὴν πύλιν καὶ ὁδόν, δηλ. νὰ θελήσῃ νὰ ὑποστῇ θλίψεις καὶ βάσανα καὶ νὰ δεῖξῃ αὐτοθυσίαν. Ὅσοι, λέγει ὁ Χριστὸς, ἀποφασίσουν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν χριστιανικὴν καὶ ἐνάρετον ζωὴν, ὀφείλουν νὰ ἀποφεύγουν τὰς πονηρὰς διδασκαλίας τῶν ὑποκριτῶν των ψευδοδιδασκάλων. Διότι αὐτοὶ θὰ προσπαθήσουν νὰ γίνουν οἱ κακοὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν εὐρύχωρον ὁδὸν τῆς ἀπωλείας. Οἱ ψευδοπροφῆται αὐτοὶ δὲν ἔμπορουν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἐπειδὴ δὲν παράγουν καλοὺς καρπούς, καλὰ ἔργα. Διὰ τοῦτο ὄχι ὅσοι ὁμολογοῦν ἐμὲ Θεὸν θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς ὁμολογοῦντας, οἱ ὅποιοι ἐκτελοῦν τὸ θέλημα τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς μου. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ἔδειξαν καὶ πίστιν, καὶ θαύματα ἀκόμη ἕκαστος, δὲν θὰ εἶναι ἄξιοι τῆς θείας ἀμοιβῆς. Διότι ἂν καὶ ἔλαβον τὸ προφητικὸν ἢ θαυματουργικὸν χάρισμα, δὲν ἔδειξαν ὅμως μετὰ ταῦτα ἐνάρετον βίον.

16. Η ΑΛΗΘΗΣ ΚΑΙ Η ΨΕΥΔΗΣ ΠΙΣΤΙΣ

Ματθαίου ζ', 24 - 29

Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη. Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήρῃσαντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐκ ὡς οἱ γραμματεῖς.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει = καθένας λοιπὸν ποὺ ἀκούει.
2. Ὅμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ = θὰ τὸν παραβάλω μὲ ἄνδρα συνετόν.
3. Προσέπεσον = προσέβαλον μὲ ὄρμηγν.
4. Τεθεμελίωτο = εἶχε θεμελιωθῆ στερεά.
5. Ἐπὶ τὴν πέτραν = ἐπάνω εἰς στερεὸν θεμέλιον. Ἐννοεῖται συμβολικῶς ἡ ἀληθινή καὶ στερεὰ πίστις.
6. Προσέκοψαν = προσέβαλον τὴν οἰκίαν ὄρμητικᾶ.
7. Πτώσις μεγάλη = ἐννοεῖται ὁ πνευματικὸς θάνατος τοῦ ἁμαρτωλοῦ διὰ τὴν ἀπίστίαν του.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΗΤΥΞΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Εὐρισκόμεθα τώρα εἰς τὸν ἐπίλογον τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος, λέγει ὁ Χριστός, θὰ εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅστις θὰ ὑπακούσῃ καὶ θὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἠθικὰς μου διδασκαλίας, τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγου σὰς εἶπον. Ὁ ἀληθὴς Χριστιανὸς ὁμοιάζει μὲ τὸν φρονίμον ἐκεῖνον ἄνδρα, ὅστις, ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν του ἐπάνω εἰς σταθερὸν θεμέλιον, καὶ δὲν φοβεῖται νὰ πέσῃ ἡ οἰκία του ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους καὶ καταγίγδας. Ἡ πίστις του εἶναι ἀκλόνητη. Ὁ ψευδὴς Χριστιανὸς ὁμοιάζει μὲ τὸν ἀνόητον ἄνθρωπον, ὁ ὅποιος ἔκτισε τὴν οἰκίαν του ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ μὲ τὴν πρώτην προσβολὴν τῶν στοιχείων τῆς φύσεως κατέπεσεν εἰς ἐρείπια. Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἑμιλία ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἐξοχα ἠθικὰ παραγγέλματα. Ἡ ἑμιλία αὕτη εἶναι ὁ μαργαρίτης τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὅποιοι περιέχονται εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

Μεγάλην ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς ὄλους ἡ ἑμιλία αὕτη τοῦ Σωτήρος καὶ ἐθαύμαζον αὐτόν. Ποτὲ μέχρι τώρα οἱ μορφωμένοι γραμματεῖς των, ἔλεγον, δὲν τοὺς ἐδίδαξαν τοιαύτην ὑπέροχον διδασκαλίαν.

Ἐπίστευον ὅτι οἱ λόγοι Του εἶναι λόγοι Θεοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ ΚΑΙ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ
ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1955—1956

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΑΣ

Σεπτέμβριος

4. Κυριακή:	Δεκάτη τρίτη Ματθαίου	Σελ.	88
11. »	Πρὸ τῆς Ὑψώσεως	»	11
18. »	Μετὰ τὴν Ὑψωσιν	»	12
25. »	Πρώτη Λουκᾶ	»	13

Ὀκτώβριος

2. Κυριακή:	Δευτέρα Λουκᾶ	Σελ.	15
9. »	Τρίτη Λουκᾶ	»	16
16. »	Τετάρτη Λουκᾶ	»	17
23. »	Ἐκτὴ Λουκᾶ	»	21
30. »	Πέμπτη Λουκᾶ	»	19

Νοέμβριος

6. Κυριακή:	Ἑβδόμη Λουκᾶ	Σελ.	23
13. »	Ὀγδόη Λουκᾶ	»	25
20. »	Ἐνάτη Λουκᾶ	»	28
27. »	Δεκάτη τρίτη Λουκᾶ	»	34

Δεκέμβριος

4. Κυριακή:	Δεκάτη Λουκᾶ	Σελ.	29
11. »	Ἐνδεκάτη Λουκᾶ	»	31
18. »	Πρὸ Χριστοῦ Γεννήσεως	»	37
25. »	Χριστοῦ Γέννησις	»	97

Ἰανουάριος τοῦ 1956

1. Κυριακή:	Περιστομή τοῦ Χριστοῦ	Σελ.	98
8. »	Μετὰ τὰ Φῶτα	»	42
15. »	Δωδεκάτη Λουκᾶ	»	32
22. »	Δεκάτη τετάρτη Λουκᾶ	»	35
29. »	Δεκάτη πέμπτη Λουκᾶ	»	36

Φεβρουάριος

5. Κυριακή:	Δεκάτη πέμπτη Ματθαίου	Σελ.	90
12. »	Δεκάτη ἑκτὴ	»	91
19. »	Δεκάτη ἑβδόμη	»	93
26. »	Δεκάτη ἑκτὴ Λουκᾶ	»	43

Μάρτιος

5. Κυριακή:	Δεκάτη ἑβδόμη Λουκᾶ	Σελ.	45
11. »	Τῶν ἀπόκρουσιν	»	47
18. »	Τῆς Τυροφάγου	»	49
25. »	Ἐδαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου	»	113

Ἀπρίλιος

1. Κυριακή:	Δευτέρα Νηστειῶν	Σελ.	52
8. »	Τρίτη Νηστειῶν	»	54
15. »	Τετάρτη Νηστειῶν	»	54
22. »	Πέμπτη Νηστειῶν	»	56
29. »	Τῶν Βαῶν.	»	104

Μάϊος

6. Κυριακή:	Τὸ ἅγιον Πάσχα	Σελ.	95
13. »	Τοῦ Θωμᾶ.	»	58
20. »	Τῶν Μυροφόρων.	»	60
27. »	Τοῦ Παραλύτου.	»	62

Ἰούνιος

3. Κυριακή:	Τῆς Σαμαρειτίδος	Σελ.	63
10. »	Τοῦ Τυφλοῦ	»	67
17. »	Τῶν Ἀγ. Πατέρων	»	69
24. »	Πεντηκοστῆς	»	110

Ἰούλιος

1. Κυριακή:	Τῶν ἁγίων Πάντων	Σελ.	71
8. »	Δευτέρα Ματθαίου	»	73
15. »	Τῶν ἁγίων Πατέρων	»	77
22. »	Τετάρτη Ματθαίου	»	76
29. »	Πέμπτη Ματθαίου	»	79

Αὐγουστος

5. Κυριακή:	Ἑκτη Ματθαίου	Σελ.	80
12. »	Ἑβδόμη Ματθαίου	»	81
19. »	Ὀγδόη Ματθαίου	»	82
26. »	Ἐνάτη Ματθαίου	»	83

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1956—1957

Σεπτέμβριος 1956

2. Κυριακή:	Δεκάτη Ματθαίου	Σελ.	85
9. »	Πρὸ τῆς Ὑψώσεως	»	11
16. »	Μετὰ τὴν Ὑψωσιν	»	12
23. »	Πρώτη Λουκᾶ	»	13
30. »	Δευτέρα Λουκᾶ	»	15

Ὀκτώβριος

7. Κυριακή:	Τρίτη Λουκᾶ.	Σελ.	16
14. »	Τετάρτη Λουκᾶ (Τῶν Πατέρων)	»	17
21. »	Ἑκτη Λουκᾶ	»	21
28. »	Ἑβδόμη Λουκᾶ	»	23

Νοέμβριος

4. Κυριακή:	Πέμπτη Λουκᾶ	Σελ.	19
11. »	Ἑξήκοντα Λουκᾶ	»	25
18. »	Ἐνάτη Λουκᾶ	»	28
25. »	Δεκάτη τρίτη Λουκᾶ	»	34

Δεκέμβριος

2. Κυριακή:	Δεκάτη τετάρτη Λουκᾶ	Σελ.	35
9. »	Δεκάτη Λουκᾶ	»	29
16. »	Ἐνδεκάτη Λουκᾶ	»	31
23. »	Πρὸ Χριστοῦ Γεννήσεως	»	37
30. »	Πρὸ τῶν Φώτων	»	41

Ἰανουάριος 1957

6. Κυριακή:	Τὰ ἅγια Θεοφάνεια	Σελ.	102
13. »	Μετὰ τὰ Φῶτα	»	42
20. »	Δωδεκάτη Λουκᾶ	»	32
27. »	Δεκάτη πέμπτη Λουκᾶ	»	36

Φεβρουάριος

3. Κυριακή:	Δεκάτη ἑβδόμη Ματθαίου	Σελ.	93
10. »	Δεκάτη ἕκτη Λουκᾶ	»	43
17. »	Δεκάτη ἑβδόμη Λουκᾶ	»	45
24. »	Ἀπόκριεω	»	47

Μάρτιος

3. Κυριακή:	Τῆς Τυροφάγου	Σελ.	49
10. »	Πρώτη Νηστειῶν	»	50
17. »	Δευτέρα Νηστειῶν	»	52
24. »	Τρίτη Νηστειῶν	»	54
31. »	Τετάρτη Νηστειῶν	»	54

Ἀπρίλιος

7. Κυριακή:	Ἡμέρη Νηστειῶν	Σελ.	56
14. »	Τῶν Βαθῶν	»	104
21. »	Ἁγίου Πάσχα	»	95
28. »	Τοῦ Θωμᾶ	»	58

Μάϊος

5. Κυριακή:	Τῶν Μυροφόρων	Σελ.	60
12. »	Τοῦ Παραλύτου	»	62
19. »	Τῆς Σαμαρείτιδος	»	63
26. »	Τοῦ Τυφλοῦ	»	67

Ἰούνιος

2. Κυριακή:	Τῶν Ἁγίων Πατέρων	Σελ.	69
9. »	Τῆς Πεντηκοστῆς	»	110
16. »	Πρώτη Ματθαίου	»	71
23. »	Δευτέρα Ματθαίου	»	73
30. »	Συναξίς Ἁγ. Ἀποστόλων	»	115

Ἰουλίος

7. Κυριακή:	Τετάρτη Ματθαίου	Σελ.	76
14. »	Τῶν Ἁγίων Πατέρων	»	77
21. »	Ἑκτὴ Ματθαίου	»	80
28. »	Ἐβδόμη Ματθαίου	»	81

Αὐγουστος

4. Κυριακή:	Ἰογδόη Ματθαίου	Σελ.	82
11. »	Ἐνάτη Ματθαίου	»	83
18. »	Δεκάτη Ματθαίου	»	85
25. »	Ἐνδεκάτη Ματθαίου	»	86

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1957—1958

Σεπτέμβριος

1. Κυριακή:	Ἀρχὴ τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Βλέπε τὸ Ἐθαγγέλιον Λουκᾶ κεφ. δ' 16—22.		
8. Κυριακή:	Πρὸ τῆς Ἰψώσεως	Σελ.	11
15. »	Μετὰ τὴν Ἰψώσιν		12
22. »	Πρώτη Λουκᾶ	»	13
29. »	Δευτέρα Λουκᾶ	»	15

Ὀκτώβριος

6. Κυριακή:	Τρίτη Λουκᾶ	Σελ.	16
13. »	Τετάρτη Λουκᾶ (τῶν Πατέρων)		17
20. »	Ἑκτὴ Λουκᾶ	»	21
27. »	Ἐβδόμη Λουκᾶ	»	23

Νοέμβριος

3. Κυριακή:	Πέμπτη Λουκᾶ	Σελ.	19
10. »	Ἰογδόη Λουκᾶ	»	25
17. »	Ἐνάτη Λουκᾶ	»	28
24. »	Δεκάτη τρίτη Λουκᾶ	»	34

Δεκέμβριος

1. Κυριακή:	Δεκάτη, τετάρτη Λουκᾶ	Σελ.	35
8. »	Δεκάτη Λουκᾶ	»	29
15. »	Ἐνδεκάτη Λουκᾶ (τῶν ἁγίων Προπατέρων).	»	31
22. »	Πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως	»	37
29. »	Μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν	»	39

Ἰανουάριος 1958

5. Κυριακή:	Πρὸ τῶν Φώτων.	Σελ.	41
12. »	Μετὰ τὰ Φῶτα		42
19. »	Δωδεκάτη Λουκᾶ		32
26. »	Δεκάτη, πέμπτη, Λουκᾶ		36

Φεβρουάριος

2. Κυριακή:	Δεκάτη, ἕκτη, Λουκᾶ	Σελ.	43
9. »	Δεκάτη, ἑβδόμη, Λουκᾶ		45
16. »	Τῶν Ἀπόκρυσ		47
23. »	Τῆς Τυροφάγου	»	49

Μάρτιος

2. Κυριακή:	Α' Νηστειῶν	Σελ.	50
9. »	Β'		52
16. »	Γ'		54
23. »	Δ'		54
30. »	Ε'		56

Ἄπριλιος

6. Κυριακή:	Τῶν Βαθῶν.	Σελ.	104
13. »	Ἡ ἀγία καὶ μεγάλη Κυριακή τοῦ Πάσχα	»	95
20. »	Ἀντίπασχα. Τοῦ Θωμᾶ	»	58
27. »	Τῶν Μυροφόρων.	»	60

Μάϊος

4. Κυριακή:	Τοῦ Παραλύτου	Σελ.	62
11. »	Τῆς Σαμαρείτιδος	»	63
18. »	Τοῦ τυφλοῦ	»	67
25. »	Τῶν ἀγίων Πατέρων	»	69

Ἰούνιος

1. Κυριακή:	Πεντηκοστῆς	Σελ.	110
8. »	Πρώτη Ματθαίου (τῶν ἀγίων Πάντων)	»	71
15. »	Δευτέρα	»	73
22. »	Τρίτη	»	74
29. »	Πέτρου καὶ Παύλου (θλέπε τὸ Εὐαγγέλιον Ματθ. ιστ', 13—19. Τῷ κηρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας καὶ Φιλίππου.		

Ἰούλιος

6. Κυριακή:	Πέμπτη Ματθαίου	Σελ.	79
13. »	Τῶν ἀγίων Πατέρων.	»	77
20. »	Ἑβδόμη Ματθαίου		81
27. »	Ὀγδόη Ματθαίου		82

Αὐγουστος

3. Κυριακή:	Ἐνάτη Ματθαίου	Σελ.	83
10. »	Δεκάτη	»	85
17. »	Ἐνδεκάτη	»	86
24. »	Δωδεκάτη	»	88
31. »	Δεκάτη τρίτη Ματθαίου	»	88

Σεπτέμβριος

7. Κυριακή:	Πρὸ τῆς Ἰψώσεως	Σελ.	11
14. »	Ἰψώσεως τοῦ Σταυροῦ		106
21. »	Μετὰ τὴν Ἰψώσιν		12
28. »	Πρώτη Λουκᾶ		13

Ὀκτώβριος

5. Κυριακή:	Δευτέρα Λουκᾶ	Σελ.	15
12. »	Τετάρτη Λουκᾶ (τῶν ἀγίων Πατέρων)	»	17
19. »	Τρίτη Λουκᾶ		16
29. »	Ἐκτη Λουκᾶ		21

Νοέμβριος

2. Κυριακή:	Πέμπτη Λουκᾶ	Σελ.	19
9. »	Ἑβδόμη Λουκᾶ		23
16. »	Εὐαγγελιστοῦ Ματθ. (θλέπε σχετ. Εὐαγγέλιον εἰς Ματθ. θ', 9—13. Τῷ κηρῷ ἐκείνῳ παράγων κλ.)		
23. »	Ἐνάτη Λουκᾶ		28
30. »	Ἁγίου Ἀνδρέου (θλέπε Εὐαγγέλιον Ἰωάν. α', 35—52 «Τῷ κηρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθε ὁ Ἰησοῦς...		

Δεκέμβριος

7. Κυριακή :	Δεκάτη Λουκά	Σελ.	29
14.	Ἐνδεκάτη Λουκά (τῶν Προπατόρων)	»	31
21.	Πρὸ τοῦ Χριστοῦ Γέννησις	»	37
28.	Μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν	»	39

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Αἱ κατὰ Κυριακάς Εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ συμφώνως πρὸς τὰς προσηρημένους Κυριακοδρομικοὺς πίνακας τριῶν σχολικῶν ἐτῶν, κατὰ μῆνας, ἡμερομηνίας καὶ ἀντιστοίχους σελίδας.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Α΄ ΔΕΣΠΟΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

1. Κυριακὴ τοῦ Πάσχα	Σελ.	95
2. Περιτομὴ τοῦ Κυρίου	»	98
3. Ὑπαπαντὴ τοῦ Σωτῆρος	»	100
4. Τὰ ἅγια Θεοφάνεια	»	102
5. Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος	»	103
6. Κυριακὴ τῶν Βαΐων	»	104
7. Ἡ Ὑψωσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ	»	106
8. Ἡ Ἀνάλημις	»	109
9. Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς	»	110

Β΄ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

1. Ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου	Σελ.	112
2. Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου	»	113
3. Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου	»	113
4. Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	»	115

Γ΄ ΑΓΙΩΝ ΕΟΡΤΑΙ

1. Ἡ σύναξις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων	Σελ.	115
2. Μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου	»	117

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Ἡ ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ

1. Οἱ Μακαρισμοὶ	Σελ.	118
2. Ποῖον εἶναι τὸ ἔργον τῶν μαθητῶν	»	120
3. Ὁ Χριστὸς συμπληρῶνει τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ τοὺς Προφῆτας »	»	121
4. Συμπλήρωσις τῆς ἐντολῆς «οὐ φονεύσεις»	»	122
5. Συμπλήρωσις τῆς ἐντολῆς «οὐκ ἐπιорκήσεις»	»	124
6. Ὁ Χριστὸς καταδικάζει τὴν ἐκδίκησιν	»	125
7. Ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθροὺς	»	126
8. Ἡ ἐλεημοσύνη	»	127
9. Ἡ Προσευχὴ	»	128
10. Ἡ Νηστεία	»	130
11. Οἱ Ἐπίγειοι καὶ οἱ Οὐράνιοι θησαυροὶ	»	131
12. Ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ ἀνθρώπου	»	132
13. Περὶ κατακρίσεως τοῦ πλησίον	»	134
14. Τὰ αἰτήματα τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν	»	135
15. Ὁ σωστὸς δρόμος τῶν πραγματικῶν χριστιανῶν	»	136
16. Ἡ ἀληθὴς καὶ ἡ ψευδὴς πίστις	»	138

1200/70

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Δ ΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 99453

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11-9-1954

Πρὸς τὸν κ.

ΗΛ. ΜΗΝΙΑΤΗΝ

Λαέρτου 24

ΕΝΤΑΥΘΑ

Θέμα : Περὶ ἐγκρίσεως Εὐαγγελικῶν Περικοπῶν
Ε' καὶ ΣΤ' Δημοτ.

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 83819/1954 ἀποφάσεως τοῦ Ἑπουργείου μετὰ συμφωνῶν γνωμοδότησιν τοῦ Κεντρικοῦ Γνωμοδοτικοῦ καὶ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἑκπαιδεύσεως ἐνεκρίθη τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «**Εὐαγγελικαὶ Περικοπαὶ**» βιβλίον σας ὡς βοηθητικὸν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ Στ' τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἐπὶ μίαν τριετίαν ἀρχομένην ἀπὸ 1-9-54.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως μεριμνήσητε διὰ τὴν ἔγκαιρον ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφούμενος πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κανονισμὸν Ἑκδόσεως βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Κοινοποιήσις:
Δ/νσιν Διδ. Βιβλίων

Ἐντολῇ Ἑπουργοῦ
Ὁ Διευθυντῆς
Χ. ΜΟΥΣΤΡΗΣ